inkeriläisten viesti

numero 1 tammikuu 1970

inkeriläisten viesti

TOIMITUS:	Majavatie 11 D 44 Helsinki 80 Päätoimittaja: Matti Vironmäki, puh. 631 285. Toimitussihteeri: Pirkko Huurto, puh. 783 391
KONTTORI JA TILAUKSET:	Aurorankatu 7 A 1, Helsinki 10 Postisiirto n:o 30 636
TILAUSMAKSUT:	Konttorin osoitteella postisiirtotilille 30 636
ILMOITUKSET:	Hannu Vironmäki Korkeavuorenk. 10 A H:ki 12. Puh. 631 285
TILAUSHINTA:	mk 8:— vsk kotimaassa, sekä Ruotsissa 10 kruunua
ILMOITUSHINNAT:	1/1 sivu mk 150:— Kuolinilmoitukset 10:— 1/2 „ „ 80:— Kuva ilmoituksessa 10:— 1/4 „ „ 50:— Kiitos- ym. ilm. 10:—
PÄÄASIAMIES RUOTSISSA:	Armas Paakkonen Tingsgatan 4 B 50253 BORÅS Puh. 033/101 850 Postisiirto n:o 626047

Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa

Kustantaja ja julkaisija:

INKERILÄISTEN YHDISTYS R.Y.

LEHTEMME LÄHETETÄÄN KAIKILLE VIIME VUODEN TILAAJILLE EDELLEEN HELMIKUUHUN ASTI. TILAUKSENNE VOITTE UUDISTAA HELMIKUUN NUMERON MUKANA TULEVALLA POSTISIIRTOKORTILLA.

KANSIKUVA kertoo: Hatsinan luterilainen kirkko rakennettiin keisarin myöntämin varoin ja hovin hallitus maksoi kirkon menot. Kirkossa pidettiin jumalanpalveluksia suomen, viron ja saksan kielellä. Kuva on saatu vuosisadan alun postikortista. Kortin on antanut käytettäväksemme rouva Eriika Nessler, joka tässä numerossamme jatkaa muistelmiaan Skuoritsasta.

VUOSIKYMMENEN VAIHTUESSA

AAPO IHO:

YSTÄVÄNI

Huominen on kohta eilinen . . .
Toivees ehkä ehtoon kynnykselle jää . . .
Monen moni tiellä väsyen
uutta huomenta ei ehkä nää.

Onnellista uuttavuotta, tiedäthän,
kaikki toivottavat rakkailleen.
Näimme vanhan vuoden lähtevän,
uuden asettuvan paikalleen.

*

Ellei muistimme niin lyhyt ois,
yrittäisimmekö parempaan,
jättäin ”minänpalvelumme” pois,
ryhtyin hyväntekoon todempaan . . .

KUUNKÄVIJÄT

Noin runot eletään!
Noin todistetaan tieto —
ja valta rakentuu.

Unet nuo ikuiset,
runot nuo uljahat —
ylös ja eteenpäin

ne viittoo, rohkaisee,
rakentaa tähtiin tiet —
avartuu rakkaus . . .

(Rukous miljoonain
yleni kerallanne
jumaliin kurkoittain . . .)

Todeksi taru käypi:
Ikaros aikojen
jo tähdet tavottaa!

20. 11. 69

KATSAUS 50 VUODEN TAKAISIIN TAPAHTUMIIN

Jussi Vesa esitelmöimässä 50-vuotisjuhlassa Helsingissä 1969

Inkeristä oli saapunut Suomeen pakolaisia jo vuoden 1918 syyspuolella, mutta heidän lukumääränsä tuskin nousi kahteensataan henkeen. Seuraavan vuoden eli vuoden 1919 kuluessa sitävastoin saapui tähän maahan noin 8.000 Inkerin pakolaista. Tänä vuonna tulee siis kuluneeksi 50 vuotta siitä kesästä ja syksystä, jotka noille tuhansille heimomme jäsenille muodostuivat merkittävimmäksi käännekohdaksi heidän elämänsä varrella.

Inkerin suomalainen väestöhän oli viisikymmentä vuotta sitten ja muutamia vuosikymmeniä sitä ennen valtaosaltaan tyypillistä pientalonpoikaiskansaa, joka pääelinkeinoinaan harjoitti maanviljelystä ja karjanhoitoa. Niistä saamiaan perustuloja se täydensi niillä monilaisilla ansiotuloilla, joita alueen keskustassa sijaitseva Pietarin miljoonakaupunki useine pienempine lähikaupunkeineen ja kesähuvila-asukkaineen runsain mitoin tarjosi. Upporikkaita ei sen keskuudessa ollut, mutta eipä ollut kurjalistoakaan. Siitä voidaan sanoa, ettei se ollut rikasta, mutta se tuli tyydyttävästi toimeen.

Inkerin suomalainen talonpoika oli lujasti kiintynyt vasta verraten äsken itsenäistyneeseen kotoiseen turpeeseensa ja luterilaiseen uskontoonsa. Hän oli täysin tietoinen omasta suomalaisesta kansallisuudestaan ja oloihin nähden melko valistunutkin kansanmies.

Tulee kysyneeksi, mitkä sitten olivat ne painavat syyt, jotka saivat tuhannet inkeriläiset jättämään kotinsa ja kontunsa sekä suuren osan irtainta, monessa tapauksessa koko omaisuutensa, ja siirtymään rajan taakse tuiki tuntemattomiin oloihin. Ja miten heidän elämänsä täällä lähti liikkeelle.

Puolen vuosisadan takaiset olot, jotka muodostavat taustan koko käsittelemällemme asialle, olivat niin sekavat ja värikkäät, että näin lyhyen esityksen puitteissa on mahdollista kosketella vain muutamia tärkeimpiä niistä syistä, jotka saivat niin monen inkeriläisen tekemään elämänsä ehkä raskaimman ratkaisun.

Kaikkihan me tiedämme, ettei inkeriläisten siirtyminen Suomeen viisikymmentä vuotta sitten ollut mikään irrallinen ilmiö, vaan pieni rengas siinä valtavan suuressa tapahtumain sarjassa, minkä ensimmäinen maailmansota ja sen kypsyttämä Venäjän vallankumous panivat vyörynomaisesti liikkeelle. Venäjähän ol vuosina 1917—1921 kuin kuohuva noidankattila ja kesällä 1918 se — käyttääksemme erään neuvostoliittolaisen tietosanakirjan sanontaa — muodostui yhtenäiseksi sotaleiriksi.

Otettuaan marraskuun alussa 1917 vallan Venäjällä käsiinsä bolshevikit joutuivat kamppailemaan valtavia vaikeuksia vastaan. Sota oli niellyt tarvikevarastot tyhjiin, teollisuuden koneistot olivat kulutetut melkein loppuun, maatalous miesten ollessa vuosikausia sodassa mennyt retuperälle, kuljetuslaitos rappioitunut, kansa ylen uupunut j.n.e. Saksan armeija oli Itämeren maissa ja eteni uhkaavasti Pietaria kohti. Vastarintapesäkkeitä uuden hallituksen kukistamiseksi alkoi syntyä jo neuvostovallan ensi kuukausina ja monet vierasheimoiset kansat pyrkivät irtaantumaan imperiumin yhteydestä.

Kiireellisimpänä tehtävänään hallitus piti sodan lopettamista ulkopuolisten vihollisten kanssa, ja erillisrauha keskusvaltojen — siis Saksan, Itävallan, Turkin ja Bulgarian — kanssa allekirjoitettiinkin jo maaliskuun 3 päivänä 1918 Brest-Litovskissa.

Punakaartit, joiden avulla valtaanpääsy tapahtui, ja tsaarinajan armeijan kurittomat tähteet eivät kyenneet torjumaan joka taholta esiintyöntyviä vihollishyökkäyksiä, ja senvuoksi jo tammikuun lopulla 1918 perustettiin ankaran kurin alainen, asevelvollinen Punainen armeija. Iskulauseen "kaikki rintaman hyväksi" toteuttamiseksi toimeenpantiin sotakommunismin nimellä tunnettu hätätilajärjestelmä, mikä merkitsi m.m. sitä, että tavarain vaihto kaupunkien ja maaseudun välillä muutettiin tapahtuvaksi tavanomaisten kauppaportaiden ohi hallinnollisin ja osaksi

sotilaallisin toimenpitein, jotta rintamien ja teollisuustyöläisten huolto tulisi tyydytetyksi, kaikki teollisuus alistettiin hallituksen tiukkaan valvontaan, yksityinen viljakauppa kiellettiin ja elintarvikkeiden luovutuspakko pantiin voimaan. Samoin tuli voimaan yleinen työvelvollisuus iskulauseen "ken ei tee työtä, olkoon myös syömättä" mukaisesti. Näin koetettiin pakottaa n.s. porvarilliset ainekset toisarvoisempiin ruumiillisiin töihin ja siten vapauttaa ammattitaitoiset työläiset vaativampiin sodankäyntiä palveleviin tehtäviin.

Näissä oloissa nähdäkseni kehittyi ja kärjistyi se ristiriita hallitusvallan ja talonpojan katsomusten ja etujen välille, joka pani talonpojan pelkäämään joutumistaan kohtuuttoman raskaalle tappiolle ja lähtemään kodistaan. Vuoden 1918 parisataa pakolaista olivatkin enimmäkseen kutsuntaikäisiä miehiä. Sotaan väsynyt ja sieltä juuri äsken kotiutunut Inkerin suomalainen mies ei näyttänyt jaksavan käsittää sitä, että hänen nyt — rauhan jo tultua solmituksi — oli jälleen lähdettävä rintamalle, tällä kertaa venäläisten tapellessa keskenään. Hän joko jäi kutsuntaan saapumatta tai lomalta palaamatta, piileskeli aikansa kotinurkillaan, ja kun maa alkoi polttaa jalkojen alla, siirtyi rajan yli Suomeen. Mutta hallituksen kannalta katsottuna hän oli selvä sotilaskarkuri ja rikollinen. Tulkoon mainituksi, että kun armeijan huolto oli heikko, niin eväittenhakulomia myönnettiin akuaikoina kokolailla helposti talonpoikaiskodeista oleville puna-armeijalaisille.

Työvelvolliseksi joutuminen oli toinen vakava tyytymättömyyden aihe. Sehän oli käytännössä vain rintamantakaista sotapalvelusta, mutta jos mahdollista vielä heikomman huollon varassa kuin armeijassa. Se oli uusi, silloiselle sukupolvelle ennestään tuntematon rasite, joka koettiin raskaana vapauden loukkauksena. Näin saapui myös työvelvolliskarkureita Suomeen.

Varsin peloittava vaikutus oli panttivankien otolla varoitukseksi ja kostoksi vastavallankumouksellisten suorittamista terroriteoista, joihin noilla vangeilla ei ollut osaa eikä arpaa.

Elintarvikkeiden luovutuspakko oli myös vakava erimielisyyden aihe. Se johti suoranaisiin yhteentörmäyksiin hallitusvallan edustajien ja talonpoikien välillä. Siinä törmäsivät yhteen toisaalta yhä enemmän nälkiintyvän kaupunkilaisväestön ja siihen verrattavien ihmisryhmien ja toisaalta nopeasti vähenevästä karjastaan ja hupenevista maataloustuotteistaan kiinni pitävän talonpojan edut ja tarpeet. Vaikka inkeriläisellä talonpojalla oli elintarvikkeita vain sangen niukasti, niin nälkää näkevän kaupunkilaisen silmissä hän oli kerrassaan rikollisen hyvinvoipa. Kun omaaloitteisia luovutuksia ei alkanut tulla, ei ainakaan riittävässä määrin, ryhtyivät viranomaiset ottamaan osaansa väkivalloin. Eikä siinä vaiheessa enää tahtonut jäädä sovittelulle sijaa, vaan puolin ja toisin "kuumennuttiin" enemmän kuin alunperin ehkä oli tarkoituskaan. Ja taas olivat vastaan hangoittelijan vapaus ja omaisuus pahasti uhattuina.

Olojen kehityksen tässä vaiheessa — käsitykseni mukaan — alkoi rajakylien asukkaita siirtyä perheittäin metsien läpi ja yön turvin Suomen puolelle karjoineen ja muine irtaimineen, mitä mukaan ottaa saattoi. Jotkut saattoivat käydä noutamassa useampiakin kertoja omaisuuttaan piiloon rajanpintametsiin, ennenkuin heidän poissaolonsa huomattiin.

Muutto Suomeen olikin tuolloin verraten helppoa ja vaaratonta, sillä sotatilasta huolimatta rajan vartiointi oli ainakin Kannaksen itäisellä puoliskolla erittäin löysää. Rajanpintakylissä oli vain vähälukuisia rajavartiostoryhmiä ja nekin melko haluttomia partioimaan tuntemattomissa metsissä. Salakuljetusta harjoitettiin paljon ja röyhkeästi. Vaikka Suomessakin oli elintarvikkeita niukalti, niin keksivät salakuljettajat omat keinonsa niiden viemiseksi rajan yli, ja näytti siltä, että tuonpuoleiset viranomaisetkin katselivat heidän hommiaan sormiensa läpi, sillä apuahan se oli sekin nälkäiselle Pietarille. Kuvaavana esimerkkinä mainittakoon, että viime sotien ajoilta tunnetuksi tulleen Lumisuon idänpuoleisella metsäkankaalla, kilometrin tai parin päässä Suomen rajasta saattoi marjastaja tai sienestäjä tavata selviä kaupantekopaikkoja runsaine käärepaperijätteineen, tyhjine savukerasioineen, tupakantumppikarheineen y.m. leiriytymismerkkeineen. Leikillisesti tällaisia paikkoja sanottiinkin "rintoiksi" eli kauppatoreiksi. Mutta sivullisten uteliaitten ei sinne ollut kuulemma terveellistä mennä kaupantekoaikoina, sillä pitkien mauserien liipasinten sanottiin olleen hyvin herkkiä.

Suurimman osan pakolaisista toivat epäilemättä mukanaan ne kaksi aseellista hyökkäystä, mitkä tapahtuivat heinä- ja lokakuussa 1919 Lempaalaan ja Miikkulaisiin.

Lähtiessään kodeistaan Inkerin pakolaiset arvelivat käynnin Suomessa muodostuvan vain suhteellisen lyhytaikaiseksi. Uuden järjestelmän ei uskottu kestävän täydellistä eristyneisyyttä muusta maailmasta ja joka taholta itseensä kohdistuvaa ankaraa puristusta — eiväthän sitä uskoneet maailman suurvaltakaan, joista useimmat olivat itse tuon puristamisen harjoittamisessa osallisina. Mutta toisin kävi. Pakolaisuudesta tuli monivuotinen.

Tuhatlukuiset pakolaiset ovat jokaisen turvamaan kannalta katsoen aina lievästi sanoen vähemmän toivottuja vieraita. Heistä koituu aineellisia kustannuksia, heidän huoltonsa ja valvontansa aiheuttaa monenlaista ylimääräistä vaivannäköä. Ja muun lisäksi huolta siitä, minkälaisia yksilöitä noiden suurten joukkojen sekaan on joutunut. Pahaahan ei paljon tarvita, kun siitä on jo riesaa enemmän kuin tarpeeksi.

Jatkuu sivulla 10

Terveisiä Turusta

INKERILÄISTEN KERTOMAA RUUNUN- ELI LINNANLAPSISTA

I

Inkeriläisen kansanheimon jäsenille muodostui kulunut vuosi varsin merkittäväksi heidän saatuaan vuoden lopulla käsiinsä ja luettavakseen Inkerin suomalaisten historian ansiokkaiden tutkijain muodostaman toimituskunnan aikaansaannoksena. Vähän aiemmin ilmestyi julkisuuteen eräs toinenkin mainitun kansanheimon jäseniä varmaan kiinnostava teos nimeltään Pietari-suuntaus kannakselaisessa elämänkentässä. Tämän aikaansaamisesta taas saamme kiittää karjalaiseen naapuriheimoon kuuluvaa fil.lisensiaattia Greta Karste-Liikkasta, joka hänkin on suorittanut laajan ja suuriarvoisen työn tutkittavakseen ottamansa aiheen selvittämiseksi teoksensa lukijakunnalle.

Lisensiaatti Karste-Liikkasen teos käsittää m.m. luvun: "Ruunun lapset" ja niiden hoito. Tätä aihetta liekö monikaan tutkija käsitellyt teoksissaan, eräät kylläkin, ja vain sivumennen. Kun ruunun lasten hoitaminen oli eräs 1800-luvulla juuri Pietarissa ja sen kannakselaisissa lähipitäjissä — niin Inkerin kuin osittain vielä Karjalankin puolella — harjoitettu sosiaalinen työmuoto, josta nykypolvi on varsin vähän tai ei ollenkaan tietoinen, niin on tuonkin kysymyksen käsiteltäväksi ottamisesta oltava lisensiaatti K.-L:lle suuresti kiitollisia. Kirjansa sivuilla 90—92 hän jo melko seikkaperäisesti käsittelee tuota omalaatuista kysymystä.

Saamamme tiedon mukaan on lisensiaatti K.-L:lla tarkoituksena edelleenkin syventyä tuohon Ruunun- eli Linnanlasten kysymykseen ja hän on siinä mielessä toimittanut allekirjoittaneellekin kyselykaavakkeen Turussa ja sen lähiympäristössä asuvien vanhemman polven inkeriläisten haastattelemiseksi asian johdosta. Tämän vuoksi allekirjoittanut on kuluneen vuoden aikana käynyt lukuisten henkilöiden luona saadenkin heiltä — keltä sitten enemmän, keltä vähemmän — noita tietoja.

Inkeriläisten Viestin toimitus on ystävällisesti lupautunut antamaan allekirjoittaneelle palstatilaa haastattelemieni inkeriläisten kertomuksille, jotka yllä olevan otsikon alla on tarkoituksenani useammassa osassa saattaa asiasta mahdollisesti kiinnostuneiden luettaviksi. Siis: Kuulemiin ensi numerossa!

Robert Rainio

LEO YLLÖSTÄ PROFESSORI

Tasavallan Presidentti nimitti 1. 12. 1969 Valtion siementarkastuslaitoksen johtajaksi ja professoriksi maat. ja metsät. toht. Leo Yllön. Hän syntyi Inkerissä Kosemkinan seurakunnassa 6. 1. 1915. Magister agr. tutkinnon hän suoritti Tarton yliopistossa 1939. Helsingin yliopistossa hän suoritti maat. metsät. kand. tutkinnon 1949 sekä maat. ja metsät. toht. tutkinnon 1958. Toimittuaan lisenssiviraston esittelijänä 1953—57 Yllö tuli 1958 Maatalouden tutkimuskeskuksen palvelukseen ollen ensin tutkijan toimessa Perä-Pohjolan koeasemalla 1958—59 ja sen jälkeen Kasvinviljelylaitoksella Tikkurilassa, ensin tutkijana, v:sta 1962 vanhempana tutkijana ja ennen nimitystään nykyiseen virkaansa laitoksen vt. johtajana. Professori Yllö on julkaissut runsaasti tutkimuksia kasvinviljelyn alalta.

Onnittelemme uutta professoria!

TURUN INKERILÄISTEN JOULUJUHLA

Turun inkeriläiset viettivät jo perinteelliseksi muodostunutta joulujuhlaansa tapaninpäivänä Karjalaisten talossa. Yleisöä oli juhlaan kokoontunut ilahduttavan runsaasti, oli kaukaa maaseudulta saapuneitakin. Tilaisuus aloitettiin jouluvirrellä ”Enkeli taivaan lausui näin”. Sen jälkeen paikallisosaston puheenjohtaja rehtori Heikki Mylläri lausui juhlavieraat tervetulleiksi selostaen inkeriläisten yhteisten pyrkimysten merkitystä. Hän korosti myös inkeriläisten yritteliäisyyttä, jonka avulla nämä ilman sivulta tulevia avustuksia ovat turvanneet toimeentulonsa. Juhlapuheen piti pastori Eero Parvio. Hän käsitteli joulun suurta merkitystä meidän aikanamme. Nuoriso-ohjaaja Aira Dravantti esitti mieltymyksellä kuultua lausuntaa.

Väliaika kului kahvinjuonnin ja rattoisan seurustelun merkeissä. Rouva Lilja Nappu kertoi inkerinmurteisen jutun. Sitten pikkutytöt lauloivat joululauluja. Mutta eihän tätä tilaisuutta olisi voinut sanoa suinkaan täysipainoiseksi joulujuhlaksi, ellei joulupukki olisi kunnioittanut sitä vierailullaan. Eivät vielä tytöt olleet ehtineet saada laulujaan loppuun kun tämä joulujuhlien suuri sankari seisoi ilmi elävänä edessämme mukanaan iso korillinen lahjoja. Siitä riitti lahjapaketteja lapsille sekä aikuisille. Ja mitäpä muuta tältä juhlalta olisi enää voitu toivoakaan, varsinkin kun pukki lupasi tulla ensi vuonna uudelleen ja tuoda vielä suuremmat lahjapaketit tullessaan. Painakaapas lapset tämä mieleenne. Lopuksi laulettiin ”Maa on niin kaunis”. Saatiin vielä kuulla että helmikuun 15 päivänä pidetään vuosikokous. Siinä tilaisuudessa tarjotaan erikoisruoista valmistettu ateria. Siis joukolla maukkaiden ruokapöytien ääreen.

PIKKUJOULUJUHLA STADIONILLA

Runsaasti yleisöä oli saapunut Helsingin paikallisosaston marraskuun tilaisuuteen, joka vietettiin pikkujoulun merkeissä Stadionilla. Tilaisuudessa lausui tervehdyssanat Yrjö Korkkinen, adventtipuheen piti pastori Kuortti ja sen jälkeen veisattiin Hoosianna. Lyyli Karhu luki ensimmäisen maailmansodan aikoihin Joulusanomassa ilmestyneen runon, Jorma Korkkinen lausui ja välillä laulettiin yhteisesti joululauluja. Kahvitauon aikana ostajat parveilivat joulumyyjäisten täpötäysien myyntipöytien ympärillä. Juhlan jälkiosan ohjelmassa kuultiin Liisa Makaran runo ja nähtiin Taina Olosen ja Kati Viitasen hauska tonttuleikki. Eija Vuorinen lauloi, Karhun lapset esittivät tonttu- ja keijuleikin sekä lauloivat. Lopuksi osallistuttiin yhteiseen piirileikkiin, jonka aikana joulupukki lasten iloksi saapui. Lopuksi kuultiin vielä Toivo Halosen esitelmä.

L. Karhu

OPETTAJA AAPO IHOLLE!

Aapo-veljelleni sana saattakaa:
Sua Andrus tervehtää ja tiedustaa,
miks oppis kieltää votkalääkkehen
ja sallii kalanmaksan juomisen.

Vaik fysiologia vois todistaa,
et raivoraittiita ei ole ollenkaan,
vaan oma ruumiinrakenne meiss' säätelee,
mitenkä kukin itseänsä vääntelee!

Ja psykologia taas puolustaa
puliukkojenkin kurjaa ongelmaa —.
Ken siis vois toistaan sormel osoittaa,
et tuokin kerran tuomionsa saa?

Miks siis en juoppoja vois matkia
ja joskus lääkkeeks votkaa latkia
ja vuoroin taasen kera raittiiden
pois luotain siirtää pullon inhoten!

Andrus

POJASTAKO POLVI HUONONEE?

Inkeriläiskotien vanhemmat, isät ja äidit, mummot ja äijät, ette kai ole antaneet pojasta polven huonontua? Ettekö ole innostaneet nuorta polvea — sitä kaikkein nuorintakin — edes silloin tällöin vilkaisemaan omaa lehteänne? Ettehän vain ole panneet lehteä piironginlaatikkoon näyttämättä ensin perheen nuorisolle esimerkiksi kirjoituskilpailuilmoitusta. Vai miten on mahdollista, että kilpailuumme on tullut vasta kaksi kirjoitusta, nekin ilmeisesti samasta perheestä. Voisitteko nyt auttaa meitä? Kerätkää kaikki vunukkanne ja kertokaa heille kilpailusta. Kirjapalkinnot odottavat kirjoittajia. Sitä paitsi kirjoittaminen on aina kehittävää. Ja eikö olisi hauska sekä isovanhempien että vunukoiden nähdä perheen nuorimmaisen kirjoitus lehdessä julkaistuna.

Esittäkääpä nuorille haaste: kertokaa Matti-sedästä, joka yli 85-vuotiaana vielä miltei säännöllisesti kirjoittaa lehteemme. No niin, alle 40-vuotiaat, eikö olisi aika tulla mukaan.

Kilpailuohjeet sivulla 12.

Skuoritsan pappilan viimeinen kotiopettaja muistelee

II

Suuri elämys minulle oli silloisen Pietarin Zoossa käynti, täällä en ollut käynyt Korkeasaaressakaan. Erikoisesti valtasi mieleni virtahepo, joka poikansa kanssa asusti vesialtaassa. Tyttäreni, joka viime kesänä oli Leningradissa, näki Zoossa virtahevon — olikohan se se sama pikkuinen, joka silloin seisoi emonsa vieressä, ne kun ovat kasvissyöjiä eivätkä kärsineet ruuan puutetta sodan aikana, ja joka mahdollisesti on elänyt näin kauan?

Yksin kerran Pietarin kadulla kulkiessani näin Nevsky Prospektilla vastakkaisella puolella naisen, joka huitoi ja huusi apua aukean yli päästäkseen. Ajattelin ensin, etten voi mennä auttamaan, kun itse olen outo tällaisessa liikenteessä, mutta menin kuitenkin ja onnellisesti tulimme kulkuneuvojen välitse. Sokean naisen kiitos oli liikuttava, sillä ei kukaan ollut välittänyt hänen avunpyynnöstään, sellaista kai sattuu aina. Muistan vielä kuinka urhea olin mielestäni.

Pappilassa oli 'pikkupiikana' herttainen Amanda. Elämä Savitaipaleen ulkopuolella oli hänelle vierasta, mutta hän tahtoi tutustua siihen. Niinpä hän, kun ei käsittänyt mitä se ruskean keltainen aine oli, joka oli ruokapöydässä tölkissä, otti aimo lusikallisen sinappia, joka sattui olemaan aika väkevää, ja pisti suuhunsa. Mutta juoksujalassa hän lähti keittiöön huutaen: "auttakaa, suuni palaa".

Yksi järkyttävä kommellus on vielä muistissani. Oli saatu puhtaat lakanat sänkyihin, mutta kun ne olivat vielä kosteat, täytyi ne levittää lopullisesti kuivumaan. Oli ilta ja olin yksin ikävissäni ja niinpä päätin vähän huvittaa itseäni ja Amandaa. Vedin lakanan ympärilleni ja asetuin melkein pimeän ruokasalin nurkkaan odottamaan ja kun Amanda tuli kantamuksenaan pestyt ruoka-astiat minä matalalla äänellä ja hitaasti lausuin "hyvää iltaa". Amanda, jolle tämä ilmestys oli kummitus, heitti astiat käsistään ja ryntäsi huutaen takaisin keittiöön. Hän oli saanut shokin. Koko pappilan väki tuli

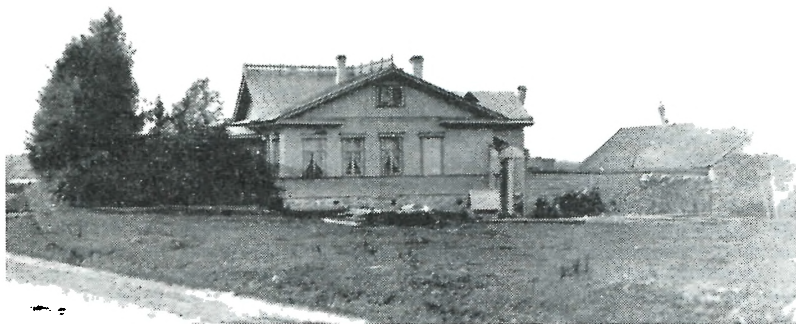
Maltan ritarikunnan (johanniittojen) konnetaabelille (päällikölle) rakennettu linna Hatsinassa. Rakennettu Paavali I:n aikana.

häntä tyynnyttämään, hän sai kamferttia ym. Lopuksi hän rauhoittui. Jälkeenpäin häntä nuhdeltiin. Mutta minua ei nuhdeltu, minulle naurettiin. Papin perhe samoinkuin vieraatkin hemmottelivat minua pitämällä minua 'talon tyttärenä' — muita lapsia kun ei ollut kuin Oiva. Koska olin iltaisin laillansa yksin, suhtauduttiin minun vallattomuuteeni suvaitsevaisesti. Hymyiltiin opettajalle, joka oli oppilastaan nelisen vuotta vanhempi.

Pappilassa kävijöitä ei ollut paljon muita kuin seurakuntalaiset asialla. Kerran oli pappien kokous, noin kymmenkunta heitä oli, näin heidät vain päivällisellä. Kolppanan seminaarin johtaja, maisteri Heiskanen kävi silloin tällöin. Hän piti minua kovin lapsellisena, kiusotteli, kun satuin istumaan kaksin hänen kanssaan sanomalla "nyt aurinko laskee" kun loin katseeni alas ja "nyt aurinko nousee taas", kun nostin silmäni. Sitten oli eräs saksalainen neiti

Ylh. nuoria naisia Skuoritsan pappilan edustalla. Lienevätkö rippikoululaisia vai jokin muu joukko, kun heitä on näin paljon. Jos joku tuntee kuvan, kertokoon siitä enemmän!

Vas. Puudostin kansakoulu Skuoritsassa.

Böger, myllynomistaja, joka asui jonkin matkan päässä ja jonka luokse joskus ajettiin ja hän kävi pappilassa. Neljässä pappilassa vierailimme ja siihen se seurusteleminen supistui. Pojille oli otettu seuraksi venäläinen poika kielenoppimista varten, mutta en muista hänestä juuri mitään, eikä hän kauan ollutkaan, sillä päiväkirjani mukaan minä olin oppilaitteni kanssa harjulla vuokkoja poimimassa huhtikuun 21 pnä.

Kait me ahkerasti valmistimme sitä sisäänpääsytutkintoa Viipurin suomalaiseen lyseoon, koska se meni hyvin. Toukokuun viime päivinä ahtautui kärryihin rouva Wirkanen, Oiva, Vieno ja minä sekä rokonarpinen Junnu kuskina. Loputtoman hienon mullan maan läpi ajettiin Puudostin asemalle, josta juna vei edelleen kohti Suomea. Oli ihana kevätaamu ja sydän iloitsi omaisten tapaamisen odotuksessa.

Eriika Nessler

KATSAUS 50 VUODEN ...

Jatkuu sivulta 5

Turvamaassa joutuvat pakolaiset myöskin uusiin oloihin, joissa vallitsevat erilaiset tavat, tottumukset ja asenteet kuin heidän kotimaassaan. Senvuoksi he helposti saattavat herättää kiusallista huomiota parempiosaisten paikallisväestön silmissä, eikä suhtautuminen heihin voi koskaan olla ennakkoluuloista ja epäilyksistä täysin vapaata.

Lukuisia muitakin asiaan vaikuttavia seikkoja voisi mainita, mutta riittäkööt nämä esimerkit osoittamaan, mitenkä kivinen ja kuoppainen on se tie, millä pakolaisjoukon on yleensä kohdattava turvamaansa virkavallan edustajat ja koko kansa.

Näistä monista arkaluontoisuuksista huolimatta sujui Inkerin pakolaisten Suomeen tulo ja täällä olo, tietämäni mukaan, suurin piirtein harvinaisen hyvin, ellemme ota lukuun muutamia pienehköjä hankauksia, jotka kuitenkin lienee pantava vallinneista oloista aiheutuneiden vaikeuksien ja isäntämaamme itsenäisyyden nuoruudesta johtuvien kankeuksien tilille.

Majoituskysymyksen ratkaiseminen on ensimmäisiä ja yksi kaikkein pulmallisimpia tehtäviä pakolaisjoukon saapuessa johonkin maahan. Olemme viime aikoina saaneet nähdä, mitenkä miljoonat pakolaiset maailman eri puolilla joutuvat vuosikausia tyytymään leirimajoitukseen. Inkerin silloisiin pakolaisiin ei leirijärjestelmää tarvinnut soveltaa, Kannaksen rajaseuturahvas hoiti heidän majoituksensa kodeissaan kaikkea kiitosta ja tunnustusta ansaitsevalla tavalla.

Tätä käsitystäni valaisen muutamilla numerotiedoilla, jotka osoittavat, mitenkä suuren väestönlisän muutamat rajaseudun pitäjät saivat pakolaisista. Pakolaisten valtaosa asettui aluksi asumaan kolmeen pitäjään, nimittäin Raudun, Metsäpirtin ja Kivennavan pitäjiin. Rautuun, jonka oma väkiluku oli tuolloin 6000 henkeä, sijoittui noin 800 pakolaisperhettä eli pyörein luvuin 3200 henkeä. Metsäpirttiin, jonka oma asukasluku oli 5000:n seutuvilla, sijoittui noin 550 pakolaisperhettä käsittäen pyörein luvuin 2500 henkeä. Ja Kivennavan pitäjään, jonka oma asukasluku oli 10.000:n tienoilla, sijoittui noin 350 pakolaisperhettä eli pyörein luvuin 1500 henkeä.

Raudun ja Metsäpirtin pitäjien väkiluku kasvoi näinollen muutamassa kuukaudessa 50 %:lla entisestänsä eli toisin sanoen jokaista kahta omaa asukasta kohti tuli yksi pakolainen. Keskimäärin joka toiseen taloon majoitettiin siis pakolaisperhe. Mutta kun noissa pitäjissä oli melko paljon sellaisia pikkueläjiä, jotka eivät voineet asukkeja vastaanottaa, niin moni parempiosainen sijoitti luoksensa kaksi pakolaisperhettä.

Ymmärtää vallan hyvin, että enemmän tai vähemmän väljiin omiin asumuksiinsa tottuneille inkeriläisperheille elämä näissä loisoloissa ei ollut kovin viehättävää, ja talojen isäntäväelle taas se oli kaikkea muuta kuin viihtyisää. Vaadittiin senvuoksi tavallista enemmän molemminpuolista kärsivällisyyttä ja keskinäistä ymmärtämystä, jotta sopu ja suhteet saatiin säilymään niin hyvinä kuin ne yleensä olivat.

Paikallisen väestön suhtautuminen pakolaisiin oli yleensä myönteistä. Solvaus- ja haukkumasanoja tarvitsi kuulla oloihin nähden suhteellisen harvoin, ja monet letkaukset saattoivat johtua vain pelkästä tavanomaisesta inhimillisestä huumorinhalusta.

Kipeimmän ravinnontarpeen tyydyttämiseksi asetti Suomen hallitus jo heinäkuussa 1919 avustuskomitean hoitamaan elintarvikkeiden jakelua. Komitean käyttöönsä saamat varat eivät kuitenkaan olleet kovin suuret ja riittävät.

Amerikan Punainen Risti harjoitti noina vuosina hyvin laajaa ja voimaperäistä avustustoimintaa sodan aiheuttaman hädän ja puutteen lievittämiseksi kautta Euroopan. Sen valtavista elintarvike- ja vaatetustavaroista tuli melkoisia määriä myös Suomeen, puutteessa olleiden kansalaisten avustamiseksi. Tämän avusustoimintansa ulotti Amerikan Punainen Risti, jonka omat edustajat olivat jakelua valvomassa, myös Suomeen saapuneita inkeriläisiä niinhyvin kuin itäkarjalaisia ja venäläisiäkin pakolaisia koskevaksi.

Amerikkalaisten sanotaan yleensä olevan, ainakin taloudellisissa asioissa, käytännöllistä väkeä, ja tuo käytännöllisyys näyttäikse myös heidän lähettämänsä avustuksen, eritoten elintarvikkeiden valikoimassa. Ei se avustus ollut kovin monipuolista, mutta monikäyttöistä ja ravintopitoista se oli: nisujauhoja, rasvaa eli laardia, silavaa sekä sokeroituja ja sokeroimattomia maitosäilykkeitä. Myös vaatetusavustus oli käyttökelpoista, vaikka päällysvaatteet olivatkin kuosiltaan monesti sellaisia, joihin täkäläinen silmä ei ollut ennalta tottunut.

Rauhan tultua lokakuussa 1920 solmituksi Suomen ja Neuvosto-Venäjän välillä toimeenpantiin pakolaisten huollossa muutoksia. Valtio otti hoitaakseen koko pakolaishuollon, ja tammikuussa 1921 Inkerin Avustuskomitea uusittiin. Uuden komiten ensimmäiseksi puheenjohtajaksi nimitettiin silloinen Kannaksen Rajakomendantti, everstiluutnantti (myöhemmin jalkaväenkenraali) Axel Erik Heinrichs sekä jäseniksi kansanedustaja Matti Valkonen, Sakkolasta, ja inkeriläisten edustaja kapt. Jukka Tirranen.

Keväällä 1921 Amerikan Punainen Risti lopetti toimintansa Suomessa ja lahjoitti jäljellä olleet, vielä melko suuret varastonsa Suomen valtiolle. Niiden käyttöä hoitamaan perustettiin Viipuriin sisäasiainministeriön alainen elin: Amerikan Punaisen Ristin Varastojen Toimikunta. Myöhemmin kun nuo varastot tulivat melkein loppuun kulutetuiksi ja pakolaishuolto oli siirtynyt kokonaisuudessaan

valtion harteille, muutettiin toimikunnan nimi uutta luonnettaan vastaavaksi: siitä tuli Valtion Pakolaisavustuskeskus eli lyhennettynä Apukeskus.

Raudussa sijainnut uusi Inkerin Avustuskomitea oli Valtion Pakolaisavustuskeskuksen alainen virasto, jonka harjoittama huoltotoiminta oli varsin monipuolista. Rajaseutupitäjät oli jaettu jakelupiireihin, joissa n.s. piirimiehet suorittivat elintarvikkeiden jakelun. He toimivat myös pakolaisten ja komitean välisinä yhdysmiehinä. Vaatetus- ja raha-avustusten jakelu taas tapahtui komitean toimistossa Raudussa.

Sairaiden hoitoa varten toimi Raudussa pakolaissairaala marraskuuhun 1921, ja sen jälkeen hoidettiin pakolaispotilaat Raudun kulkutautisairaalassa. Kun tämä lopetti toimintansa maaliskuussa 1923, järjestettiin pakolaisille 8 sairassijan sairastupa jo aikaisemmin perustetun vanhainkodin yhteyteen. Raudun ja Terijoen kunnanlääkärien kanssa oli sovittu pakolaissairaiden vastaanotosta komitean laskuun. Vaikeimmissa tapauksissa potilaat lähetettiin Viipurin, Käkisalmen, Sortavalan y.m. sairaaloihin hoidettavaksi, niinikään avustuskomitean kustannuksella.

Orpoja tai muista syistä ulkopuolisen hoivan tarpeessa olleita pakolaislapsia varten komitea ylläpiti lastenkotia, jossa parhaimmillaan oli noin 70 lasta. Sen yhteydessä oli myös täydellinen kansakoulu. Tällaisia pakolaiskansakouluja oli alun toistakymmentä myös muilla pakolaisten asuinpaikkakunnilla, ja kaikissa niissä olivat opettajina inkeriläiset kansakoulunopettajat.

Sadat suomalaisissa korkeakouluissa sekä oppi- ja ammattikouluissa opintojaan jatkaneet pakolaisnuoret saivat komitealta opiskeluavustusta. Tämä avustushaara muodostui käytännössä valtion kannalta järkeväksi investoinniksi eli sijoitukseksi, sillä päätettyään opintonsa ja valmistuttuaan ammatteihin pakolaisnuorista tuli veronmaksukykyisiä kansalaisia, jotka verraten lyhyessä ajassa maksoivat yhteiskunnalle veroina takaisin kaiken, minkä olivat avustuksina siltä saaneet.

Pakolaisten valistusasioita ohjaamaan ja valvomaan oli Kouluhallitukseen perustettu erikoinen Pakolaisasiain toimisto. Sen johdossa oli kaksi maan kulttuurielämässä hyvin tunnettua miestä, nim. fil.tohtori Rafael Engelberg ja kirjailija Iivo Härkönen.

Vähäinen ei ollut myöskään se aineellinen apu ja muunlainen tuki, joita monet hyväntekeväisyys- ja heimojärjestöt antoivat inkeriläisille.

Vaikka Suomen valtio ja Suomen kansa koettivat parhaansa mukaan tukea heimopakolaisiaan ja huolehtia heistä, jäi näiden elämään silti sijaa monille vaikeuksille, ja kotikaipuu elikin voimakkaana heidän rinnassaan. Kun sitten rauhantilan palattua Suomen ja Neuvosto-Venäjän välille pakolaisille avautui mahdollisuus muuttaa takaisin kotiinsa, oli lähtijöitä paljon. Niinpä vuosina 1921 ja 1922 palasi Inkeriin ryhmissä noin puolet tänne saapuneista pakolaisista. Yksitellen heitä lähti täältä myös monena seuraavana vuotena.

Olin kesällä 1922 Inkerin Avustuskomitean edustajana kaksi kertaa näkemässä parinkolmensadan henkilön pakolaisryhmää, kun ne ylittivät paluumatkallaan rajan Tapparin kohdalla Laatokan rannalla. Avustuskomitealla- han tuossa vaiheessa ei enää ollut mitään varsinaista tehtävää palaaviin nähden, mutta pidettiin hyvän tavan mukaisena, että joku sen virkailijoista oli tilaisuudessa läsnä.

Näky oli liikuttava.

Suomalaisten ja venäläisten viranomaisten kesken oli sovittu niin, että rajan tuolta puolelta tultiin vastaanottamaan pakolaisia ja varattiin riittävä määrä hevosajoneuvoja sellaisten pakolaisten tavaroiden kuljettamiseen, joilla itsellään ei ollut hevosta. Täältäpäin tuttavat saattoivat heidät rajaviivan toiselle puolen, missä jälleenkuormaus tapahtui.

Satoihin nouseva saattojoukko oli kokoontunut rajan viereen jättämään jäähyväisiä palaaville, ja useihin kymmeniin nouseva vastaanottajien ryhmä seisoi toisella puolella rajaa, parin-kolmenkymmenen metrin päässä. Tuttavia oli rajan molemmin puolin, mutta virallisen paluutoimituksen aikana oli keskustelu rajana olleen kapean ojan yli ankarasti kielletty. Tuo kielto olikin ymmärrettävä ja tarpeen, sillä ilman sitä olisi syntynyt väistämätön sekamelska. Kun paluumuodollisuudet oli suoritettu ja palaavat pakolaiset kaikki tavaroineen rajan toisella puolella, annettiin lupa muutaman minuutin keskusteluun ojan yli. Vastakkaisilla rannoilla seisoneet ryhmät ryntäsivät vastatusten aivan ojan partaille vaihtaakseen edes muutaman sanan jonkun vuosikausiin näkemättömän omaisensa tai tuttavansa kanssa, ja palaavat pakolaiset juoksiva vielä viime hetkessä hyvästelemään tänne jääviä tuttaviaan. Ei siinä sanoista paljon selvää saanut, kun monta sataa sellaisen tilaisuuden mukaisessa mielenvireessä ollutta ihmistä yritti yhtaikaa keskustella parinkolmen aarin suuruisella alueella. Mutta vaikkei sanoista erottanut paljon muuta kuin terveiset ja hyvänvoinnin toivotukset, niin näki että sanottavaa olisi ollut paljonkin sekä puolin että toisin.

Työn saanti oli inkeriläisillekin tietysti tärkeä asia ja kiperä kysymys. Paikalliset ansiomahdollisuudet olivat ymmärrettävästi vähäiset, ja miesten samoin kuin nuorempien naistenkin oli lähdettävä etsimään niitä kauempaa sisämaasta. Talonpoikaisoloissa kasvaneina useimmat heistä hakeutuivat aluksi maataloustöihin, joihin olivat kotonaan tottuneet ja joissa ei vielä ollut nykyaikaisia koneita kilpailemassa heidän kanssaan. Samoin metsä- ja lastaustyömaat näyttivät saaneen heistä melkoisesti työntekijöitä. Varsinaisiksi teollisuustyöläisiksi sitävastoin meni verraten pieni osa heistä.

Käännä

KATSAUS 50 VUODEN ...

Myöhemmin he tietysti hajaantuivat yhä enemmän ja kauemmas Kannakselta, mutta samalla keskittyivät melkoisin joukoin muutamiin suurempiin keskuksiin, kuten Helsinkiin, Viipuriin, Kotkaan, Käkisalmeen, Ensoon y.m. Siirtymistä maataloudesta teollisuuden palvelukseen näyttää tapahtuneen pitkin aikaa. Ennenpitkää alkoi heidän keskuuteensa ilmestyä myös itsenäisiä yrittäjiä, kuten maanviljelijöitä, autokuljetuksen harjoittajia, käsityöläisiä, kauppiaita j.n.e.

Veteraanirunoilijamme ja muutenkin mukava mies Aapo Iho, joka meidän on nytkin ilo nähdä pirteänä ja nuorekkaana täällä keskuudessamme, kirjoitti kolmisen vuotta sitten: "Katsokaaha, sisot, veikot — päivät männööt myötään, kalenterimestaritkii tekkööt ommaa työtään".

Niitä heimolaisiamme, jotka noita puolen vuosisadan takaisia vaiherikkaita aikoja olivat omakohtaisesti elämässä, näkyy keskellämme enää verraten vähän. Heidän joukkonsa on nopeasti murenemassa ja heidän liikkumiskykynsä kovasti vähenemässä.

Jos tämä suppea katsaus on onnistunut antamaan Teille, uuden sukupolven edustajille — niin: jopa kahden uuden sukupolven edustajille — vaikkapa osittaisenkin vastauksen alussa esitettyihin kysymyksiin, niin se on saavuttanut tarkoituksensa.

Jussi Vesa

Pyhäinpäivänä Turussa

Meitä lähti pyhäinpäivänä Helsingistä 28 henkeä Turkuun, jossa vietettiin muistohetkeä inkeriläisten vainajien muistomerkillä Turun uudella hautausmaalla. Muistomerkin äärellä laulettiin aluksi virsi 125, minkä jälkeen rehtori Heikki mylläri piti puheen, jossa hän kertoi muistomerkin pystyttämisen vaiheista ja merkityksestä. Seurasi seppeleenlasku ja yhteisesti laulettu virsi. Tämän jälkeen siirryttiin joukolla Karjalaisten vainajien muistomerkille, jolle laskettiin kukkavihko. Hautausmaalta siirryttiin Turun linnankirkkoon jumalanpalvelukseen. Ennen Helsinkiin paluuta tavattiin ystäviä ja tuttavia turkulaisten järjestämillä kotoisilla kirkkokahveilla.

L. K.

NUORTEN PALSTA

VOITTE VIELÄ OSALLISTUA KIRJOITUSKILPAILUUN

Kesäkuun numerossamme julistetun kirjoituskilpailun aikaa on jatkettu helmikuun loppuun. Toistamme vielä kilpailusäännöt (huom. ikärajan muutos):

Ensimmäisessä sarjassa kilpailevat 6—15-vuotiaat, **toisessa** 16—40-vuotiaat. Kilpakirjoitukset jaetaan kolmeen sarjaan: a) runot b) kertomukset ja novellit, c) muut suorasanaiset kirjoitukset, matka- ja leiripäiväkirjat, haastattelut ym.

Aihepiiri on vapaa, mutta jotta toimitus saisi nuorten palstalle lehtemme koko lukijakuntaa kiinnostavaa aineistoa, toivomme, että C-ryhmän kirjoitukset jollakin tavalla valaisisivat inkeriläisperheitten nykyistä tai entistä elämänympäristöä, inkeriläissyntyisten nuorten vapaita harrastuksia, koulunkäyntiä jne. Kirjoitusten on oltava suomenkielisiä, mutta niissä voidaan käyttää erilaisia murteita, kuten esim. koululaisslangia. Palkittujen kirjoitusten lisäksi julkaistaan mahdollisuuksien mukaan muitakin kilpailuun osallistuneita kirjoituksia.

Kilpakirjoitukset lähetetään tämän lehden toimitussihteerille os. Majavatie 11 D 44 Helsinki 80 helmikuun 28 päivään 1970 mennessä. Varustakaa kirjoituksenne nimimerkillä ja ikämaininnalla. Oikea nimi ja osoite kirjekuoreen!

Nuoret, kirjapalkinnot odottavat teitä!

**KOULULAISET,
OPISKELIJAT,
KAIKKI NUORET INKERILÄISET,
KIRJOITTAKAA OMALLE PALSTALLENNE!**

INKERILÄISTEN SIVISTYS-SÄÄTIÖ

Säätiö on saanut vastaanottaa m.m. seuraavat lahjoitukset joita vielä ei ole ilmoitettu:

Lahjalipas kesäjuhlilla tuotti	97.10
Piirakkajuhlien tuotto	114.—
Turun paikallisosasto	2.000.—
L. Häyhä Turku	20.—
Anna Läärä Kaarina	20.—

Valitettavasti oli viime luettelossa epähuomiossa mainittu Nukke-arpajaisten tuotto 250.— ja piti olla lisäksi toinen tuotto, joka siirrettiin tilille samalla kortilla ja se oli	246.—
Inkeriläisten Yhdistys	1.000.—

Valitamme erehdyksiä ja samalla kiitämme mitä parhaiden lahjoittajia.

Inkeriläisten Sivistyssäätiö

A muistat sie

Täs mie tahon muistella männeitä aikoi, lapsuusvuosii. Kylpä nyt on hyvä ku kaik lapset suavat liukuilla suksill ja konjkkoill. Toista se olj ku myö oltii nuorii ja lapsii. Kunis ei käyty kouluu, niin uloskaa ei piästy. A sitko koulus käytii, nii issäin sanoi jot nyt pittää lapset laskee ulos jot aivot vähä selviäivät ja hyö paremmi oppiit kouluss. Äit vua ei laskeent. Sanoi jos vuotteet repiäät määes ja kolhiit itsiää.

A vot sukset olj tehty botskan lauoist ja luikuminen ei olt niinkää hyvä, a konjkkoi ei nähty ies uniskaa. Sie velisein olit jo aikamieheks viäntymäs ku mie käin kouluu. Siul olj hyvät sukset, koton tehyt, mut hyväst ne luikuit ja niil olj hyvä miäes laskee . . . No sie hoisitkii niitä kui silmäteräjäis. Sie peitit ne kons mihinkii a mie ne ain löysin ja kyll mie olin ylpiä ku toisill olj vua botskalauoist sukset a miul hyvät liukuvat. A ku mie tulin miäest, nii sie olit jo minnuu uottelemas. Sie et minnu torunt, et suuttunt, etkä konsaa selkää antant. Ain vua nypristit nenäjäis ja sanoit et vaik kui hyväst mie ne peitän, nii sie ain ne löyvvät. Mie vaik olinkii nii pien, nii mie osasin olla oikee viekas. Veikkoin ku otti miult sukseese pois, nii mie olin mänevinää tuppaa, mut sillo ku hiä käi niitä peittelemmää, nii mie mist puit oven ruaost katselin mihi hiä niitä panno ja sit mie jo etukättee tiesin mist mie ne löyvvän ku tuas mäkkee lähen. Tiän muistell

Kuston Anni

TILITYS INKERILÄISTEN KESÄJUHLISTA 1969

Tulot:

Ohjelman ja juhlamerkkien myynnistä	2976,25
Keittiön pidosta	4790,33
Majoituksesta	272,—
Kolehti Munkkivuoren kirkossa	413,89
Johanneksen kirkossa	777,24
mk	9229,71

Menot:

Munkkiniemen Yhteiskoulun vuokra .	700,—
Lääninhallituksen juhlalupa	17,60
Juhlamerkkien painatus	175,—
Ohjelman „	400,—
Munkkiniemen kansak. valosta ja vedestä	4,84
„ „ vahtimestarille	125,40
„ „ siivoojalle ..	40,—
Koulumatkailutoimistolle patjojen vuokra ja ajo	312,—
Seppeleihin 2 kpl.	80,—
Urheilukilpailujen palkintomitaleihin .	90,—
Kansantanhujen säestyksestä	50,—
Kansantanhujen kansallispuvun vuokra	27,—
Kanteleensoitosta	40,—
Piispa Danellin matka ja majoitus ..	477,95
Urheilukentän vuokra ja erotuomarin palkkio	61,—
Keittiömenot	1856,86
	4457,65
voitto kmk.	4772,06
mk	9229,71

Helsingissä 22. 10. 1969

Juhlatoimikunta

Huom. Kesäjuhlilla pidettyjen arpajaisten tulot mk 496,— tilitetty suoraan Sivistyssäätiölle.

AJANKOHTAISIA ILMOITUKSIA

TURKU

Turun Paikallisosasto tiedottaa.

Sunnuntaina helmikuun 15 pnä kello 13.00 järjestetään Karjalaisten talolla yhteinen ruokailutilaisuus, jossa 2 markalla tarjotaan hapankaalia, riisipuuroa ja sekahedelmäsoppaa, sekä päällisiksi 50 pennillä teetä piirakoiden keralla.

Paikallisosaston **vuosikokous** alkaa samassa paikassa, yllä mainittuna päivänä välittömästi ruokailun jälkeen. Esillä vuosikokoukselle kuuluvat asiat.

Tervetuloa.

Johtokunta

HELSINKI

Helsingin paikallisosaston

tammikuun tilaisuus on 25. 1. -70 klo 14 Töölön kerhokeskuksessa Mechelinink. 36.

Helmikuun tilaisuus 22. 2. -70 klo 14 vuosikokouksen merkeissä Töölön kerhokeskuksessa Mechelinink. 36. Joukolla mukaan viitoittamaan v:n -70 toimintaa!

Johtokunta

TAMPERE

Tampereen paikallisosaston tilaisuudet Kalevan kirkon huoneissa 10—11, sunnuntaina 8.2., 8.3. ja 12.4. Kaikki tilaisuudet alkavat klo 14.00.

INKERILÄISTEN VIESTIN ASIAMIEHET

RUOTSISSA

Käytännöllisen järjestelyn vuoksi toivomme, että Te lähettäisitte Inkeriläisten Viestin tilaukset suoraan pääasiamiehellemme op. Armas Paakkonen os. Tingsgatan 4 B 502 53 BORÅS samoin tilausmaksut hänelle postgiro 626047.

SUOMESSA

Samasta syystä pyydämme Suomessa olevia asiamiehiä kuin myös suoranaisia tilaajia lähettämään tämän vuoden Inkeriläisten Viestin tilaukset Rouva Hertta Allanmaalle os. Auroorank. 7 A 1 Helsinki 10. Ja rahat Inkeriläisten Yhdistyksen postisiirtotilille N:o 30 636.

Inkeriläisten Viestin toimitus

ÖREBRO

Örebron Inkerin suomalaisten kerho toivottaa Onnellista alkanutta Uutta Vuotta 1970 kaikille lukijoille. Samalla ilmoitetaan, että khra Kuno Åberg pitää suomenkielisen jumalanpalveluksen St. Mikaelin kirkossa sunn. 25.1. kello 16.00. Tervetuloa.

Past. Shuuyan keräyksestä

Keräystä ei ole voitu tilittää, koska Shuuyan perhe vieläkään ei ole saanut matkustuslupaa Suomeen. Tilitys suoritetaan ja julkaistaan Inkeriläisten Viestissä niin pian kuin asia on selvä.

Inkerin Kerho, Borås

INKERI-AIHEISIA KIRJOJA

Haluamme näin lyhyesti esitellä seuraavat Inkeri-aiheiset kirjat, jotka ovat sopivia lahjoja eri tilaisuuksiin. Myyntipalkkio näistä menee kokonaisuudessaan Ruotsissa Inkerin suomalaisten Keskusliiton ja Suomessa Inkeriläisten Sivistyssäätiön työn tukemiseen. Hintoihin lisätään postikulut.

1/ **INKERIN SUOMALAISTEN HISTORIA.** Julkaissut inkeriläisten sivistyssäätiö joulukuussa 1969. 464 sivua. Ainutlaatuinen teos. Olkoon se jokaisen inkeriläisen ja inkeriläisen ystävän kodissa Raamatun jälkeen kallein kirja. Hinta Suomessa 28.50 mk. Ruotsissa 36.— kr.

2/ Helli Suominen **MOOSES PUTRON ELÄMÄKERTA.** Ilmestynyt 1969. 48 sivua. Tämä arvokas teos ei ole pelkästään elämäkerta, vaan kirjoittaja on osannut taitavasti kuvata erään sukupolven sinnikästä taistelua inkeriläisyyden puolesta. Hinta 3.50 mk tai 4.50 kr.

3) Sulo Haltsonen, **ENTISTÄ INKERIÄ.** 118 sivua. Pieni kooltaan, mutta todella sisältörikas. Hinta vain 5.— mk tai 7.— kruunua.

4/ Sulo Haltsonen, **VANHA TUUTARI.** Tuntemattoman tekijän käsikirjoitus viime vuosisadalta, joka löytyi Taideakatemian arkistosta Leningradissa v. 1956. 77 sivua. Hinta 6.— markkaa tai 8.— kr.

5/ Sulo Haltsonen, **RUNORETKI INKERIIN v. 1853.** Lisätietoja D. E. D. Europeuksen runokeruuhistoriaan. 68 sivua. Hinta 2.05 mk tai 3.— kr.

6/ A. Metiäinen, **INKERIN EV.LUT.kirkon 350-v. vuistojulkaisu.** Arvokas teos. Runsaasti kuvitettu. 137 sivua. Hinta 20.— mk tai 25.— kr.

7/ Eino Hanski, **PITKÄ TALVI.** Romaani. Kertoo nuoren pojan elämästä piiritetyssä Leningradissa toisen maailmansodan aikana. 170 siv. Hinta 12.— mk tai 15.— kruunua.

8/ Eino Hanski, **PITKÄ MATKA.** Edellisen jatkoa. Kertoo mitenkä perhe pelastui Laatokan yli nälkäkuolemalta ja myöhemmät vaiheet. 234 siv. Hinta 13.— mk tai 17.50 kruunua.

9/ **ISIEN USKON MUISTOJULKAISU.** Kertoo m.m. inkeriläisten toiminnasta Ruotsissa ja monien inkeriläisten johtajien muistelmakertomuksia. 91 sivua. Hinta 4.— mk tai 5.— kruunua.

10/ Juho Kemppi. **VALITTUJA FENNO-INGRIAN LAULUJA.** Hinta 2.50 mk tai 3.— kruunua.

11/ **INKERILÄISTEN VIESTI.** Aikakauslehti. Ilmestyy kerran kuukaudessa. Päätoimittaja rovasti Matti Vironmäki ja toimitussihteeri hum.kand. Pirkko Huurto. Tilaushinta 8.— markkaa, Ruotsissa 10.— kruunua.

Näitä kaikkia saa tilata:

RUOTSISSA

Armas Paakkonen
Tingsgatan 4 B
502 53 BORÅS
Puh. 033/101850
Postgiro 626047

SUOMESSA

Hannu Vironmäki
Korkeavuorenk. 10 A
HELSINKI 12
Puh. 631285
Postisiirto: Inkeriläisten Sivistyssäätiö 146660

Painoyhtymä Oy - 1970

inkeriläisten viesti

numero 2 helmikuu 1970

inkeriläisten viesti

TOIMITUS:	Majavatie 11 D 44 Helsinki 80 Päätoimittaja: Matti Vironmäki, puh. 631 285. Toimitussihteeri: Pirkko Huurto, puh. 887 286, 783 391
KONTTORI JA TILAUKSET:	Aurorankatu 7 A 1, Helsinki 10 Postisiirto n:o 30 636
TILAUSMAKSUT:	Konttorin osoitteella postisiirtotilille 30 636
ILMOITUKSET:	Hannu Vironmäki Korkeavuorenk. 10 A H:ki 12. Puh. 631 285
TILAUSHINTA:	mk 8:— vsk kotimaassa, sekä Ruotsissa 10 kruunua
ILMOITUSHINNAT:	1/1 sivu mk 150:— Kuolinilmoitukset 10:— 1/2 „ „ 80:— Kuva ilmoituksessa 10:— 1/4 „ „ 50:— Kiitos- ym. ilm. 10:—
PÄÄASIAMIES RUOTSISSA:	Armas Paakkonen Tingsgatan 4 B 50253 BORÅS Puh. 033/101 850 Postisiirto n:o 626047
	Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa
	Kustantaja ja julkaisija: INKERILÄISTEN YHDISTYS R.Y.

Arvoisat tilaajat

Tämän lehtemme mukana saatte postisiirtokortin, jolla voitte uudistaa ja maksaa tilauksenne vuodeksi 1970, ellette ole sitä jo muulla tavoin maksanut.

Tällä kertaa Ruotsissa asuvat tilaajamme saavat ruotsalaisen postisiirtokortin, jolla tilausmaksu suoritetaan asiamiehellemme Armas Paakkoselle postisiirto 626047 osoite Tingsgatan 4 B 50253 Borås. **Tilausmaksu on 10 kruunua.**

Suomessa asuvat tilaajat saavat postisiirtokortin, jolla tilaus maksetaan Inkeriläisten Yhdistykselle Aurorankatu 7 A 1 Helsinki 10. Postisiirtotilin numero on 30636. **Tilausmaksu Suomessa 8 mk.**

Huom. Kirjoittakaa nimenne ja osoitteenne kahteen paikkaan, kortin kantaosaan sekä ehdottomasti kortin vasempaan liuskaan.

KANSIKUVA KERTOO: Rovasti S. J. Laurikkala oli inkeriläisten tunnetuimpia ja rakastetuimpia pappeja. Hänen elämäntyöstään julkaistaan nyt kirja, josta kerromme sivulla 13. Tämä kuva on otettu rovasti Laurikkalasta Eskilstunassa noin vuotta ennen hänen kuolemaansa. Hän kuoli 19. 11. 1957.

H. R. NEVANLINNA:

Inkerin suomalaisista veriryhmätutkimusten valossa

Johtamassani laitoksessa on muutaman vuoden ajan ollut käynnissä suomalaisia ja sen heimokansoja koskeva, veriryhmiin perustuva rotututkimus. Näin aukeni mahdollisuus tallettaa jälkipolville myös kansamme sen osan perintöaines, joka kymmenen sukupolven ajan asutti aluksi erästä Ruotsi—Suomen rajamaakuntaa ja tämän jälkeen kasvavan suurkaupungin ympäristöä. Tämänlaatuisen tiedon tallettaminen tuntui erityisen aiheelliselta, koska jo lähitulevaisuudessa olisi riittävän suuren tutkimusaineiston kokoaminen ehkä vaikeaa.

Tutkimuksen toisena tarkoituksena oli todeta, missä määrin Inkerin suomalaisten erikoislaatuiset elämänolosuhteet kymmenen sukupolven aikana ovat muuttaneet alunperin puhdasta rotukuvaa. Tuloksia on verrattu vastaaviin suomalaisista ja muista naapurikansoista saatuihin veriryhmäjakaantumiin. Alunperin oli myös tarkoitus saada tutkituksi riittävä määrä Inkerin ortodokseja, lähinnä siis vatjalaisia ja inkeroisia edustavaa väestöä. Yrityksistä huolimatta ei näitä ole Suomesta löytynyt riittävästi, jotta tutkimuksen tulos voisi antaa aiheen juuri mihinkään johtopäätöksiin. Venäläisistä taas on toistaiseksi saatavissa niukanlaisesti tietoja, mikä aukko tulee todennäköisesti lähitulevaisuudessa täyttymään. On myös syytä mainita, että kaikki tutkimuksessa kerätyt verinäytteet, niin punasolut kuin veriherakin eli seerumi on syväjäädytetty mahdollisia jatkotutkimuksia varten.

Tutkimuksen aiheellisuudesta voidaan olla montakin mieltä. On mahdollista, että juuri monet tutkimuksen piiriin kuuluvista pitävät suomalaista alkuperäänsä ja sen säilymistä läpi useamman vuosisadan itsestään selvänä asiana, mikä ei lisänäyttöä kaipaa. Onkin myönnettävä, että kielen, uskonnon ja kulttuurin säilyminen vaikeista olosuhteista huolimatta — tai ehkä osin niiden vuoksi — osoittaa tämänlaatuiset mielipiteet perustelluiksi. Toisaalta on menneiltä vuosisadoilta tuskin koskaan riittävästi historiallista aineistoa tallessa, minkä perusteella voitaisi vetää pitkälle meneviä johtopäätöksiä historian kaikista eri vaiheista. Oltiin mitä mieltä tahansa tämän tutkimuksen todistusvoimasta inkeriläisten suomalaisen alkuperän säilymisen suhteen, on sillä kuitenkin oma teoreettinen, biologinen mielenkiintonsa.

Tutkimuksen onnistuminen on kokonaan riippunut tutkimukseen kutsuttujen Inkerin suomalaisten erittäin myönteisestä suhtautumisesta, mikä muuten on suomalaisille yleensäkin luonteenomainen piirre. Jo tästä syystä olen katsonut mieluisaksi velvollisuudekseni tässä lehdessä kertoa tutkimuksen eri vaiheista ja sen tuloksista.

Arvelen, että monet lukijoista hiljaisessa mielessään tuntevat epäilyä käyttää juuri veren eri perinnöllisiä ominaisuuksia rotututkimuksen työvälineinä. Tästä syystä pyrin seuraavassa antamaan ylimalkaisen kuvan nykyaikaisen rotututkimuksen perusteista ja työmenetelmistä.

Veriryhmät perintöaineksen mittaajina

Useimmat ihmisen ulkonaisista ominaisuuksista riippuvat perinnöllisistä tekijöistä: pituus, ruumiinrakenne, kasvojen piirteet, hiusten ja silmien väri vain nämä mainitakseni. Yhä suuremmassa määrin on kuitenkin nämä ominaisuudet jouduttu hylkäämään pyrittäessä tarkasti luonnehtimaan jonkun kansan, väestön tai sen osan kokonaiskuvaa. Tähän on olemassa montakin eri perustetta. Tutkittaessa nimenomaan eri väestöjen sekaantumisen astetta, tuottaa vaikeuksia se, että näiden ominaisuuksien tarkka periytymistapa ei ole tiedossa. Tietyt ominaisuudet ovat vallitsevia, toiset taas piileviä, jolloin näiden yhteisvaikutus saattaa olla arvaamaton tai ainakin tarkan mittauksen ulottumattomissa. Mikäli vähänkin pitemmistä ajanjaksoista on kysymys vaikuttavat myös nämä ominaisuudet valikoivasti elollisen luonnon ja myös ihmiskunnan suhtautuessa yleensä suosivasti samankaltaisuuteen ja vieroksuvasti erilaisuuteen. Tämän saattaa johtaa n.s. rotuominaisuuksien kärjistymiseen jo kohtalaisen harvan sukupolven aikana ilman että väestöön olisi tarvinnut ollenkaan sekaantua ”vierasta verta”.

Ei ole sattuma, että tavallisessa kielenkäytössä rotuomainaisuuksilla on yleensä voimakas tunnearvo, sitä suurempi, mitä helpommin ne ovat tunnistettavissa.

Veriryhmistään on ihminen onnellisen tietämätön, joten tietoista tai alitajuntaista valintaa ei näiden suhteen pääse tapahtumaan. Veriryhmät siirtyvät sukupolvesta toiseen noudattaen tarkoin perinnöllisyyden lakeja. Jos väestö on riittävän suuri, eivät myöskään pelkän sattuman aiheuttamat muutokset pysty muuttamaan veriryhmien jakaantumaa. Voimme kuvitella veriryhmien edustavan laatikossa (väestössä) olevia erivärisiä palloja, jotka kaadetaan seuraavaan laatikkoon (sukupolveen). Laatikosta (sukupolvesta) toiseen eriväristen pallojen keskinäinen lukumäärä, jakaantuma, pysyy muuttumattomana riippumatta siitä muutetaanko laatikon kokoa (väestön lukumäärää) siirtojen välillä.

Veriryhmätutkimuksesta saatujen tulosten merkittävyys kasvaa tutkittavissa olevien veriryhmien luvun lisääntyessä. Tässä suhteessa ovat tutkimusmahdollisuudet viime vuosina oleellisesti parantuneet. Nyt puheena olevassakin tutkimuksessa on sen kohteena ollut yhdeksän eri veriryhmäjärjestelmää ja tunnistettavien ominaisuuksien lukumäärä on yli 25, jos harvinaisetkin veriryhmät otetaan huomioon. Tutkimuksen kannalta ovat erityisen arvokkaita tekijät, jotka ovat juuri tutkittavalle väestölle ominaisia. Näitä on suomalaisilla todettu useitakin. Ei ole katsottava sattumaksi, että samat tekijät ovat kaikki edustettuina myös heimokansassa Virossa.

Tutkimuksen suorittaminen

Inkeriläisten yhdistyksen annettua ystävällisesti käytettäväksemme postitusluettelonsa, lähetettiin kesäkuussa 1968 910 kirjettä, joissa selostettiin aloitettavan tutkimuksen tarkoitusta. Kirjeeseen liitettiin kyselylomake, mikä koski a.o. henkilöiden henkilötietojen lisäksi heidän vanhempiensa ja isovanhempiensa syntymäpaikkaa ja -aikaa. Samalla pyydettiin tietoja vastaajien tuntemista, yhdistykseen kuulumattomista inkeriläisistä. Kysely uudistettiin kahdesti saman vuoden elo- ja syyskuussa ja lopputuloksena oli otannan ensimmäisen vaiheen tuloksena lähes 900 henkeä. Näiden suhteen suoritettiin annettujen tietojen perusteella karsinta: vain ne, joiden isovanhemmat olivat syntyneet Inkerissä kutsuttiin lopulliseen tutkimukseen. Edelleen oli tutkimukseen hyväksymisen ehtona se, että tutkittavien välillä ei saanut vallita pikkuserkkuutta lähempää sukulaisuutta.

Tutkimukseen kutsuttiin suoritetun karsinnan jälkeen kaikkiaan 430 henkeä. Eräissä tapauksissa, tutkittavan kieltäytyessä hankalien matkojen, sairauden tai muiden syiden takia, kutsuttiin tutkimukseen edellä mainitussa karsinnassa hylätty lähisukulainen. Kaiken kaikkiaan saatiin verinäytteet 396 henkilöstä, jotka otettiin paikallisissa veripalvelutoimistoissa, a.o. kotona tai eri sairaaloissa ja vanhainkodeissa. Kuten jo edellä mainittiin, voidaan tulosta pitää erinomaisena: en ole nähnyt ulkomailla suoritetuissa vastaavanlaatuisissa tutkimuksissa koskaan näin hyvää osallistumista.

Tavanomaisten "luonnollisten veriryhmien" ja Rh-ryhmien lisäksi tutkittiin neljään eri veriryhmäjärjestelmään ja kolmeen eri seerumryhmäjärjestelmään kuuluvat ominaisuudet. Näiden perusteella laskettiin a.o. perintötekijöiden esiintymistiheydet ja näitä verrattiin vastaaviin suomalaisiin ja venäläisiin esiintymistiheyksiin.

Otannan maantieteellinen jakaantuminen

Väestötutkimuksessa pyritään suorittamaan otanta tasaisesti väestön eri osista, tavoitteena on siis tutkia esim. pitäjittäin tietty määräosa näiden asukkaista. Useimmiten tässä ei onnistuta, eikä tämä nytkään puheena olevassa tutkimuksessa ollut mahdollista. On laadittu kartta, joka kuvaa otoksen suhdetta luterilaisten seurakuntien väkilukuun tsaarivallan päättyessä. Kaikki pitäjät ovat edustettuina, tosin melko epätasaisesti. Prosenttiluku on laskettu otoksen vanhempien syntymäpaikan mukaan, joita on luonnollisesti kaksinkertainen määrä tutkittuihin verrattuna. Kartan tarkoituksena on osoittaa, että Suomeen tulleet inkeriläiset sittenkin edustavat koko Inkeriä, eikä vain sen tiettyjä osia, seikka, mikä varmaan on tutkittujen itsensä tiedossa.

Edellä jo viitattiin siihen, että veriryhmien jakaantuma saattaa muuttua väestön ollessa lukumääräisesti pieni. Tämänlaista vaihtelua on todettu monessa Suomen maaseutupitäjässä, missä aviopuoliso on lähes säännönmukaisesti sukupolvesta toiseen valittu joko samasta kylästä tai samasta pitäjästä. Kyselyyn vastanneiden ilmoitettua useimmissa tapauksissa vanhempien syntymäpitäjien lisäksi myös syntymäkylät saatettiin tätä seikkaa tutkia lähestuhannessa avioliitossa, jatko oli solmittu vuosina 1850—1910. Taulukko osoittaa, että Inkerin eri osissa oli puolison valinnassa jonkin verran eroja. Pohjois-Inkerissä löytyi aviopuoliso samasta pitäjästä useammin kuin länsi- ja ennenkaikkea itäinkerissä. Tämä voi johtua pelkästään siitä, että kylien keskimääräinen asukasluku oli Pohjois-Inkerin rovastikunnassa suurempi kuin muissa. Joka tapauksessa ei eristäytymisen aste anna aihetta uskoa veriryhmäjakaantumien huomattavasti muuttuneen juuri tämän takia, onhan sentään 10—20 % aviopuolisoista haettu pitäjän rajan takaa.

Aviopuolison valinta syntymäpaikan mukaan (tutkittujen vanhemmat)

Rovastikunta	Aviopuoliso samasta kylästä		Aviopuoliso samasta pitäjästä, eri kylästä		Aviopuoliso eri pitäjästä	
	Lukumäärä	%	Lukumäärä	%	Lukumäärä	%
Itä-Inkeri	124	28.9	210	48.9	95	22.1
Länsi-Inkeri	53	37.1	69	48.2	21	14.7
Pohjois-Inkeri	204	59.8	105	30.8	32	9.4
Koko Inkeri	381	41.7	384	42.1	148	16.2

Tutkimuksen tulos

Tutkittujen A—B—O ja Rh-ryhmien jakaantuma Inkerin suomalaisissa ja Suomen maaseutuväestössä esitetään taulukossa. Varsinaista vertailua näiden väestöryhmien välillä ei suoriteta taulukossa esitettyjen veriryhmäjakaantumien mukaan, vaan niiden perusteella laskettujen perintötekijäjakautumien mukaan. Vertailussa lasketaan perintötekijäjakaantumien ja tutkittujen henkilöitten lukumäärän perusteella myös sattuman aiheuttamien muutoksien suuruus ja tätä verrataan tutkittujen väestöryhmien eroihin. Tämän kirjoituksen puitteissa ei ole syytä lähteä selvittämään tutkimuksen tätä puolta, mainittakoon vain, että havaitut erot ovat kaikissa eri veriryhmäjärjestelmissä niin pienet että pelkkä sattuma on voinut saada ne aikaan. Veriryhmien perusteella ei tässä tutkimuksessa voitu siis havaita eroja suomalaisten ja Inkerin suomalaisten välillä. Tulos ei lukijalle varmaan tullut minään suurena yllätyksenä.

	Inkeri Lukumäärä	Inkeri %	Suomi %
A_1	131	33,1	32,4
A_2	50	12,6	11,8
B	66	16,7	16,6
A_1B	27	6,8	5,8
A_2B	9	2,3	2,3
O	113	28,5	31,2
	396	100,0	100,1
R_1R_1	63	15,9	18,4
R_1R_2	65	16,4	15,5
R_1r	119	30,1	29,1
R_2R_2	13	3,3	3,6
R_2r	58	14,6	13,3
rr	53	13,4	12,3
R_0r	9	2,3	2,9
$R_1{}^wR_1$	3	0,8	1,8
$R_1{}^wR_2$	2	0,5	0,8
$R_1{}^wr$	7	1,8	1,5
R'r	4	1,0	0,8
R"r	—	—	0,1
	396	100,1	100,1

Luonnollisten veriryhmien l. ABO-ryhmien sekä Rh-ryhmien jakautuma Suomessa sekä inkerinsuomalaisilla.

Tutkimuksen tulos osoittaa, että veriryhmät säilyvät tosiaan muuttumattomina sukupolvesta ja vuosisadasta toiseen. Tätä tasapainoa muuttavia tekijöitä, kuten esim. sekaantumista eri rotujen välillä voidaan tulevaisuudessa tutkia vielä nykyistä tarkemmin menetelmin, kun tunnistettavissa olevien veriryhmien lukumäärä jatkuvasti kasvaa. Inkerin suomalaisten syväjäädytettyjen näytteiden avulla voidaan myös tätä tutkimusta jatkaa ja osoittaa vielä nykyistä suuremmalla varmuudella, että tämä kansamme kovia kokenut osa on pystynyt läpi vuosisatojen säilyttämään omaleimaisuutensa.

Tämän kirjoittaja ja kaikki tutkimukseen osallistuneet haluavat lopuksi esittää lämpimät kiitoksensa kaikille niille, jotka usein hankalien matkojen takaa, korkeasta iästä ja sairaudesta huolimatta ovat auttaneet tutkimuksen onnistumista. Nyt päättynyt työ on antanut tilaisuuden perehtyä Inkerin suomalaisten järkyttäviin vaiheisiin. Vanhaan kotimaahansa palanneille, elämänsä iltaa viettäville Inkerin suomalaisille toivomme kaikkea hyvää ja Jumalan siunausta.

Buffalo, New York 12. 12. 1969

SOFIA PÖYHÖNEN

75 vuotta

18. 1. 70 vietti Helsingin Maantiekylässä 75-vuotispäiväänsä rouva Sofia Pöyhönen, o.s. Järveläinen. Rouva Pöyhönen on syntynyt Tuutarin Järvelässä, jossa hän aikoinaan innokkaasti osallistui nuorisoseuratyöhön, laulukuoron ja näytelmäseuran toimintaan. V. 1920 hän siirtyi Suomeen. Rouva Pöyhönen on tälläkin hetkellä uskollisimpia kävijöitä inkeriläisten tilaisuuksissa. Onnittelumme jälkikäteen!

SIIRTYI TUONPUOLEISIIN

Eeva J u v o n e n os. Martikainen syntyi Kupanitsassa 26. 5. 1896 ja siirtyi tuonpuoleisiin 14. 12. 1969. Hänet siunattiin maan lepoon Espoossa pienen saattajajoukon läsnäollessa, mutta jälkimuistot seurakuntasalissa muodostuivat mieliinpainuviksi. Siellä hänen monivuotinen ystävänsä Torikan Mari, kotikyläläinen Lahtisen Helmi ja Väinö Pietari muistelivat vainajan elämäntaivalta. Todettiin hänellä olleen suuret muistamisen lahjat ja suuret ovatkin ne muistitiedot, jotka hän oli kirjoittanut säätiölle jälkipolvia varten. Hänen maallisen vaelluksensa johtotähtenä oli usko Jumalaan ja sopivatkin oivallisesti Torikan Marin sanat: "sä pääsit autuutta nauttimaan ja taivahan suloisuutta".

Kaipaamaan jäivät lapset ja lastenlapset niin Suomessa kuin Ruotsissa.

AAPO ROKKA

75-vuotias

Puutarhuri Aapo Rokka täyttää 75 vuotta 21. 2. 1970 Järvenpäässä. Hän on syntynyt Inkerissä Skuoritsan Poikkisenpurskovalla maanviljelijän poikana ja nuoruudessaan alkanut hoitaa perintötilaansa. 19-vuotiaana hän joutui ensimmäiseen maailmansotaan ja osallistui Venäjän armeijassa sotaan Saksan, Romanian ja Itävallan rintamilla. Sodan loputtua hän aloitti uudelleen maatalouden ja puutarhan hoidon ja suoritti 1919 suomalaisen karjatalouskurssin. Hän oli paikkakunnallaan samana vuonna perustetun Karjataloustarkastusyhtiön puheenjohtajana 1919—1930, toimi vapaaehtoisen palokunnan päällikkönä 1922—1943, osuuskauppojen tarkastajana 1927—1941. Myöhemmin Aapo Rokka joutui luovuttamaan maatilansa irtaimistoineen 1931 Neuvostoliiton maatalouden sosialisoituessa. Sen jälkeen hänet valittiin karjantarkastajaksi 1931—1933. Rokka suoritti Hatsinan Puutarhakoulussa puutarhurin tutkinnon 1934—1935 ja valittiin vastaavaksi puutarhuriksi 1936—1941. Hän siirtyi 1943 Suomeen. Täällä hän on toiminut erilaisissa tehtävissä, mm. vuorineuvos Paloheimon ja Poikien Maatalous ja Puutarhakuolussa puutarhurina Järvenpään kaupungissa. Nykyään hänen suurena harrastuksenaan on oman pikku puutarhan hoitaminen Järvenpään Ristinummella.

Kaupunginvaltuutettu Salme Katajavuori:

Inkeriläisten juhlahetki jäi mieleen

Varanotaari Salme Katajavuori, joka on Helsingin kaupunginvaltuuston jäsen, on innokkaasti ajanut Karjala-talon asiaa ja vaikuttanut sen tonttikysymyksen onnelliseen ratkaisuun.

Mitä on olla inkeriläinen?

Miten on tämä heimo pystynyt kokoamaan osan itsestään kaukana heimonsa varsinaisilta asuinsijoilta?

Tämä käsite selvisi minulle vasta äskettäin inkeriläisten kesäjuhlilla ja heidän yhdistyksensä 50-vuotisjuhlassa. Osallistuin tilaisuuteen kutsuvieraana Kalevalaisten Naisten edustajana ja tilaisuudesta muodostui minulle arvokas valistushetki.

Tämä juhla oli katselmus erään kansamme heimon sitkeästä taistelusta kohti vapautta. Tämä kansamme osa ei ole tanssinut itseään heimojemme yhdistelmään. Se ei ole lauluin ja fanfaarein lähestynyt heimojemme kohtauspaikkaa. Se on hiipinyt hiljaa paeten luoksemme niin, että useimmat meistä luulevat, että heimon yksinäiset yksilöt ovat asettuneet hajalleen maahamme ja sulautuneet kansaamme. Näin ei kuitenkaan ole käynyt. He ovat pysyneet inkeriläisinä, jopa maamme rajojen ulkopuolella muissa pohjoismaissa. He ovat tuoneet mukanaan oman heimonsa kulttuurin rikastuttamaan kansallista kulttuuriamme. Heillä on omat perinteensä ja oma historiansa, joka nyt on talletettu kaikkien luettavaksi.

On ihmeellistä todeta miten muutaman tunnin aikana kuultu ja nähty voi niin sanomattoman paljon rikastuttaa mieltä. Inkerin historian katsastus, sen heimon traagilliset liikehtimiset kohti vapautta ja täällä juhlakokouksessa monet jälleennäkemiset olivat jotain yli-inhimillistä, minkä tunnevaikutelmia ei voi sanoin kuvata.

Kaikessa tässä kansamme heimojen kohtaamisessa on inkeriläisten osalta jotain, mitä en voi selittää itselleni. Heidän koossapysymisensä 50-vuotisjuhlaa eivät juhlistaneet valtiovallan tervehdykset, ei edes Helsingin kaupungin toivotukset. Kuitenkin tuntui siltä, että koko kansamme tervehti heitä tänä juhlahetkenä.

Muista pohjoismaista olivat inkeriläiset saapuneet suurina ryhminä näille kesäjuhlille esittäen omalla kielellämme tervehdyksensä. Jopa kokonainen kuoro oli Ruotsista tullut laulamaan lauluja puhtaalla suomenkielellä. Ohjelma oli kokonaisuudessaan kansallisille perinteille rakennettu kanteleensoittoineen, kansantanhuineen ja värikkäine kansallispukuineen.

Kun ”Nouse Inkeri” kaikui raikkaana lastenkin suista, se jotenkin liittyi edellisenä iltana lausuttuun tiedotukseen, että suunniteltu Karjalan talo voi ottaa suojiinsa myös inkeriläiset. Kun tonttihanke, jossa olen ollut mukana kaupunginvaltuutettuna ja kalevalaisena naisena on alkanut hahmottua, on inkeriläisillekin luvassa oman hirren alla paikka, johon voimme tallettaa tuleville sukupolville osan kansamme monivaiheista historiaa, Inkerin kansan erään osan perinteet ja kohtalon tien.

Terveisiä Turusta

INKERILÄISTEN KERTOMAA RUUNUN- ELI LINNANLAPSISTA

II

Edellinen selostuksemme oli tarkoitettu jonkunlaiseksi alkulauseeksi tälle jatkokertomukselle ”ruunun eli linnan lapsista”, joita myös venäläisittäin usein ”kasjontka-lapsiksi” kutsuttiin. Voimme vielä tähän lisätä, että Inkerin suomalaiset Pietarista puhuessaan kutsuivat sitä tavallisesti linnaksi tai kaupungiksi, vain harvemmin karjalaisten naapuriensa tavoin Pietariksi.

Seuraavassa sitten kerromme eräiden Turussa ja sen lähiympäristössä asuvien inkeriläisten tietoja noista linnan lapsista. Haastattelumme käsittää kaikkiaan 14 henkilöä, joista ensimmäinen oli rouva Anna Malkki o.s. Kemppi, syntynyt 15. 2. 1915 Skuoritsan Alapurskovassa, nykyinen osoite Raision kauppala, Keokulma A 14. Tämä haastattelu suoritettiin 16. 5. 1969 allekirjoittaneen kotona Turussa.

Anna Malkki muisti entiseltä kotiseudultaan k.o. lapsia toistakymmentä, joista tyttöjä neljä. Annan vaari eli isänisä oli ollut yksi tuollainen linnan lapsi. Hän oli alunperin käyttänyt nimeä Aleksander Bogdanoff ja puhunut sekä suomea että venättä, kumpaakin yhtä hyvin. Vaari oli käynyt Pietarissa venäläistä koulua ja oli ollut hyvin kätevä kyeten melkein mihin vain, kuten esim. rakennusmiehen ja muurarin tehtäviin, vaikka olikin varsinaiselta ammatiltaan ollut maanviljelijä. Neuvostovallan aikana vaari oli kääntynyt luterilaiseen oppiin. Kun heidänkin kotitalonsa v. 1930 oli otettu kolhoosiin, niin vaari oli toiminut siellä peltovahtina vuoteen 1937, jolloin oli kuollut 60-vuotiaana.

Täällä Suomessa ei Anna Malkki tiedä linnan lapsia enää elävän, he kun kaikki olivat ajalta ennen 1917 vallankumousta. Alapurskovalla oli aikoinaan ollut Annan miehen sukulaistalossa hoidettavana eräs linnan poika, nimeltään Paavo. Isäntä Malkin kuoltua taloa oli pitänyt hänen leskensä Anna, joka oli antanut tilan Paavolle. Tämä oli jo aiemmin käynyt suomalaisen kansakoulun ja sitten mennyt naimisiin suomalaisen kanssa ja ottanut sukunimekseenkin kasvatusvanhempiensa mukaan Malkki. Vanhan isännän omat tyttäret olivat olleet pahoillaan siitä että Paavo oli saanut tilan. Toinen tytöistä oli kyllä joutunut naimisiin, mutta toinen, Eeva, joka oli ollut vaivainen jaloistaan, jäänyt naimattomaksi ja elänyt katkerana. Eeva oli vielä joutunut tänne Suomeenkin ja elänyt loppuikänsä Salo—Uskelan kunnalliskodissa, jossa kuollut 13. 12. 1968. Malkin talossa oli ollut toinenkin linnan poika, Taneli nimeltään, ja tälle Eeva olisi mieluummin suonut kotitilan annettavaksi. Paavo lienee kuitenkin ollut ainakin kasvatusvanhempien mielestä luonteeltaan parempi ja sitä paitsi musikaalinen hengenlahjoiltaan, kuten koko perheensäkin, joita viisi komeata poikaa ja kaksi reipasta tytärtä. He olivat kaikki luterilaisia uskonnoltaan ja suomalaisia mieleltään sekä joutuivat naimisiin lähistöllä asuneiden virolaisnuorten kera.

Linnan lasten huolto haastateltavan mielestä oli ollut samanlaista kuin omienkin lasten, ei ainakaan huonompi. Enin osa heistä oli jäänyt paikkakunnalle asumaan avioituen siellä joko suomalaisten kera tai myös keskenään. Alapurskovan kylässä oli ollut tapana ottaa linnan lapsia suhteellisen paljon, naapurikylässä Yläpurskovassa ei ainakaan haastateltu muista heitä olleen. Edellisen kylän väki oli ollut hyvin sopuisaa keskenään, mitä Anna ei voinut sanoa aina yläpurskovalaisista. Varmaankin juuri tulojen vuoksi taloihin otettiin lapsia hoitoon.

Anna Malkki ei tiennyt sanoa mitään linnan lapsia koskevien luetteloiden pitämisestä, ei myöskään ”smotrujen” toimittamisesta.

Yleensä Annan tuntemat linnan lapset olivat käyneet noin 4 kilometrin päässä olleessa Puutoisten kylän koulussa. Etenkään vanhaan aikaan eivät tytöt olleet käyneet kouluja, vain pojat. Kertojan vaari oli käynyt Pietarissa venäläistä koulua sen vuoksi, että hän oli ollut kreikkalais-katolista uskoa sekä että hänen äitinsä ja sisaruksensa olivat asuneet siellä, isän jo aiemmin kuoltua. Kertojan mummu oli käynyt Puutoisten koulua yhdessä ”Junuksen mummun” kanssa, kuten tämä oli kertonut.

Aapo Iho

NUKU

Säv. S. Koski 1912 tienoilla.

Nuku, rinta rauhaton, nuku pois:
Tuonen mailla tuskaton olos ois!

Siellä Tuonen impyet laulujaan
lauleleisi, hempyet, sulle vaan . . !

Nuku, rinta rauhaton, nuku oi —
sulle Tuonen tuvilta kutsu soi . . .

Tapahtui siis tuolloin — viittaan säveltäjään. S. Koski oli Neva-lehden konttoristina. Oli musikaalinen ja kantoi kortensa yhteiseen kekoon. Kekona oli silloin ne mahtavat "Yleisinkeriläiset laulu- ja soittojuhlat", joittenka viettopaikaksi määräytyi Kolppanan seminaarin tienoo, koska seminaarin 50-vuotisjuhla päätettiin yhdistää tuohon muuhun laulantaan & soitantaan.

Sain niiltä vanhemmilta ja viisaammilta veljiltä Pietarissa vaikuttavilta vihjeen, että jos saisin sepitetyksi lauluiksi sopivia runoja, niin ne sävellettäisiin ja saisivat ensi esityksensä siinä juhlaohjelmassa. Juhla seminaarin ikävuosien mukaan pidettäisiin kesällä 1913.

Niissä merkeissä syntyi sitten tämä **Nuku** ja **Toukokuun laulu**. S. Kosken suhteen rajoittuvat tietoni tuohon mainintaan ja pieneen kaskuun: hän vietti kerran kesälomansa Tuutarin Hörkkölässä Sohvi-serkkuni kotona, täysihoidossa. Muonitusehtoon kuului myös keitetty kananmuna joka aterialle. Serkkua huvitti hänen joka aterialla toistuva huomautuksensa: "Muna myös" ja hän tahallisesti hidasteli kuullakseen tämän lystin sanaparin . . .

Toukokuun laulun sävelsi op. Juhana Pentikäinen, jonka tunsin kuten toisetkin kulttuurityön kärjessä kulkevat veikot. Hän oli Vuoleen poikia syntyään, lahjakas, uuttera, raitis mies. Tapasin hänet v. 1921 tienoissa käydessäni vasiten hänen luonansa Pietarissa. Jäi mieleeni hänen kertomansa juttu kaikki taitavasta kommunistista, jonka kanssa hän oli joutunut tekemisiin ja joka oli kehunut oikeana puoluemiehenä pystyvänsä työhön jos toiseenkin, ts. kaikkeen, mihin vaan ryhtyy.

"Osaatteko soittaa pianoa?" kysyi J.P.

"En ole koskaan soittanut, mutta luulen, että osaan, jos vain haluan!" vakuutti kaveri.

Hän oli vuonna 1948 mennyt Suomesta pojanpoikineen Ruotsiin ja kuollut siellä; poikansa oli ollut opettajana Juvalla ja kuollut siellä jo aikaisemmin. Kertojan vaari oli tavannut käydä 14 kilometrin päässä olleessa Outovskin kr.katolisessa kirkossa. Kr.katoliset papit olivat kyllä olleet äkäisiä kun muutti uskontoa. Kertojakin oli isänsä mukaan ristitty Hatsinan kr.kat. kirkossa. Kun vallankumouksen jälkeen oli tullut uskonnonvapaus, niin oli koko perhe muuttanut äidin mukaan luterilaisiksi. — Linnan lapset olivat aina oleilleet samassa ryhmässsä inkeriläisten lasten kera.

Linnan lapsia koskenut hoitosuhde päättyi silloin kun hoidokki kykeni työllään korvaamaan hoidon. Kertojan vaari oli ensin ollut hoidettavana samassa kylässä eräässä toisessa talossa. Koulun käynnin Pietarissa päätyttyä ja palattuaan kotikylään takaisin hän oli mennyt töihin Kempin taloon, jossa ei ollut yhtään poikaa, vain kaksi tyttöä. Vaari oli rakastunut talon toiseen tyttäreen ja siten jäänyt kotivävyksi taloon. Toinen tytär oli kuollut aikuisena. Sotapalvelus oli ollut kaikille samanlainen. Perheitten tytöistä enemmistö oli mennyt maaseudulla naimisiin, loput menivät Pietariin töihin. Samoin sotaväestä vapautuneet nuoret miehet.

Pietariin palanneet linnan lapset kävivät usein, vieläpä useammassa polvessakin, kasvatuskodeissaan maaseudulla. Samoin kasvattisukulaiset kävivät kaupungissa aikuisiksi joutuneiden linnan lasten ja näiden lastenkin perheitten luona. Uusi polvi oli usein unohtanut suomen kielen. Siitä huolimatta hyvät suhteet vallitsivat aina niin puolin kuin toisinkin, ja kanssakäyminen jatkui myöhemminkin.

R. R.

AAPO VELJELLENI

Kas sokerista sairaana ma oon
(tää viittaus on viime numeroon)
ja siksi hukkuva Sa hyvin tiedät sen
on valmis tarttumaan vaik oljen kortehen.

Kun taannoin luonani käi idän viisahat
(he lääkäreitä oli molemmat)
ja vaivan kuultuaan he siihen: "nitševoo,
tää vaiva meil ei tautinakaan oo".

Ma heille: "kakže pomogatj
i što s apteekki nado pokupatj?"*)
"Ei mitään sieltä tähän tarvitse
sun ostaa, usko se jeibohu-jei!"

Vot siitä saakka lääkkehenä sain
ma joka ilta pienen-pienen vain.
Ja tällälailla idän viisahat
mua taudistani irti johtavat!

Andrus

---

*) Miten autetaan ja mitä apteekista ostetaan?

HELSINGIN PAIKALLISOSASTON

Kuukausitilaisuus kaup. kerhohuoneella 25/1 -70 alkoi op. Vironsepän lausuttua erittäin suuren joukon sydämellisesti tervetulleeksi. Veisattiin virrestä 163 kolme ensimmäistä säettä, jonka jälkeen rovasti Vironmäki piti puheen Paavalin kirjasta. Puheen jälkeen laulettiin samasta virrestä 2 viimeistä säettä. Tämän jälkeen saimme suurella ilolla kuulla kaunista yksinlaulua jota esitti rouva Eeva Tuovinen, häntä säesti Eeva-Liisa Alanen. Sitten Toivo Kajava luki Pamirin kuulumisia, mikä oli hyvin mielenkiintoista kuulla.

Niinpä olikin jo kahvin juonnin sekä piirakoitten syönnin aika ja rupatteluhetki ystävien kera. Kahvitauon jälkeen lauloi kuoro "Jeesuksen silmän eteen ja sun rauhasi." op. Viron johdolla. Tämän jälkeeen Toivo Halonen alusti keskustelua Inkerin historiasta, mikä nosti tunnelman korkealle. Lopuksi laulettiin yhteislauluja op. Vironsepän säestäessä.

L. Karhu

ANDRUKSELLE

Motto: "En viiniä juo, en rypäleverta,
ne viekää pois, ne sieluni turma ois!"
(J. H. Erkko.)

Muistelen voimallista puhetta myllynkivestä, kaulasta ja meren syvyydestä.
(A.I.)

Noin Erkko ennenmuinoin,
näin minä nyt, minä nyt.
Vaan Andrus kipuihinsa
on vodkaa lerkkinyt . . . lerkkinyt.

No, eikös ole vapaa maa
ja vapaa miehen tie?
— Tuo esimerkkis heikommat
vaan hunningolle vie . . .

Lie ankaroita kaikki nuo
sun kipus, piinasi,
mutt' neuvon: heitä helkkariin
nuo vodkas, viinasi!

Tekosi suuret tehostaa
sun itsetuntoas,
siis älä suotta mitätöi
omintas, kuntoas!

Toivoo **Aapoveljesi.**

TAMPEREEN KUULUMISIA

Tampereen paikallisosaston tilaisuus vuosikokouksen merkeissä pidettiin 11. 1. 1970 Kalevan kirkon kerhohuoneissa. Jäseniä oli saapunut tilaisuuteen runsaanlaisesti. Alkuvirren jälkeen rovasti Viljanen kertoi meille Larin Paraskesta. Helena Kirjanen ja Mikko Kolomainen olivat taas panneet paperille muistelmiansa Inkeristä, ja saimme kuulla nämä mielenkiintoiset muistelukset. Tämän jälkeen päästiinkin jo varsinaiseen ohjelmanumeroon, joka kaikkien kielenkannat kirvoittaa, nimittäin kahvinjuontiin. Sitten olikin mukava aloittaa vuosikokous. Puheenjohtaja Eero Rautajoen avattua kokouksen valittiin kokoukselle puheenjohtajaksi lehtori Veikko Orpana ja sihteeriksi Ida Strömberg. Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Anna-L. Heikin-

RUOTSIN PUOLELTA

Muistolaattakeräys

Varojen keräys muistolaattaa varten on ollut käynnissä lokakuusta lähtien postisiirtotilin välityksellä. Tavoitteena on 2000 kruunua. Tähän mennessä on rahaa tullut 650 kruunua, 32 henkilöltä.

Jotta tämä hyvä hanke tulisi toteutetuksi, tarvitaan useamman heimomme jäsenen panos.

Postisiirtotili 17 38 88 ISK c/o Kuortti Vitmårag. 11 722 26 Västerås

Mölndalin kesäjuhlat 1969

heimo ja Helena Kirjanen. Kuultiin toiminta- ja tilikertomukset edelliseltä vuodelta. Hahmoteltiin tälle vuodelle toimintasuunnitelma, joka noudattelee edellisten vuosien linjaa. Valittiin johtokunta, johon tulivat seuraavat: puheenjohtajaksi Eero Rautajoki, sihteeri-rahastonhoitajaksi Ida Strömberg, emännän tehtäviä hoitamaan Elsa Laukkanen sekä lisäksi Anna Himanen, Juho Kiskonen, Antti Vainikka, Juho Putrolainen ja Mikko Kolomainen. Tilintarkastajiksi valittiin Paavo Jaakkimainen, Paavo Piiparinen ja Simo Kaipiainen.

Ja lopuksi toivomus olisi, että inkeriläiset läheltä ja kaukaa tulisivat tilaisuuksiimme, jossa voimme tavata toisiamme ja muistella entisiä aikoja kahvikupposen ääressä.

Ja vielä eräs pieni toivomus: vanhemmat houkutelkaa nuoriannekin mukaan tilaisuuksiimme, että he toisivat sinne uusia ajatuksia ja uusia mielipiteitä ja mahdollisesti ehkä uusia toimintamuotojakin.

I. S.

TULOT:

Sisäänpääsy urheilukentällä	2.326:00	kr
Sisäänpääsy Fässbergsskolan	2.626:00	
Juhlamerkkejä	481:00	
Kolehti Fässbergsskolan 20/6	476:85	
Kolehti kirkossa 21/6	642:74	
Kolehti kirkossa 22/6	462:78	
	7.015:37	kr

MENOT:

Urheilupalkinnot	572:20	kr
Urheilukentän vuokra	581:50	
2 vahtimestarin palkka	202:80	
Ilmoitus sanomalehdessä	144:44	
Juhlamerkit	200:00	
Pappien, urkurin ja kirkon vahtimestarin päivärahat	1.100:00	
Sekalaista	813:85	
	3.614:79	kr

Bruttovoitto	3.400:58	kr
20 % ISK:lle	680:11	kr
Nettovoitto	2.720:47	kr

Sisaren muistelmia

Ku mie nyt istun täs yksinäin koton, ni tulliit mielee ne lapsuus- ja nuoruusvuuvvet.

Vuonna 1919 — sillo issää ei ennää olt vua hiä lepäs jo Kupntsan mullas — Siut näät otettii sottaa. Tulji kevät ettee ja touvon panoaika. Hevonen meil olj, muistatha Sie, se mein hyvä Maska. No mie Maskan kera läksin pellol, Maikka läks kans. Pantii hevone pluukan ettee. Maikki otti pluukan rutskist kii, no hevone ku läks mänemää, niin pluuka nous muast pois. Sillail hiä tyttö parka ajoi kaks kolt vakkoo. Mua tulj törhityks, itse väsyi ja tavai itkemää.

Sit mie koittelin. Otin pluukan rutskist kii. Hevoinen vet tasaisest eikä pluuka noustkaa muast enneku vuaon piäs. Täll tappa miust sit tulkii kyntäjä ja hevosmies.

Sit ku touko olj jo muas, äit tuumais ottaa Prokon meilj renkiks. Myö oltii vastaa, mut se ei auttaant, ja niin tulj Proko meil renkiks.

A muutaman päivän piäst pit männää metsää sottaa pakkoo ku alkoi tulla luotiloi ja siel mäntii Seropitsan kyllää. Siel vietii Proko sekä hevonen valkosiil potvotaa eikä heist sen peräst kuultu mittää. Hyvä olj ku olj Proko, attoo ois pitänt miun tai Maikin männää potvotaa sotilaihe sekkaa ja miä tiijä kui siin ois käynt.

Kyll sit jälkee valkosii nousiit hevosii hinnat. Myökii suotii jonnin joutava musta tamma ja mie sit ruasin kesät pelloll ja talvet kons omis töis, kons valtion töis. Ku tulj kevät ja mäntii liekull, niin muut kylän tytöt olliitt valkoisii ku hurstit, a mie musta, päivän polttama ja viäl päätteeks pääskysen kirjas.

Kuston Anni

NUORTEN PALSTA

VIELÄ EHDITTE MUKAAN KIRJOITUSKILPAILUUMME

Ensimmäisessä sarjassa kilpailevat 6—15-vuotiaat, **toisessa** 16—40-vuotiaat. Kilpakirjoitukset jaetaan kolmeen sarjaan: a) runot b) kertomukset ja novellit, c) muut suorasanaiset kirjoitukset, matka- ja leiripäiväkirjat, haastattelut ym.

Kilpakirjoitukset lähetetään tämän lehden toimitussihteerille os. Majavatie 11 D 44 Helsinki 80, helmikuun 28 päivään 1970 mennessä. Varustakaa kirjoituksenne nimimerkillä ja ikämaininnalla. Oikea nimi ja osoite kirjekuoreen!

MIELENKIINTOISIA TIETOJA HATSINAN ALUEELTA

”Gatschenskaja Prava” kirjoitti viime vuoden lopulla kiintoisista numeroista ja tiedoista.

Siinä kerrotaan m.m. että Hatsinan asukas käyttää päivittäin keskimäärin 150 litraa vettä,

että Hatsinan ja Leningradin välillä liikennöivät junat muutetaan 100 kilometrin vauhdilla kulkeviin uusiin juniin,

että Hatsinaan ruvetaan rakentamaan uutta laajakangaselokuvateatteria 1.200 hengelle,

että piirin kolhoosit ovat vuodeksi 1970 tilanneet 194 traktoria ja 32 kombainia,

että paikallinen maanparannusasema raivaa 3000 hehtaaria uutta peltoa,

että Hatsinaan rakennetaan suuri urheilusali ja uimahalli,

että myös rakennetaan urheilukompleksi varhaisnuorisoa varten,

että Hatsinan palatsi on jo kunnostettu sodan jäljiltä,

että sitä käytetään nyt tuotannollisiin tarkoituksiin,

että vuosina 1970—75 piirissä rakennetaan kulttuuritalot Plamja ja Krasnokvardeiskij

että Verevän ja Kopralan neuvostotiloille sekä Puutostiin, Skuoritsaan sekä Siiverskajan huvila-asutukseen suunnitellaan rakennettavaksi 8 elokuvateatteria,

että piirikeskukseen on jo aloitettu rakentaa uutta kirjastotaloa.

TILAA HETI **Raha vasta sitten kun kirja on saapunut** **TILAA HETI**

Ilmestyy tämän kevään aikana.

Tohtori Saini Laurikkalan kirjoittama

rovasti S. J. Laurikkalan elämäkerta

ilmestyy vihdoin viimein. Aikaa on vienyt tarkka tarkistus.

Tohtori Saini Laurikkala ansaitsee suuren kiitoksen.

Teoksessa kuvataan ikioman rovastimme elämänkaari hamasta lapsuudesta aina hautaan asti. Siinä kuvataan tarkoin rovastimme uhrautuva ja pelkäämätön työ Inkerissä ja hänen osallistumisensa työhön Ruotsin inkeriläisten parissa.

Kun lukee teosta, niin sen jokaiselta sivulta uhkuu kuvaus henkilöstä, joka suoritti hänelle uskotun tehtävän kutsumustehtävänä. Teoksessa ilmenee, että ikioma rovastimme eli elämänsä Inkerille luottaen Jumalan suureen apuun.

Teos ilmestyy tämän kevään aikana. Sen ennakkotilaushinta on 10.– ja kirjakauppahinta myöhemmin 14.–. Se on kuvitettu ja sivumäärä on n. 208 sivua. Kirja on isoa kokoa. Mahdollinen voitto kirjasta jaetaan siten, että Ruotsissa myydyistä kappaleista annetaan voitto ISK:n ja Suomessa myydyistä kappaleista Inkeriläisten Sivistyssäätiön toiminnan tukemiseen. Tämä on tohtori Saini Laurikkalan toivomus. Hän on käsikirjoituksen lahjoittanut. Tämä on suurenmoinen lahjoitus, sillä työ on vienyt runsaasti aikaa, mutta tällä teollaan hän todistaa, että suvussa säilyy edelleenkin rakkaus inkeriläisiä kohtaan. Kokoamme asian joustamiseksi parhaillaan ennakkotilauksia. Pyydämme täyttämään allaolevan kaavakkeen ja postittamaan sen heti Ruotsissa Armas Paakkoselle ja Suomessa Hannu Vironmäelle. Osoitteet sivulla kaksi.

LEIKATAAN TÄSTÄ

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Tilaan tohtori Saini Laurikkalan kirjoittamaa rovasti S. J. Laurikkalan elämäkertaa teosta:

kpl. hintaan mk 10.– ynnä postikulut.

Nimi:

Osoite:

....

allekirjoitus.

Kustantaja: **Inkeriläisten Sivistyssäätiö**

Inkeriläisten Sivistyssäätiö

Säätiö on saanut vastaanottaa seuraavien henkilöiden Sini-Suurarpajaisten myyntipalkkiot:

Julius Sörmvall	241:13
Armas Paakkonen	75:—
Viktor Jakdal	60:56
Aino Tervo	31:05
Oskar Rokka	30:47
Juho Kemppi	14:40
Antti Kupri	8:72
Jussi Vesa	7:50
Maria Vainikka	3:—
Jussi Jänis	1:10
Henrik Toikka	—:39
Alexander Kapanen	—:19

Kolme viimeistä summaa muodostuu Rkr vaihdossa saatuun etuun.

Lisäksi vielä seuraavat lahjoitukset:

Eino A. Jamalainen	100:—
Andreas Lohi	100:—
Leo Yllö	100:—

Säätiö kiittää kaikkia lahjoittajia, jotka uhrauksillaan tekevät mahdolliseksi työmme. Kiitos!

Hallitus

Etsitään:

Omaa sukuaan Harsia Hilda synt. 1920 Venjoen seurak. Teitä etsii sisarenne Eestissä perheineen. Ottakaa yhteys os: Op. Katri Unnukainen, Yli-Ii.

AJANKOHTAISIA ILMOITUKSIA

HELSINGIN PAIKALLISOSASTO

Helmikuun tilaisuus on sunnuntaina 22. 2. klo 14 Töölön kerhokeskuksessa Mechelininkatu 36. **Tilaisuudessa pidetään paikallisosaston vuosikokous.**

Huom! Maaliskuun tilaisuus on Inkeriläisten vuosikokouksen yhteydessä 22. 3. klo 14 Viipurilaisessa Osakunnassa.

Johtokunta

TAMPERE

Tampereen paikallisosaston tilaisuudet Kalevan kirkon huoneissa 10—11, sunnuntaina 8. 3. ja 12. 4. Molemmat tilaisuudet alkavat klo 14.00.

KALEVALANPÄIVÄNÄ 28. 2. KLO 15

KANSALLISTEATTERIN
PIENELLÄ NÄYTTÄMÖLLÄ

Suomen kansan vanhat loitsut viitenä kuvaelmana.

Järjestää **Suur-Helsingin Kalevalaiset Naiset**
Liput 8 mk
Kaikki kansanrunon ystävät, huomatkaa tämä tilaisuus!

SEPPELEENLASKU LARIN-PARASKEN MUISTOMERKILLE

KALEVALANPÄIVÄNÄ 28. 2. KLO 10

Hesperianpuistossa Mannerheimintien varrella.

Inkeriläisten Sivistyssäätiö
Inkeriläisten Yhdistys ry.

Toivotaan mahdollisimman monen inkeriläisen voivan saapua seppeleenlaskutilaisuuteen.

INKERILÄISTEN YHDISTYS RY:N

VUOSIKOKOUS

pidetään Helsingissä sunnuntaina maaliskuun 22. päivänä 1970 klo 14 Viipurilaisen Osakunnan huoneistossa Mannerheimintie 5.

Käsitellään sääntöjen määräämät asiat.

Johtokunta

INKERIAIHEISTA

Pääasiamiehillämme on edelleenkin varastossa:

Inkerin suomalaisten historia

Helli Suominen

Mooses Putron elämäkerta

Sulo Haltsonen

Entistä Inkeriä
Vanha Tuutari
Runoretki Inkeriin

A. Metiäinen

Inkerin Ev. Lut kirkon 350 v. muistojulk.

Isien uskon muistojulkaisu

Äänilevy

Nouse Inkeri y.m. Inkerikuoro
Murrejuttuja, Lauri Santtu

Inkerin rintavaakunoita
Inkerin lippuja
Inkerin seinäkarttoja

Muista tilata myös Inkeriläisten Viesti vuodeksi 1970.

Lähetä ennakkotilaus Tohtori Saini Laurikkalan **rovasti S. J. Laurikkalan elämäkertateoksesta.**

Pääasiamiehet:

Ruotsissa Armas Paakkonen
Suomessa Hannu Vironmäki

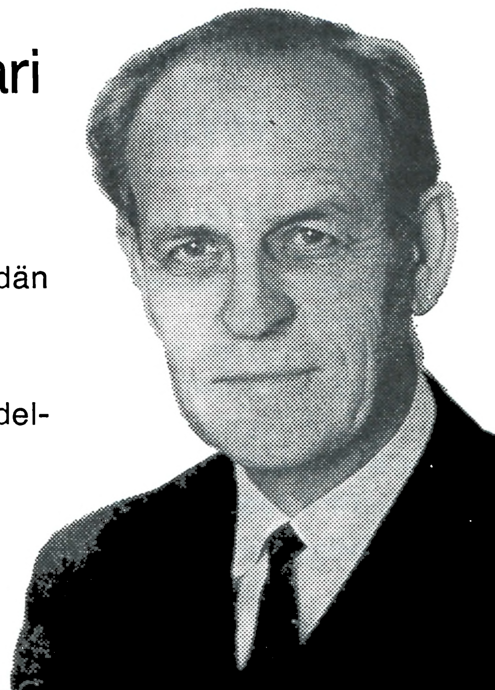
osoitteet sivulla kaksi.

ERKKI TUULI
Pääjohtaja, varatuomari Karjalan Liiton varapuheenjohtaja

Karjalaisuuden säilyttäminen on meidän velvollisuutemme.
Karjalaisuuden puolustajaa tarvitaan myös eduskunnassa.
Kokenut yhteiskunnan rakentaja uudelleen eduskuntaan!

OLE KARJALAINEN
– ÄÄNESTÄ ERKKI TUULTA

Kokoomuksen ehdokas
Uudellamaalla

Painoyhtymä Oy - 1970

inkeriläisten viesti

numero 3 maaliskuu 1970

inkeriläisten viesti

TOIMITUS:	Majavatie 11 D 44 Helsinki 80 Päätoimittaja: Matti Vironmäki, puh. 631 285. Toimitussihteeri: Pirkko Huurto, puh. 887 286, 783 391
KONTTORI JA TILAUKSET:	Aurorankatu 7 A 1, Helsinki 10 Postisiirto n:o 30 636
TILAUSMAKSUT:	Konttorin osoitteella postisiirtotilille 30 636
ILMOITUKSET:	Hannu Vironmäki Korkeavuorenk. 10 A H:ki 12. Puh. 631 285
TILAUSHINTA:	mk 8:— vsk kotimaassa, sekä Ruotsissa 10 kruunua
ILMOITUSHINNAT:	1/1 sivu mk 150:— Kuolinilmoitukset 10:— 1/2 „ „ 80:— Kuva ilmoituksessa 10:— 1/4 „ „ 50:— Kiitos- ym. ilm. 10:—
PÄÄASIAMIES RUOTSISSA:	Armas Paakkonen Tingsgatan 4 B 50253 BORÅS Puh. 033/101 850 Postisiirto n:o 626047

Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa

Kustantaja ja julkaisija:

INKERILÄISTEN YHDISTYS R.Y.

KANSIKUVA KERTOO: Kalevalanpäivänä laskettiin perinteellinen Inkeriläisten yhdistyksen ja Inkeriläisten Sivistyssäätiön seppele Larin-Parasken muistomerkille. Kuvassa rovasti Vironmäki, toim.joht. Kekki ja toimittaja Mustonen laskemassa seppelettä.

MATTI VIRONMÄKI:

RISTI

Risti on kristinuskon symboli. Se on eri puolilla maailmaa sadoille miljoonille ihmisille pyhä merkki, jota rakastetaan ja kunnioitetaan.

Ristiä on pidetty tärkeänä merkkinä muuallakin kuin vain kristikunnan piirissä. On tunnettua, että jo ennen Kristusta monien muinaisten kansojen uskonnoissa risti oli paljon käytetty tunnus. Niinpä kerrotaan, että eurooppalaisten mennessä Amerikkaan ja tutustuessa korkealla sivistystasolla olevan Maya-kansan uskontoon havaittiin, että myös intiaaneilla oli ristin käyttäminen uskonnollisena symbolina varsin tärkeällä sijalla. Miten ja milloin intiaanien keskuudessa rististä oli tullut pidetty symboli, sitä tutkimus ei ole onnistunut täysin selvittämään, vaan asiasta voidaan esittää vain olettamuksia.

Muinaiset egyptiläiset tunsivat myöskin ristisymbolin. Sen käytöstä kerrotaan m.m. seuraavaa:

"Egyptissä sekä ihmisten että eläinten elämä esihistoriallisista ajoista asti on perustunut niihin valtaviin vesimassoihin, joita Niilin latvavesistöt rankkasateiden johdosta saavat ja jotka Niilin kautta suurina, säännöllisinä tulvina purkautuvat Välimereen. Tulvaa odotellessaan pystytti Niilin laakson maanviljelijä pellolleen pystypaalun ja sen yläpäähän poikkipuun, joten laite muodostui T:n näköiseksi. Kun tulva nousi paalun poikkipuuhun asti, peitti se viljelijän pellon kokonaisuudessaan. Tällöin oli sato turvattu ja leipä seuraavaksi vuodeksi taattu. Siten tuli rististä Egyptissä elämän ja voiton symboli, joka oli kaikkialla nähtävissä. Risti esiintyi temppelien ja palatsien seinissä sekä muissa julkisissa rakennuksissa. Pappien puvuissa se oli vieläkin yleisempi kuin mitä sitten tapahtui kristillisen kirkon piirissä." (Saartio: Kristilliset vertauskuvat ja tunnukset, WSOY, 1963)

Todelliseksi elämän symboliksi ja voiton merkiksi ristin on tehnyt Golgatan tapahtuma, jonka eteen jälleen paastonajalla kautta koko ihmiskunnan hiljennytään. Golgatalle pystytettyä Jeesuksen ristiä ajatellessaan alkuajan kristityt kiitollisina tunnustivat: "Pyhä risti on ainoa toivo". Samoin voimme me tehdä. Jokainen ihminen maailmassa voi lohduttautua samalla tavalla kuin Jumalan mies Martti Luther, joka Golgatan ihmettä ajatellessaan on m.m. sanonut: "Asetun ristin juurelle ja sanon, että Sinä, Jumala, et voi hyljätä minua, koska olet minun tähteni antanut Poikasi tuollaiseen vaivaan ja tuskaan."

Eri puolilla maailmaa on satoja miljoonia ihmisiä, jotka iloisina ja kiitollisina hiljentyvät Kristuksen ristin edessä. Näin teemme mekin. Emme tahdo pilkata emmekä rienata ristiä, vaan kumarrumme sen edessä, kuten lukemattomat ennen meitä ovat tehneet. Ristissä on ainoa toivomme.

"Oi kiitos Jeesus sulle,
sä parhain ystävä,
Sun kuolemas on mulle
ikuinen elämä." (Vk. 63:4)

Aatami Vainikka:

KANSATIETEELLISIÄ LISIÄ INKERIN SUOMALAISTEN HISTORIAAN

I

Pääsiäinen

Pääsiäinen on vanhin kristillisistä juhlista ja varsinkin ortodoksien keskuudessa myös suurin ja odotetuin juhla. Jo pitkän seitsemän viikkoa kestävän paaston alkupäästä alkaen paaston noudattajat rupesivat odottamaan sen loppumista.

Ruokavalio oli entiseen aikaan siksi yksipuolinen, ettei se olisi enää sietänyt mitään siitä pois heitettäväksi, ja kuitenkin paasto kielsi sellaiset pääruoka-aineet kuin maidon sekä lihan ja vieläpä voinkin.

Eipä ihme, että paaston noudattajien mielessä pääsiäinen väikkyi suurena vapauttajana. Suojärvellä olikin tästä paastosta ja pääsiäisestä hyvin kuvaava arvoitus: "Seitsemän virstaa vesistä suota, vesisuon päässä kultakerä, kultakerässä jaitsa (muna)?"

Kun monesti samassa kylässä asui sekä kreikkalaiskatolisia että luterilaisia ja kun jälkimmäiset eivät paastoa noudattaneet, niin he joutuivat "oikeauskoisempien" inkerikkojen silmissä esiintymään — pakanoina!

Mutta kun pääsiäinen sitten vihdoin koitti, niin kaikki oli unohdettu ja niin oikeauskoiset kuin "pakanatkin" osallistuivat taasen riporinnan tasaveroisina suuren juhlan viettoon!

Jo viikkoa ennen pääsiäistä eli palmusunnuntaina luterilaiset lapset kävivät koristetuin pajunoksin virpomassa naapurin emäntiä ja isäntiä, mutta varsinkin kummejaan, rist'äitejään ja rist'isiään.

Virpovitsat koristeltiin värillisillä papereilla sekä puolukanvarsilla, katajanoksilla tai variksenvarpailla. Virpovitsoihin piti näet saada vihreää väriä, mitä pidettiin kevään heräämiselle suotuisana.

Opettaja Aino Uso toteaakin, että "virpovitsojen koristuspapereitten joukkoon jokainen koetti saada vihantaa".

Venjoen Patamäeltä emäntä Maria Kakko sanoi virpovitsoista puheenollen, "Mein paikal katajoi ei kasvant, ni ostettii oikein. Kävi katajakauppiaita, käivät kelkoil katajii kauppaamas. Sellaisii pantii virpovitsoi! Niitä kummit oikein mielellään ottiit".

Tuutarista Katri Peräläinen: "Virpolauantai, se oljki lasten suurjuhla! Virpovitsat tehtii punaisest pajust. Enhä mie tiäl oo sellaist nähtkää. Litentsa (karamelli) paperloit koristeltii. Pikkane katajanoksa pistettii ja puolan varsii, et se olj vähä vihreäki".

Varhaiskeväällä kiinnitettiin ei ainoastaan Inkerissä vaan kaikkialla muuallakin huomio sellaisiin kasveihin, mitkä ensiksi näyttivät kevään elpymisen merkkejä. Niinpä juuri pajunoksille puhjenneet urvut mm. kiehtoivat ihmisten mieliä. Niillä uskottiin olevan elämää edistävän ja tuhoa karkoittavan salaperäisen voiman.

Tällaisen uskomuksen juuret, kuten tiedetään, ulottuvat kauas menneisyyteen ja kytkeytyvät tavalla tai toisella juuri kevään ensimmäiseen suurempaan juhlaan — pääsiäiseen, mitä pidettiin maataviljelevien kansojen keskuudessa suuressa kunniassa.

Jo muinaiset juutalaisetkin juhlivat vielä ennen Egyptin vankeuttaan pääsiäistä hedelmällisyyden juhlana, joiden seremoniat edistivät heidän mielestään maanviljelystä ja karjanhoitoa. Vasta Egyptin orjuudesta päästyään muuttivat he pääsiäisen vapausjuhlakseen.

Miten ihmeelliseltä tuntuukaan, että tuhansien vuosien jälkeen edellämainitusta ajasta pienet inkeriläiset lapset tästä vihreyteen kätkeytyvästä salaperäisestä voimasta enää mitään tietämättään koettivat saada virpovitsansa näyttämään mahdollisimman vihreiltä.

Poikalapset tavoitti männä virpomaa ennempää, jot rist'isält ei atra rikkahuis. Virpoja mänj atraa rakentammaa (korjaamaan). Mänj katoksen al ja siel kolkuttelj, muisteli Järvisaaren Mujankylästä isäntä Antti Vainonen.

Tämä muistuttaa sääksmäkeläistä tapaa, kun laskiaisena "ikkunan alla ollaan pellavamaata kyntävinään, että pellot menestyisi". (M. Varonen Vainajainpalvelus, H:ki 1898, s. 250).

Inkeriläiset virpojat yrittivät mennä virvottavien luo mahdollisimman aikaisin. Monet yrit-

tivät tavoittaa rist'isän tai rist'äidin vielä sängystä.

Virpoessaan he hokivat kuin mitkäkin pienet poppamiehet ikään:

"Terveeks, tuoreeks,
vanhast nuoreeks!
Kuin monta urpaa,
niin monta uuttii.
Kuin monta varpaa,
niin monta vasikkaa,
kuin monta lehtee,
niin monta lehmää,
kuja täytee kukkapäitä,
läävä täytee lähtemii!"

Anna Kintanen
(Kaprinan Koussula)

Tahi:

"Mie siun virvon viisahaks,
taputtelen taitavaks,
rikkaan talon emännäks,
suuren leivän paistajaks!
Hein'ajaks sauna-akaks,
mie siun lapses likaks!"

(Paavo Steenari, Lemp. Hipekinmäki)

Kun heinänteko oli kaikkein raskainta työtä, niin virpoja toivoi, että virvottava saisi juuri silloin perillisen, jolla saisi olla lapsensa kanssa kotona.

Keski-Inkeristä, Tuutarin Saksalasta Jooseppi Toivokkainen muisteli hokeneensa:

"Virpoi, varpoi vitsat siul,
kanaltas muna miul,
rikkaaks rahakkaaks,
vanhaks varakkaaks,
kuominaltais kuninkaaks
talliltais talonpojaks!"

Kuten näistäkin otteista jo kävi selville, liittyivät niissä kaikki toivomukset juuri maataviljelevän kansan unelmiin.

Hatsinan "pitkä patsas"

Tämän vuoden ensimmäisessä inkeriläisessä viestissä on julkaistu Hatsinan kaupungissa olevasta Maltan ritarikunnan palatsista valokuva. Ritarikunnan päällikkö esikuntineen piti jonkun aikaa sanotussa rakennuksessa päämajaansa.

Maltalais-ritarien (johanniittojen) sanotaan muodostaneen vanhimman hengellisen ritarikunnan. Sen jäsenet vannoivat munkkilupauksen ja lupautuivat hoitamaan sairaita, suojelemaan pyhiinvaeltajia sekä taistelemaan muhamettilaisia vastaan.

Munkit kantoviat mustanruskeaa pukua, jossa oli iso kahdeksansakarainen valkoinen risti. Nykyisin näiden munkkien pääasiallisena tehtävänä lienee enää sairaanhoito.

Monien paikan muutosten jälkeen munkkikunta sai Kaarle viidenneltä asuinpaikakseen Maltan saaren, josta lopullinen nimikin — Maltan ritarit. Nykyään ritarikunnan suurkansleri asuu Roomassa. Ritarikunta kuuluu roomalaiskatoliseen eliittiin.

Seitsemännentoista vuosisadan lopulla veljeskunta joutui jättämään Maltankin, ja koko ritarikunta oli hajoamistilassa. Silloin Venäjän keisari Paavali ensimmäinen lupasi sille Hatsinan kaupungista tyyssijan. Paavali meni suurkansleria vastaan kaupungin laidalla olevalle kukkulalle toivottamaan ritarikunnan tervetulleeksi kreikkalaiskatoliselle maaperälle, mikä on katsottava sen ajan hengelle mitä suurimmaksi ekumeeniseksi suvaitsevaisuudeksi.

Ritarikunta sai Hatsinan kauniista puistosta ihanan alueen, jonne se rakennutti itselleen palatsin, josta juuri ko. valokuva oli. Kiitollisuuden osoitukseksi ritarikunnan suurkansleri nimitti Paavalin johanniittojen suurmestariksi ja pani arvonmerkiksi suuren kahdeksansakaraisen valkoisen ristin Paavalin rintaan.

Paavali vuorostaan rakennutti sille "kennälle", jossa hän toivotti ritarikunnan tervetulleeksi tämän suuren tapahtuman muistoksi, n. 30 metrin pituisen obeliskin, jota inkeriläiset kutsuivat — Hatsinan pitkäksi patsaaksi. V. 1942 saksalaiset asettivat obeliskin huipulle oman hakaristinsä.

Antti Hämäläinen

Terveisiä Turusta

INKERILÄISTEN KERTOMAA RUUNUN- ELI LINNANLAPSISTA

III

Ennenkuin palaamme tarinamme varsinaiseen aiheeseen haluamme mainita erään Inkerin suomalaisen, jonka vuosien mittaan me täällä Turussa olemme todenneet erikoisen avuliaaksi näitten yhteisten asioitten hoidossa. Hän on entinen kauppias ja talonmies, nykyisin talonomistaja Y r j ö R a u t a n e n, syntyisin Vuoleen Miikkulaisista ja tullut sieltä jo poikasena eli 1919 tänne Suomen puolelle. Nytkin hän omasta aloitteestaan tarjoutui allekirjoittaneelle antamaan autokyytejä näiden tietojen hankkimiseksi. Kun tämänkin seudun inkeriläiset asuvat melko hajallaan, niin lukija ymmärtää kuinka suurimerkityksinen tuollainen ystävällisesti tarjottu apu saattaakin olla. — Lausummekin tässä Yrjölle julkisen ja suuren kiitoksemme!

Ja sitten palaamme jälleen itse asiaamme.

Yrjö Rautasen kera siis ajoimme Kupittaan kaupunginosaan, jossa tapasimme yhteisen ystävämme eläkeläisen E r k k i A d e l i n. Hän on syntynyt jo 22. 8. 1889 Järvisaaren Staarostinassa ja asustaa itseään vähän nuoremman Hanna-puolisonsa kera Kunnallissairaalantien 32:ssa os. Turku 5. Sukunimi Adel viittaa suvun saksalaiseen alkuperään, Hanna taas on inkerikkoja synnyltään.

Erkki Adel kertoi, että heidän naapurinsa Antti Hutterin perheessä Staarostinassa oli ollut kasvatettavana muuan ruununpoika, toinen taas oli ollut Salomon Adelin perheessä. Poikien nimet olivat Vanuska ja Shurkka (Aleksanteri). Edellinen oli aikuiseksi jouduttuaan toiminut paikkakunnalla metsävahtina, Shurkka taas oli mennyt takaisin Pietariin, mutta käynyt aina joskus Staarostinassa tervehtimässä vanhaa kasvatusäitiään.

Mainitut pojat kasvoivat yhdessä omien lasten kera ja samanarvoisina. Heidät puetettiin aivan kuten omatkin lapset. Pojat olivat uskonnoltaan kreikkalais-katolisia ja heidän hoitamistaan katsottiin varsin suotavaksi. Heistä pidettiin tarkkaa huolta ja ehkä noin kerran vuodessa tarkastaja kävi huoltoperheissä.

Ruununlapset kävivät perheitten omien lasten kanssa samoissa kouluissa, jotka yleensä olivat suomalais-venäläisiä. Niissä vain historiaa oli opetettu suomeksi. Luterilainen opettaja piti uskontotunnitkin, ja myös kasvattilapset olivat tunneilla mukana, niin myös lukukinkereillä.

Asevelvollisuutensa suoritettuaan linnanpojat olivat yleensä lähteneet omille teilleen, mutta yhteyden kasvatuskoteihinsa he säilyttivät vielä vanhoille päivilleen, niin päätti Erkki muistelonsa.

Erkin ja Hannan kodissa kävimme Yrjön kera kesäkuun 11 päivänä ja sieltä jatkoimme heidän naapuriinsa, mutta siitä kuulemme tämän Viestin seuraavassa numerossa.

R. R.

MUISTOJEN ELOA NIITÄN

Laatokan järvi, laineet, Nevan joki
ja Suomenlahti ja Nevan tyrskyiset rannat,
monet sen kanavat ja saaret —
niissä luonnon kauneus ja mahti.
Se on muistojen eloa kaikki.
Vaikk lahjaksi kaiken sen sain,
en Luojaani muistanut kiittää.
Rangaistukseksi nyt
saan muistojen eloa niittää.

P e k k a T o r i k k a

Piispa J. Laurikkalan muistolle!

Rakkaalle Piispallemme

Jo Piispamme silmänsä sulki, Ne enää ei aueta voi.
Kuolonviesti on tuonut sen julki, Kuolonkello jo Hälle soi.
Näin lähellä loppuansa, Hän hiljalleen kuiskaili vaan.
Mulle rakas on Inkerin kansa. Kuule turvaa Vapahtajaan.
Hän sairaalan sänkyyn tyytyi, kun Luoja näin määrännyt on.
Vaikk' rukous huulille hyytyi, vaan Luoja kyllä kuullut sen on.
Hän ikänsä opetti meitä Herran hyvyyttä tuntemaan.
Siiks Jumala Häntä ei heitä, Hänet töistänsä palkitaan.
Hän tuhannet, tuhannet retket kulki kirkosta kirkkohon.
Myös viimeiset elämän hetket hän eestämme rukoillut on.
Maahan kalmistoon Pyhärannan ruumis hautaan laskettiin.
Ja povehen puhtaan sannan maahan pehmeään peitettiin.
Meillä syytä on kumartua Sinun hautakumpusi luo,
Ja kaiholla muistella Sua, Että päässyt oot Jumalan luo.

Tuntematon inkeriläinen

MUISTATSIE VEIKKO,

el sen tapauksen ku Sie teit meil majan ihe luoks sinne toisee tarhaa. Tulit kottii ɾvilläis ja sanoit: "mänkää katsomaa millaise ajan mie teil tein." No myö kaik kiireest ostii jälekkäin riihtarhaal, Maikki kaikkiist llismäisen. Jo ettäält myö nähtii se maja.

Maikki ku juoks ensimmisen maijaa, nii hiä :kiää putos muaha. Myö pelästyimmö jot mitä inel tulj. Sit vast vähän ajan peräst hiä nous loillee ja häne silmän alt alkoi vuotaa verta. äikii nääts nii pahast, et hiä tökkäs itseese rävää ruikuu koht nii pahast jot tsjut tsjut silmä mänt.

Nii pantii hevonen valjahii ja Maikki vietii ɔlnitsaa. Isä vei. Sie sahasit sen terävän riuun :san pois ja hyvä olj siel tiukkaa, kylän lap- :tkii tulliit sinne tiukkamaa. Koko syksy tiu- ɛttii siel majal, vaik alku olkii nii paha ja ɿneton. **Kuston Mari**

TASAPÄÄT

Tasapäät ne taapertavat
elontietä kaitaa.
Yksi näyttää ylemmältä,
eelle mennä taitaa.

Tasapäät jo havahtuvat:
Otamme ja lyömme!
Ken ei sovi seurahamme, —
susina sen syömme . . .

Tasapäillä tarkka laki:
Olkoon tahti vakaa.
Joka rikkoo — poljettuna
pian maassa makaa!

Aapo Iho

RUOTSIN PUOLELTA

SIUNATTIIN LEPOON

12. päivä helmikuuta siunattiin haudan lepoon Boråsissa rouva Maria Pukonen os. Stuv. Hän oli syntynyt 30. päivä heinäkuuta 1890 Kirjamon kylässä Kosemkinan seurakunnassa. Hänen elämänsä oli ollut vaiherikas ja kärsimyksiä hän oli kokenut monia. Avioliitto ja koti kiinnittivät hänet maanviljelijän työntäyteiseen elämään kotiseudulla Valkeajärven kylässä aina vuoteen 1935 asti, jolloin hän siirtyi Prilitsan moisioon, joka alueellisesti kuului vielä Kosemkinan seurakuntaan. Toinen maailmansota mullistuksineen siirsi myöskin Maria Pukosen pois kotiseudultaan, ensiksi Alakylään Narvan läheisyydessä ja sen jälkeen Suomeen ja sittemmin Ruotsiin asti. Maria Pukonen oli harras lähetysystävä eikä hänen paikkansa jäänyt tyhjäksi sanan kuulossa. Lasten ja lastenlasten lisäksi oli suuri ystävien joukko hautaan saattamassa. Siunaus toimitettiin Ylösnousemuskappelissa St. Sigfridin hautausmaalla ja sen toimitti paikkakunnan suomalainen pastori. Runsaasti kukin ja seppelein koristettu hauta todisti suuresta ystäväpiiristä joskaan kaikilla ei ollut mahdollista tulla kunnioittamaan tätä viimeistä matkaa. Hautaustilaisuudesta siirryttiin Svarta Örnin tarjoiluhuoneistoon viettämään muistotilaisuutta vainajalle. Tilaisuudessa puhui vainajan poika Johannes Pukonen äitinsä muistolle, kuvaillen liikuttavin sanoin vainajan kärsimysten täyttämää elämää ja äidinrakkautta jota lapset olivat saaneet osakseen. Tilaisuudessa puhui myöskin opettaja Anna Parkkinen käsitellen lasten ja vanhempien suhdetta uskonnollisen vakaumuksen näkökannalta. Lopuksi yhteisesti laulettu virsi "Oi Herra jos mä matkamies maan" jätti läsnäoleviin vakavan tunteen ihmisen katoavaisuudesta ja toivosta päästä kotiin — määränpäähän.

Siell oikein ymmärrämme
Me Herran hyvyyden
Ja täysin käsitämme
Neuvonsa syvyyden.

SK., Borås

RAKKAAN PUOLISONI MATTI LAITISEN MUISTOLLE

Me yhdessä 53 vuotta elettiin
Tyynet ja myrskyt kestettiin.
Hän ensin saavutti määränpään,
Minä vielä hetkeksi tänne jään.

Yhdessäelomme ensimmäiset vuosikymmenet
Olivat onnentäyteiset.
Oli työtä, touhua, kiirettä,
Oli juhlaa ja päivänpaistetta.

Aret kun työssä aherrettiin
Pyhisin kirkkoon kiiruhdettiin.
Siel Herran sana kirkkaana soi,
Se uutta voimaa syömihin toi.

Onnellisina vierivät vuodet nuo
Rakkaat vanhuksemme vuorollaan
ehtivät jo muuttaa Luojan luo
Kunnes alkoi kova aika tuo.

Meidän täytyi jättää maat ja mannut,
Monen miespolven aikaiset kodit ja konnut,
Jouduimme kotiseudulta kauas karkoitetuksi
Rakkaista lapsistammekin eroitetuksi.

Viimein saimme siirtyä rajan taa,
missä oli esi-isiemme maa.
Hyvin me Suomessa elettiin,
Silti yksi raja viel ylitettiin.

Ain aika haavat parantaa
Uusia myös sijaan saa.
Herran armoon tyytyen
Jatkan matkaani yksin hiljalleen.

Viel yksi hartain toivoni ois
et kaikki omaisemme ja rakkaamme
Kerran taivaissa tapaamme,
Siel yhteinen kiitosvirtemme sois.

Katri Laitinen

Aatami Vainikka:

TUNSITKO TUUTARIN?

Ennen, vanhaan aikaan Tuutarin alueen sanottiin olevan suuremmalta osaltaan vankkaa kuusi- sekä honkametsää, oli myöskin koivuja muutakin metsää riittävästi. Tammet, vaahterat sekä saarnet, josta moni tuutarilainen keitti yleiseen käyttöön lääkettä (tervaa). Rötsälässä oli eräs vanhamies, jota sanottiin Veron Paavoksi (Paavo Rötsä), joka vielä Neuvostovallan aikanakin keitti saaren tervaa, sekä koivusta tököttiä, ansaiten lisätuloja. Päähkinäpuita ja pensaita kasvoi runsaasti kirkko- sekä Äijämäellä. Tulee paljon luetella mitä kaikkea kasvoi Tuutarin metsissä luonnonvaraisena, voi sanoa vain että Tuutarin luonto oli rikas ja ihana.

Pietarin miljoonakaupunki sijaitsi Tuutarin naapurissa. Sinne katosivat Tuutarin mehevät metsät. Metsät, joissa vilisi metsänriistaa runsaasti. Paljon oli susia ja karhujakin, jotka verottivat osaltaan ankarasti talonpoikia, tappaen lehmiä sekä lampaita. Metsistä sai talonpoika myös talveksi, tattia, sieniä sekä marjoja. Vallankumoukseen asti oli vankkaa kuusimetsää Koirovankylän läheisyydessä, sekä Kippolankylän takana. Kohta katosivat nämäkin metsät. Jäljelle jäi enään Äijämäen komea huvilapuisto, jossa oli 167 metrin korkeudessa piilossa komean metsän sisällä Pietari Suuren puusta rakennettu palatsi, joka oli katettu oljilla. Ennen ensimmäistä maailmansotaa palatsiin pantiin peltikatto. Siellä oli satoja kesähuviloita. Siellä oli iso kesäteatteri sekä venäläinen kivikirkko.

Siellä oli viisi laaksoa, jotka olivat: Suuriruhtinaan, Keisarin, Päähkinälaakso, Teatterin ja Palatsinlaakso.

Keisarinlaakso erotti Äijämäen kahtia, jonka kautta kulki tie Pikkolaan, Kotsalaan Peräkylään ja sieltä nousi kirkolle. Pohjoisenpuoleista mäkeä sanottiin Variksenmäeksi, siellä viihtyivät mielellään varikset, joita olikin tuhansia. Toinen puoli mäestä oli Palatsinmäki.

Viime sodassa saksojen hyökätessä palatsi tuhoutui, jonka aikana puolet Vauhkolankylän asukkaista sai surmansa saksojen pommittaessa Äijämäkeä. Koska Vauhkola sijaitsi aivan Äijämäen suojassa, niin sinnekin osui useita pommeja.

Kun sota oli jo kaukana takana, ja miekatkin oli pantu tuppeen, sain luvan matkustaa Leningradiin, josta sitten matkustin junalla Tuutariin. Saavuttuani perille en tahtonut uskoa silmiäni nähdessäni Äijämäen, jossa ei enää edessäni ollutkaan se Äijämäki komeine metsineen, vaan mäki oli paljas kuin sotilaan kallo, joka näytti myös olevan paljon matalampi, sillä mäenharjanteelta olivat kadonneet hongat ja kuuset, jotka ennen noin parinkymmenen metrin korkuisina olivat pilviä halailleen. Huvilat, jotka ennen olivat piilossa metsän suojassa ja olivat sodalta säilyneet, kaikki olivat näkyvissä kuin kämmenellä. Tuutarin nimikin oli rautatieasemalta poistettu. Tilalla oli "MOZAISK". Ihmiset kaikkialla joita olen ympäristössä nähnyt, puhuivat vierasta kieltä, olivat venäläisiä.

Kirkkomäellä, jota ennen sanottiin Mölkönmäeksi, ei ollut tiilinsomeroakaan jäljellä kirkosta. Kirkon tilaakaan en voinut tarkalleen arvioida, kirkon ja hautausmaan välille oli kaivettu valtava norko, josta oli nostettu hiekkaa tuhansia kuormia, osa hautausmaatakin oli kaivettu ja viety pois. Iso koulurakennus ja pappilakin olivat poissa. Kirkkomäeltä katsottuna Tuutarin kyliä ei näkynyt muualla kuin Äijämäen ympärillä. Tuutarin alue oli paljas, yli kuusikymmentä kylää oli kadonnut kokonaan. Kylät joita vielä oli mäkien suojissa, niissä asui venäläisiä.

Venäjän keisarillinen hallitus vuonna 1910 alkoi rakentaa kirkonmäelle tähtitornia. Kolmikerroksinen tiilirakennus kohosi Rörsälän puoleiselle mäelle, joka oli isompi kuin kirkko, jonka lisäksi oli vielä rakennettu pienempiä rakennuksia. Ensimmäisen maailmansodan syttyessä työt pysähtyivät, rakennus jäi enää kattoa vaille, miehet vietiin sotaan. Pulkkalasta oli suunniteltu kirkonmäelle raitiotie. Kaikki jäi kesken.

Uusien vallanpitäjien tultua kaikki rakennustarpeet joutuivat kukaties mihin. Sadat sementtitynnyrit vierivät mäestä alas Juholuosan järveen. Tiilirakennukset purettiin ja hävitettiin tuulille, niin ettei jäänyt kiveä kiven päälle.

Tuutarin seurakunnan jäsen V e r l a n d e r, oli Suomen kansalainen ja oli kuuluisa rikas paikkakunnalla, omisti sahalan sekä myllyn. Hän oli testamentannut kirkolle 60 tuhatta ruplaa ennen kuolemaansa. Hän kuoli syksyllä 1914 juuri ensimmäisen maailmansodan alkaes-

sa. Verlander haudattiin Tuutarin kirkkomaalle perhehautaan.

Kirkkoherra Jaakko Raski kirkonkokouksessa ehdotti seurakunnalle että rahat, 60 tuhatta, käytettäisiin ammattikoulun rakentamiseen tulevaa nuorisoa varten. Rakentaminen ei sota-aikana voi tulla kysymykseen, rahat voimme panna pankkiin korkoa kasvamaan, siksi kunnes sota päättyy, kirkon läheisyydessä on sopiva tonttikin tulevaa koulua varten. Seurakunta otti vastaan esityksen yksimielisesti.

Sota päättyi, tuli vallankumous, pankissa oleva t rahat joutuivat muitten käsiin. Näin jäi ammattikoulu kirkkomäelle rakentamatta. Voi sanoa vain: Hukkaan menivät hyvät humalat.

On sanottu, että Tuutari on vedestä köyhä. Oli sitäkin useissa kylissä, etenkin kovina pakkastalvina olivat kaivot monin paikoin kuivina, samoin vähävesiset lähteet. Siitä lienee saanut eräs laulukin alkunsa, jota tytöt lauloivat ollessaan nuoteissa (morsianta saattamassa) sellaiseen kylään, jossa oli vedestä puutetta. Sanat kuuluivat seuraavasti:

Katsokaa ihmist' ikkunast
kun Luoja lunta sattaa.
Siitä saapi tsjajuvettä,
sekä keitospattaa.

Äijämäen ympäristössä oli lähteitä paljon. Vieläpä 167 metrin korkeudessa Pietari Suuren palatsin läheisyydessä oli lähde, joka tyydytti monen janoovaisen tarpeen, sanomattakaan limonaaditehdasta joka oli rakennettu Hovinkylän alapuolelle mäenrinteeseen. Sen tehtaan limonadia ja virvokkeita juotiin melkein kaikkialla Venäjällä. Ollessani samalla tehtaalla töissä vuonna 1905—1906 Japanin sodan aikana lähetettiin limonadia Port-Arturiin saakka. Jos käveli Äijämäen ympäri, niin siitä koitui matkaa noin seitsemän virstaa, matkan varrella löysit useita kaivoja sekä lähteitä, vesi oli kaikissa kaivoissa melkein käden ulottuvilla, joissa oli runsaasti raikasta vettä. Pohjoisenpuolella Äijämäkeä Hovinkylänlaidassa, on noin 200 metrin pituinen ja runsaasti toistasataa metriä leveä järvi, jota sanotaan Hovintursaksi, se mainitaan Sulo Haltsosen kirjassa "Vanha Tuutari". Tursa sijaitsee noin 20 metriä korkeammalla Tuutarin järveä, josta vain vajaan kilometrin etäisyydellä.

Tuutarinjärvi, jota paikkakunnalla nimitetään Villasinjärveksi, sen ympärillä on runsaasti lähteitä. Siinä järven tilalla oli aikojen alussa vain pieni joki, joka sai alkunsa Villasinkylän alla olevista lähteistä, siihen matkan varrella yhtyi vettä useista toisistakin lähteistä. Läntiseltä puolelta siihen yhtyi runsasvesinen Kalaoja, joka sai alkunsa runsasvesisistä lähteistä.

Noin virstan matkaa Villasinkylästä on rakennettu aikojen alusta sulku, jonka ansiosta syntyi Tuutarin järvi. Noin kilometrin matkan päässä on rakennettu toinen sulku, josta syntyi toinen, edellistä pienempi järvi. Vielä alempana on kolmas sulku, jonka päälle on rakennettu Krasnojeselon Paperitehdas. Tämä kolmas järvi on verrattavissa suuruudeltaan Tuutarin järveen, joka on noin seitsemän metriä korkeammalla paperitehtaan järveä. Keskimmäisen järven vesi käyttää myllyä.

Kalaojalla toimii vesilaitos, joka juottaa leirin sekä Krasnojeselon kaupungin raikkaalla lähdevedellä.

Kirkkomäelläkin on pieniä järviä, sekä lähteitä riittävästi. Pappilan pihalla on kaivo, joka sijaitsee korkean mäen päällä, josta ei koskaan ole vettä puuttunut. Alempana rotkossa on Papinjärvi, jossa on kirkas vesi. Useita metrejä Rötsälän yläpuolella on järvi, jolla on nimenä Juholuosa noin 150×75 m, sen vesi oli savipohjansa takia sameata, koska kesällä kasakat että kyläläiset uittivat hevosiaan. Kirkon koululla oli tarhassa kaivo, jonka vesi ei kelvannut juotavaksi. Koululle vesi tuotiin kilometrin päästä Repolasta.

Kippolankylän läheisyydessä ovat voimakkaat vesilähteet, näitä lähteitä sanottiin Tuhkalan lähteiksi. Näistä lähteistä oli vesi johdettu avokanavaa myöten läpi Kippolankylän. Sitten vesi sai juosta noin seitsemän kilometrin matkan maanalaista tunnelia myöten, jossa oli kaivoja noin parinsadan metrin päässä toisistaan, joita sanottiin Mintkan kaivoiksi. Tasainen kivitie oli johdettu Kippolasta Saarille samaan suuntaan Uus-ihalaisiin, Tolppalan, Partasen, Kappisen ja Kirveelänkylien kautta, kanavan mukaan. Lähellä Kappisenkylää vesi jatkoi taasen avokanavaa myöten Saarille järviin.

Kippolan, Haukan veljeksillä, riitti työtä vettä vetäessään Kippolasta Pietariin talvipalatsiin korkeitten herrojen juotavaksi, josta he rikastuivat. Kerran sattui niin että matkan varrella huomaamatta tappi lähti irti tynnyristä, ja vesi valui tielle. Tapahtuma tuli huomatuksi vasta Pulkkalassa. Mitä tehdä, jos lähteä takasin uutta vettä hakemaan, ei voi ehtiä ajoissa perille Pietariin, jossa odotetaan vettä. Kyytimies

ajatteli näin: Tuossa aivan tien sivulla Tähtitornin alapuolella ukonsuusta juoksee kirkas lähdevesi. Kaikki matkustajat tiesivät sen ukonsuun ja sammuttivat siinä janonsa. Niin päätti tämäkin vedenvetäjä täyttää tyhjän tynnyrinsä, vesi kuin vesi, mitäs sillä on väliä, ihan samanlajista kirkasta. Kohta oli tynnyri täysi ja ajoissa oltiin perillä. Mutta seuraavalla kerralla tuli muistutus: Mitä vettä viime kerralla olet tuonut, kun et ole tuonut samaa vettä kuin ennen.

Tuutarissa, melkein kaikkialla oli vesilähteitä. Pajulanmaalla oli lähteitä, joista sai alkunsa Kiv-oja. Vuonna 1900 rakensivat Pajulan miehet Kiv-ojalle sulun. Samalle paikalle oli ennenvanhaa eräs Pajulan mies Matti Pöllä laittanut sulun ja vesimyllyn. Valmiiksi saatuaan mylly toimikin moitteettomasti, mutta seuraavana kevättulvana vesi vei myllyn että sulun mennessään. Kylän yhteisillä voimilla tehtiin pato. Vesi kohosi noin yli neljän metrin korkealle. Järvelle tuli pituutta noin 250 metriä ja leveyttäkin oli noin puolitoistasataa metriä. Vesi oli kirkasta ja uimarantaakin riitti. Tätä iloa kesti vain kolmisen vuotta, kun pato murtui ja tilalle jäi taasen vain Kiv-oja.

Kiv-oja juoksi Rajaleinilän ja sitten Alajoen kautta jossa oli krapuja. Kiv-ojassa oli haukia sekä mateita.

Hirvosista sai alkunsa Kapakka-oja, joka virtasi ohi Kurikan sekä Kämärän. Viime vuosina, kesäisin oja kuivui, vettä kesällä oli vain vongissa joita käyttivät uimapaikkoina.

Metsät kun olivat kadonneet, maa kuivui, sekä monet pienemmät lähteet. Pajulankylästä pohjoseen oli Haikosin oja joka laski vetensä Hovinsuohon ja oli kesillä aivan kuiva. Samoin pari kilometriä Pajulasta oli Myllärin oja, joka virtasi Tuutarin järveen, jossa aikanaan oli myllykin pyörinyt, vettä oli vain keväisin lumien sulaessa, mutta muina aikoina oli kokonaan kuiva. Vielä oli Pajulan ja Peräkylän välillä Vainikan-oja, joka sai nimensä siitä kun Vainikan-kylä aikanaan asui siinä ojan rannalla. Viittala, oli kyllä siitä ylpeä koska heillä eivät lähteet ole kuivuneet. Härkösinkylä sijaitsi ampumaradan vierellä. Lähdevesi sijaitsi ampumaradan sisällä. Kylänpäässä seisoi majakka jonka katolla liehui ampumisen aikana punanen lippu, joka oli merkkinä ettei vaaralliselle ampumaradalle sallittu mennä vaikka kuinka olisi ollut vettä tarvis ja jano. Siksi oli Härkösistä sanonta: Härköset juovat ammuttuu vettä.

Noin kolme ja puoli kilometriä Tuutarin kirkolta Krasnojeseloon, sijaitsi leirialue, lähellä Tuutarin järveä. Suomalaisten sotilaitten leiri sijaitsi reunimmaisena lähellä järveä vuoteen 1900, joka kenraali Bobrikovin ansiosta lakkautettiin.

Suomen Kaartilaisilla lähellä sotalaituria noin kivenheiton päässä laiturista oli telttarivit, jotka ikäänkuin valkoiset joutsenet kurkottelivat Tuutarinjärveä. Taaempana olivat pääkadun varrelle rakennetut upseereille parakit Suomenmalliin ja maalatut punaiseksi, ja niitten takana ruokalat ja keittiöt, sairaala sekä muut rakennukset. Lukuunottamatta sairaalaa, kaikki rakennukset olivat säilyneet viime sotaan asti, jossa kaikki rakennukset tuhoutuivat.

Suomen Kaartilaiset olivat osaltaan kirkossa kävijöitä. Leiriaikanaan kaartilaisia kulki läpi Pajulankylän kirkolle joukoittain Tuutarin kirkkoon ja takasin. Arkipäivinä he marssivat kirkkomäelle harjoituksiin ja sieltä takasin. Paluumatkallaan harjoituksista oli kaartilaisilla kylänkatua marssiessaan tpaana laulaa, silloin ei kyläläisistä yksikään jäänyt sisälle, vaan suuret sekä pienet kiiruhtivat veräjilleen kuuntelemaan Suomen poikien laulua, ja kyllä se olikin miellyttävää kuultavaa. Muistan vielä eräästä laulusta sanatkin, jotka kuuluivat seuraavasti:

Konstantinopolin portinpäällä
oli Turkin sulttaanin kuva.
Suomenpojat ne katseli ja sanoi:
Saakeli, kuin tuo on ruma.

Eikä siitä Turkin sodasta silloin vielä ollut pitkiä aikoja kulunut, ehkä noin kolmisenkymmentä vuotta. Sillä Turkinsota oli vuonna 1877—1878 Siksi voi ajatella että joku näitten poikien isäkin on ottanut osaa Turkin sotaan ja ehkä on ollut ihmettelemässä sitä sulttaanin rumaa kuvaa.

Samoihin aikoihin määrättiin kenraalikuvernööriksi Suomeen häijy B o b r i k o v, joka sai aikaan senkin että Suomen sotilaitten oli jätettävä Krasnojeselon leiri. Bobrikovin menettely herätti syvää vihaa Suomessa, jonka ansiosta v. 1904 Eugen Schauman ampui hänet ja sen jälkeen itsensä.

Haikealta tuntui seuraavina kesinä katsella suomalaisten leirialuetta ja niitä rakennuksia joissa kaartilaiset leiriaikansa viettivät, kuinka ne olivat autiot. Eikä sieltä enään koskaan kuulunut tuttua suomalaista puheensorinaa, kuten ennen.

Jatkuu seur. numerossa

MUUT LEHDET

Julkaisemme Petroskoissa ilmestyvän Neuvosto-Karjala lehden kirjoituksen

Vuosien takaa

Neljäkymmentäviisi vuotta on kulunut siitä, kun Hatsinan suomenkielisen opettajaopiston kolmas Neuvostovallan aikainen päästö lähti opettajiksi Karjalan ja Leningradin alueen suomalaisiin kouluihin.

Harvinaisen juhlavuotensa merkeissä tämän opinahjon v. 1924 päättäneet kokoontuivat entiseen opistoon toisiaan tapaamaan ja menneitä muistelemaan.

Kutsuvieraina olivat juhlassa myös muut täällä opiskelleet aina vuodesta 1921 vuoteen 1927 saakka. Juhlatoimikunnan puheenjohtajan Neuvostoliiton Tiedeakatemian Karjalan filiaalin entisen työntekijän Matti Hämäläisen avauspuheen jälkeen saatiin kuulla terveiset monilta entisiltä opiston päästökkäiltä, jotka erilaisten syiden vuoksi eivät olleet voineet saapua. Luettiin tervehdys ainoalta senaikaiselta elossa olevalta opiston opettajalta, 73 vuotta täyttäneeltä Paulina Kaasolaiselta Brjanskin kaupungista, tervehdyssanat entiseltä Karjalan kansanvalistusministeriön kouluosaston johtajalta opiston ensimmäiseen päästöön kuuluvalta Aino Toivokaiselta Petroskoista, vuoden 1924 päästökkäältä Maria Tahvanaiselta Habarovskista, Katri Flinkmanilta Arkangelista, Isko Dravanttilta Petroskoista ym. Kaikille heille lähetettiin kokoontuneiden nimessä vastaterveiset.

Runoasuun puki mielenkiintoiset muistelmansa puutteellisista, mutta onnellisista opiskeluvuosista senaikaisessa opistossamme vuoden 1922 päästökäs, nykyään Aunuksessa asuva Aino Ruotsi-Huttari ja hänen esimerkkiään seurasi opiston ensimmäisen päästön nimessä aina nuorekas Katri Savolainen.

Opiston suojissa nykyään toimivan venäläisen opettajaopiston opetuspuolen johtaja historian opettaja V. Z. Zaharov piti puheen, tervehtien läsnäolijoita.

Opiston nykyinen johtaja tov. Alsufjev kertoi, että yli 40 tuhatta nidettä käsittävässä kirjastossa riittää oppikirjoja kaikille. Oppilaiden asuntoloissa on jokaisessa huoneessa radio ja televisio. Oppilaiden käytössä on magnetofoneja, neljä flyygeliä, kolmetoista pianoa, pianoharmonikka, hanuri jokaista 2—3 oppilasta kohti ja seitsemän elokuvalaitetta.

— Me emme voineet opiskeluaikoinamme uneksiakaan kaikesta tästä, huokaa opiston ensimmäisen päästön edustaja, entinen Karjalan Kansanvalistusministeriön inspehtori petroskoilainen Katri Ollikainen.

Muutamia poikkeuksia lukuunottamatta ovat Hatsinan opettajaopiston entiset päästökkäät nyt jo hyvin ansaitulla eläkkeellä, mutta eivät silti ole syrjäytyneet yhteiskunnallisesta elämästä. Heistä mainittakoon senaikaisen pikku kommuunin asukkaat ja opiston ensimmäiset aktiiviset nuorisoliittolaiset Martta Turunen, Tanja Dmitrijeva ja Martta Kuokka sekä Nelly Holm ja Justiina Partanen Petroskoista, Isko Paakkonen Hatsinasta ja monet muut.

Opistomme toisen päästön edustaja, Leningradissa asuva entinen Petroskoin suomalaisen draamateatterin näyttelijätär Nelli Beckman nähdään usein suomalaisten turistien tulkkina ja aktiivisena kuntourheilijana Kirovin lepopuistossa. Näissä hommissa hän ei ole ainoa, sillä paljon pidetyn voimistelunopettajamme Kustaa Rönnqvistin kylvämä siemen on kantanut hyvän hedelmän.

Opisto kärsi viime sodassa kovasti pommituksista. Niiden jälkiä ei enää tunnu muualla kuin siinä, että meidän aikamme juhlasalia ei enää ole. Meille kyllä luvattiin, että seuraavalla kerralla saamme kokoontua avarassa ajanmukaisessa urheilusalissa, jonka rakentaminen piakkoin aloitetaan.

Kokoontuneiden nimessä
Simo Rinne

A-o I-lle!

En ole mikään kilpalaulaja,
ei Luoja suonut siihen lahjoja,
siks ontuen käy aatos eteenpäin,
ja runoratsukin on niin ja näin.

Ma siinä Joukahaisen osan saan,
ja Väinämöisen kaapu harteillaan
mua vastaan ajaa jalo veljeni . . .
Ja tähän loppukotkin virteni!

Andrus

TILAA HETI **Raha vasta sitten kun kirja on saapunut** **TILAA HETI**

Ilmestyy tämän kevään aikana.

Tohtori Saini Laurikkalan kirjoittama

rovasti S. J. Laurikkalan elämäkerta

ilmestyy vihdoin viimein. Aikaa on vienyt tarkka tarkistus.

Tohtori Saini Laurikkala ansaitsee suuren kiitoksen.

Teoksessa kuvataan ikioman rovastimme elämänkaari hamasta lapsuudesta aina hautaan asti. Siinä kuvataan tarkoin rovastimme uhrautuva ja pelkäämätön työ Inkerissä ja hänen osallistumisensa työhön Ruotsin inkeriläisten parissa.

Kun lukee teosta, niin sen jokaiselta sivulta uhkuu kuvaus henkilöstä, joka suoritti hänelle uskotun tehtävän kutsumustehtävänä. Teoksessa ilmenee, että ikioma rovastimme eli elämänsä Inkerille luottaen Jumalan suureen apuun.

Teos ilmestyy tämän kevään aikana. Sen ennakkotilaushinta on 10.– ja kirjakauppahinta myöhemmin 14.–. Se on kuvitettu ja sivumäärä on n. 208 sivua. Kirja on isoa kokoa. Mahdollinen voitto kirjasta jaetaan siten, että Ruotsissa myydyistä kappaleista annetaan voitto ISK:n ja Suomessa myydyistä kappaleista Inkeriläisten Sivistyssäätiön toiminnan tukemiseen. Tämä on tohtori Saini Laurikkalan toivomus. Hän on käsikirjoituksen lahjoittanut. Tämä on suurenmoinen lahjoitus, sillä työ on vienyt runsaasti aikaa, mutta tällä teollaan hän todistaa, että suvussa säilyy edelleenkin rakkaus inkeriläisiä kohtaan. Kokoamme asian joustamiseksi parhaillaan ennakkotilauksia. Pyydämme täyttämään allaolevan kaavakkeen ja postittamaan sen heti Ruotsissa Armas Paakkoselle ja Suomessa Hannu Vironmäelle. Osoitteet sivulla kaksi.

LEIKATAAN TÄSTÄ

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Tilaan tohtori Saini Laurikkalan kirjoittamaa rovasti S. J. Laurikkalan elämäkertaa teosta:

kpl. hintaan mk 10.– ynnä postikulut.

Nimi:

Osoite:

....

allekirjoitus.

Kustantaja: **Inkeriläisten Sivistyssäätiö**

Inkeriläisten Sivistyssäätiö

on saanut vastaanottaa jälleen lahjoituksia, joilla työtämme voidaan jatkaa.

Seuraavat henkilöt ovat lahjoittaneet Sini-Suurarpajaisissa myyntipalkkionsa Säätiölle:

Lyydia Akkanen	7:50
Jussi Vesa	9:—
Katri Häyhänen	7:50
Hilma Kiijärvi	7:50
Helena Kirjanen	11:25
Juho Kirjonen	2:25
J. Klemettilä	7:50
Ella Korkka	1:—
Aimo Kotsalainen	9:50
Edith Kuupponen	1:—
Susanna Kössi	7:50
Maria Latva-Äijö	9:50
Varpu Minkkinen	1:—
Eino Nappu	9:50
Aira Parkkinen	15:—
Anna Pelli	10:—
Maria Pönniö	9:50
Sofia Pöyhönen	7:50
Alina Rajatammi	3:75
Juho Rähmönen	7:50
Eeva Sakarinen	22:50
Teppo Samooja	3:75
Eino Savolainen	6:50
Johannes Savolainen	7:50
Anna Stenar	1:—
Olga Taivasvuo	3:75
Yrjö Tukia	6:75
Inkeri Uski	7:50
Katri Valkonen	7:50
yhteensä	211:50

Lisäksi vielä seuraavat lahjoitukset:

Helsingin Paikallisosasto	1.000:—
Katariina Lappalainen	200:—

Hallitus kiittää kaikkia lahjoittajia uhrauksistaan. Kiitos!

Hallitus

ARVOKAS LAHJOITUS INKERI-ARKISTOON

Muutamia päiviä sitten Inkeri-kotiin tulevaan arkistoon saatiin arvokas lisäys, kun rva Lyyli Ikävalko toimitti saamansa lahjan perille:

”Edesmenneen rovasti J. Varjovaaran tytär Inkeri soitti minulle ja pyysi toimittamaan edelleen isänsä tavaroista löytämänsä valokuvat ja vanhan kirjan, joka sisältää Virsiä ja hengellisiä lauluja aina vuodelta 1853. Valokuvista yksi esittää maailmankuulun arkkitehti Eliel Saarisen kotia ja sen pihalla olevaa Saarisen perhettä. Toisissa kuvissa olevia henkilöitä ei vielä ole pystytty tunnistamaan, mutta varmasti sekin tapahtuu”, kertoi rva Ikävalko Säätiömme asiamiehelle.

Säätiömme haluaa tässä yhteydessä kiittää Inkeri Varjovaaraa arvokkaasta lahjoituksesta. Palaamme tarkemmin kuviin ja tähän arvokkaaseen kirjaan myöhemmin. Suur kiitos!

”INKERIN-SUOMALAISTEN HISTORIA”

Suuri joukko meistä on jo varmasti tilannutkin tämän arvokkaan ja kiitosta saaneen kirjan, mutta joukossamme on vielä niitäkin, jotka eivät ole sitä edes lukeneet, saati hankkineet omaan kirjahyllyynsä tai antaneet lahjaksi ”suomenmaakkoiselle”, NYT ON JO KIIRE, sillä kirja on ennakkohintaan 28:50 enää 19 kpl ja sen jälkeen kirjan hinta nousee kirjakauppojen kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti 50:—. Kiirehtikää pian, tilaukset toimitamme saapumisjärjestyksessä! Asiamiestemme osoitteet sivulla 2.

AJANKOHTAISIA ILMOITUKSIA

HELSINGIN PAIKALLISOSASTO

Maaliskuun tilaisuus on Inkeriläisten vuosikokouksen yhteydessä 22. 3. klo 14 Karjalaisessa Osakunnassa. Huhtikuun tilaisuus on 26. 4. klo 14 Töölön kerhokeskuksessa Mechelininkatu 36.

Johtokunta

TAMPERE

Tampereen paikallisosaston tilaisuus Kalevan kirkon huoneissa 10—11, sunnuntaina 12. 4. Tilaisuus alkaa klo 14.00.

TURKU

Turun paikallisosaston perinteellinen pääsiäisjuhla pidetään toisena pääsiäispäivänä 30. 3. klo 14 Karjalaisten talolla. Tervetuloa joukolla juhlimaan!

Johtokunta

VEROILMOITUKSET RUOTSISSA

Tässä veroilmoituksia laatiessa tulin ajatelleeksi, että on ehkä monia, jotka eivät tiedä, että jos lähettää paketteja tai vie ne itse henkilökohtaisesti esim. Suomeen tai Venäjälle, niin paketin arvon saa vähentää veroilmoituksessa. **Säästä kaikki "todisteet"** (esim. matkaliput, pakettikuitit) ja lähetä ne veroilmoituksen mukana. Jos sinulla ei ole kuitteja, niin asian voi auttaa lähettämällä erikoisen kirjeellisen selostuksen. Voin auttaa asiassa kun veroilmoitukset taasen ovat ajankohtaisia helmikuussa 1971.

Armas Paakkonen

RUOTSIN INKERILÄISTEN KESÄJUHLA

Västeråsissa on kesäjuhlan valmistelu täydessä käynnissä. Juhlapäivät ovat 19—21 pnä kesäkuuta, siis juhannuksena. Ilmoituksia ohjelmaan osallistumisesta toivomme saavamme niin pian kuin mahdollista. Etenkin jalkapallojoukkueet, laulukuorot ym. on saatava ajoissa juhlatoimikunnan tietoon.

Juhlatoimikunnan puheenjohtaja on dilp.ins. Aappo Björn, os. Hällbygatan 5, 722 23 Västerås, ja sihteeri ins. Henrik Toikka, os. Agnegatan 12 C, 722 17 Västerås, puh. 021/118091. Ottakaa yhteyttä!

Seuraavissa numeroissa lisää juhlista.

Juhlatoimikunta

INKERILÄISTEN YHDISTYS RY:N

VUOSIKOKOUS

pidetään Helsingissä sunnuntaina maaliskuun 22. päivänä 1970 klo 14 Karjalaisen Osakunnan huoneistossa Mannerheimintie 5 (Huom. kerrosta ylempänä kuin Viipurilainen Osakunta.)

Johtokunta

INKERIAIHEISTA

Pääasiamiehillämme on edelleenkin varastossa:

Inkerin suomalaisten historia

Helli Suominen

Mooses Putron elämäkerta

Sulo Haltsonen

Entistä Inkeriä
Vanha Tuutari
Runoretki Inkeriin

A. Metiäinen

Inkerin Ev. Lut kirkon 350 v. muistojulk.

Isien uskon muistojulkaisu

Äänilevy

Nouse Inkeri y.m. Inkerikuoro
Murrejuttuja, Lauri Santtu

Inkerin rintavaakunoita

Inkerin lippuja

Inkerin seinäkarttoja

Muista tilata myös Inkeriläisten Viesti vuodeksi 1970.

Lähetä ennakkotilaus Tohtori Saini Laurikkalan **rovasti S. J. Laurikkalan elämäkertateoksesta.**

Pääasiamiehet:

Ruotsissa Armas Paakkonen
Suomessa Hannu Vironmäki

osoitteet sivulla kaksi.

Inkeriläisten Sivistyssäätiö

Ottaa vastaan lahjoituksia ja testamentteja. Varat käytetään Inkerikodin ja Inkerin historian aikaansaamiseen, Inkeri-aiheisten julkaisujen kustantamiseen ja inkeriläisten jälkeläisten opintoavustuksiin.

SÄÄTIÖN TALLETUSTILIT: HOP:n, KOP:n, PYP:n, OKO:n ja SPKO:n pääkonttorit. Postisiirtotili 146660.

SÄÄTIÖN OSOITE: Huopalahdentie 10 A 20 Helsinki 33.
Puh. 48 76 19.

Painoyhtymä Oy - 1970

inkeriläisten viesti

numero 4 huhtikuu 1970

inkeriläisten viesti

TOIMITUS:	Majavatie 11 D 44 Helsinki 80 Päätoimittaja: Matti Vironmäki, puh. 631 285. Toimitussihteeri: Pirkko Huurto, puh. 887 286, 783 391
KONTTORI JA TILAUKSET:	Aurorankatu 7 A 1, Helsinki 10 Postisiirto n:o 30 636
TILAUSMAKSUT:	Konttorin osoitteella postisiirtotilille 30 636
ILMOITUKSET:	Hannu Vironmäki Korkeavuorenk. 10 A H:ki 12. Puh. 631 285
TILAUSHINTA:	mk 8:— vsk kotimaassa, sekä Ruotsissa 10 kruunua
ILMOITUSHINNAT:	1/1 sivu mk 150:— Kuolinilmoitukset 10:— 1/2 „ „ 80:— Kuva ilmoituksessa 10:— 1/4 „ „ 50:— Kiitos- ym. ilm. 10:—
PÄÄASIAMIES RUOTSISSA:	Armas Paakkonen Tingsgatan 4 B 50253 BORÅS Puh. 033/101 850 Postisiirto n:o 626047

Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa

Kustantaja ja julkaisija:

INKERILÄISTEN YHDISTYS R.Y.

OIKAISUJA

Viime numerossa olleen kirjoituksen ”Kansatieteellisiä lisiä Inkerin suomalaisten historiaan I” tekijän nimi oli kirjapainossa vaihtunut. Kirjoittaja oli **Antti Hämäläinen** eikä Aatami Vainikka. **Aatami Vainikka** sen sijaan on kirjoittanut runon S. J. Laurikkalan muistoksi. Runon tekijä ei siis ole tuntematon inkeriläinen.

KANSIKUVA KERTOO: Kun meillä on jo tiedossa, että seuraava kesäjuhlamme on Tampereella Tammelan koululla hienäkuun 11—12. päivänä, voimme muistella viimekesäisiä juhlia. Kuvamme on Munkkivuoren koululta, pääjuhlapaikaltamme. Eturivissä näemme inkeriläisille tuttuja kasvoja: vasemmalta opettaja Aapo Iho, serkukset ja veteraanit Matti Virolainen ja Mikko Mylläri, Heikki Virolainen, hovioikeudenneuvos Robert Rainio ja maisteri Helli Suominen.

ANTTI HÄMÄLÄINEN:

KANSATIETEELLISIÄ LISIÄ INKERIN SUOMALAISTEN HISTORIAAN

II

JYRKI

Kolmas keväänjuhlista oli jyrki. Kun sekä laskiainen että pääsiäinen olivat kumpikin aikaan nähden liikkuvia pyhiä, niin jyrki oli aina 6. 5. u.l. (23. 4. v.l.), josta tuli sananparsikin: "seisoo ko jyrki!"

J. Lukkarinen tietää kertoa, että Koprinassa jyrinpäivänä toivottiin, kuten joulunakin, miestä ensimmäiseksi vieraaksi!

Jyrinpäivästä alettiin muinoin kylvöt ja samana päivänä päästettiin karjakin ensi kertaa laitumelle. Vaikka harvoinpa Inkerissäkään niin aikaisin keväällä päästiin kylvötöitä suorittamaan, mutta sensijaan karja laskettiin aina jyrinpäivänä edes pieneksi ajaksi jaloittelemaan. Siksi sanottiinkin, että "jyrki ottakoo lehmät vaik selkähään!"

Jyrki yhdistettiin katolisena aikana pyhän Yrjänän päivään, josta syystä kansa alkoi vähitellen pitää p. Yrjänää metsän haltiana, jolta pyydettiin karjalle suojelusta metsän petoja vastaan, susia kun pidettiin Yrjänän koirina, ja sudet olivat vielä miespolvi sitten Inkerin suurissa metsissä melko yleisiä. Salmissakin toivottiin jyrinluvussa sudet pantavaksi "vaskisih valjaksih, rautasih rinnuissih".

Myös inkeriläisessä jyrinvirressä sanotaan:

"Luo susille suitset päähän,
luo susille rauvvat suuhun."

Pyhästä Yrjänästä sitten johtui, että ortodoksinen papisto katsoi asiakseen tulla jyrkinä kuojusineen, pyhine kuvineen, karjan kokoontumispaikalle siunaamaan karjaa, ettei sille edessä olevan kesän aikana mitään pahaa tapahtuisi. Uskottiin näet, että p. Yrjänä antaa siten karjan paimenen huostaan — jyristä marttiin!

Mutta siitä huolimatta vielä viime vuosisadan loppuun saakka karjaa laitumelle päästettäessä turvauduttiin kaiken varalta myös vanhoihin ja hyviksi havaittuihin varauskeinoihin.

Niinpä joku saattoi, kuten jo ylempänä mainittiinkin, virpovitsoilla virpoa lehmiään hokien:

"Virpoi varpoi vitsat käyvät
tulevaks vuuveks tuoreeks,
terveeks, tiineeks!"

Jossakin taasen joku emäntä jo navetassaan jyrinaamuna kiertää karjansa varreton viikate kädessään. Jossakin taasen pidettiin viikatteen asemesta jauhoseulaa. Toiset taasen panivat olkisiteen navetan oven eteen niin, että lehmät joutuivat menemään sen yli.

Venjoen Sopolankylästä kotoisin oleva puutarhuri Sofia Kemppi kertoi, että "liävän kynnyksen eteen usein pantiin vanha turkki ja vieläpä joku emännistä nousi navetan oven yläpuolelle seisomaan niin, että lehmät joutuivat kulkemaan hänen alitsensa".

Emännät tulivat jyrinpäivänä itse paimenen avuksi karjaansa kaitsemaan, koska lehmät muka näin ensimmäisenä päivänä saattoivat olla paimenen yksin vaikeasti hallittavissa.

Mutta sillä oli toinenkin tarkoitus, joka piili paljon syvemmällä. Emännillä oli käsissään virpolauantaina saamansa koristetut virpovitsat, joita säilytettiin juuri tätä tarkoitusta varten. Uskottiin että virpovitsoissa oleva vihreys olisi ikäänkuin panttina siitä, että sen takuulla kehittyy odotettu kesäkin suotuisaksi vuodenajaksi. Siksipä kevätpuolella haettiin kaikkea sellaista, mikä oli vihreää. Varsin suuri arvo annettiin sellaiselle vihreydelle, mikä saatiin aikaan ihmisavuin. Niinpä esim. Skuoritsan Tynilässä pääsiäisen nurkilla tuotiin kellarista muutama hyvännäköinen nauris päivänpuoleiselle akkunalle. Kun siitä sitten alkoi versota naatti, niin sekin oli kuin lupaus pikaisen hyvän kesän tulosta.

Paras jyrinpäivän kertomus, jonka sain talletetuksi nauhurille on jo edellämainitun kapriolaisen emännän Julia Myllärin:

"Mieki tein sellaist konstii, ko tekkiit mein vanhemmat, vaik en tietänt mittää, ni pistin samanlaisen konstin.

Joka emäntä tietyst ensi putsais ja silittelj lehmäns. Emäntä avais portin itse ja lehmät päästettiin, ni koukku (hiilikoukku) ja leipä-

lapio, mil leipii uunii laitettii, se pantii portin alle poikittain, et lehmät määnniit yli. Inkerissä se olj viimeaikoihin saakka (tarkoitti siihen asti, kun kolhoosit perustettiin).

Ko karja tulj siihe suuren kiven luo, ni eräs vanha emäntä toi valkoisen liinan sisäs kuojusen paimene! Paimen, ennenko otti sen, otti lakin päästän, tek kolmee kertaa ristin rinnalleen. Sit paimen kiers kolt kertaa karjan myötäpäivää ja joka kerta polvistui samaan paikkaan ja tek ristinmerkit rinnalleen.

Ja sanokaa, karja seisoi paikallaa, vaik lehmät olliit ensimäistä päivää. Ko kottoo avasit portin, ni sen ko näit, ko nostiit hännät pystyy! A siel seisoit ihan ko tuomitut! Se olj kummaa! Ja paimen kiers nii rauhallisest, hiljakseen mänj ja taas polvistui.

Sit antoi sen kuojusen pois sille emännäll, ja se panj taas valkoisee liinan sissää.

Sit paimen heitti keittämättömän munan yli karjan. Jos mänj rikki, mut jos niin putos, jot ei mänt rikki. Sit paimen kiers taas myötäpäivää, löys sen munan ja tek sit kuopan ja sen siihe.

Ja sanokaa, joka paimen tek sitä, vaik olliit eri paimenet! Ja karja totteli!"

Kelton Suakarankylästä isäntä Juhana Kaja muisteli jyrinpäivästä: "Ko lehmät pit aijaa karjaa, ni ensiks aijan viereen pantii lehmät kii, ja pappi kävelj jokaisen lehmän luona ja savvutettiin lukkarin kans ja ämpärist priiskottiit pyhhää vettä. Ja näin siunasiit. Sit sai laskee lehmät laitumel, jot ei mittää vahinkoo voint tapahtuu."

Keski-Inkeristä Venjoen Korkanmäeltä emäntä Maria Kirjanen kertoi taasen: "Vaik jyrinpäivä ois olt millaine kylmä päivä, ni lehmät ajettii jyrinpäivän ulos. Sit olj siel kylän takan järvi ja lehmät ajettii järvee. Sit ko lehmät tulliit järvest pois, ni venäläine pappi kävi siunaamas ja paimenel olj kokonaine musta leipä tällöin käsil, niinkuin paistettiikii siel isoi leipii. Sit olj semmone nästykki, pitkä, hänelt kaulast tänne riippumas etteenpäin. Sit olj jumalankuva siin leivänpiäl.

Paimen männöö vua ympär sitä karjaa. A pappi sit vartoi ko se paimen käi kolme kertaa ympärhee. Sit pappi siunais niitä lehmii, sitä pyhhää sauhuu vua heitti niihe lehmiin piäl ja sit lopuks siunais paimenen.

Me olimme ain joka kevät sitä katsomas. Oli niin hauska katsoo! No siinä ne käi meinkii lehmät, siin yhes, ko me oltii yhtä kyllää (inkeroisten kanssa). Saman siunauksen ala jäivät meinkii lehmät."

Mutta antakaamme vielä Julia Myllärin jatkaa, mitä sitten Kaprion Karjamaalla tapahtui, kun oli karja ensin siunattu.

"Siel olj suur kiv. Sen kiven viereen ajettii lehmät. Häräl (tarkoitti sonnia) olj sijottu virpovitsat sarvii!

Kylän nuorikko vietii kiven pääl, ja hänen täytyi joka neljäl haaral kumartaa. Ei sielt muuten pääst pois, ellei ois viel tantsit. Sit täytyi antaa viinarahhaa naisil. Pullon hinta. Paimenel tupakkakukkaro tupakan kans ja popasteril pääliina.

Saman päivän korjattii kyläst ruuat naisten juhlaa vart. Käytii joka talos, ympärämpärit ja korit käsvarrel ja maijot ja rahkamaijot. Sit leivottiin ja paistettii yhes kaik, jossai talos, mikä annettii ämmiin huostaa.

Sit leivottii rahkapiirakkoi kuin meil olj tapan. Munat ja voit ja rahka! Tehtii parempii ruokii. Sit tehtii ohut-ohut taikina. Ei hiivaa. Rahkamaito sissää ja vee'es keitettii ja voin kans syötii ja siihe paloteltii muna. Keitetty muna.

Meil tehtii sellaist herkut, ko naiset juhliit."

Mut ko ämmät tulliit karjast, ni hyö lauloit sit pitkält. Mut mie en muista enää, mie sanon vua monjal sanal:

Ho-oi! Kenen tuo kylä näkyypi — hoi!
Kenen linna liklattaapi, ho-oi!
Meijän kylä vetj (tietysti) näkyypi, ho-oi!
Meijän linna liklattaapi, ho-oi!
(Hän esitti tämän laulamalla)

Tällaist lauloit! Oliha siel kaik' jot pyhä jyrki armolline! Mut en muista ennää."

Kai Julia Myllärin kylässä lie laulettu jotain samansuuntaista kuin hänen naapurissaan Harkkolan kylässä, josta J. Lukkarinen on vastaavasta tilaisuudesta n. viisi vuosikymmentä ennen pannut muistiin seuraavaa:

"Pyhä Jyrki, metsän herra,
Miikkula, meren jumala,
Tule tänne, tarvitaan,
Nimeäs mainitaan.

— — —

Paa suelle suitset päähän,
Karhut rautakammitsaan.
Laske lehmiä leholle,
Lampahat katajikkoon
vuohet viljon vitsikkoon."

ANTTI LESKISEN MUISTOLLE

Kauniina keväisenä päivänä pääsiäisen kynnyksellä katkesi hänen elämänlankansa. Matkalla vanhojen kotiin tapaamaan 80 vuotta ylittänyttä äitiinsä hän tapasi kohtalonsa joutuen tapaturman uhriksi. Antti Leskinen oli syntynyt 10/10 1920 Venjoella (Inkerissä) ja asui Karlstadissa (Ruotsissa). Hän oli paikkakunnalla arvossapidetty henkilö, jonka todisti valtava määrä kukkaseppeleitä ja laaja ystäväpiiri kunnianosoituksella hänen viimeisellä matkallaan. Suuren surun murtamana nähtiin haudan kummulla vainajan vaimo tyttärineen, vanha äiti ja sisko miehineen. Vanhukselta olivat siksi jo voimat uupuneet, että tyttärensä ja vävynsä avustamana sai olla poikansa hautaustilaisuudessa. Ruumiinsiunauksen suoritti paikkakunnan kirkkoherra Karlstadin ylösnousemuskappelissa. Haudan kummulla veisattiin virsi: "Sun haltuus rakas isäni", jonka jälkeen sukulaiset ja ystävät siirtyivät paikkakunnan ravintolaan viettämään muistotilaisuutta.

Siunattu olkoon hänen leposijansa.

A. L.

ROVASTI AKSELI KAJANNIN VIIMEINEN MATKA

Lohjan kauniiseen kirkkoon oli kokoontunut satamäärin ihmisiä kun rovasti Akseli Kajanti siunattiin viimeiseen lepoon.

Alussa Lohjan Laurentius-kuoro lauloi johtajanaan kanttoriurkuri Olavi Nieminen "Ramus virens olivarum". Ruumissaarnan piti pastori Vilho Haveri ja ruumiinsiunauksen piispa Aarre Lauha ja kirkkoherra Eero Saarinen.

Inkeriläisten ja inkeriläisjärjestöjen seppeleen laskivat rovasti Matti Vironmäki ja toimitusjohtaja Väinö P. Kekki, viimemainitun esittäessä muistosanat. Tämän jälkeen esitti Lohjan seurakunnan viimetervehdyksen suuri lähetystö ja muistosanat esittivät lääninrovasti Kari Porra ja toimitusjohtaja Tuomas Karhu. Tilaisuus päättyi Beethovenin surumarssiin.

Inkerin sinipunakeltainen ristilippu ja Lohjan yhteiskoulun lippu juhlistivat tilaisuutta.

Oli mieliinpainuva juhlatilaisuus. Kaikessa uhkui se suuri rakkaus, jota poismennyttä kohtaan tunnettiin.

Tohtori Armas Launis, joka on ollut länsi-Inkerissä sävelkeruumatkoilla, juuri samoilla seuduilla, mistä emäntä Julia Myllärikin on kotoisin, kirjoittaa matkakertomuksessaan:

"Pyhä Jyrki armollinen, Miikkola meren isäntä, laulaa naisväki Jyrkin päivänä palatessaan kylän lehmiä ensi kertaa laitumelle saattamasta. Runon puoleksi uskonnollisen sisällyksen vuoksi on esitystapakin, kuten odottaa sopii, vaan tasaista kävelyä kotiin päin soolon ja köörin vuoroon laulaessa. Epätietoista on, tokko erityistä jyrkisäveltä on olemassa, vaikkakin kansa jonkun nuotin täksi nimittää".

Tiedän, ettei inkeriläisillä kansanlaulajilla ole aina edes samassa kylässäkään eri juhlatilaisuuksia varten erityistä säveltä, vaan jopa sama laulajakin voi samassa vastaavassa juhlatilaisuudessa esittää saman virren eri aikoina eri sävelellä, puhumattakaan siitä, että eri kylissä olisi aina laulettu samanlaisissa tilaisuuksissa jotakin tunnettua laulua samalla sävelellä.

Olen joskus kuullut, että laulaja on laulua alkaessaan ensin itsekseen puoliääneen sanonut: "Mil sävelel mie tiän laulaisin?"

Esimerkkinä mainitsen Kokkovirren, jonka alkusanat ovat kautta Inkerinmaan tunnetut, ja kumminkin on ne eri paikkakunnilla laulettu toisistaan poikkeavalla sävelellä.

Kun vihdoin likomärkinä karjalaitumelta väki karjoineen palasi, niin virpovitsoja ei tuotu enää takaisin, vaan ne jätettiin sinne.

Aleksanteri Stolt sanoikin, että "ei niitä voinut ennää takaisin tuuvva, sit ois lehmät koko kesän juosseet kottii. Ei ois jaksant paimen niitä hallita. Ne täytyi heittää sinne lehmien perrää."

Virpovitsojen jättämistavoissa oli eri kylien kesken eroavaisuuksia. Jossakin kylässä emännät karjasta poislähtiessään pistelivät virpovitsat kahtapuolen karjatien maahan ikäänkuin kasvamaan. Toisessa kylässä emännät polttivat virpovitsat karjakujaisten päällä ja joissakin taasen karjasta poislähtiessään emännät heittivät ne ylipäänsä karjaan päin hokien lasten virpomislukua:

"Kuin monta varpaa,
niin monta vasikkaa,
Kuin monta urpaa,
niin monta uuttii!"

Jatkuu sivulla 10

Terveisiä Turusta

INKERILÄISTEN KERTOMAA RUUNUN- ELI LINNANLAPSISTA

IV

Hyvän kivenheiton päässä Adeleilta, saman Kunnallissairaalantien talossa N:o 48, os. Turku 5 asuu Järvisaaren Mujan kylässä 13. 11. 1895 syntynyt inkeriläinen maanviljelijä Juho Savolainen vaimoineen.

Juhon muistossa on kolmekin ruununlasta, joista isoisänsä kotona oli yksi, Vanjuska nimeltään. Omia lapsia isoisällä oli kuusi poikaa ja kaksi tytärtä, jotka kaikki Vanjuskaa vanhempia. Tätä pidettiin aivan kuten omiakin lapsia, ja kävi hän perheen mukana luterilaisessa kirkossakin huolimatta kr.kat. uskonnostaan, samoin suomalaista kiertokoulua, ja puhui hän paremmin suomea kuin venättä, kuten kasvatusveljensäkin. Kansakoulu muuten tuli Mujan kylään noin vuonna 1904. Juhon isovanhemmat olivat yhdessä käyneet noutamassa Vanjuskan Pietarista ja annettiin hänelle taloon saavuttuaan sukunimeksi Savolainen, poika kun oli annettu omaksi. Hänestä tuli ratavartija.

Savolaisten naapurissa oli kaksi muuta linnanpoikaa, toinen nimeltään Boris (Borjka) Sadovnikoff, jonka äiti oli tuonut hoidettavaksi ja sopinut hoitoajaksi viisi vuotta, korvausta vastaan. Kun sovittu hoitoaika oli kulunut umpeen oli B:n äiti tullut noutamaan poikansa Pietariin, mutta tämä oli kieltäytynyt lähtemästä ja näin jäänyt edelleenkin kasvatuskotiin käyden kylän toisten poikain tavoin siellä kansa- ja rippikoulun. Äiti oli ollut oikein "fiksu" ihminen ja käynyt aika usein poikaansa katsomassa. Boris kävi suutarinopin ja sai vallankumouksen jälkeen oman tilan, jolla tuli oikein hyvin toimeen. Hän lukeutui suomalaiseksi kuten Vanjuskakin. Boris oli otettu taloon tulon vuoksi, mutta Vanjuska ei, ja tämän pitämistä talon vanha emäntä, siis kertojan mummo, oli pitänyt kunnia-asiana. Heitä molempia oli pidetty aivan kuten omiakin lapsia, ja olivat he kirkonkirjoissakin olleet kasvatusperheittensä kera yhdessä. Mitään "smotrua" ei ainakaan kertojan tietämän mukaan oltu pidetty.

Boriksen venäjänkielentaito oli ollut niin heikko että kun äitinsä oli käynyt häntä tervehtimässä kasvatusvanhempain oli pitänyt toimia tulkkeina pojan ja äidin välillä.

Vanjuska oli aikoinaan joutunut Japanin sotaan ja oli kertoja kutsunut häntä sedäksi kuten isänsä toisiakin veljiä. Vanjuska oli kuollut jo ennen sotia.

Boris 1902 syntyneenä oli ollut mukana toisessa maailmansodassa ja on nyt jo kuollut hänkin.

\+ + +

Savolaiselta suuntauduimme Yrjön kanssa vielä meren rantaan päin Röttiöläntie 7:ään, jossa asuu Venjoen Järviskylässä 25. 4. 1894 syntynyt maanviljelijänleski Maria Hartikainen o.s. Nerman, os. Turku 5.

Kuulumiset kyseltyä Maria Hartikainen itse asiastamme kertoi, että hänen serkkunsa Pekka Rikkinen, Tuutarista, oli aikoinaan ottanut Pietarista hoidettavakseen kaksi sisarusta, joista toinen oli silloin ollut kaksivuotias ja toinen, Katri, vasta syntynyt. Lasten isästä ei ollut tietoa. Rikkinen oli ottanut Katrin omaksi lapsekseen ja omalle nimelleenkin sekä kastattanut hänet luterilaiseen uskoon. — Edelleen Maria kertoi, että hänen anoppinsa oli vuonna 1912 tuonut Pietarista noin kahden kuukauden ikäisen tytön miniälleen hoidettavaksi ja talon tienistiksi. Lapsi oli kuitenkin heti kohta kuollut elettyään vain lauantaista sunnuntaihin. — Venjoella oli kyllä joka kylässä ainakin muutamia linnanlapsia hoidettavina ja yleensä heitä pidettiin ansaitsemistarkoituksessa.

Pekka Rikkinen ja hänen vaimonsa Helena olivat kumpikin olleet uskonnollista ja muutenkin hyvin kunnollista väkeä. Heidän perheessään oli kotona ollut kaikkiaan 8 henkeä, joista 7 kuollut matkalla nälkään ja vain edellä mainittu Katri oli jäänyt elämään. Hän oli syntynyt siinä 1910—11 vaiheilla Pietarissa ja asui kotona oltaessa Tuutarin Karkilan kylässä. Nykyisinkin hän elää Suomessa ja on toimessa Kellokosken sairaalassa. Koulua käydessään hän oli ollut etevä tyttö omaten kauniin laulunäänen ja esittäen yksinlaulua lukusillakin. Nykyisin Katri on naimisissa.

Lasten hoitoon ottamista pidettiin Inkerissä varsin suotavana. Tavallisesti he saivat luterilaisen kasvatuksen.

Pekka Rikkinen kuoli jo ennen sotia ja Helenakin sodan aikana Hatsinan leirillä. Matkalla autossa kuollut heitettiin vain tienpuoleen. Haastateltu otti mukaansa kolme lasta ja on täällä Suomessa oltaessa kasvattanut heidät aikuisiksi. + + +

OPETTAJA JUUSO KASONEN

70-vuotias

Inkerin Kolppanassa näki 4. 5. 1900 päivänvalon yksi Inkerin toimeliaimpia opettajia. Kansakoulun jälkeen opettaja Juuso Kasonen kävi Taaitsassa 3 luokkaa realikoulua, mutta muutti sitten Kolppanan seminaariin sen XV kurssille (Kolppanan viimeinen kurssi) ja valmistui opettajaksi Helsingissä.

Oltuaan kaksi vuotta Sakkolan kirkonkylän ja 2 vuotta Kuhmoisten Ruolahden koulun opettajana hän siirtyi Heinäveden Kermaan jossa suoritti pitkän elämäntyönsä sillä hän toimi opettajana siellä 41 vuotta.

Toiminnan miehenä hän osallistui hyvin voimaperäisesti kunnalliseen toimintaan ollen valtuuston ja sen eri lautakuntien puheenjohtaja tai jäsen ja tästä uurastuksesta hän sai v. 1962 Maalaiskuntien Liiton kultaisen ansiomerkin. Edelleen myönsi hänelle Tasavallan Presidentti Suomen Leijonan ansiomitalin ja Joensuun opettajayhdistys ansiomerkin. Kirkkovaltuuston jäsenenä hän oli parikymmentä vuotta ja Säästöpankin tilintarkastajana 25 vuotta sekä Osuusliikkeen tilintarkastajana 27 vuotta.

Opettaja Juuso Kasonen osallistui molempiin sotiimme kenttäjoukoissa ollen komppanian vääpelinä.

Inkeriläisten Viesti osallistuu niihin onnitteluihin joita opettaja Juuso Kasonen saa merkkipäivänään. Parhaat onnittelumme.

Röttiöläntieltä suuntautui matkamme takaisin keskikaupungille päin, Sirkkalankatu 12:een as. 12, Turku 2. Siellä asuu vaatturimestari Matti Suomalainen, joka on syntynyt 14. 4. 1894 Vuoleen Nässinkylässä ja tullut Suomeen puolelle jo 1919 asuen aiemmin Viipurissa.

Itse asiasta kuultuna Matti kertoi, että Nässinkylässä hänen naapuriensa luona oli ollut muutamia linnanlapsia, esim. vaimonsakin Tiinus-nimisessä kotitalossa eräitä. Aikuisiksi tultuaan heistä ainakin eräät jäivät paikkakunnalle toimien siellä varakkaammissa taloissa palveluksessa tai sitten menivät keskenään naimisiin. Pieniä lapsia ei kertoja muista kylässä pidetyn.

Uskonnonvapauksen tultua voimaan linnanlapset yleensä liittyivät luterilaisiin seurakuntiin, vieläpä saivat maatakin ilmaiseksi.

Kouluja eivät tyttölapset juuri käyneet ja vain uskontoa niissä kertojan lapsena ollessa opetettiin suomen kielellä.

Tässä kerrotut haastattelut suoritettiin kaikki kesäkuun 11 päivänä 1969 haastateltujen kotona.

R. R.

7. 3. 70 viettivät merkkipäiväänsä Turun Vasaramäessä aviopuolisot Anna ja Matti Iho. Anna o.s. Puranen synt. 4. 3. 1890 Hietamäen Alakylässä. Matti Iho synt. 5. 3. 1885 Hietamäen Heimosissa.

Korkean iän saavuttaneita kävi tervehtimässä runsas sukulaisten ja ystävien joukko. Samoin oli lukuisin sähkein ja kukkasin muistettu merkkipäivän viettäjiä jopa monien rajojen takaa.

Tämän lehden välityksellä vanhukset kiittävät Teitä kaikkia heille osoittamastanne huomaavaisuudesta

---

MEIDÄN VÄÄPELIMME

Kun me osasto K.n miehet kokoonnuimme Kajaaniin muodostamaan omaa yksikköämme, niin oli selviö, että AHSP.n kuudennen komppanian vääpeliksi määrättiin Juuso Kasonen. Olihan alkuvalmisteluissa tulla pieni sekaannus, mutta Väinö Pietari kävi asian oikomassa ja välipäätökset peruutettiin ja niin Juuso oli meidän vääpelimme.

Millainen hän oli. Kova korttipeluri ja kova muutenkin. Jos asiat eivät luistaneet, niin Juuso oli kova, mutta aina kuitenkin huumorinvälke silmäkulmassa. Juuri tämä välke toi hänet alaistensa suosioon. Hänen kirjurikseen määrättiin kunnon kaveri Armas Kähäri ja tässä olikin sitten aisapari joittenka työ sujui vaikeissakin olosuhteissa kitkattomasti. Armas oli

Aatami Vainikka:

TUNSITKO TUUTARIN?

Jatkoa edellisestä numerosta

Parisensataa metriä suomalaisten leirialueesta alkoi venäläisten leirialue noin kolmen kilometrin pituudelta, joita oli kaksi divisionaa. Kummallakin divisionalla olivat omat kirkkonsa. Kummallakin puolella pääkadun varrella oli agitsipensasaita ja korkeat koivut. Rautatietä matkustaessa huomasi matkustaja heti pitkät telttarivit, joitten edessä seisoi paikoitellen riveissä tykkejä, joitten takana paljastetuin miekoin käveli vartija yöt sekä päivät.

Pääkadun varrella sijaitsivat upseerien parakit, joitten takana olivat keittiöt sekä ruokalat ja muut tarpeelliset rakennukset sekä ampumarata. Pääkadulla isojen puitten suojassa seisoi vossikoita odottaen kyydittävää, ansaitakseen rahaa, eikä sitä usein tarvinnut kauankaan odotella, kun jostain kuului ääni: Isvossik.

Pääkadun, ja leirin loppupäässä, ei kovinkaan kaukana oli useita tuutarilaisia kyliä lainehtivan ruispellon takana. Joku koiranleuka on aikoinaan leikillään sanonut näitä kyliä "kolmanneksi divisionaksi", tarkoittaen, että leiriä kun on kaksi divisionaa, niin kolmanneksi, leirin jatkona ovat kylät. Kirkonkirjoilla olivat nämä kylät merkitty "Revon pesät", mutta yleisesti sanottiin: trettij divisäksi (kolmas divisä).

Kirkon läheisenä naapurina oli neljä kylää joilla oli lisänimenä Tököttilä. Tököttilä—Rötsälä, Tököttilä—Myrälä, Tököttilä—Ryytteli, Tököttilä—Korpalaiset. Korpalaiset olivat kadonneet jo ennen Neuvostovallan valtaantuloa, niin että viimeksi oli enään vain kolme Tököttilää. Koivuntervaa Inkerissä sanottiin "tököttì". Nämä yllä mainitut kylät lienevät aikoinaan keittäneet tököttiä ja siitä saaneet myös nimensä.

Pajulan kyläkin oli aikoinaan neljänä kylänä, jotka olivat: Rampaset, Makkoset, Kukkola sekä Vainikat. Vuoden 1800 vaiheilla, Kukkola sekä Vainikankylä siirsivät kotinsa Rampasien ja Makkosien riviin yhdeksi kyläksi P a j u l a k s i.

Härkösi ja Meroset, nämä kumpikin kylä ovat saaneet lisänimekseen "Lottula". Lisänimiä oli vielä seuraavilla kylillä: Harakkala: "Honkasi". Hörkkölä: "Mäntyharju", Kekki'ä: "Tallikkola". Kotsala: "Murjela". Kämärä: "Nurkkapori". Repola: "Pelkola". Saarela: "Karvala". Vauhkola: "Variksela". Ja vielä lisäksi nimensä arvoinen kylä: Kylmälä, jonka oikea nimi on Parrila. Lieneekö se saanut siitä Kylmälän nimekseen koska siellä oli paljon P a k k a s i a sukunimiä.

Tuutarin alueeseen kuului kaikkiaan 73 kylää, joista yksi oli venäläinen H o v i n k y l ä, jonka läheisyydessä aikanaan sijaitsi Tuutarin hovi. Pajulan maalla noin parisen kilometriä Hovinkylästä on pieni suo, jota sanottiin Hovinsuoksi. Hovinkylä, jota venäjäksi nimitetään Gorskaja, on säilynyt toiselta maailmansodalta.

Laakola on kirkonkirjoilla Hietamäellä. Mutta maansa puolesta Laakola kuuluu Tuutariin.

Tuutarin kirkko ennenvanhaan sijaitsi Krasnojeselossa siinä paikassa, missä oli keisarin palatsi. Samoihin aikoihin pappila sijaitsi Rötsillan (Gorelan) ja Kaukaisinkylän välillä. Isonvihan aikaan kirkko ja pappila hävitettiin. Khra Hoppiuksen toimesta rakennettiin kirkko Mölkönmäelle (Tuutarinmäelle).

Zacharias Finnanderin ollessa khrana 1829—1862 rakennettiin Tuutariin viimeinen komea kivikirkko, joka toimi Tuutarin pyhäkkönä täsmälleen 100 vuotta. Viimeisenä kirkkoherrana toimi tässä kirkossa rovasti S. J. Laurikkala, joka vuonna 1936 järjesti Tuutarin kirkkoon

---

jämtti kaikissa asioissa ja tämä heijastui ja kaikki olimme tyytyväisiä.

Kun Juuso "vanhana miehenä" pääsi siviliin, niin eron hetki oli haikea. Juuso täytti hyvin paikkansa tälläkin sektorilla ja täytti sen hyvin. Tämän ilomielin tunnustaa hänen seuraajansa

Väinö Pietari

TUUTARIN KARTTA
Piirtänyt:Aatami Vainikka
Piirretty muistin mukaan
Viisi kilometriä.
73 Kylää.

Karelove
Leningrad
Narvantie
Kaskovo
Tehtaan järvi
Myllyjärvi
Leiriala
Krasnoje Selo
Aunturata
Pietarin tie
Pohjoinen

+Alakyttälä
+Yläkyttälä
+Alajoki.
+Mäkäläisi
+ Hörkkölä
+Naumosi
+Kaurasaari.
+Lintusi.
+Rajaleinilä.
+Kämärä
+Keirova.
+Laakala.
+Kirppula.
Tuutarin järvi
+Suolasi.
+Kekkilä
+Harakkala
+Koivistoisi
+Metsä-vainikka.
+Hovinkylä.
Gorskaja
+Härkösi.
+Merosi.
+Hirvesi.
+Kurikka
+Karhila
+Parrila.
+Hieprola.
+Leininmäki.
+Pajula.
+Lemetinmäki.
+Järveläisi
+Humalisto
+Raskela
+Saksala
+Villasi
+Jänismäki
+Talsinmäki.
+Hannola
+Ihalaisi
Kavilahti
+Pikkola
+Parkonmäki.
+Närhilä
+Viittala.
+Vauhkola.
Kirkko
+Pökkösenmäki.
+Karppisi
+Ylipelto.
+Kotsala
+Repola.
+Pulkkisenmäki.
+Vihelaisi
+Peräkylä
+Pelkalaisi.
+Saarela
+Rötsälä.
+Kuittila.
+Myrälä.
+Ryytteli
+Korpalaisi
+Kyllisi.
+Muikkalar
Tuutitsa
+Kippola.
+Lamppula.
+Nuijala
+Rapasi.
+Tulppola
Parkon suo
Mintkantie
+ Uusihalaisi
+Kurkela.
Baltian rautatie
+Tolppala.
+Partasi
+Kappisi.
+Pöllölä
Leningradista Moskovaan
+Kirveelä.
Varsovan rautatie

KESÄJUHLA VÄSTERÅSISSA

Toivomme Västeråsin kesäjuhlille saatavan runsaasti kiintoisaa ohjelmaa ja sen vuoksi toivomme juhlien osanottajien ja ohjelmansuorittajien pitävän kiinteää yhteyttä juhlatoimikuntaan. Ilmoittautumiset seuraaville henkilöille: Hengellinen ohjelma: Erkki Kuortti Vitmåragatan 11 F 72226 Västerås puh. 021/182884. Kansallinen ohjelma: Rva Ella Björn Hällbygatan 5 722 23 Västerås puh. 021/142839. Urheilu: Henrik Toikka Agnegatan 12 C 722 17 Västerås puh. 021/118091. Majoitustilaukset ottaa vastaan Peter Vaskinen Vitmåragatan 28 722 26 Västerås puh. 021/146499. Juhlatoimikunnan puheenjohtaja on dipl.ins. Aappo Björn Hällbygatan 5 722 23 Västerås puh. 021/142831.

Juhlatoimikunta

14. kesäkuuta satavuotismuistojuhlan. Tämän jälkeen ei kestänyt enään kauankaan, kun v. 1937 hallitus antoi käskyn rov. Laurikkalalle poistua Suomeen, josta sen perästä ei enään paluuta ollut.

Toinen maailmansota teki lopullisesti lopun Tuutarille, hävittäen kokonaan yli kuusikymmentä kylää. Niissäkin kylissä, joita vielä on jäljellä, asuu muukalaisia.

A. Vainikka

TUUTARIN KUNTAAN KUULUVAT KYLÄT

1. Alajoki
2. Alakyttälä
3. Harakkala (Honkasi)
4. Hannola
5. Hieprola
6. Hirvosi
7. Hovinkylä (Gorskaja)
8. Humalisto
9. Härkösi (Lottula)
10. Hörkkölä (Mäntyharju)
11. Ihalaisi
12. Järveläisi
13. Jänismäki
14. Kavilahti
15. Kappisi
16. Kapasi (Riehkala)
17. Karhila
18. Karppisi
19. Kaurasaari
20. Kekkilä (Tallikkola)
21. Kirveelä
22. Kirppula
23. Kippola
24. Koirova
25. Kotsala (Murjela)
26. Koivistoisi
27. Kopalaisi (Tököttilä)
28. Kurkela
29. Kuittila
30. Kurikka
31. Kämärä (Nurkkapori)
32. Kyllisi
33. Lamppula
34. Laakala
35. Leininmäki
36. Lemetinmäki
37. Lintusi
38. Metsävainikka
39. Merosi (Lottula)
40. Muikkala
41. Mäkäläisi
42. Myrälä (Tököttilä)
43. Naumosi
44. Nuijala
45. Närhilä
46. Pajula
47. Parrila (Kylmälä)
48. Partasi
49. Parkonmäki
50. Peikalaisi
51. Peräkylä
52. Pikkola
53. Pulkkisenmäki
54. Pökkösenmäki
55. Pöllölä
56. Rajaleinilä
57. Raskela
58. Ryytteli (Tököttilä)
59. Repola (Pelkola)
60. Rötsälä (Tököttilä)
61. Saarela (Karvala)
62. Saksala
63. Suolasi
64. Talsinmäki
65. Tolppala
66. Tuippola
67. Uusihalaisi
68. Vauhkola (Variksela)
69. Villasi
70. Viholaisi
71. Viittala
72. Ylipelto
73. Yläkyttälä

A. Vainikka

JYRKI

Jatkuu sivulta 4

Mutta ennen kun poistuttiin karjasta, niin paimen kasteltiin; "paimen kasteltii niin jot se valui oikein! Sit lehmät antoit paremmin maitoo", totesi emäntä Maria Rokka ja jatkoi:

"Siel ei ainoastaan paimen uitettu, vaan kuka kenen tapas, ni vettä piäl! Uitettii morsiammet ja jos siel jokkuu joutui emännäks, ni ne uitettii. Tytöt uittii poikii ja pojat tuas tyttölöi. Se ties onnee!"

Jyrinpäivänaamuna moni pukikin jo alunperin päälleen sellaiset vaatteet, mitkä saivat kastuakin, sillä puoleen päivään mennessä tuskin kylästä löytyi yhtäkään henkeä, jota ei ois kasteltu.

Ensimmäisenä päivänä lehmät pidettiin karjana vain sen verran, että saatiin jyrinseremoniat toimitetuksi. Kun sitten paimen palasi karjasta ja muutti ylleen kuivat vaatteet, niin hän lähti kori käsivarrellaan ympäri kylää keräämään munia. Monessa kylässä oli tapana antaa muna lehmästä. Popasterille kahdesta lampaasta muna.

Jyrinjuhlia varten emännät monissa kylissä keräsivät jo etukäteen varoja, noin 20—30 kopekkaa emännäst. Muutamilla paikkakunnilla oli taasen tapana laittaa yhteistä juhlaa varten olutta, toisilla ei näitä juhlia varten laitettu olutta ollenkaan. Siellä, missä olutta valmistettiin, kerättiin jo noin puoltatoista viikkoa ennen jyrkiä ohria tahi rukiita aivan samoin kuin petronjuhliinkin.

Oli kyliä, joissa ei jyviä kerätty, vaan silti naiset juhlassaan joivat oluttakin, sillä suurempien talojen emännät pitivät kunnia-asianaan keittää oluen kotonaan ja tuoda sitten juhlapaikkaan sitä tuliaisinaan. Tämä jo siitäkin syystä, koska miehillä ei ollut lupa jyrinjuhlaan tulla, niin näin hekin saivat kotonaan jyrin kunniaksi juoda olutta.

Muutamissa kylissä oli rahavero pieni, vain 15 kopekkaa, mutta morsiamista otettiin sitten sitä enemmän. Inkerissä kutsuttiin uutta miniää niin kauan morsiameksi, kunnes sai perillisen.

Sellaiset "uuvvet emännät", joiden anoppi oli sinä vuonna kuollut, saivat myös maksaa raskaamman veron. Juhlassa sitten sekä morsian että uusi emäntä nostettiin näihin uusiin virkoihinsa.

Kerätyillä rahavaroilla joissakin kylissä ostettiin sitten miestäväkevämpääkin. Tosin joku vakuutti minulle, että heidän kylässä "ostettii vain punaista viinaa". (Punainen viina tarkoitti viiniä, koska venäläisessä sanastossa viinillä ja paloviinalla ei ollut eri nimiä.)

INKERILÄISTEN YHDISTYS ry:n VUOSIKOKOUS

Inkeriläisten Yhdistys ry:n vuosikokous pidettiin Karjalaisen Osakunnan huoneistossa Helsingissä 22. 3. 1970. Kokoukseen oli saapunut arviolta noin sata yhdistyksen jäsentä.

Tilaisuuden aluksi laulettiin yhteisesti op. Eino Vironsepän säestyksellä ”Soi kunniaksi Luojan”, minkä jälkeen yhdistyksen puheenjohtaja kirkkoherra Matti Vironmäki puhui inkeriläisten vainajien muistoksi. Viime vuoden aikana oli siirtynyt lepoon jälleen yksi uuttera työntekijämme, talousneuvos Martti Soiva, joka edusti inkeriläisyyttä parhaalla mahdollisella tavalla: rauhallisesti, asiallisesti ja kiihkottomasti. Kaikkien inkeriläisten vainajien muistoa kunnioitettiin hetken hiljaisuudella.

Tämän jälkeen alkoi vuosikokous, jonka puheenjohtajaksi valittiin professori Leo Yllö, sihteeriksi toimittaja Kauko Mustonen, pöytäkirjan tarkastajiksi Pirkko Huurto ja Hannu Vironmäki. Vuosikokous todettiin päätösvaltaiseksi ja yhdistyksen puheenjohtajan Matti Vironmäen esittämä vuosikertomus vuodelta 1969 hyväksyttiin yksimielisesti. Vuosikertomuksessa todettiin kuluneen toimintavuoden tärkeimmiksi tapahtumiksi inkeriläisten 50-vuotisjuhla sekä Sivistyssäätiön julkaiseman Inkerin suomalaisten historian aikaansaaminen.

Tilikertomuksen esitti rahastonhoitaja Hertta Allanmaa ja tilintarkastuskertomuksen luki Juho Vesa. Juhlavuoden todettiin tuottaneen tuloja, joista kiitos koitui erityisesti 50-vuotisjuhlien uutterille emännille. Tilikertomus hyväksyttiin ja johtokunnalle myönnettiin tili- ja vastuuvapaus.

Toimikunnan jäsenten vaalissa valittiin erovuorossa olevat jäsenet Eino Vironseppä, Hertta Allanmaa ja Matti Vironmäki uudelleen ja edesmenneen varajäsenen Martti Soivan tilalle valittiin Inkeri Kuortti-Pietikäinen. Tilintarkastajiksi tulivat Seppo Kekki ja Eino Rännäli, varalle tuomari Iho. Yhdistyksen kunniajäseniksi päätettiin kutsua Adam Sokka Helsingistä ja Matti Iho Turusta.

Yhdistyksen jäsenmaksu päätettiin pysyttää entisenä: 3 mk perheenpäältä ja muilta perheenjäseniltä 1 mk. Tämän jälkeen kuultiin Matti Vironmäen esittämä toimintasuunnitelma vuodeksi 1970, jossa keskeisinä olivat Tampereella pidettävät kesäjuhlat ja inkeriläisten vainajien muistomerkin suunnittelu Paimioon. Toimintasuunnitelma hyväksyttiin sellaisenaan ja opettaja Eino Rautajoki, Tampereen paikallisosaston puheenjohtaja, toivotti kaikki tervetulleiksi Tampereen kesäjuhliin, jotka pidetään heinäkuun 11—12. päivänä Tampereella tutussa paikassa Tammelan koululla. Toimintasuunnitelma hyväksyttiin ja tämän jälkeen Väinö Kekki totesi Inkerin historian ilmestyneen ja kiitti Sulo Haltsosta hänen merkittävästä lahjoituksestaan: historiakirjan tärkeän osuuden kirjoittamisesta ja aikaavievästä tutkimus- ja suunnittelutyöstä, jonka hän on suorittanut täysin maksutta historiamme hyväksi. Väinö Kekillä oli myös miellyttävää kerrottavaa Inkeri-kotisuunnitelman edistymisestä: koti saadaan Käpylään rakennettavan Karjala-talon yhteyteen. Talon perustajajäseniin kuuluvat Karjalan Liitto, karjalaiset osakunnat ja Inkeriläisten Sivistyssäätiö. Taloon saadaan aivan omaan käyttöön 60 m^2:n huoneisto sekä käyttöoikeus yhteisiin juhlatiloihin.

Tämän jälkeen käytettiin vielä useita puheenvuoroja Inkerin historiasta ja mm. opettaja Pekka Kiijärvi muistutti siitä, että kaikenlaisen Inkeriä koskevan aineiston keräystä on jatkettava ja julkaisemista kannustettava jatkuvasti. Varsinaisen vuosikokouksen päätyttyä nautittiin väliajalla piirakkakahvit, minkä jälkeen jatkettiin paikallisosaston järjestämällä ohjelmalla. Nuori lahjakas inkeriläissyntyinen musiikiinopiskelija Eila Tahvonen soitti Chopinia, Inkerikuoro lauloi opettaja Eino Vironsepän johdolla ja rouva Ella Ojala Tampereelta esitti Sarkian ja Harmajan runoja. Kansanedustaja Salme Katajavuoren ollessa estyneenä tilaisuudessa esitti hänen puolestaan tervehdyksen rouva Kallioniemi Suur-Helsingin Kalevalaisista Naisista. Jo vuosikokouksen aikana kävivät Karjalan Sivistysseuran edustajina Boris Karpela ja Kosti Pamilo esittämässä tervehdyksensä ja kiitoksensa Oskari Toivokaiselle, joka inkeriläisten keskuudessa on herättänyt kyykkäinnostuksen.

Tilaisuus, jonka kuuluttajana toimi Helsingin paikallisosaston uusi nuori puheenjohtaja teol. ylioppilas Hannu Vironmäki, päättyi lämpimästi laulettuun Nouse Inkeriin.

Rahavaroilla hankittiin myös kahvi ja sokeri. Jossakin myös karamelleja.

Yleensä melkein kaikki kerätty rahasumma oli näitä ylellisyystavaroita varten käytettävissä. Sillä varsinainen ruokapuoli saatiin joko taloista keräämällä tai sitten se entisen kokemuksen perusteella jätettiin vapaaehtoisen annin varaan; sillä eihän talojen emännät omaan juhlaansa tulleet aivan tyhjin käsin.

Kuinka se inkeriläinen vanha kansanruno tästä sanookaan:

”Yks toi munia muutamaisen,
Toinen voita askillisen,
Kolmas maitoa patasen.”

Mutta ennen kuin päästään juhlimaan, pitänee vielä lyhyesti selostaa, missä juhla vietetään.

Jo edellisillä jyrinpäivillä naiset keskuudessaan valitsivat jonkun isohkon talon, jossa seuraavat jyrinjuhlat vietettäisi. Vallalla oli sellainen käsitys, että missä tällaiset kylän yhteiset juhlat tai kyläkokoukset pidettiin, oli se vain talolle kunniaksi. Siksipä uuden juhlapaikan valitseminen ei tuottanut suuriakaan vaikeuksia.

Jatkuu seur. numerossa

KIRJALLISUUS

20 nykyvirolaista runoilijaa

Tämänniminen kirja on äskettäin ilmestynyt. Toimittajat ovat Raili Kilpi-Hynynen ja Arvo Turtiainen. Toimittajien lisäksi runoja ovat suomentaneet Väinö Kirstinä, Juha Mannerkorpi, Martti Rauhala, Kari Sallamaa, Elvi Sinervo ja — kaikille Inkeriläisten Viestin lukijoille tuttu maisteri Pirkko Huurto, lehtemme toimitussihteeri. Useat suomentajat ovat tunnettuja nykypolven suomalaisia runoilijoita. Suomennokset ovatkin kautta linjan korkeatasoista työtä.

Toimittajien alkulauseesta selviää, että kokoelmaan on valittu "20 tällä hetkellä elävää ja työtään jatkavaa runoilijaa, joilla kaikilla on merkittävä asema virolaisessa nykykirjallisuudessa." Mukana on 13 runoilijaa, jotka asuvat Neuvosto-Virossa ja 7 runoilijaa, jotka elävät pakolaisina, 6 heistä Ruotsissa ja yksi Yhdysvalloissa — professorina Oklahoman yliopistossa. Runot on valittu mukana olevien runoilijoiden toisen maailmansodan jälkeisestä, 40-luvun lopun, 50- ja 60-lukujen tuotannosta. Runot on kirjaan sijoitettu runoilijain syntymävuoden mukaan, ensimmäisenä v. 1906 syntynyt Betti Alver, viimeisenä v. 1942 syntynyt Paul-Eerik Rummo. Täten vanhimpien runoilijoiden runot ovat asianomaisten myöhäistuotantoa, paljon kokeneiden 40—60-vuotiaiden kirjoittamia, nuorimpien runot poimittu vähän yli 20-vuotiaiden ensimmäisistä kokoelmista.

Miksi tällainen selostus suomentajista ja kokoelman valintaperiaatteista, ennenkuin on sanottu mitään itse runoista? Siksi että tämä kirja on rikas sisällöltään ja sen vuoksi ehkä vaikea lähestyä. Ajatelkaamme esim. yhden jo ennestään tuntemamme runoilijan samanlaajuista (260 sivua) kokoelmaa. Sen omaksuminen on meille paljon helpompaa, vaikka se sisältäisikin aivan uusiakin sävyjä runoilijan entiseen tuotantoon verrattuna. Mutta tässä meillä on kaksikymmentä eri runoilijapersoonallisuutta, joista toisista ehkä olemme kuulleet nimen, toisista ei sitäkään. Heiltä on kultakin valittu muutamia, hyvin heitä edustavia, mutta silti hyvin erilaisia runoja. Useimmat runoista ovat nykyistä vapaamittaista muotoa uusine runokuvineen, jotkut hyvinkin moderneja. Mutta juuri siksi niitä lukiessa tuntee löytöretkeilijän iloa. Tätä kirjaa ei lukaista yhdessä illassa. Se vaatii ehkä kaksikymmentä iltaa, yhden kutakin runoilijaa kohden, ja samalla tutustumista alkulauseissa heitä esitteleviin tietoihin ja kirjan antiin kokonaisuudessaan.

Runot eivät suinkaan kaikki käsittele tekijäin kotimaan kohtaloita. Pikemmin niissä esiintyy ihmiselämän koko kuva iloineen ja suruineen. Melkeinpä voisi sanoa: koko luomakunnan kuva, josta ihmiskunta on vain osa, ja jossa yksilöt kokevat kukin oman pienen kohtalonsa omalla tavallaan.

Virolaiset ovat suomalaisten läheinen sukulaiskansa. Sen hengessä on paljon meille tuttua, mutta paljon outoakin. Entiset Inkerin suomalaiset asuivat Viron naapureina, mutta suomalaisina he kansallisuudeltaan ja kulttuuriltaan olivat lähempänä Suomea kuin Viroa.

Kersti Merilaas, eräs kokoelman merkittävimmistä runoilijoista, (synt. v. 1913, elänyt koko ikänsä Virossa, joten hän siis jo täysikasvuisena koki maansa itsenäisyyden ajan, vaikeat sotavuodet, stalinismin ajan ja nykyisen kauden) kuvaa kotimaataan sillä runoilijan taidolla, joka muutamalla rivillä sanoo enemmän kuin pitkät selitykset:

"Järvi pirtin takana,
veräjällä meri
ja nurkan takana — valtameri.
Ranta tuulinen laineitten viskellä.
Atlantin usvat ja koillisen ankarat ruskot
pääsi yllä,
ristikkäin kalahtavat miekat —
kotimaani."

Runon, joka voisi olla vaikka koko kokoelman mottona, on suomentanut Pirkko Huurto.

Viro on lähempänä Keski-Eurooppaa — myös henkisesti — kuin Suomi. Se menetti itsenäisyytensä ensin saksalaisille, sitten ruotsalaisille ja lopuksi venäläisille, joiden hallintaan se nyt jälleen kuuluu lyhyen itsenäisyydenajan jälkeen. Se on enemmän erilaisten tuulien tuivertama kuin Suomi. Silti se elää edelleen elinvoimaisena suomensukuisena kansana. Siitä sai elävän todistuksen esim. se, joka seurasi viime kesänä Tallinnan televisiosta päiväkausia Viron yleisiä laulujuhlia, joita vietettiin Viron edelleen jatkuvan laulujuhlaperinteen satavuotismuiston johdosta. Vielä voimakkaammin tämän tunsivat ne suomalaiset, jotka itse olivat mukana tuossa juhlassa. Viron väkiluku lienee nykyään n. 850.000 Neuvosto-Virossa, pakolaisina n. 60.000. Juhani Aho vertasi aikanaan Suomen kansaa katajaan, joka taipuu, mutta ei taitu. Sama vertaus sopinee Vironkin kansaan. Monesta syystä on mielenkiintoista tutustua kahteenkymmeneen virolaiseen nykyrunoilijaan.

Helli Suominen

---

20 nykyvirolaista runoilijaa. Toimittajat Raili Kilpi-Hynynen ja Arvo Turtiainen. **Tammi** 1969.

NUORTEN PALSTA

Kirjoituskilpailuumme, johon aluksi ei näyttänyt tulevan lainkaan osanottajia, saimme lopulta kuitenkin jokaiseen sarjaan kirjoituksia. Arvostelulautakunta, johon kuuluivat opettaja Vironmäki ja Nuorten Palstan toimitus on jakanut palkinnot seuraavasti:

Sarja 6—15-vuotiaat:

Runot: I palkinto nimim. "Inkeri" Helena Othman (10 v.) Turku, II palkinto nimim. "Terhi" Marja Makara (10 v.) Lohja.

Kertomukset ja novellit (sadut): I palkinto "Niiskuneiti" Anne Huurto (10 v.) Hanko, II palkinto "Nuuskamuikkunen" Laura Huurto (8 v.) Hanko.

Muut suorasanaiset kirjoitukset: I palkinto "Eräs nuori" Jorma Korkkinen (12 v.) Helsinki, II palkinto "Vunukka" Ulla Vanhala (13 v.) Karhula.

Sarja 16—40-vuotiaat:

Suorasanaiset kirjoitukset: I palkinto nimim. "Annuli", joka paljastui lehtemme avustajaksi Piilonpiiaksi.

Palkinnot ovat kirjapalkintoja ja lähetetään voittajille lähiaikoina. Piilon-piika on ilmoittanut lahjoittavansa palkintonsa tulevan Inkerikodin kirjastoon. Kiitos kauniista lahjoituksesta! Julkaisemme aikanaan kaikki palkitut kirjoitukset. Kiitämme osanotosta ja onnittelemme voittajia. Toivottavasti kilpailumme antaa teille innostusta kirjoittaa vastakin lehteemme.

Nuorten Palstan Toimitus

LAPIN YÖ

Lapin yö on kylmä,
sen pakkanen kova
niin pieni ja ahdas
on auringon sola
Lapin maassa kylmässä,
yön ahdistavassa pimeydessä.
Vaan tähtikirkas taivas,
luo kylmää valoa
tuonne taakse tuntureitten
taakse metsää, korpea.

Ja viimein pakenee tummuus,
hiljaa avaruuteen
jälellä tumma metsä,
hiljaa huojuen.
Jälellä synkkä korpi,
ja mahtava tunturi
vaan poissa on yö ja kylmä,
ja päivä valkeni.

Helena Othman 10 v.

Isäni syntymäkotia katsomassa

Minun isäni on syntynyt Leningradin luona sijaitsevassa Taaitsan kylässä. Siitä on jo kauan kun hän tuli tänne Suomeen, mutta nyt hän tahtoi lähteä vielä katsomaan synnyinseutuansa. Tiesimme lisäksi, että hänen tätinsä asuu siellä. Eräänä kauniina kesäaamuna lähdimme sitten matkaan koko perhe. Matka tehtiin hienolla turistibussilla. Rajalla oli tullitarkastus, joka meni meidän kohdalta hyvin. Toinen pysähdyspaikka oli Viipuri, jossa söimme ja lepäsimme vähän aikaa. Loppumatka sujui hyvin. Leningradissa meidät majoitettiin hienoon hotelliin. Olimme siellä yötä. Aamulla olivat vastassa isän täti sekä muita sukulaisia. Kyllä he ottivat meidät ilolla vastaan. Menimme sitten kaikki yhdessä isän synnyinseudulle, Taaitsan kylään. Isä katseli, mitkä paikat olivat muuttuneet. Hän oli ollut vielä pieni poika silloin, kun hän lähti sieltä. Kyllä hän kuitenkin vielä sen talon muisti, jossa oli asunut. Talo oli jo hyvin vanha. Sen oli rakennuttanut isänisän äidinisä. Talo vielä oli aika hyvässä kunnossa. Menimme sinne sisälle. Siellä oli tädin mies vastaanottamassa meitä. Täti osasi puhua suomea, mutta hänen miehensä ei osannut. Kyllä siellä oli paljon puhumista isällä ja tädillä, kun niin pitkästä aikaa tapasivat. Kävelimme ja katselimme kylää. Kyllä minustakin oli hauska nähdä isän synnyinseutua. Kävimme myöskin hautausmaalla, jonne isänäiti on haudattu. Olimme yötä siellä tädin luona. Seuraavana aamuna oli tarkoituksemme mennä katsomaan vähän Leningradia. Se on suuri kaupunki ja siellä on paljon ihmisiä. Menimme metroon. Metro on maanalainen juna. Se on hyvin nopea. Metroasemia on paljon Leningradissa. Kävelimme pitkin katuja. Siellä näki hassunkurisia busseja, jotka olivat aivan erilaisia kuin Suomessa. Kävimme katsomassa niitä erittäin suuria ja kauniita palatseja, sekä puistoja, mitä siellä on paljon. Olimme myöskin teatterissa. Seuraavana aamuna olikin jo kotiinlähdön aika. Täti ja muut sukulaiset olivat saattelemassa meitä. Kaikilla oli ikävä, kun näin pian jouduttiin eroamaan. Niin bussi lähti matkaan. Minä muistelin Taaitsaa vielä illallakin, kun olimme kotona. Kyllä se oli hauska ja mieleenpainuva matka, ja muistan sen vielä pitkän aikaa.

Jorma Korkkinen 12 v.

Turun Inkeriläisten kuulumisia

Kirutan tiält Turun Inkeriläisiin kuulumissii. Ol helmikuun 15. Varrain suntak' uamun ko emännät männiit Karjalaisiin talol ja panniit pliitan lämpimää, siel' ko on viel sellainen puil' lämmitettävä, eikä suurest kiukaast' ole tietokaa. No nii. A pliitan piäl panniit kiehumaa hapanta kualii, riissu putroo ja makjaa rokkaa. Myö tulimmo sit myöhempään oikeen suurel arttelil, tais olla toista sattaa ko kaik laskoo. Niin myös mäntii syömää, puahkuroimaa ja pitämää kokousta.

Ko oltii kylläsii, kiitos emännil, alotti Heikki Mylläri vuosikokouksen. Piissariks valittii Armas Kurvinen, se mein monvuotinen piissar Pesosen Paavo sattui olemaa läsivä. Kokoukses ressittii ja piätettiin monist asjoist. Pöytäkirjaa tarkastammaa valittii Napun Lilja Hietamiält ja Paivion Robert Räisäläst.

Revisorat tutkiit kassiran kirjat ja ne olliit kunnos'. Turun osaston puheenjohtaja Heikki Mylläri on hoitant virkaa montatoist vuotta, kiitos hänel' siit, tahtoi nyt erota. Uuveks jäseneks johtokuntaa valittii Kurvisen Armas, Skuoritsast. Erovuoros olleet Napun Lilja Hietamäelt ja Klemettilän Jooseppi, Järvsaarelt valittii uuvestaa. Piätettii viel valita johtokuntaa lissää jäsenii Adelin Paavo Järvsaarelt, Rissasen Impi Venjoelt ja varajäseneks Travantin Tauno Järvsaarelt. Tiän vuuven revissoreiks valittiin Nuijan Leo ja Peuhkurin Pekka molemmat Järvsaarelt. Urheiluhenkee nostamaa valittii Rautasen Yrjö, Mustosen Vilho, Kopposen Paavo ja Aarne ja Laihon Pauli. Emännät lupasit hoitaa virkaa viel tämän vuuven. Robert Rainio ehdotti ett' laitettas hopijalaatta Turun hautausmaal olevaa muistokivee, laatas olis' arkkitehti Kuurnan, kiven suunnittelijan, nimikirutus. Se hyväksyttii.

Erova puhheenjohtaja Heikki Mylläri pit hyvän puhheen kokouksen lopuks ja toivotti kaikkii hyvvää tulevil pyrkimyksil.

Piätteks kantoit emännät, tais sil seas olla yks'poovvarkis, höyryävät samovarat pöytää ja kyll se tsjaiju maistuikii riissu- ja vorokupiirkan kans. Ko hajannuttii kaik omil teilleen toivottii jot ens'vuon tavataa tuas samallaisin pitoloin merkeis. Ja niin olkii sorja talvinen päivä mänt mailleen.

Uuden johtokunnan kokous pidettiin 9. 3. 70 Vilho Mustosen luona.

Turun osaston puheenjohtajaksi valittiin Vilho Mustonen, varapuheenjohtajaksi Armas Kurvinen, sihteeriksi edelleen Paavo Pesonen, rahastonhoitajaksi edelleen Lydia Adel. Päätettiin järjestää toisena pääsiäispäivänä juhla Karjalaisten talolle ja torstaikerho juhlan äideille äitienpäivänä Ruissalon Birkassa. Urheilutoimintaan päätettiin myöntää varoja.

A. K.

INKERILÄISTEN YHDISTYS r.y.

Omaisuustase 31. 12. 1969

Vastaavaa

Rahaa			338:75
Talletuksia:	postisiirtotilillä	751:12	
	KOP:ssa	3.651:11	
	OKO:ssa	90:63	4.492:86
Tavaravarasto			4.797:90
Saatavia			698:80
			10.328:31

Vastattavaa

"Inkeriläisten Viestin" tilausmaksuja vuodelta 1970			1.769:08
Vuoden 1969 maksamattomia painatuslaskuja			1.899:25
Kirkkorahasto			872:39
Velka Inkeriläisten Sivistyssäätiölle			28:50
Pääoma:	säästö ed. v:lta	2.254:83	
	tilivuod. ylijäämä	3.504:26	5.759:09
			10.328:31

Helsingissä maaliskuun 19 päivänä 1970

Matti Vironmäki Hertta Allanmaa

Tulostase 31. 12. 1969

Tulot

"Inkeriläisten Viestin" tulot	10.803:90
Tavarain myynnistä	534:27
Kesäjuhlatuloja	4.772:06
Jäsenmaksuja	336:—
Korkotuloja ja indeksihyvityksiä	204:42
Sekalaisia tuloja	145:65
	16.796:30

Menot

"Inkeriläisten Viestin" kulut	11.162:25
Avustus Inkeriläisten Sivistyssäätiölle	1.000:—
Vuosikokousmenot	180:50
Toimistonhoitajan palkkio	550:—
Sosialiturvamaksu	35:50
Toimistotarvikkeet	51:76
Matkakulut	34:30
Sekalaiset menot	277:83
	13.292:04
Tilivuoden ylijäämä	3.504:26
	16.796:30

Helsingissä maaliskuun 19 päivänä 1970

Matti Vironmäki Hertta Allanmaa

AJANKOHTAISIA ILMOITUKSIA

HELSINGIN PAIKALLISOSASTO

Huhtikuun tilaisuus pidetään Töölön kerhokeskuksessa Mechelininkatu 36 sunnuntaina 26. 4. klo 14.

Toukokuun tilaisuus samassa paikassa 24. 5. klo 14.

Tervetuloa joukolla mukaan!

Johtokunta

RUOTSIIN JUHANNUKSENA

Vanhaa tapaa noudattaen järjestetään tänäkin kesänä yhteinen bussimatka Ruotsin kesäjuhlille Västeråsiin 19.—21. 6. Alustavien tietojen mukaan lähtö tapahtuu 18. 6. klo 17 Aurorankadulta ja paluu 22. 6. illalla. Matkalle voi osallistua kuka vain ja yhtyä matkaan matkanvarrellakin tai tulla suoraan laivaan Naantaliin.

Ilmoittautumiset mitä pikimmin, jotta voimme varata hytin jne: rouva Ida Riipinen Linnankoskenkatu 8 B Hki 25 puh. 445701 tai Hannu Vironmäki Korkeavuorenkatu 10 A 18 Hki 12 puh. 631285. Kuten muistetaan ovat bussit olleet aina täynnä ja moni on joutunut jäämään rannalle kun ei muistanut ajoissa ilmoittautua. Helpottakaa järjestäjiä ja ilmoittautukaa heti! Ruotsissa odotetaan nyt suurta joukkoa, onhan matkakin nyt mukavan lyhyt!! Pitäkää kiirettä! Seuraavassa numerossa tarkemmat tiedot!

Helsingin Paikallisosasto

TURUN PAIKALLISOSASTO ILMOITTAA

Äitienpäiväjuhla sunnuntaina 10. 5. klo 14 Ruissalon Birkassa.

Helluntaijuhla toisena helluntaipäivänä 18. 5. klo 14 Karjalaisten talolla.

Tervetuloa!

Johtokunta

HUOMIO!

Kesäjuhlilla Ruotsissa otellaan oikein olan takaa kyykässä, köydenvedossa ja jalkapallossa suomalaisten ja ruotsalaisten välillä. Kaikki kyykästä ja muusta innostuneet ottakaapa yhteys puh. 313743 (klo 7—16) ja 434875 (illalla) Oskari Toivokaiseen, niin saatte kuulla enemmän. Toivottavasti ennestäänkin vahvoihin riveihimme saadaan uutta verta!

ÖREBRO

Suomenkielinen jumalanpalvelus 3. 5. 70 sunnuntaina klo 14.00 Olaus Petrin seurakuntakodissa. Heti sen jälkeen samassa paikassa äitienpäiväjuhla. Juhlapuhujina rovasti ja rouva Sevelius Tukholmasta.

Kaikki lämpimästi tervetulleita!

UUSI PROFESSORI

Lehtemme painoon mennessä saimme tiedon että tasavallan presidentti on 3. 4. 1970 myöntänyt dosentti, filosofian tohtori Sulo Kaarlo Haltsoselle professorin arvon.

INKERIAIHEISTA

Pääasiamiehillämme on edelleenkin varastossa:

Inkerin suomalaisten historia

Helli Suominen

Mooses Putron elämäkerta

Sulo Haltsonen

Entistä Inkeriä
Vanha Tuutari
Runoretki Inkeriin

A. Metiäinen

Inkerin Ev. Lut kirkon 350 v. muistojulk.

Isien uskon muistojulkaisu

Äänilevy

Nouse Inkeri y.m. Inkerikuoro
Murrejuttuja, Lauri Santtu

Inkerin rintavaakunoita

Inkerin lippuja

Inkerin seinäkarttoja

Muista tilata myös Inkeriläisten Viesti vuodeksi 1970.

Lähetä ennakkotilaus Tohtori Saini Laurikkalan **rovasti S. J. Laurikkalan elämäkertateoksesta.**

Pääasiamiehet:

Ruotsissa Armas Paakkonen
Suomessa Hannu Vironmäki

osoitteet sivulla kaksi.

Painoyhtymä Oy -

inkeriläisten viesti

numero 5 toukokuu 1970

inkeriläisten viesti

TOIMITUS:	Majavatie 11 D 44 Helsinki 80 Päätoimittaja: Matti Vironmäki, puh. 631 285. Toimitussihteeri: Pirkko Huurto, puh. 887 286, 783 391
KONTTORI JA TILAUKSET:	Aurorankatu 7 A 1, Helsinki 10 Postisiirto n:o 30 636
TILAUSMAKSUT:	Konttorin osoitteella postisiirtotilille 30 636
ILMOITUKSET:	Hannu Vironmäki Korkeavuorenk. 10 A H:ki 12. Puh. 631 285
TILAUSHINTA:	mk 8:— vsk kotimaassa, sekä Ruotsissa 10 kruunua
ILMOITUSHINNAT:	1/1 sivu mk 150:— Kuolinilmoitukset 10:— 1/2 „ „ 80:— Kuva ilmoituksessa 10:— 1/4 „ „ 50:— Kiitos- ym. ilm. 10:—
PÄÄASIAMIES RUOTSISSA:	Armas Paakkonen Tingsgatan 4 B 50253 BORÅS Puh. 033/101 850 Postisiirto n:o 626047
	Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa
	Kustantaja ja julkaisija: INKERILÄISTEN YHDISTYS R.Y.

TOIMINTA JATKUVASTI ELPYY

Hämeenlinnasta olemme saaneet seuraavan tervehdyksen: ”Tervehdys Hämeenlinnan inkeriläisiltä, meit olj koprallinen koos tän iltaan Hätilän seurakuntatalolla Hämeenlinnan seurakunnan kutsumina. Olihan meitä sentään siellä toistakymmentä henkeä ja lisäksi vielä karjalaisia. Ilta oli antoisa ja samalla harras. Olimme kiitollisia järjestäjille. Inkeriläisten toivomuksesta kerättiin tilaisuuden kolehti Inkerikodin hyväksi. Kolehtia kertyi 32.65 jonka lähetämme Säätiön talletustilille.

Inkeriläisten ja ystävien puolesta

Juho ja Elli Rähmönen.

Toimitus haluaa mainita, että ”viel elää isäin henki” sillä Juhon isä oli toiminnan inkeriläinen Inkerissä ja Suomeen saavuttuaan hän oli Idänpään leirin leirivanhempana koko leirin olemassaolon ajan ja sen jälkeenkin hän oli tuttu vieras jokaisilla kesäjuhlillamme.

KANSIKUVA KERTOO: Järvisaaren kirkko rakennettiin 1846 ja istumapaikkoja siinä oli 290. Kirkko oli omistettu pyhälle Jaakobille ja sijaitsi Hattulan hovin mäellä. Metiäisen Inkerin seurakuntien 350-vuotisjulkaisussa on Järvisaaren kirkon kuvan paikalle päässyt pujahtamaan vieras kuva. Oikeaa kuvaa ei löydetty Suomesta eikä Ruotsista, vaan Neuvostoliitosta. Jäljennöksen Uralilta asti lainatusta valokuvasta lähetti toimitukselle J. Klemettilä Turusta.

ANTTI HÄMÄLÄINEN:

KANSATIETEELLISIÄ LISIÄ INKERIN SUOMALAISTEN HISTORIAAN

III
JYRKI
(Jatkoa)

Mutta antakaamme itse juhlasta asianomaisten itsensä kertoa. Vuorossa on emäntä Elsa Suomalainen Venjoen Rönölästä:

"Ko juhlat olj valmiit, ni tultii joka talloo käskemää. 'Olkaa hyvä ja tulkaa jyrinpäivil!' Silloin ei sinuteltu. Eikä sinne suaneet miehet männä, vua paimen! Jos joku mies ois tult, ni ois ajettu pois tai pantu piälualleen!

Ensin olj ryyppy kaikil — otti sit tai jätti. Nuoremmat eivät juuri ottaneet. Suuret samovaarit olj pöyvväl ja kaik herkut. Paimen kävi aivan juhlan alussa ottamassa ämmiltä onnentoivotusryyppynsä. Paimenkin nostettiin!

"Eistäin vanhin ämmä pantiin penkinpiäl ja siin nostettii kylän vanhimmaksi. Tämä kylän vanhin pit ämmil puhheen."

Puhe tarkoitettiin etupäässä uusille tulokkaille, niille, jotka olivat tässä juhlassa ensimmäistä kertaa. Emäntä Helena Talja Venjoen Kokkolasta kertoo, mitä "kylänvanhin" puheessaan sanoi:

"Naapurit, kyläs pittää assuu kaikkein kans hyväs sovus. Pittää olla kuin sammaa perettä. Ei sua kettää katsoo ylen!"

Mikäli oli aihetta, niin naiset pitivät oikein jonkinlaisen miehiä koskevan kuulustelukokouksenkin. Kysyttiin talojen mukaan — aina myötäpäivää — jokaiselta emännältä, onko talon miesväki viime vuoden aikana kohdellut vaimojaan niinkuin "kristillisessä avioliitossa sopii?"

Mikäli joku itse ei olisi tehnytkään kannetta miestään vastaan, niin sen saattoi hänen puolestaan tuoda julki joku naapurin vanhempi emäntä, kylässä kun kaikki asiat tiedettiin hyvin.

Jos kokous katsoi aiheelliseksi, niin se saattoi lähettää pari—kolme nuorempaa emäntää syyllisen luo ja samoin tein rankaisemaan häntä rahasakolla, mikä lankesi "jyrinkassaan" tai sitten kutsumaan ämmien epäsuosioon joutunut miesparka jyryn raadin eteen. Miehet kuulemma poikkeuksetta tyytyivät sakkorangaistukseen! (Anna Jernus)

Elsa Suomalainen jatkaa:

"Sit ko olj syöty, ni korjattiin astiat pois ja pestii. Samoin vietiin lainapöyvvät pois naapurloil, mist ne olj lainattukkii.

Tämän kaik tekkiit nuoremmat naiset sillaikaa, ko vanhemmat ämmät kujas leikkuit. Kuijaa olj jo iellispäivän tehty vahvast nuorast sitä vart liekkuki. Sen tek tavallisest sen juhlatalon isäntä.

Liekkulauta olj niin pitkä, että siihe saattoi mahtuu lähes kymmenen henkee. Sit viel olj kummaski piäs pönkiä. Liekus ain laulettii. Yks lauloi iel ja toiset peräs."

Ilonpito vähitellen yltyi ja oli illansuussa korkeimmillaan. Esilaulaja lauloi edellä ja kertaussäkeessä yhtyi aina koko ämmien kuoro.

Myös saatettiin leikkiä piirileikin tapaista, jossa piirin muodostaneet naiset seisoivat paikallaan, vain joku repäisevämpi oli piirin keskellä esittämässä jonkinlaista yksintanssia.

Laulujen sisältö oli tavallisesti oman kylän eloa kuvaavaa tai laulajan omaa elämää ylistelevää laulua.

Esim. Tuutarin Kurkelankylästä muistiinmerkitsemäni laulunpätkä kuului:

"Olin hoikka varreltani,
silti siro sirpilleni
sekä villi viikattehen.
Puin mie riihen ripsakasti,
pesin sillat[1] valkiaksi."

Kolppanan Lätinästä taasen:

"Ohoi tuota mein kylävä
kuin on suuri ja soria,
kuin on pantu paikoillensa,
pantu paikalle hyvälle.
Suin on pantu suurta tietä,
päin on päivän nousentaa.
Ko ois lippu, oisko linna,
Ko ois suatu[2], oisko saari.[3]

"Katu suora ja leviä,
kaikkialla sorjat nurmet!
Ei tuos kastu kaita kenkä,
ei likahu liinasukka."

Mutta uudempi loppusoinnullinen runomitta sai viime aikoina ja näissäkin juhlissa, ikävä kylläkin, valta-aseman.

Esitän niistä tässä muutaman näytteen.

Ensin juhlan alussa esilaulaja esitti laulamalla pyynnön juhlatalon emännälle seuraavasti:

"Lintuseni, lankoseni,
mie kysyn siult luppaa;
suanko laulul ilahuttaa
tänään tätä tuppaa?"

Esilaulaja saattoi usein olla itsetietoinen laulunsa mahdista, sillä eihän laulaa tällaisissa tilaisuuksissa saanut noin vain "mitäikkää", vaan oikealta laulajalta vaadittiin laulun sisältöä, uusia näkemyksiä asioista. Niinpä esilaulaja saattoi oltuaan itsevarma laulunsa mahdista laulaa näinkin:

"Mieko tässä laulelen,
ni tupa kajahtelloo,
ja kuka lauluu kuunteloo,
ni viikon ajattelloo!"

Ja juhlien loppupuolella jo puolihumalainen laulaja saattoi kehuskellen laulaa kanssasisaristaan näinkin:

"Leppä se kasvoi lehoitteli
pitkin meijän liävää.
Mikäs ois käskent tämmöiset ämmät
vanhoiks tytöiks jiämää!"

Suurta mahtipontisuutta tahi suorastaan uhmailua uhkuu seuraava laulu:

"Ämmät ne tantsiit lattialla
palkkien liitoksilla;
a mitäpä ne tekis tämmöiset ämmät
ukkoin kiitoksilla!"

---

1 Sillat tarkoitti — lattiat
2 Suatu — puutarha
3 Saari — Tsarskoe Selo

80-VUOTIAS

Eeva Kuortti täytti 2. 5. 80 vuotta.

Hän syntyi Inkerin Kupanitsan Hylkysin kylässä. Meni naimisiin 1925 ja muutti Suomeen 1943.

Korkeasta ijästään huolimatta hän on edelleenkin hyvin pirteä ja muisti hänellä on erinomainen. Hän on ollut toiminnan ihminen koko elämänsä aikana. Työ ja ahkeruus on hänellä perinne. Jopa kolhoosissakin hän kertoo tehneensä työtä aivan kuin omaa työtään, sillä laiskuus on pahe.

Viestimme onnittelee jälkikäteen pirteää vanhusta.

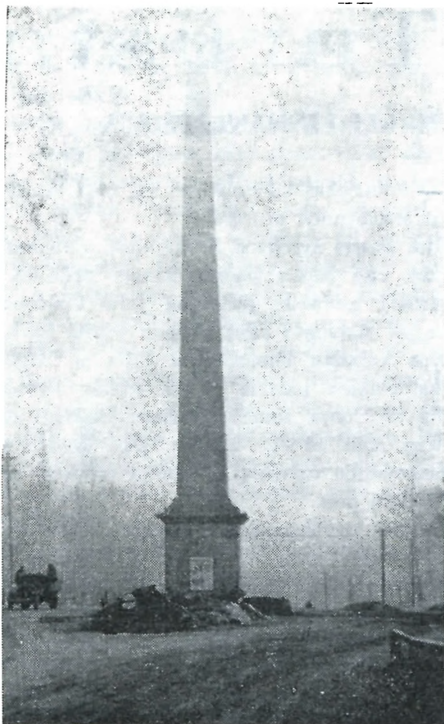
Emäntä Aino Talja Venjoen Kokkolasta muisteli:

"Ei sitä niin iloisaa kyllää taitant muual ollakkaa ko mein Kokkolas! Joskus pelloltki tultii pitkäs rinkis kotti! Joskus pari kilometriiki!

Mut ko lähettii jyrinjuhlilt pois, ko tultii ulos, ni sit miehil näytettii, jot näin myö tullaa. Sit tultii käskoukkuu tai pitkäs rinkiis ja huuvvettii ja tultii pitkin kyllää. Ja ko nähtii, jos mis olj enemmän miehii, ni siin sit vast reuhuttii, ko ohi mäntii. Eihä siin kukkaa humalas olt, mut koetettii näyttää semmoista. Ja sit ko olj sit tuas puhetta, jot akatko ne juhliit jyrin päivii! Siint olj miesparoil koko vuuvveks hirmuu!"

Nyt, joka lukee vain näitä jyrinjuhlia koskevan kohdan, saa sellaisen käsityksen, että kylläpä siellä vietettiin huonoa elämää, kun naisetkin olivat juhlassaan humalassa. Todellisuudessa asia oli aivan toinen kuin miltä se sivullisesta olisi tuntunut. Kansa oli siellä raittiimpaa kuin mitä esim. nykyisin täällä.

Jatkuu

Saksalaiset merkitsivät 40-luvun alussa Hatsinan pitkän patsaan lyhyeksi aikaa hakaristillään.

VIELÄ HATSINAN PITKÄSTÄ PATSAASTA!

Hatsinan pitkästä patsaasta oli Keski-Inkerissä paljon kaikenlaisia juttuja, jopa ennustuksiakin, eikä hupaisiakaan kertomuksia niistä puuttunut. Kerronpa näistä viimeksi mainituista yhden tositapauksen, jossa itsekin olin mukana. Kun kerran Piritan Mikko tuli Hatsinasta jokivarren polkua pitkin, ja meitä sattui olemaan siinä polun varrella Topolan aitan rapuilla iso liuta vanhoja ämmiä ja äijiä, vaikka taitoipa siinä olla muutamia nuorempiakin joukossa, niin Mikko jo hyvän matkan päästä huusi meille: ”Joks työ kuulittakkaa, jot Hatsinan pitkä patsas on muas?”

Siinä alkoi ihmettely, että mikä yliluonnollinen voima sen olisi kaatanut! Marilan ämmä sanoi siihen: ”mein isävainaa ain sanoi, et isän äijä olj hänel kertont, jot kun Puavalj-kuningas rakennutti sitä patsasta, ni hiä sanoi, jot täst tulloo m u a i l m a n p a t s a s, ja ko tiä kerran männöö muahan, ni sit tulloo jo muilman loppukin. Vai on se nyt sit muas!” Ja mitä se Marilan ämmä vielä olisi siitä jatkanutkaan, ellei Mikko hyväkäs alkanut nauraa hohottaa ja sanonut: ”No missä sen patsaan sit pitäis olla, jos ei muas, ei suinkaa pilvis!”

Mutta me emme oikeen tykänneet tästä hyvää, kun Mikko näin vakavasta asiasta uskalsi meille vanhoille ihmisille laskea tällaista koiran leikkiä.

A. H.

PAKINAA VENJOEN MOSINAN MURTEELLA

Se ol niäs siihen aikaan ko olin viel pien poika mareska, mie taisin olla siin mustalaispojan, sen oskarin kokkoinen. No kyl mie olin vua vähän suuremp ko mustaa sikkaa saparoo ast. Kyl se ol silloin siihen aikaa ko se Jepponin sota alko siin talveel, feufralkuun yheksännel tsislaal. Nii, siit siin kesäl meinkyläst vietii uks poika sinne Mantsuuriin kukkuloil nijen Jeppontsoin kans sotimaa. Aijai ko ne sen meinkylän Äi'it ja sisoot silloin itkiit oikein kovvaa ja kauvvaa. Ko hyö uatteliit jot sinne se hein poika jääpkii sinne Mantsuurii ja ne Jeppontsat sen tappaat pistäät styikaal. A vot, sil meinkylänpojal ol silloin niinkuin sanota, oikein Perolaisen Akan onne, ko hiä ei kerint ko sinne Amurin Joen rannoil ni se Jepponin sota sattukii loppumaa, eikä se meinkylän poika nähtkää niitä Mantsurian kukkuloi. Sinne ne männiit tuaramii hänen Äitiisen ja sissoose kovat itkut. Nii, no, ei se Jepponin sota ois viel niin vällee loppunt ko eijois sinne Linnaa tulleet ne suuret puntit. Ko siel Linnas ol silloin paljon niitä punttovsikkoi, ne kävelit pitkin Linnan katuloi lauloit kovast ja huusiit, Reespuplikkaa, Reespuplikkaa. Ai, siit, ko sinne Linnaa tuotii koko polkka Kasakkoi, ni ne kasakat aijoit pakkoo kaik punttovsikat, eikä ne hirvinneet ennää punttuissa. Puntit lopetetti ja se Jepponin sota lopetettii silloin kakraas yhtaikaa. A mie sinäkesän käin Aijäin kans montkertaa Hatsinas skoraspelkkoin kans, niil Hatsinan rintkan torkumiehiil niitä skoraspelkka tarttuloi myömääs. Niil Hatsinaan rintkan torkumiehil ei olt mittää puotiloi siin rintkan platsuul. Niil ol vua sellaset Larkat rötöskät, A toisil ei oltko vua tehty palatkat prisentta parusinast siihen rintkan platsun reunaa, niist ne möivät niitä skoraspelkkoi niil Hatsinan linnan eläil, ol niil torkumihil muutaki ei aivostaa skoraspelkkoi niil ol svekloi, akurtsloi, pomitoriloi ja kaikenlaista muutakii zeeleni. Nii, A, vot vällii emmä suanetkaa kaikkii skoraspelkkoi myöks siin rintkaas, men pit ajella pitkin Hatsinan katuloi ja myöksennellä skoraspelkkoi kaikil, mie ajoin hevoista ja Äijäin huus. Karttoh. Karttohvel. Karttoh. Karttohvel. A siit ko saimma kaik myöyks, ni siit Äijäin ost siint Saporukaun ja Mihailskoinkaun kasast siint Putunovan melasnoipuoist kaikenlaista tavaraa mitä pit vijä kottii, hiä ost siint ain koisto ost polupielaa ja se ol oikein hyvvää ko ol vast kiukaast odettu lämintä ja isjumii ol pantu paljon sekkaa. Miul ko ol tult jo nälkä ni mie käsin sitä melasnoipuot prikkassikkaa mikä ol siin puois peretniekka vyöl, leikkaamaa miul palan sitä polupielaa siin puoin sisäs

Terveisiä Turusta

INKERILÄISTEN KERTOMAA RUUNUN- ELI LINNANLAPSISTA

V

Kun kaunista keväistä päivää tuntui riittävän, niin päätimme Yrjö Rautasen kanssa jatkaa vielä matkaamme Aurajoen itäisellä puolella pariinkin kohteeseen, ollen näistä toinen Pääskyvuoren suunnalla perheineen omassa talossaan asuva seppä Pekka Peuhkuri, joka on syntynyt 28. 8. 1903 Järvisaaren Metsäpirtissä. Hänen nykyinen osoitteensa on Talvitie 23, Turku 31. Olemme Pekan kanssa vanhakseltaan oikeastaan "hevoslankoja", sillä hänen edesmennyt sukulaisensa Andrei Peuhkuri, Järvisaarelta, ja allekirjoittaneen samoin jo aikoja sitten rauhaan päässyt isäukko, Karjalan puolelta vanhaa rajaa, joskus 60 vuotta takaperin huikkivat mustilaisten suosiollisella avustuksella hevosiaan, mikä kohtalokas liiketoiminta voi tulla tässäkin näin sivumennen mainituksi.

Itse asiasta kyseltynä Pekka allekirjoittaneelle kertoi, että hänen lähinaapurinaan siellä Metsäpirtissä asuneella puuseppä Juho Hakkaraisella oli aikoinaan ollut maksun edestä hoidettavina kaksikin linnanpoikaa Juho ja Mikko, jotka poikien pieninä ollessa joskus 1870-luvulla oli tuotu sinne Pietarista. Poikien jouduttua noin 14—15 vuoden ikään heidät oli viranomaisten toimesta ja vastoin tahtoaan viety kylästä pois.

Poikien myöhemmistä vaiheista Pekka tiesi kertoa, että Juho oli elänyt Hatsinassa, 25 kilometrin päässä Pietarista, ja oli hänellä siellä ollut sekatavaraliike ja häntä pidetty erittäin rikkaana miehenä. Mikko taas oli mennyt erää-

---

siint Äijäin polupielaast, a se melasnoin puoin isäntä näk, se ei antaantkaa sen prikkassikan leikata sitää polupielaa siint kokonaisest polupielaast mikä ol jo Äijällein mitattu. Melasnoipuotmies otti ja leikkais itse sielt toisest polupielapuoliskost suuren käntyn muil kättee sitä lämmintä polupielaa ja anto viel koko kopralllisen niitä kittaiski litentsoi, otti pienel sovokal potsonnuskii jässikäst ja pan miul pöksyn kormonon täytee potsonnuski. Ko silloin ei olt ko yks kormono pininpoikiin pöksylöis, mie mostpuit oisin suant toisenkii kormonollisen potsonnuskii ko ois vua olt toinenki kormono miun pöksylöissäin, a priänikköi ei se melasnoi puotmies miul antaant, vaik niitä ol lasipantkois parvet täynää, hiä ol vähän sitkiä sortuu. A siit se oiken hforsun näköseen sano miul kovast jot Äijäinkii kuul sen. Vot tepe poika parissaa.

No vyikotna ha sen melasnoipuotmiehen ol silloin antaa vähän parissaakii ko Äijäin ain ost joka ruasa siint samast puoist kaik tavarat kottii vart. Hiä ost siint polupielaa, a kons ei sattuunt olemaa polupielaa ni siit hiä ost siitniekkaa ja puatakkaa, puatakkaa hiä ost siint sitävart ko siin ol ain sitä valkia puatakkaa, se ol siit oikein hyvvää ko sil siitniekal kasto. Ost se Äijäin siint vällii kolpassiikii, fermisselilöi ja herssuurmoi ostettiin suntakpäivääks. Siit suntain keitettii lapsuu ja herssuurma puttroo, sitä siit syötii suurest vaist lipo loskaast. Sellail sitä syötii tarttuputrookii jokapäivä, vais ol tarttuputroo ja loskaas ol hapantmaitoo. Siiruu ei Äijäin ostaant konsaa sitä hiä ei suvaint. Äijäin sano jot ei se Siiru uoko suuriin esvaltoin sakuskaa silloin kons viinaa juovat. Treskaa seltilöi ja sievoita ain ostettii enemmän rusaal, jot ei huoliint joka ruasa kässii ryvetellä seltilöihen ko siel antoit niin vähän paperi seltilöin ympäril. Otruploi, karassii ja rattainmuasi ostetti, no ei niitä vua joka ruasa ostettu. A siin toises kaunkasas ol Tepperinan lihapuot, siin ol Äijälläin tuttava mjäsniekka, ni se anto ain hyvvää grutintkaa, sil grutinkaal tul hyvä lohko. Siit ko saimma kaik tavarat ostetuks kottiivart, ni siit mänimmä juomaa tsjaijuu siihen Mihailskoinkaun tsjainoihen siihen Tresvosti, hevonenki ol meil ajettu sinne Tresvostin kuijaa, ol köydetty reijäst kolotaa kiin, Torpa ol pantu piähän. Tresvostii sanottii toisel nimel tyttö tsjainoiks, ko siin olliit kaik polavoit tyttölöi. Enenko mänimmä sinne Tyttötsjainoin sissää ni Äijäin anto miul krivteniekan kopraa ja sano, miä nyt vunukka osta itselleis kaks sokurpulkkaa tuolt Filippovan pekkarnoin pulusnoist, se Filippovan pekkarnoi ol siin Suurelkaul, siin samas talos mis ol Rosnossikka Puot Pekon sitsapuot, siin mis ol Hatsinan Aptekki yläkerras. Mieko mänin siihen Filippovan pekkarnoin pulusnoihen ensimäist, ruasaa, ni mie kovast hirvisin jot mitein mie suan niitä sokurpulkkii ko mie en osant silloin vennäit ko lopein vähän. A mieko mänin siint pulusnoin ovest sissää ni se yks Filippovan pulusnoin prikkassikka kysy ruasast miult, sto tepe naata poita, Mie ruasast otin ja työnsin sen Äijäin antamaan kriveniekan sen prikkassikan kättee ja sanoin oikein udalaast, Sokkurpulkka. Se pulusnoin prikkassikka ei antantkaa miul mittää sokkurpulkka, hiä anto miul kättee kaks vatruskaa ja yhen piirakan.

Jatkuu siv. 14

seen Inkerin suomalaiseen taloon kotivävyksi. Molemmat lienevät jo aikoja sitten kuolleet koskapa Pekka ei ollut heistä enää pitkiin aikoihin mitään kuullut.

Hakkaraisen perhe, Juho ja siskonsa Katri sekä tämän yksinäinen tyttö Armi olivat aikoinaan tulleet Suomesta nälkää pakoon ja asettuneet Inkerin Metsäpirttiin, josta haastateltavan äidin isä Jaakko Peuhkuri oli antanut heille ilmaiseksi tilan. Täten Pekkakin, osin juuri vanhempainsa kertomana, tiesi Hakkaraisen perheen elämänvaiheista yhtä sun toista.

Edelleen Pekka Peuhkuri mainitsi, että linnan lapsia annettiin kasvateiksi vain kunnollisiksi tunnettuihin perheisiin. Viranomaiset olivat aina aika-ajoin käyneet tarkastamassa lapsia, jotka kylän toisten lasten kera olivat käyneet samaa koulua. Siellä luettiin sekä suomea että venäjää.

Linnanpojat olivat ainakin Metsäpirtin perheissä viipyneet armeijan palvelukseen menoon asti. Sieltä vapauduttuaan he olivat aloittaneet oman elämänsä, kuka sitten missäkin ja milläkin alalla. Kanssakäyminen kasvatusvanhempien ja näitten perheitten kanssa oli yleensä jatkunut aina asianomaisten kuolemaan asti, näin muisteli Pekka Peuhkuri lapsuus- ja nuoruusaikojaan siellä Metsäpirtissä, Inkerinmaan kaakkoisimmalla kulmakunnalla.

\+ \+ \+

Matkamme toinen kohde löytyi meille kaikille turkulaisille varsin tärkeän ja merkityksellisen Holistan kosken tuntumasta, jossa niinikään omassa talossaan asuu Inkeriläisten Yhdistys r.y:n ansioitunut kunniajäsen seppä M a t t i A n t i n p o i k a I h o, syntynyt 5. 3. 1885 Hietamäen Heimosiin kylässä. Hänen nykyinen osoitteensa on Simolankatu 33, Turku 10. Matin elämäntoveri on A n n a M a t i n t y t ä r I h o, o.s. Puranen, ollen tämä syntynyt 3. 3. 1890 Hietamäen Alakylässä. Kun he kumpikin ikäihmisinä muistivat osittain samoja asioita, niin haastattelimme heitä yhdessä ja kertoivat he seuraavaa:

Matti Ihon "ristemo" eli kummi Katriina Iho oli joutunut leskeksi. Pietarissa kerran "maitoreissulla" ollessaan hän oli siellä tapaamaltaan nuorelta äidiltä ansiotarkoituksessa ottanut hoitaakseen vastasyntyneen pojan, jonka hoitomaksuksi oli sovittu 5 ruplaa kuukaudessa. Poikaa, joka Paavo nimeltään ja kr.katolinen uskonnoltaan, Katriina oli pitänyt luonaan 3-vuotiaaksi. Silloin Paavon äiti oli vastoin sopimusta lopettanut hoitomaksun suorittamisen, minkä johdosta Katriina oli vienyt lapsen takaisin äidille, joka oli silloin sanonut heittävänsä lapsen Fontantkaan (= Nevan haara), jos lapsi hänelle jäisi. Tämän kuultuaan Katriina Iho oli ottanut pojan takaisin ja ilmaiseksi kasvattanut hänet aina sotaväkeen menoon asti. — Paavo kävi lutherilaisen rippikoulun Ristamon toisten lasten tavoin ja eli Paavo Ihon nimelläkin. Kertojain sukulaiset kutsoivat häntä nimellä "Ristimon-Paavo". Hän kävi sotaväestä käsin usein lomalla kasvatuskodissaan ja erään kerran, vain pienten lasten ollessa kotona, Paavo oli varhain ottanut ristemon rahat ja kasvatusveljensä sivilivaatteet. Tämän jälkeen ei Paavoa enää koskaan kasvatuskodissa näkynyt.

Myös Anna Ihon naapurina Alakylässä oli ollut kasvatettavina linnanlapsia yksi poika ja kaksi tyttöä. Kasvattaja oli ollut nimeltään Katri Hämäläinen. Poika Volotska = Wladimir oli ollut siellä sotaväkeen menoonsa asti. Tytöt, Wera ja Varpu, oli aikuisiksi jouduttuaan viety naimisiin, edellinen Vsarskoje Seloon, maanviljelijälle vaimoksi, ja Varpu emännäksi Kostelitsan kylään.— He olivat jatkuvasti pitäneet yhteyttä "ristemoon" ja myös käyneet häntä noutamassa koteihinsa kestiin. He, samoin kuin eräät muutkin, olivat käyttäneet kasvatusvanhempiensa sukunimeä niin koulussa kuin sotaväessäkin ollessaan.

Edelleen haastateltavat kertoivat, että ruunulapsi oli yleensä pidetty rahaa vastaan ja pieniä lapsia oli huoltajan pitänyt imettää. Pito oli kyllä ollut kaikille hyvä. Lapset olivat olleet mukaansa saamiensa paperien varassa eivätkä siis kasvatuspaikkakuntansa kirkonkirjoissa. Pienempiä lapsia olivat viranomaiset käyneet paikalla tarkastamassa, suurempia oli kuljetettu Pietariin tarkastuksille.

Vielä Ihot mainitsivat, että kasvatit olivat käyneet suomalaista koulua kuten omatkin lapset. Pojat olivat olleet kasvatuskodeissaan sotaväkeen menoon asti, tytöt taas 15-vuotiaina menivät Pietariin. Yhteyttä kasvattien ja näiden kasvatuskotien välillä ylläpidettiin jatkuvasti. Ruununlapsia hoidettiin pääasiallisesti vähävaraisemmissa taloissa, näin päättelivät Ihot lopuksi.

Tähän päättyi kiertomatkamme tältä kesäkuun 11. päivältä.

R. R.

Aapo Iho:

Juho Rautanen - runoilija

Juho Rautanen syntyi Kelton Tokkarin kylässä maanviljelijän poikana 18. 12. 1889. Jo kansakouluiässä alkoi hänen mielensä palaa kirjojen pariin ja isältänsä hän pyysi lupaa lukutielle. Mutta isä ei voinut sitä lupaa antaa. Sisarusparven vanhimpana Juhon oli ryhdyttävä töihin niitä valikoimatta. Ja sellaisen työteliään talon poikana Juho Rautanen varttui nuorukaiseksi.

Missä suinkin syntyi työn vaiheilla vapaata aikaa, oli Juho kirja kädessä. Hän ahmimalla ahmi kaiken luettavan, mitä Keltossa vain löytyi.

Naapurissa asui isäntämiehenä Juho Ström, luontainen lyyrikkolahjakkuus, jolle olivat avautuneet uskonnollisen aikakauslehden "Hyvän Sanoman" palstat ja tämä vanhemman veljen esikuva vaikutti kaiketi herättävästi: Juho Rautasen Pegasos alkoi laukata myös.

Hänen äänensä alkoi kuulua ja vaikuttaa kuntalaistenkin keskuudessa ja kesäisten juhlien järjestelytehtävissä oli hänellä osuutensa. Kävi sillä tavalla, että näihin kelttolaisiin lauluveikkoihin sain ensimmäisen henkilökohtaisen kosketuksen Tuutarissa. Olivat tuutaroiset järjestäneet orjien vapauttamisen 50-vuotismuistojuhlan ja nämä Kelton veikot lähtivät Tuutariin juhlamatkalle. Sen jälkeen olimme monen monet kerrat toistemme seurassa ja välillämme oli vilkas kirjevaihto.

Elettiin sitten kesää 1914. Kelttoon kutsuttiin taas kerran juhlakansaa kaksipäiväisille kesäjuhlille. Tapasin näissä juhlissa viimeisen kerran lauluveljeni Juho Rautasen ja — ensimmäisen kerran tietoisesti — vastaisen kanssavaeltajani, joten juhlatilaisuus kaikkine yksityiskohtineen jäi mieleen.

Toisena juhlapäivänä saapui — päivän myöhästyneenä siis — juhlakentälle opettaja Antti Huurto kotitienoiltansa Hatsinasta ja kertoi, että valtakunta on julistettu sotatilaan, liikekannallepano on tapahtunut, kesäiset sotilasleirit tyhjennetty mm Krasnojeselossa ja rautatiet ovat tungokseen asti täynnä sotaväkeä ja sotakalustoa!

Tämä antaa jonkinlaisen kuvan silloisista viestikeinoista: Tältä juhlapaikalta oli linnuntietä n. 15 km Pietariin ja täällä ei kukaan ollut kuullut vielä asiasta . . . Mutta kohta käsitettiin, ja siirryttiin uuteen historialliseen vaiheeseen.

Juhlat päättyivät ennakolta laaditun ohjelman mukaan ja juhlavieraat lähtivät kukin omalle suunnalleen. Veljeni Vellonluodon hyvästelin silloin viimeisen kerran. Sillä I luokan nostoväkeen kuuluvana joutui hän jättämään rauhan työt ja tarttumaan aseisiin pitääkseen vihaa . . .

Muistokirjoituksessaan Juho Ström kertoo, että Juho Rautanen oli osallistunut jo moniin taisteluihin lääkintämiehen ominaisuudessa, mutta säilynyt terveenä. Heinäkuun 7 päivänä 1916 oli hän ollut Väinäjoessa uimassa, lähtenyt tavottamaan sitten lumpeenkukkia, uinut niin pitkälle, ettei jaksanutkaan palata rantaan, vaan apua huutaen painunut Väinäjoen aaltoihin. Ennenkuin rannalla olleet pääsivät veneineen apuun, oli hän jo poissa elävitten kirjoilta . . .

Hänet haudattiin lättiläiseen hautausmaahan n. 5 km päähän Riian kaupungista.

Näin hänet temmattiin parhaissa voimissaan pois elämäntaistelusta. "Suku suri, kylä itki, omat, vierahat valitti . . ."

(S.H.) **VELLONLUOTO**

(In memoriam)

Syksyn tullen paljon kaunehinta, voimakasta
hyytyi hallaan, nukkui jäähän.
Sinä, veikko, sitä ennen hiihdit
turman teitä latus päähän.

Laukes kielet viritetyn kanteleesi,
laulus iäksi on laannut.
Rauhaton sa, maahan heimokansan
kätkettynä olet rauhan saanut.

Itken sua. Kaipaan kauan. Kesken työsi
kuulit kutsun Tuonen neitten.
Jaloimpia, uljaimpia olit, olet
keskuudessa kaatuneitten.

Rauha sulle. Taivaan sini ylläs korkeana,
keveänä kumpus multa.
Miesnä muistaa sua, ken on veljeyden
miehuullisen saanut sulta.

Aapo Iho

(S.H.) **TOIVON KIPINÄ***)

Taivas harmaa, mieli musta
sielu janoo lohdutusta . . .
Sytykkeeksi tarvitaan
toivon kipinäinen vaan,
niin ja jälleen huolet haihtuu,
valoisaksi mieli vaihtuu.

Kirkkahana kangastaa
taas jo uusi onnenmaa.
Sulotoivein, riemurinnoin
eespäin käydään uusin innoin.
— Hetken lieto lapsonen
elin tiell' on ihminen.

(23. 12. 16. **Vellonluoto**)

---

*) S.H. = Sotasensuurin hyväksymä.

Rovasti Akseli Kajannin muistoksi

Rovasti Akseli Kajannin siunaustilaisuudessa toivat inkeriläisten edustajina heimonsa seppeltervehdyksen rovasti Matti Vironmäki ja johtaja Väinö Pietari Kekki. Muistosanat esitti Väinö Pietari Kekki sanoen: Inkeri ev.lut. seurakuntien, Inkeriläisjärjestöjen ja kaikkien inkeriläisten edustajina tervehdämme rovasti Akseli Kajantia tällä paikalla.

Rovasti Akseli Kajantin sydän sykki Inkerille ja inkeriläisille.

Vaikkakin hän suoritti mittavan elämäntyön täällä Lohjalla oli Venjoki-Inkeri hänelle rakas ja kallis. Tämän me tulimme tuntemaan monin tavoin niin henkisinä kuin aineellisina anteina. Inkerissä oloaika oli painanut leimansa rovasti Kajantin myöhempiin toimintoihin. Oli liikuttavaa kuulla kuinka hän jo nuorena pappina tunsi Inkerin omakseen ja toiminnan siellä Jumalan johdatukseksi.

Oli ihmeellinen sattuma, että juuri Lohjalle perustettiin inkeriläisten ensimmäinen vastaanottoleiri suuren siirron aikana. Muistan tapaamisemme täällä vuonna 1942. Tämä on Jumalan tunnustekoja, hän kertoi. Inkerin heimo palaa esi-isiensä maahan kärsimysten tieltä. Vaikkakin heistä on katkeraa jättää rakkaat kotikonnut, jättää koti, niin kuitenkin on elämä edessä, on pelastus varmalta kuolemalta sodan jaloissa. Koko sydämeltään hän antautui nyt työhön saapuvien hyväksi.

Monen inkeriläisen maallinen vaellus päättyi tällä leirillä ja heidän muistokseen oli saatava muistomerkki. Sen saamiseksi uurasti rovasti Kajanti, ja se merkki on nyt täällä olevalla hautausmaalla todistamassa jälkipolville näistä vaiheista.

Inkerissä, inkeriläisten siirron aikana ja sen jälkeen rovasti Kajanti toimi antaumuksella meidän keskuudessamme. Hän oli mieluisa vieras tilaisuuksissamme ja aina hänen vierellään oli herttainen puolisonsa. Kun askel jo lyheni oli hän sittenkin aina valmis tulemaan sanoen kuitenkin varovasti: "Tulen jos terveys kestää ja Jumala suo". Hän suoritti laajan matkan Ruotsiinkin sikäläisten inkeriläisten keskuuteen ja oli suorastaan onnellinen voidessaan tuon matkan suorittaa.

Vielä viime kesänä hän oli 50-vuotisjuhlassamme julistamassa voimakasta sanaa. Sanonnassa uhkui aina syvä kiitollisuus Jumalaa kohtaan johdatuksesta. Hän opetti meitä kiittämään myöskin pahoista päivistä, sillä jokaisella päivällä on oma tarkoituksensa. Syvimmältä

Rovasti Kajanti Helsingin kesäjuhlilla kesällä 1969

tuli esiin risti. Ristintie. Ken ristintietä kulkee hän voiton saavuttaa. Tämän sanoman ottivat inkeriläiset hartaasti vastaan, ja sen opetuksen muistoksi, rovastin täyttäessä 75 vuotta, inkeriläiset ripustivat hänen kaulalleen parhaan lahjan minkä tiesivät: ristin. Tällaisia muistolahjoja antoivat Inkerissä inkeriläiset kirkkoherroilleen ja tämä muistolahja tuntui olleen rovastillemme mieluisa lahja. Tämä risti muistuttaa aina ristin merkityksestä ja muistuttaa rakkaista inkeriläisistä.

Me olemme tällä paikalla inkeriläisten edustajina, mutta olen varma, että monessa, monessa inkeriläiskodissa tänä päivänä hiljennytään, ja monet, monet siunaavat, kiitolliset rukoukset lähtevät Jumalan — Kristuksen tykö. Me kutsuimme rovasti Akseli Kajantia ikiomaksi rovastiksemme. Nyt on kaipuumme suuri, mutta kiitollisuus on syvä. Kun nyt Inkerin sini-punakeltainen ristilippu lasketaan kunniantekoon jätämme sini-puna-keltaiset kukkamme. Ikioma rovastimme on poissa keskuudestamme, mutta me tunnemme väkevästi, että hän sittenkin elää. Hän on siirtynyt vain ajallisesta ijankaikkiseen, ja siksi me emme sanokaan hyvästi, vaan sanomme ristin suureen voiman luottaen näkemiin rakas ikioma rovastimme.

RUOTSIN PUOLELTA

EHKÄ OPIKSI TOISILLEKIN?

Sain sattumalta käteeni Jönköpingin Inkerin Kerhon ohjelman vuodelle 1970. Kerho on pieni jäsenmäärältään, mutta sitkeä hengeltään. Tämä sitkeys ehkä osaltaan johtuu eräästä pienestä asiasta, joka saisi olla esimerkkinä toisille inkeriläisille kerhoille: He laativat aina tulevalle toimintavuodelle noin 10 kokoontumistilaisuutta, monistavat ohjelman ja antavat sen jokaiselle jäsenelle. Joka tilaisuutta varten on vastuunalainen järjestäjä. Näin ollen kerhon jäsenet tapaavat toinen toisensa ainakin määrättyinä aikoina. Ja jos joku sattuisi olemaan estetty tulemaan yhteen tilaisuuteen, niin hän tietää jo etukäteen koska seuraava on ja missä. Kuten ohjelmasta näkyy, vaihtelevat tilaisuudet sisällöltään:

1. 15/2 1970 klo 15 Vuosikokous. A.S.
2. 22/3 klo 16 Tietokilpailu Simsonilla. R. S.
3. 26/4 klo 15 Tikan heitto. Kokoontuminen V. Torget. H.S.
4. 17/5 klo 9 Automatka Karlsborgiin. Kokoontuminen V. Torget.
5. 31/7 klo 9 Kalastusmatka. Kokoontuminen V. Torget. R.S.
6. 6/9 klo 15 Ampumakilpailu. Kokoontuminen V. Torget. Saksa.
7. 31/10 klo 16 Keskustelutilaisuus Kapasella.
8. 19/12 klo 61 Pikkujoulu.

Peräjärven Armas

MUISTOJA KOTIKUNNAILTA

Kotiseutuni missä vietin lapsuuteni ja nuoruuteni, oli neljän seurakunnan rajalla. Luonnon kauneus ei ollut ensiluokkaista, kun joet ja järvet maisemasta puuttuivat, mutta minulle ja myös kaikille paikkakunnan asukkaille rakas ja mieliin painunut. Pieni idyllinen niittymetsä Piiritös, nimen tarkoitusta en tiedä, luultavasti vanhoilta sota-ajoilta, muutaman kymmenen metrin päässä metsästä on Vanhamyyry, ruotsalaisten sotilaiden kalmisto joka antaa maisemalle arvokkaan vakaan ja rauhallisen luonteen.

Edellisen vuosisadan loppupuolella toimi sekakuoro mutta minun muistikuvani ei sinne ulotu kerron siitä mitä minä muistan. Vuosisadan alussa oli kulttuuriharrastusta, osuuskauppa Veikko, sen yhteydessä kirjasto, lukutupa, tuli sanomalehtiä Inkeri, Neva, Pellervo ja y.m. Vanhempi miesväki harrasti enemmän lukutuvassa käyntiä se kun oli myös juttutupa. Muutamia paikkakunnan maanviljelijöitä kuului Tuutarin maamiesseuraan ja kontrolliyhdistykseen. Karjanhoitokurssit piti agronomi Simo Pellinen vuosisadan alussa.

Innokkaasti otti nuoriso osaa kaikkiin kulttuuririentoihin. Nuorisoseuratoiminta oli vilkasta, laulukuoro, voimistelukerho, näytelmä- ja runolausunta, opettaja toimi mukana. Talvella tehtiin retkiä, järjestettiin iltamia muillekin paikkakunnille. Puhallinorkesteri soitti kaikissa kylän iloisissa ja vähemmän iloisissa tilaisuuksissa. Oli meillä sellainen kuin vojennoje pole me sanottiin sitä aroksi. Kesällä sotilaat harjoittelivat oikein aidoilla ammuksilla, alue oli vartijoitu ettei kukaan ammukin aikanna arolle päässyt. Kaikki ne kenellä aikaa riitti enemmän tietysti pikku pojat ja tytöt siihen osallistuivat jälkeen ammukin kävivät sirpaleita kerämässä. Odottamassa oltiin jo valmiina, ammukki kun päättyi lippu laskettiin alas, sitten se alkoi se olikin kovaa leikkiä pian siinnä varpaat mäjähtelivät kiviin kun villissä menossa hypättiin tai oikeastaan ravattiin, kuka ensimäisenä oli maalien luona sieltä se paras saalis läksi. Oli kauppias Teleegin hän osti arotavarat (sirpaleet) enemmän tahi vähemmän aina siitä taskurahaa läksi eikä se pahitteksi ollut urheilukannaltakaan tälläiset pikku seikat ovat kuvavia maalaiselämässä. Ei ollut ajan levottomuutta joka olisi lennätellyt ihmisiä kuin myrskyn irroittamia lehtiä. Näitä muistoja ajattelen kiitollisin mielin välin kyllä haikeasti hymyillen.

E. R.

TAPAHTUI SUNKURAAL

Paikkakunnaal sanottii: Kaukasin kanat munniit Kuttusin kujan peräl. Eihä se olt ihmekä, ne kaks kyllää olliit ihan salvamet yhes ja Kruasselo olj naapuris.

Muan juaos ennenvanhaa, siel mis olj monta kyllää yhes likekkäin, ni siel ei muata likelt kyllää kaikil tavant, ni sellaisil kylil annettii muata muuvalt etempänt. Samanlain Kaukaist saivat lisämuata Pitterkovan luont. Se lisä mua olj oikein triänii jokjoutavaa, siel ei kasvant metsä, eikä heinä, se lovai vua sellaisennaan.

Errään vuon, se olj ennen ensimäistä muilman sottaa, ni sil mual sattui ostaja ja maksoi hyvät rahat. Mitäs ennää parempaa. Kaikist kaukasoisist tulj kerrassaan rikkaita, joka isäntä sai sattoi ruplii, se olj onnen potkaus kerrassaan, etenkii talvisee aikaa.

Kylän kaul huus loilotti hailinkauppias: Haili, haili, tuokaa pattoi luvetaa sattooi, hailii hyyvi, vaihetaa jyyvii. Koht olj hailjkuorman ympäril ostaji vaik minkän verran. Siin yks mies sanoi hailin kauppial: — A mitä sie tahot, mie ostan siult koko hailkuorman rekineen ja hevosinneen. — En mie ossa siul näin äkkii sannoo hintaa, hevonen miul on hyvä, hevosest mie en tahtois millää luopuu.

— Männää meil tuppaa, juuvaa tsajut, siel tuumait mitä niä kaik maksaat. Mie annan siul puhtaat rahat, miul rahhaa tapajaa, ostan vaik koko pienen kylän.

Kaupat syntyit. Hailinkauppias sai rahat ja läks kävelemää. Ostaja sai kuorman haililoi ja hyvän hevosen, kummalki käi hyväst.

Seuraavan päivään olliit Kuttuist sekä Kaukaist hailj otsjerus.

Hailit olliit hyvvii.

A. Vainikka

MÖLNLYCKEN KUULUMISIA

Toisen pääsiäisen jälkeisen sunnuntain jumalanpalveluksen päätyttyä Rådan kirkossa kokoontui osa seurakuntalaisia, luvultaan 26 henkeä sääntömääräiseen vuosikokoukseen. Jo vuosien varrella tutuksi tullut kahvilanomistaja Göte Sandberg järjesti meille jälleen oman pienen, mutta viihtyisän kokoushuoneen.

Vuosikokouksen avasi toimikunnan puheenjohtaja Valentin Varkki. Ensimmäisenä asiana kuultiin vuosikertomus ja tilinpäätös. Kertomuksesta ilmeni, että 20 jumalanpalvelusta oli pidetty v. 1969 aikana ja osanottajamäärä näihin tilaisuuksiin oli 1.165 henkeä. Lisäksi on ollut lukuisia muitakin seurakunnallisia tilaisuuksia, mm. Mölndal-Mölnlycken Japani-lähetyspiirin 20-vuotisjuhla, joka on ollut huomattavin seurakunnallisista tilaisuuksista.

Tilinpäätös osoitti, että vuosi 1969 oli aloitettu 5.739 kruunun kassavaroin, mutta päätetty 4.759 kruunulla, menot siis olivat tuloja suuremmat 979 kruunua. Ja v. 1969 kokonaismenot nousivat 4.285 kruunuun. Mihin näin paljon rahaa on käytetty seurakunnassa, jonka jäsenmääräkin on noin 50 h. keskimäärin, selveni, kun kuultiin kertomus loppuun. Pakana-lähetykselle on rahaa Rådan suomenkielisen seurakuntapiirin kautta mennyt 1.263 kr. Afrikkalaisen pastori Kristof Shuujan perheen hyväksi 800 kr. Ja moniin muihin vastaavanlaisiin hyviin tarkoituksiin on kolehteja kannettu, joka summa yhteensä edellä mainittujen kanssa nousee noin 2.500 kruunuun.

Kokouksessa toimitettiin myös toimikunnan jäsenten vaali ja tulos on seuraava: Valentin Varkki puheenjohtaja. Jäsenet: Iisakki Paakkonen, Pekka Ruotsalainen, Pekka Miina, Juho Malkki, Juho Paakkonen ja varajäsen: Asteria Sorkka; rahastonhoitaja: Antti Tervo, tilintarkastajat: rouvat Katri Virolainen ja Hilma Orava, varalle Valter Varkki.

Monien muiden asioitten yhteydessä tuli esille myös seurakunnan vapaaehtoinen jäsenmaksu, joka on 10 kr. vuodessa. Ei siis mikään hirmuinen summa, että se rasittaisi maksajaa. Ja kuitenkin joku oli sitä mieltä, että sen saa jättää pois. — Ilman sitäkin pärjätään! sanoi joku. Mutta asiasta kuitenkin tultiin siihen lopputulokseen, että se maksetaan edelleen. Todettiin, että seurakuntapiirimmehän on ISK:n jäsenseura, joka maksaa jäsenmaksua sille. Jos jätetään jäsenmaksu pois, se ei taloudellisesti tule kylläkään paljoa merkitsemään, mutta silloin seurakunnassa ei tule olemaan kannattavia jäseniä ja näinollen ei voida olla myöskään ISK:n jäseninäkään. Asiallisen harkinnan lopputulokseksi tuli: seurakunnan jäsenmaksu maksetaan, niinkuin ennenkin. ISK:n jäsenseurana pysytään, sillä mehän tahdomme yhdessä sen kanssa vaalia hengellisiä ja henkisiä perinteitämme.

Mainittakoon vielä kokouksen päätöksistä, että Mölnlycken nuoret äidit lupasivat järjestää kaikille äideille äitienpäiväjuhlan, mikäli seurakunta ottaa vastatakseen menoista. Seurakunta lupautuikin tähän. Äideille on varmasti virkistävää, kun saavat juhlia ja saavat ruusun rintaansa. Todennäköistä on, että äitienpäiväruusut ovat jo kuihtuneet kun näitä rivejä luetaan, mutta juhlan muistot saattavat olla vielä mielessä.

A T. Mölndal.

TURUN PUOLEN KUULUMISIA

PAIKALLISOSASTON PÄÄSIÄISJUHLA

Toisena pääsiäispäivänä oli kerääntynyt Karjalaisten talolle runsaat 80 henkilöä viettämään pääsiäistä. Tilaisuus aloitettiin virrellä 76 opettaja Tarja Merisuon säestyksestä huolehtiessa.

Paikallisosaston uusi puheenjohtaja pastori Vilho Mustonen loi lyhyen katsauksen tulevan toimintaan avaussanoissansa. Hän mainitsi mm., että tulevan lähiajan toimintoina tulevat olemaan Torstaikerhon järjestämänä Äitienpäiväjuhla, Ruissalon Birkassa, Helluntaijuhla Karjalaisten talolla, Kesäjuhlat Tampereella heinäkuun 11—12. päivinä, urheilutoimikunnan ja muiden toimikuntien toimeenpanemat toimintamuodot sekä yhteinen retki myöhemmin suunniteltavalle kohteelle. Tämän jälkeen tyttöset Jaan ja Seija lukivat yhdessä runon Pääsiäis kävelyllä.

Pääsiäissaarnan piti rovasti Tolvas, toisen pääsiäispäivän evankeliumista, jonka jälkeen veisattiin virrestä 77 1—3 säkestöön. Paikallisosaston puheenjohtaja esitti kiitoksen entiselle paikallisosaston puheenjohtajalle rehtori Heikki Myllärille ja hänen rouvalleen maisteri Myllärille heidän uhrautuvasta työstä paikallisosaston ja koko inkeriläisyyden hyväksi, samalla luovutettiin heille paikallisosaston muistolahja. Rehtori Mylläri kiitti omasta ja rouvansa puolesta saamastaan huomionosoituksesta.

Väliajalla vapaa seurustelu on niitä eräitä mieluisampia ohjelmanumeroita, joilloinka saadaan vaihtaa tuttavien kanssa kuulumisia ja muistella yhteisiä menneitä aikoja ja maistella emäntien keittämää hyvää kahvia. Näissä merkeissä väliaika kului tässäkin juhlassa.

Väliajan jälkeen opettaja Tarja Merisuo esitti pianolla Mendelssonin sävellykset Sanaton laulu Preludi, rehtori Heikki Mylläri selosti Inkeriläisten Yhdistys r.y:n vuosikokoustapahtumia, Tiina tyttönen lauloi lähetystyölle omistetun laulun ja Karjalan virpoja suoritti uuden puheenjohtajan ja eräiden muiden virpomisen. Lopuksi veisattiin virsi 636.

HIIHTOKILPAILUT:

Maaliskuun 1 päivänä pyryisenä sunnuntaina paikallisosaston Torstaikerho järjesti Ruissalon Birkassa hiihtokilpailut. Huonosta säästä huolimatta oli paikalla runsas hiihtäjäjoukko ja kilpailut pääsivät alkamaan aikataulun mukaisesti kello 13.00 päätuomarin Paavo Steenarin suorittaessa lähtöarvonnan ja matkaan lähdön.

Tuloksen muodostuivat eri sarjoissa seuraavaksi:

Naisten sarja: 1) Lyydia Adel ja Aila Siippalainen 5,19 3) Tyyne Iaiho 5,30 4) Helena Adel ja Lilja Dravantti 5,31.

Miesten sarja: 1) Leo Nuija 8,10 2) Tauno Dravantti 8,15 3) Ilo Siippalainen 9,09 4) Pauli Laiho 9,10 5) Paavo Adel 9,58.

Pojat alle 16 v: 1) Arto Olkkonen 7,56 2) Jouko Pesonen 8,13

Tytöt alle 14 v: Tuula Siippalainen 4,19

Tytöt alle 12 v: 1) Jaana Pesonen 4,16 2) Seija Siippalainen 4,45 3) Anne Dravantti 5,16

Pojat alle 12 v: Martti Kurvinen 4,12

Pojat alle 10 v: Martti Porrasoja 4,40

Tytöt alle 8 v: 1) Tiina Nuja 2,06 2) Tiina Porrasoja 2,17

Tytöt alle 7 v: Päivi Dravantti 2,20

Pojat alle 7 v: Arto Adell 1,58 2) Tapio Laiho 2,05 3) Pekka Kurvinen 2,18

Tytöt alle 4 v: Katri-Helena Olkkonen 3,50

Kilpailujen päätyttyä ryypättiin kuumaa mehua ja paisteltiin nuotiossa makkaraa.

Inkeriläisten Sivistyssäätiön palsta

Kiireellistä Kiireellistä

Sivistyssäätiö tiedoittaa:

Rovasti Laurikkalan elämäkerta lähetetään ennakkotilaajille tämän kuukauden aikana. Kaikki ennakkotilaajat, jotka lähettävät tilauksen tämän kuukauden aikana saavat kirjan hintaan 10.— ynnä postikulut. Sen jälkeen teos siirtyy kirjakauppahintaan joka on 14.—. Niinpä kesäjuhlillamme emme sitä voi myydä ennakkohintaan vaan sen hinta siellä on jo 14.—. Huomioinette tämän ja lähettänette ennakkotilaukset meille toukokuun aikana. Kiitos.

Suuren lyyrikkomme **opettaja Aapo Ihon runokokoelma** ilmestyy myöskin tämän kuukauden aikana. Otamme sillekin vastaan ennakkotilauksia ja runokokoelman hintana tulee olemaan tuolloin 9.—.

Aapo Iho on meidän suuri poikamme. Jo kymmenluvulla ilmestyivät hänen ensimmäiset runonsa ja runoratsu on kiidättänyt häntä kaikkina näinä vuosikymmeninä. Edelleenkin sykkii runosuoni. Hänen runojaan on syntynyt tuhatmäärin ja tästä valtavasta aarrekentästä olemme poimineet 100 valikoitua. Niitä on eri aikakausilta ja jaettuina kolmeen sarjaan. Näin olemme saaneet ikäänkuin läpileikkauksen hänen tuotannostaan. Näihin runoihin Aapo Iho on kiteyttänyt sen palavan rakkauden jota hän tuntee heimoaan ja synnyinmaataan kohtaan. Teos on saanut jo korrehtuurivaiheessa asiantuntijoilta kiittävät arvostelut. Runokirjoja ostetaan yleensä vähän, mutta tämä on poikkeus. Lähettäkää tästäkin ennakkotilaus toukokuun aikana. Ennakkotilaukset pyydämme lähettämään asiamiehillemme: Armas Paakkonen, Tingsg. 4 B Borås ja Hannu Vironmäki Korkeavuorenk. 10 A Helsinki 12.

NUORTEN PALSTA

ANN'TÄDIN UNI

Eräänä aamuna, vähän ennen, kun Elisa ehti kömpiä lämpöisestä sängystään ylös, (sen hän muuten teki vastahakoisesti), olisi ollut niin mukavaa loikoa loputtomiin pehmeässä pesässä ja puhaltaa mielikuvituksen siivet singoten ilmaan. Mutta ei! Joka aamu oli kiltisti noustava ylös, puettava ja lähdettävä kouluun — halusi, tai ei. Tänä aamuna Ann'täti näytti tavallista järkyttyneemmältä ja hoki ikään kuin itsekseen.

— Kyl se nyt jottai merkitsöö, sanokaa miun sanonee, Ann'täti puheli silmiään pestessään rukkamoinikan alla.

— Mikä merkitsöö? hänen miehensä kysyi ja veti housuja jalkaan.

— Älä häiritse, Ann'täti sanoi, anna ko mie ensin siunaan itsein. Ann'tädillä oli sellainen tapa, ettei hän aloittanut ainoatakaa päiväänsä, siunamatta ensin itseään. Sen hän opetti myös Elisalle. Se olikin heidän pyhin aamuhartautensa. Koulussa ei uskaltanut puhua moisesta aamuhartaudesta mitään. Opettaja ei koskaan maininnut julkisesti Jumalan nimeä. Jotkut lapset kyllä kertoivat, että opettaja itsekin risti silmänsä salaa, venäläinen kun oli.

— Joks sie nyt uot siunaant päivääs? Ale kysyi ja kiristi housun vyötään.

Elisalle Alen housun vyö, oli peloittava nahkahihna joka joskus sivalsi hänen laihoja kinttujaan niin, että tyttö olisi tahtonut surusta ja häpeästä kuolla siihen paikkaan, jos olisi voinut.

— Annaha olla, Ann'täti sanoi ja oikoi peretniekan nauhoja selässään kiinni, ko mie muistelen miten se oikein alkoi?

— Mikä alkoi? Ale murahti.

— Se unj.

— Mitä sie uniloist — **unet männööt yötä** myöte, akat juoksoot perääs.

— Ei, ei, Ann'täti sanoi, tämä unj kyl merkitsöö jottai. Katsoha sie mie näin sen niin selväästi: Olj vaa kaivon kansi ja kaivon kanneel pien tyttö.

— No tuo nyt ei merkitse mittää, Ale sanoi, mätä vua kohvkupit pöytää.

—Annaha olla, ko mie oikein haastan miten se alkoi: Nääs ensin olj suur sota, niin suur sota, et koko muuailma olj yhen tulen lieskan vallaas. Ei täst Inkeriistkä jäänt mittää muuta jäleel ko se kaivon kans. Ei olt kivvii kiven pääl. Kaikk pellot jäivät sovan jalkoihin ja tallantuivat maan tasaal. Kirkot, olj loputkin hävitetty ja talot palaneet. Ihmiset olj kuolleet. Olj vua autius ja tyhjyys. Ja sit niinko jostaki ois tult tuulen humina. Aijai ko se olj mukava. Mie tunsin sen oikein unessain, ko se niinko käi ruumiin läpi ja puhalsi sen tulen lieskan pois, mikä koko sen unen ajan pintaa poltti. Ja sitko mie nousin ja kävelin siin unees autiool maapallool, niin mie näin vaa sen yhen kaivon kannen. Sen kaivon kannen pääl olj ristin naulitun kuva ja sen ristin naulitun kuvan iärees olj pien tyttö, polvistunt rukouksee. Jot mie uon sitä mieltä, jot ei tää unj uo ihan merkityksetön. Kyl se sottaa tietää. Ja viel ne voivat hävittää tään Inkerinkii. Mut uskoo ne eivät sää hävitetyksi. Sanokaa miun sanonee.

— Kua nyt kuitenkii ens kohvii, Ale sanoi, miun on jouvuttava kolhoosin töihin, enkä mie jouvva ämmiin uniloi aprikoimaa. Herätä sit tuo tyttöki tuos vorumaast, sen pittää männä kouluu. Ei unest turkkii saa.

Kuin unessa edelleen Ann'täti kaatoi Alelle kahvia (joka ei tosin ollut mitään oikeata kahvia, vaan sikäläisen tavan mukaan korviketta). Kaataessaan kahvia kuppiin Ann'tädin kädet vapisivat.

— Älä nyt puota sitä kohveiniekkaa muahan,

Ale sanoi ja joi kaikessa rauhassa sumppinsa alas.

Elisa nousi sängystä ylös ja puki kiireesti koulupuvun ylleen. Tavanomainen päivä ilman unia oli edessä.

Annuli

Jatkoa sivulta 6
Toinen niist vatruskoist ol varenja vatruska ja toinen ol rahkavatruska, a se piirakka ol muakkupiirakka. Kyl ne olliit vua hyvvii molloot vatruskat sekä se muakkapiirakka. Siit ko mie tulin sinne Tyttötsjainoin sissää ni Äijälläin ol jo itsellee tsjaju käsetty hiä jo joi tsjaijuu posket punaseen ja hiki vesi tippu parraast ko hänel ol lopein var. Äijäin käsk sitä polavoi tyttöö tuomaa miulkii priporun ja kopekkaa sokuri, se polavoi tyttö toi kiirenkautta miul priporun ja sokuri pienes sahharnitsas. Äijäin huhto sen miun priporuin kipetkul ja kuassen siihe poloskattelnitsa ja miekii aloin juuvva tsjaijuu vatruskan ja piirakan kans. Äijäin ol itselleen ostant siint Tyttötsjainoin puhvetast sitä tsjainoin siitnova ja ol hiä ostant siint puhvetast kriviniekkaa varenja, se ol siit oikein hyyvvää tsjajun kans se varenja. Hyyvvää se ol se Tsjainoin siitnova mitä Äijäin ost siint puhvetast ko hiä sitä kovast kiitteel.

Siit Äijäin käi piätvasetin katsomas hevoista siint Tsjainoin kujast ja kohens vähäns torpaa hevosen piähän ja tul uuvestaa juomaa tsjaijuu, ko kesäl kovast janottaa. Nii, A, siitko siihen toise pöytää tul toisen kylän mies, kyl mie sen tunsin, seko sano sil polavoi tytöl, otnomu tsjai i vaahuntta siintnovaa. Se polavoi tyttö toi tuota piätä sil toisenkylän mieheel pienes tsjainiekas ol savarittu tsjaijuu ja suures tsjainiekas ol kipetkuu ja suur käntty ol siin potnossiil vehnäistä, no sitä siitnova mitä se mies käsk tuomaa Vaahuntta. Sil toisen kylän miehel naverna tais olla oikein suur verinen nälkä, ko hiä söi ruasal sen suuren siitniekka käntyn siint potnossilt, hänel ol viel ostettu karppi kilkkilöi ni senkii se mies söi siin sen siitnovan kans. Siit se mies alko kovast kilisyttää sitä suuren tsjainiekan kantta, se polavoi tyttö ko tul sen miehen pöyvän luoks ja sano stoo vam naato. Ni se mies sano ruasast sil polavoi tytöl, issoo vaakuntta i kipetkuu toosaa. Siint mie tokataisin jot kyl se vua ol hyyvvää se tyttötsjanoin vehnänenkii ko se mies söi sitä kakskertaa vaahuntta, söi viel koko karpin kilkkilöi sen vehnäsen kans, sil miehel ol viel karppi sprottiloi no niitä se ei siin syönt, ne se tais vijä Äidillee tuomisiks. Nii, A, kyl silloin siihen aikaan olvua Inkerinmual hyvä ja vessela ellää ko skoraspelkat joutuit, ni ei muutako veettii skoraspelkkoi koko syksypuolkessää, Hatsinaa, Pauluskoihen ja Suoriil, niäs, ko niis pienis Linnois ol kesäl ain paljon tuatsniekkoi siihen aikaan, vällii ne tulliit kylliikii. Suaprun kyläs ol ain joka kesä yks paksuvatsanen herra, tais olla esvaltoi ko se tul ain meinkylän jokkee uimaa. Olki liäppä ol piäs ja kissa syles, myökö pyysimmä sil kissal jooest kössilöi ja kivikkoi ni se paksuvatsa herra koppeikka stuukka. Nii, A, kyl niis sen aikaisis tuatsniekois ol oikein rikkaita ja suuriikii esvaltoi. Vaik ei nis niin suurii esvaltoi taitan olla ko mitä meinkylän yks pienpoika näk ko hiä käi Ämmääsen kans oikein siel suures Linnaas. Ni hiä näk siel niin suurta esvaltaa jot se sö seltiikii sokurpulkan kans. Vot se ol siit esvalta, oikein suur esvalta, mostpuit hiä lie olt oikein rikaskii, mist niitä tijettii kuin suurii pohattoi ne sen ajan oikein suuret esvallat ollitkaa, heil hotpastoo vaik ois syöneet pirosnoin kans seltii.

A se vuo on toosassaamoi totta, jot se aika ol Inkerimual oikein vesselaa ja stsjastlivoita aikaa kuka vua kovast ruato, eikä olt mikkää laiskakoira, hloppotsi vua itsellee Suahkoi, Karppaskoi, Sarapannoi, Moskovskoikriatkii, Rospuskoi, ja meinkylis ol jo Samakatkoiki porjatosna. Veselaa ol ellää sellasil kuka vet sittaa ja tuahetta. Eikä mänt joka uamu Hatsinaa ja Pauluskoihen, niinkuin niiden lähikylien miehet muutamaat ain männiit joka Uamu, Tihkuu, Pakkoo, se ei olt Pravilna.

Venjoen poika Malli-97

RUOTSIN INKERINSUOMALAISTEN 23. KESÄJUHLA VÄSTERÅSISSA

Juhlaohjelma

12.6.	klo	16.00	alkajaistilaisuus Kyrkbacksgården Skolgatan 12
		19.30	kansallinen juhla Konserttisali
20.6.	klo	8.30	juhlajumalanpalvelus Tuomiokirkossa, saarnaa piispa Sven Danell
		12.00	kenttähartaus ja urheilu Arosvallen
		16.00	ISK:n vuosikokous Kyrkbacksgården
		18.00	juhlaseurat Kyrkbacksgården
21.6.	klo	8.00	jumalanpalvelus ja Hp ehtoollinen. Saarnaa rovasti Matti Vironmäki, avustajina pastorit Olavi Salminen, Erkki Huhta ja Martti Lehtinen.

Juhlakansliasta Kyrkbacksgårdenista saa tietoja ruokailusta ja majoituksesta. Etukäteen majoitustilauksia ottaa vastaan Peter Vaskinen Vitmåragatan 28, 72226 Västerås puh 021/146499.

Urheilu: Yleinen sarja: 100 m, 400 m, 1500 m, pituus- ja korkeushyppy, kuulantyöntö ja ruotsalaisviesti. Pojat 12— 16 v sekä alle 12 v: 60 m:n juoksu, tytöt 12—16 v sekä alle 12 v: 60 m:n juoksu. Ikämiehet (yli 35 v): 100 m:n juoksu. Paikkakuntien väliset ottelut: 4x100 m viesti ja köydenveto. Hupilajina säkkijuoksu. Välittömästi yleisurheilukilpailujen jälkeen pelataan Suomen ja Ruotsin inkeriläisten välinen jalkapallo-ottelu.Huomio! Urheiluun osallistujia ei ole vakuutettu juhlan järjestäjien taholta. Yleisurheiluun osallistuvien on ilmoittauduttava kesäkuun 15. päivään mennessä os. H. Toikka Agnegatan 12 C 72217 Västerås puh 021/118091. Poikkeustapauksissa hyväksytään ilmoittautuminen urheilukentällä puoli tuntia ennen juhlan alkua. Laji viedään läpi, jos ilmoittautuu vähintään kolme osanottajaa.

Tervetuloa joukolla mukaan omaan juhlaamme!

Juhlatoimikunta

AJANKOHTAISIA ILMOITUKSIA

TURUN PAIKALLISOSASTO ILMOITTAA

Helluntaijuhla toisena helluntaipäivänä 18. 5. klo 14 Karjalaisten talolla.

Tervetuloa!

Johtokunta

HELSINGIN PAIKALLISOSASTO

Toukokuun tilaisuus pidetään Töölön kerhokeskuksessa Mechelininkatu 36 sunnuntaina 24. 5. klo 14.

Tervetuloa joukolla mukaan!

Johtokunta

KESÄJUHLA TAMPEREELLA

Inkeriläisten yhdistys r.y:n kesäjuhla pidetään tänä vuonna Tampereella heinäkuun 11—12 päivänä Tammelan kansakoululla.

Majoitusta on saatavana paitsi yhteismajoituksessa samalla koululla myöskin Retkeilymajassa, Uimahallitalo Tampere sekä Hospiz Emmaus, Rantatienkatu, Tampere (hotellimajoitus).

Ruokailu samalla koululla.

Tiedustelut ja ohjelmaehdotukset os. Ida Strömberg, Pellervonkatu 24 A 1 Tampere tai Eino Rautajoki Pellervonkatu 16 A 4 T:re.

Tervetuloa kaikki nuoret ja vanhat, läheltä ja kaukaa, virkistymään yhdessäolostamme.

Johtokunta

TAMPERE

Tampereen paikallisosaston johtokunnan kokous pidetään puheenjohtajan luona Pellervonkatu 16 A 4 kesäkuun 30 päivänä kello 18.

MATKA RUOTSIIN JUHANNUKSENA

Matka Ruotsiin Västeråsin kesäjuhlalle tapahtuu seuraavasti: **Lähtö Helsingistä** torstaina 18. 6. klo 17 Aurorankatu 7:n edestä, **Turusta** klo 20.30 linja-autoasemalta. Lautta Holmia lähtee PARAISILTA (huom. paikka!) klo 23. Suoraan satamaan tulevien on oltava paikalla hyvissä ajoin. **Paluu** Ruotsista Nordialla, joka saapuu Paraisille klo 7.30 maanantaiaamuna. Helsingissä olemme n. klo 12. Molemmat matkat ovat yömatkoja, joten hyttipaikkoja voi varata lisähintaan. Matkan hinta, johon sisältyy meno—paluu Hki—Västerås—Hki, on Hgistä lähteviltä 55 mk, Turusta 50 mk. Yöpyminen Västeråsissa halpana yhteismajoituksena. Omat lakanat alentavat hintaa. Jos autot tulevat täyteen, meille jää matkarahoista ehkä osa käytettäväksi yhteisiin kahveihin ja voileipiin, mahdollisesti ylijäämä palautetaan. Ilmoittautumiset mitä pikimmin, viimeistään ennen 3. 6., Ida Riipiselle Linnankoskenkatu 8 B Hki 25 puh 445701 tai Hannu Vironmäki Korkeavuorenkatu 10 A 18 Hki 12 puh 631285. Maksu ennakkona 3. 6. mennessä postisiirtotili 416608-9 Hannu Vironmäki Korkeavuorenkatu 10 A 18 Hki 12. Maksettaessa ilmoitettava mistä aloittaa matkansa.

KESÄLEIRIT BORÅSISSA

Tänäkin kesänä järjestetään leirit entisellä tutulla paikalla Boråsin Inkerin Kerhon kesämökillä Kråkeredissa

5/6— 9/6 vanhusten ja lasten (7—12 v.) leiri samanaikaisesti mutta eri ohjelma

10/6—14/6 nuorten leiri (13 v. ja vanhemmat)

Leirimaksuna peritään ruokarahat, mitkä olemme laskeneet niin halvaksi kuin 10 kr henkeä ja päivää kohden. Jos samasta perheestä tulee 2 tai useampia lapsia, niin sille perheelle annetaan alennusta: hinta on 8 kr lapsesta Koululaiset joutuvat ehkä pyytämään itselleen vapaata pari päivää, mutta tämä asia järjestyy varmasti jos kysytään ajoissa opettajalta. Koska kysymyksessä on lukuvuoden viimeisiä päiviä ja nämä tavallisesti menevät siivouksen merkeissä, niin oppilaat eivät näin ollen jää toisista jälkeen. Joudumme ehkä rajoittamaan leiriläisten lukumäärän joten pyydämme tekemään ilmoittautumiset ajoissa. Näitä ottaa vastaan Aino Kekkonen, Tåmarksgatan 4, 502 51 BORÅS, puh. 033/120660 ja Toivo Jääskeläinen, Döbelnsgatan 111 A, 502 40 BORÅS, puh. 033/131552. Tervetuloa muualtakin kuin Boråsista.

Boråsin Inkerin Kerho

13

INKERIAIHEISTA

Pääasiamiehillämme on edelleenkin varastossa:

Inkerin suomalaisten historia

Helli Suominen

Mooses Putron elämäkerta

Sulo Haltsonen

Entistä Inkeriä
Vanha Tuutari
Runoretki Inkeriin

A. Metiäinen

Inkerin Ev. Lut kirkon 350 v. muistojulk.

Isien uskon muistojulkaisu

Äänilevy

Nouse Inkeri y.m. Inkerikuoro
Murrejuttuja, Lauri Santtu

Inkerin rintavaakunoita

Inkerin lippuja

Inkerin seinäkarttoja

Muista tilata myös Inkeriläisten Viesti vuodeksi 1970.

Lähetä ennakkotilaus Tohtori Saini Laurikkalan **rovasti S. J. Laurikkalan elämäkertateoksesta.**

Pääasiamiehet:

Ruotsissa Armas Paakkonen
Suomessa Hannu Vironmäki

osoitteet sivulla kaksi.

Painoyhtymä Oy - 1970

inkeriläisten viesti

numero 6 kesäkuu 1970

inkeriläisten viesti

TOIMITUS:	Majavatie 11 D 44 Helsinki 80 Päätoimittaja: Matti Vironmäki, puh. 631 285 Toimitussihteeri: Pirkko Huurto, puh. 783 391
KONTTORI JA TILAUKSET:	Aurorankatu 7 A 1, Helsinki 10 Postisiirto n:o 30 636
TILAUSMAKSUT:	Konttorin osoitteella postisiirtotilille 30 636
TILAUSHINTA:	mk 8:— vsk, sekä kotimaahan että ulkomaille.
ILMOITUSHINNAT:	1/1 sivu mk 150:— Kuolinilmoitukset 10:— 1/2 „ „ 80:— Kuva ilmoituksessa 10:— 1/4 „ „ 50:— Kiitos- ym. ilm. 10:—
PÄÄASIAMIES RUOTSISSA:	Armas Paakkonen Tingsgatan 4 B 50253 BORÅS Puh. 033/101 850 Postisiirto n:o 626047
PÄÄASIAMIES SUOMESSA	Hannu Vironmäki Tehtaank. 5 E 43 Helsinki 14 Puh. 662 668
	Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa
	Kustantaja ja julkaisija: INKERILÄISTEN YHDISTYS R.Y.

KANSIKUVA KERTOO TURUN PUOLEN KUULUMISIA:

Äitien päivä.

Kevään ensikukat olivat puhjenneet kukkaan, kun kokoonnuimme Ruissalon Birkkaan viettämään Äitienpäivää Torstaikerhon huolehtiessa järjestelystä. Torstaikerhon miehet suorittivat äitien kukituksen ja koska ruusuja riitti niin kukitettiin koko juhlayleisö korostamaan juhlaa.

Puheessaan Inkeriläisille äideille pastori Vilho Mustonen luonnehti äidin raskasta roolia yleensä ja etenkin inkeriläisäidin raskaita koettelemuksen vuosia, jona aikana he kantoivat kunnioitettavalla tavalla raskaan taakan kodittoman perheen äitinä usea ilman perheen päätä taivaallisen isän ollessa auttavana turvana.

Torstaikerhon miespuoliset tarjosivat "pääkokin" Valtter Friskin keittämät kahvit, Tiina tyttönen ilahdutti laululla ja Seija tyttönen runolla. Torstaikerhon poikien lauluryhmä esitti kansan- ymm. lauluja. Yhdessäoloa jatkettiin vapaalla ohjelmalla jona olivat rupattelun lisäksi yhteislaulut.

Kuvassa kukitetut äidit tässä äitienpäiväjuhlassamme. Valok. Leo Nuija.

ANTTI HÄMÄLÄINEN:

KANSATIETEELLISIÄ LISIÄ INKERIN SUOMALAISTEN HISTORIAAN

IV

JYRKI

(Jatkoa)

Tämä jyrinjuhla oli vain kerran vuodessa, jolloin naisilla oli tällainen etuoikeus miehiin nähden. Eivätkä silloinkaan läheskään kaikki vanhemmatkaan naiset ottaneet edes tervetuliaisryyppyä, nuoremmista puhumattakaan. Muissa vuotuisjuhlissa naiset olivat raittiita. Sitäpaitsi se oli vanha iänikuinen tapa, jota piti muka noudattaa.

Joka tätä tavan noudattamista epäilee, niin lukekoon uudelleen nämä jyrinjuhlat, niin huomaa, että tavat ovat noudattamiseen nähden ehdottomampia kuin lait ja asetukset. Vai mitä sanotaan siitä, kun miehiset miehetkin olivat silloin kilttejä syrjästäkatsojia kuin rippikoulupojat. Missä muualla näin olisi voinut tapahtua — ei ainakaan nyky-Suomessa!

Eiköhän vain Agricolakin liene pahasti liioitellut kirjoittaessaan ukonvakoistaan? Vaikka toisaalta on näin pitkän ajan kuluttua ja niukkojen tietojen perusteella vaikea sanoa siitä enää totuutta. Onhan kansanvalistuksenkin pitänyt tässä asiassa tehdä tehtävänsä. Tätä otaksumaa tukee vahvasti se, kun vertaamme meidän läheisten sukulaistemme setujen vastaavien juhlien tapoihin. Ero on valtava, vaikka Setunmaa oli vain puolentoistasadan kilometrin päässä Inkeristä.

Setut kuten tiedetään kuuluvat virolaisiin yhtä läheisesti kuin rajantakaiset karjalaiset suomalaisiin. Historiallinen taustakin on jokseenkin sama, joten Koesluoloista ei ennen Viroon yhtymistä ollut paljonkaan tietoa.

Setun naiset viettivät v. 1939 naispraasniekkansa helmikuussa. Päätin silloin lähteä Viroon tutustumaan ja valokuvaamaan heidän vastaavia jyrinjuhliaan, vaikka tehtävä ei ollut niitä kaikkein kiitollisimpia!

Jo Tarton yliopiston arkistossa tutustuttuani näitä juhlia koskeviin perinteisiin professori O. Loorits varoitti minua menemästä sellaisiin kokouksiin, koska naiset saattaisivat pitää sellaista tahallisena häiritsemistekona.

Mutta kun virolaisilla itselläänkään ei ollut näitä juhlia koskevaa valokuvamateriaalia, niin en malttanut olla menemättä.

Saavuin hyvissä ajoin ensin Petšerin kaupunkiin, josta naispraasniekkaviikolla sain sikäläisen virkaveljeni kansakouluntarkastaja kouluneuvos Vilupin lähtemään kanssani erääseen Setunmaan sydämessä olevaan kylään.

Virkaveljeni jäi sen kylän kansakouluun ja lupasi, ellei minua kahden tunnin kuluttua alkaisi kuulua takaisin, tulla poliisin kanssa vaatimaan minua prasnikasta pois. Itse hän ei suostunut lähtemään kanssani tälle "uhkarohkealle matkalle", kuten hän sitä nimitti.

Viritin valokuvauskoneeni laukaisukuntoon ja läksin kävelemään kylän toiseen päähän, jossa praasnikkatalo oli.

Vaikka kylä oli suuri ja rakennettu kahtapuolen tietä melkein talo talohon kiinni, ei silti kylän kadulla näkynyt ketään.

Erään talon kohdalla olin kuulevinani kumminkin jotain ääntä. Lähemmin tarkasteltuani huomasin kolmen partasuu-ukon seisovan talon takana aitan luona ja viittoilevan minua luokseen.

Keskenämme sukeutui seuraavanlainen keskustelu:

— Mihin hie olet menossa?

— Naispraasnikkaa katsomaan!

— Oletko hullu? Eihän sinne saa mennä!

— Mutta minä menen.

— No sit siul käyp samoin, ko toisvuonna kävi samanlaisel ulkomaalaisel.

Puheestani ukot huomasivat, etten ollut virolainen.

— No kuinka sille kävi?

Ukot alkoivat nauraa hihittäen kilvan kertoa sen ulkomaalaisen seikkailuista. Kertomus ei suinkaan ollut rohkaiseva, vaikka en kumminkaan voinut enää tehtävästäni luopua.

Lähestyessäni praasnikkapaikkaa, joka oli kylän päässä aivan reunimaisessa talossa, kuulin aina silloin tällöin villin laulun katkelmia, jotka kantautuivat juhlatalosta aina kun tuvan ovea avattiin.

Talon vieressä oli aitta. Lähestyin taloa aitan takaa, jotta olisin saanut tulla yllättäen sisään. Mutta joku naisista saattoi sittenkin minut huomata ja varoittaa toisia naisia, koska aukaistuani oven ja astuessani kynnyksen yli oli koko naisjoukko ovensuulla minua vastaanottamassa.

Joku naisista siekailematta lykkäsi minua rintaan, jolloin lysähdin istumaan taakseni salaa asetetulle irtonaiselle penkille ja — samassa lennähdin hurraahuutojen kera penkkeineni kattoon!

Kun viimein tämä riehakka naisparvi laski minut jälleen lattialle, ojensin eräälle naiselle Viron kruunun, joka oli hiljattain rahan vaihdossa tullut Virossa voimaan. Tämä näytti rahaa toisille ja antoi sen eräälle vanhemmalle naiselle, joka osoittautui laulajaemaksi*).

Kruunu teki vaikutuksensa ja minut lennätettiin uudelleen kattoon!

Annoin toisen kruunun. Eteeni ojennettiin tuopillinen oluennäköistä juomaa. Koska se haiskahti vahvalta viinantapaiselta, niin olin vain juovinani ja ojensin tuopin kiittäen takaisin.

— Mikset juo, ko kerran tarjotaan?

— Lääkäri on kieltänyt minua heikon vatsani vuoksi juomasta.

— Tämän ko juot, niin vatsasi on terve!

Apuun ennätti laulajaema. Hän kielsi minuun koskemasta ja vei minut pöydän taakse kunniapaikalle obrasojen alle. Naiset jatkoivat tanssiaan.

Tanssin aikana he seisoivat paikallaan muodostaen siten jonkinlaisen piirin, jonka keskellä aina joku esitti parikseen ottamansa kanssa villiä tanssia.

Tätä katsellessani en voinut olla muistamatta Kolppanan Lätinänkylän naisten petronjuhlien tanssia, siksi paljon ne toisiaan muistuttivat.

Kun jonkin ajan kuluttua tultiin laulajaemaa hakemaan ulos, nähtävästi jotakin asiaa selvittämään, niin silloin eräs vanhempi nainen, joka piirin keskellä oli esittänyt villeimmät tanssit, sai päähänsä pyytää minua parikseen tanssiin. Kun kieltäydyin, hyökkäsivät kaikki kuin sudet eteeni huutamaan, että loukkasin heidän esitanssijaansa.

Hyppäsin penkille kuojuisten nurkkaan seisomaan ja uhkasin keppiäni heristellen lyödä armotta jokaista, joka uskaltaa tulla minua lähelle.

*) laulajaema = laulajaäiti, esilaulaja.

Silloin ilmestyi eteeni taasen laulajaema pelastamaan minua pintehestä. Kun hänelle selitettiin asia, sanoi hänkin, että tanssiin olisi pitänyt mennä.

On nimittäin ammoisista ajoista kaikilla näillä tuntemillani veljeskansoilla kirjoittamattomana lakina, että yleisessä karkelopaikassa pitää pyydettäessä mennä kenen pariksi tahansa, koska muuten katsottaisiin se tahalliseksi loukkaukseksi pyytäjää kohtaan. Pitihän minun tuo "lainpykälä" tunteman, vaikken tässä hätäkässä sitä muistanut noudattaa. Kun yritin hyvitykseksi tarjota kolmatta kruunua, löi lähin nainen kättäni vasten niin, että kruunu lennähti kaaressa lattialle.

Silloin käsitin tilanteen toivottomaksi!

Kun laulajaema sai vihdoin monien kehoitustensa jälkeen tanssin jälleen käyntiin, niin kyräilivät naiset minuun vielä tanssiessaankin. Silloin turvauduin viimeiseen keinoon. Hyökkäsin yht'äkkiä ovea kohden hyvästiäkään sanomatta. Vaikka ovensuussa seisovat naiset yrittivät tarttua minuun kiinni, niin pääsin kuin pääsinkin viimein ulos. Vielä ulkorapuilla riippui joku kaulassani, mutta pääsin vihdoin hänestäkin irti!

Silloin koko naiskaatra hyökkäsi perääni, mutta kilpajuoksussa minä olin — kiitos luojan — kerrankin nopein koko joukosta!

Kadulle päästyäni huomasin, että vaara oli ohi, sillä juhlijat olivat todellakin niin paljon humalassa, että saatoin heistä silloin tällöin siepata jonkun kuvankin.

Seuraavana aamuna saavuin jo hyvissä ajoin ennen juhlien alkua erääseen pienempään kylään. Menin heti kylän laulajaeman luokse ja tein rahalahjoituksen juhlakassan hyväksi ja pyysin saada ottaa juhlaväestä muutaman valokuvan. Ehdotukseeni suostuttiin ehdolla, että saisin ottaa kaksi kuvaa, jonka jälkeen minun pitäisi poistua praasnikka-alueelta, koska ei ollut tapana, että miehet paimenta lukuunottamatta saisivat osallistua naisten juhlaan.

Tähän suostuin ilomielin ja jonkinajan kuluttua menimmekin sitten yhdessä laulajaeman kanssa juhlapaikalle, jossa meidät edeskäypä otti tervetuliaisryypyin vastaan.

Heti alkuun meidän jälestämme tuli paimenkin, jonka emännät ottivat perin repäisevästi vastaan. Vasta silloin ymmärsin, miksi paimen kävi vain juhlan alussa ottamassa hät'hätää karjan onnea tarkoittavat ryyppynsä!

HIETAJYVÄ

Inkeriläissyntyinen opettaja Aapo Iho on julkaissut Hietajyvä-nimisen runokokoelman, joka käsittää hyvän joukon toista sataa runoa. Tätä runoteosta on jo kauan odotettukin, sillä onhan hän vanhemmalle inkeriläispolvelle näissä merkeissä ollut jo ennestään hyvin tuttu. Sikäläisissä julkaisuissa oli aikoinaan op. Ihon runoja aina tuontuostakin. Ikävä vain, että ne ovat auttamattomasti poissa tästä julkaisusta, koska ovat jääneet sinne, minne monen inkeriläisen kaikki muukin.

Muuten Hietajyvä-kokoelma ei ole täälläkään hänen ensimmäinen runokokoelmansa. Vuonna 1939 tuli häneltä julki teos nimeltä "Inkeri eli Runoja vartiopaikalta", mitä ei valitettavasti ole ollut enää pitkiin aikoihin saatavissa, koska teos myytiin vähässä ajassa loppuun.

V. 1941 prof. Viljo Tarkiainen julkaisi "Karjalan laulu" nimisessä teoksessaan useampia A. Ihon runoja:

"Ja katso, hänelle näytettiin,
mitä aika tuo, mitä aika vie.
Se untako vain, ja haavetta,
vai ennustusta lie —
sitä taida ei näkijä sanoa."

Jotta Hietajyvässä olevat runot tulisivat lukijalle läheisiksi, olisi tunnettava ne lähteet, jotka nämä runot ovat synnyttäneet, sillä opettaja Ihon elämänvaiheet eivät läheskään mahdu tavalliseen ihmiskohtaloon.

Op. Aapo Iho on, kuten jo mainitsin, Inkerin suomalainen, jonka, kuten muittenkin inkeriläisten esi-isät ovat Suomesta siirtyneet Inkeriin Kustaa II Adolfin aikoina 350 vuotta sitten. Hänen synnyinkotinsa oli Pietarin kaupungista lounaaseen n. 30 km päässä supisuomalaisessa Hietamäki-nimisessä pitäjässä Noiselan kylässä, jossa hän nuoruusvuotensa vietti seppäisänsä apulaisena. Ei suotta hän runossa "Isälleni" sano:

"Ken ikänsä on tulta lietsonut
ja rautaa taivuttanut tahtons mukaan,
hän, Luoja nähköön, kovat kokenut
ja voittanut ne myöskin on, jos kukaan."

Jo Kolppanan seminaarin ensimmäisellä luokalla ollessaan hän kirjoitti seminaarin juhlaalbumiin profeetallisesti kalskahtavat sanat:

"Ken olis hän, ken rohkenisi kieltää
tään laitoksemme suuren, jalon työn?"

Ja itse hän siihen vastaakin:

"Ei kansan lapsi varmaan,
ei jäsen heimon koetellun tään —
sen voi vain vieras halpamieli tehdä,
ken tuskaa tunne ei, ei epätoivon työtä,
min kautta kansa pyrkii uuteen elämään."

Neljättä vuotta riehuneeseen ensimmäiseen maailmansotaan osallistui A. Iho metallityöläisenä pietarilaisessa asetehtaassa ja vallankumouksen jälkeen osallistui vuoden Inkerin Nuorisoliiton 1 puheenjohtajan ominaisuudessa nuorisotyön organisointiin kuuluen samalla "Neva"-lehden toimituskuntaan.

Hänen ensimmäiset opettajavuotensa olivat vallankumouksen jälkeistä ankeata aikaa, sillä kouluissa vallitsi kaikkien opetusvälineiden puute. Lukukirjoina käytettiin kalentereita, virsikirjoja ym tilapäistä käsillä olevaa tekstiä. Kirjoitusvälineiden laita oli myöskin niin ja näin. Hän kertoi onnistuneensa tehtaalta vaihtokaupan avulla saamaan käärön harmahtavaa käärepaperia, josta tehtiin vihkoja . . .

Pian joutui inkeriläinen opettajisto kauttaaltaan vainon ja silmälläpidon kohteeksi. Niinpä Aapo Ihokin sai kokea kaiken sen aina vankilaa myöten.

Viimein tilanne kävi niin kestämättömäksi, että piti yhtäkkiä jättää kotikontu, jopa perhekin ja lähteä epätoivoisesti yrittämään rajan yli kohti tuntematonta tulevaisuutta.

Perin dramaattiseksi muodostui kuulasateessa takaa-ajettuna pako Laatokan jäällä. Täällä sitten, yksin tällä puolen rajan, erossa perheestään kirposivat hänen kynästään "Ikävä"-otsikkoisessa runossa sydäntä riipaisevat säkeet:

"Sinun kanssasi vaeltain
on päivät kuin vuodet ikään,
kun ailutta aatostain
ei kirkasta mikään, ei mikään.

Sinä, harmaa sisaruein,
miksi yhytit tieheni tiesi,
kun sain tälle matkallein
minä, kohtalon kiusaama miesi?"

Tämän jälkeen hän lähti vielä kaiken uhallakin salateitse hakemaan kotoaan vaimonsa ja kahta sylilastansa. — Kuinkahan moni olisi enää uskaltanut lähteä tällaiselle epätoivoiselle matkalle? Mutta tämäkin uhkarohkea yritys onnistui, vaikkei ilman suurta riskiä ja monia kiperiä tilanteita — mm. eksyksissä harhailemista pohjois-Inkerin metsissä lapset sylissä, joita hyttyset ahdistelivat armottomasti, kuin myöskin kahlaamista polviin saakka upottavalla rannattomalta tuntuneella nevalla . . . Tämä tapahtui touko—kesäk. vaihteessa 1922.

Uudessa isänmaassa oli sitten alettava kaikki alusta ja koko ajan tätä herkkää runoilijasielua painoi kotiseutuikävä.

"Aa— aa-aa-aa! jos ei kuulis kukaan,
lähtisin ja pikkuvauvan ottaisinkin mukaan.
Sinne veisi soukka polku yli hyisen rajan,
yli soiden, yli maiden, yli vaikeen ajan.
Siellä, siellä pienelleni satu selkeneisi,
siellä laulut lohduttomat pian valkeneisi.
Purot kevättänsä soisi, linnut laittais pesää,
ilomiellä vuottelisi ihmislapset kesää . . .
Aa-aa-aa-aa! Älä itke, muru:
salainen on isän, äidin kaipaus ja suru."

Jatkuu siv. 7

Terveisiä Turusta

INKERILÄISTEN KERTOMAA RUUNUN- ELI LINNANLAPSISTA

VI

Ennenkuin kiiruhdamme eteenpäin tässä jatkokertomuksessamme palaamme vielä hetkiseksi pariin edelliseen tarinaamme, joita muutamat painovirheet jäivät vaivaamaan, valitettavasti. Toinen noista virheistä oli IV luvussa, jossa Maria Hartikaisen kotiosoitteeksi oli merkitty Röttiöläntie, kun olisi pitänyt olla Rättiäläntie. Enemmän oli virheitä päässyt pujahtamaan V luvussa olevaan Matti ja Anna Ihon kertomukseen, jonka 1. kappaleen 3. rivillä pitää olla "Halisten kosken tuntumasta", 2. kappaleen lopulla oleva lause pitää olla "Kertojain sukulaiset kutsuivat häntä nimellä "Rist'emon Paavo" ja 3. kappaleen keskellä oleva paikannimi pitää olla "Tsarskoje Selo". Ymmärtäväinen lukijahan nämä korjaukset tosin on kyllä kyennyt itsekin tekemään. — Teemme tässä samalla vielä vähäisen asiakorjauksenkin III lukuun, jossa mainitun Y r j ö R a u t a s e n todellinen syntymäpaikka on Vuoleen K o i v u k y l ä ja aika siellä 16. 8. 1903.

Sittenpä taas pääsemmekin jatkamaan Yrjö Rautasen kera 12. 6. 69 tekemäämme kiertomatkaa, jonka nyt suunnistimme Aurajoen länsipuolelle ja siellä ensin Takaniemen kaupunginosaan. Täällä asuu Turun inkeriläisten "Nestor", ent. maanviljelijä A b r a h a m L a t t u, joka on syntynyt 30. 11. 1875 Kolppanan seurakunnan Lätinän kylässä, Lattulan kuulussa talossa. Samassa talossa muuten näki 25. 8. 1857 ensimmäisen päivänvalonsa myös Kansallisteatterimme lahjakas näyttelijä Iisakki Lattu, jonka maallinen vaellus päättyi 7. 5. 1932 Helsingissä. Abraham Lattu asui omaisineen sodan jälkeiset 16 vuotta Ruotsin Kungsörissä, mutta tuli sitten jälleen Suomeen ollen hänen osoitteensa nyt Päivölänkatu 9, Turku 24.

Vanhus on muistinsa puolesta vielä varsin vireässä kunnossa kertoen Lätinässä ja sitä ympäröivissä kylissä aikoinaan olleen melko paljonkin linnanlapsia hoidettavina, asuen hänen kotonaankin heitä kaksi poikaa: Vasilij Konstantinowitz ja Jegor Aleksandrowitz viipyen he siellä sotaväkeen menoonsa asti. Heistä maksettiin 3 ruplaa kuukaudessa 15 ikävuoteen asti. Heitä kumpaakin pidettiin talossa aivan omien veroisina, käyden he kuitenkin venäläistä koulua, omien poikien käydessä suomalaista. Jegor olikin koulussa erittäin teräväpäinen opiskellen hän vielä insinööriksikin ja saaden valmistuttuaan paikan Moskovan Kremlissä. Vasili taas sotaväestä päästyään meni Inkerissä kotivävyksi suomalaiseen taloon. Jegorista tuli innokas kommunisti ja kun hänen vaimonsa oli toista mieltä niin heille tuli avioero.

Edelleen Abraham Lattu kertoi, että moni linnanlapsi sai periäkin kasvatusvanhempansa, etenkin jos näillä ei ollut omia lapsia. Aikuisiksi tultuaan paremman näköiset tyttölapset vietiin takaisin Pietariin työpaikkoihin, toiset taas jäivät maaseudulla naimisiin. Täytettyään 21 vuotta tytöt pääsivät "välilleen" ja saivat 50 ruplaa käyttörahoikseen. Myös alle 21 vuotiset mennessään naimisiin saivat 50 ruplaa "häärahoiksi". Maksu suoritettiin Pietarissa olleesta virastosta.

Kolppanassa oli lääkärillä Voksoisten kylässä hovi asuttavanaan, ja hän kävi kahdesti vuodessa eri kylissä tarkastamassa ruununlapsia, jotka silloin piti viedä johonkin ennalta määrättyyn paikkaan tarkastettaviksi. Lääkärin ajokilla oli aina kaulassa heleä-ääninen kello, jonka ääni kuului kauas, ja siitä kyläläiset saivat tietoonsa tarkastuksen olevan tulossa. Heikosti pidetyt lapset otettiin armotta hoitajiltaan pois.

Kullakin linnanlapsella oli kaulassaan 5 kopeekan suuruinen pyöreä luu, jossa asianomaisen lapsen numero ja lääkärillä kirjassaan numeroa vastaava lapsen nimi. Kun lapsi itse muisti numeronsa, sai hän heittää luun pois. Myös kouluun jouduttuaan lapset alkoivat hävetä kaulassa riippuvaa luutaan ja heittivät sen menemään. Kolppanassa oli linnanlapsilla oma koulu, joka oli venäläinen. Voksoisten lääkärin tultua tarkastusmatkallaan kylään suomalaispojat pyrkivät pilkkaamaan tarkastukseen joutuvia lapsia.

Pojat olivat kylissä hoidokkeina yleensä 15

HIETAJYVÄ . . .

Olisi luullut, että kova kohtalo olisi jo jättänyt perheen rauhaan, mutta näin ei tapahtunut. Raskain isku oli koettavana, kun sylissä Suomeen kannettu esikoinen kannettiin sotatantareelta aseveljiensä seuraan Vetelissä. Runoilija ei jaksanut enää muuta kuin murhemielellä todeta:

”Ajan tullen kuollut kutsun saapi
Luojan luokse ylösnousennassa,
yhtyäkseen Isän kirkkauteen.”

Nähtävästi tämän kaiken jälkeen runoilijan ajatusmaailma palasi jälleen takaisin lapsuutensa uskoon, koska monet raamatunaiheiset syvälliset runot näkivät päivänvalonsa vielä tässäkin kokoelmassa, kuten esim. ”Messias”-runossa:

”Sun muistossasi, Maria murheinen,
lie vielä retket monet miehen sen,
nyt jonka näet kuolon Golgatalla:
Hän, tuomitsema roomalaisten lain,
viaton, syytön, nöyrä oli vain
ja nääntyi äsken raskaan ristin alla . . .

— Tähänkö, julmaan ristin kuolemaan
sun Gabrielis tuli siunaamaan
ihanat unes toteutuvaksi?
Niin kysellä nyt, äitiparka, saat —
ei vastaa Sulle taivaat eikä maat,
vaik yhä kysyt: ”Miksi, Herra, miksi?”

Ja lopuksi runoilija elämän kohluihin väsyneenä kääntyy vielä Suomi-äidin puoleen nöyrällä pyynnöllään:

”Vain yksi nöyrä, harras toivomus
on Inkerillä Suomiäitiin nähden:
ettei se luopuis surunlapsestaan,
ei unohtaisi sitä rajan tähden.

Ei luuta luustaan, lihaa lihastaan
se kieltäisi, ei luotaan loitos työntäis,
vaan lähentäis ja pitäis omanaan
ja lapsen oikeudet sille myöntäis.”

Olen lukenut ko. runot syvää kunnioitusta tuntien. Tekijän monivaiheiset elämänkokemukset, jotka runoissa heijastuvat ovat hänen kuvauksissaan aitoja ja inkeriläisenä perinteenä hyvin kuvaavia. Siksipä runosäkeet tuntuvatkin ikäänkuin pulppuavan suoraan kansanlaulun hetteistä.

Hänen runomittansa sujuu sellaisella tavalla, jota ei nykyrunoja harrastava enää uskoisi äidinkielessämme mahdolliseksikaan, ja siksi se on ainakin vanhemmalle polvelle kovin tunteenomaista ja sydäntälämmittävää.

Hietajyvää voin täydellä syyllä suositella jokaiseen kotiin.

Antti Hämäläinen

---

vuotiaiksi ja siihen asti myös heistä maksettiin, 21 vuotiaina he joutuivat sotaväkeen. Voksoisten kylässä oli noin 90 taloa ja noin 40 talossa pidettiin linnanlapsia. Vallankumouksen jälkeen lapset kaikki muuttuivat suomalaisiksi ja myös luterilaisiksi uskonnoltaan. He kävivät rippikoulun ja suomalaisessa kirkossa.

Mitä vielä Vasilijn ja Jegorin myöhempiin vaiheisiin tulee, niin edellinen heistä kuoli vasta juuri 50 vuoden ikään päästyään. Sitä ennen hän kävi varsin usein naapurissaan, ja hänen perheensäkin tuli Inkerin suomalaisten kera ensin Suomeen, mutta muutti sitten Riigaan. Jegor taas kävi ainakin kahdesti entisessä kasvatustalossaan, viimeksi vielä 60 vuotiaana jouduttuaan eläkkeelle. Kun Latun omilta pojilta rautatieläisinä ja miniältä opettajana otettiin Lattulan perintötila pois ja liitettiin paikalliseen kolhoosiin, niin he kirjoittivat asiasta Jegorille kirjeen Kremliin. Ei aikaakaan niin sieltä tuli Kolppanaan jyrkkäsanainen virkakirje, jossa määrättiin tila heti annettavaksi takaisin Latun suvulle.

R. R.

HÄN ON VALMISTUNUT

Meidän kaikkien rakastama yhteinen suuri ystävämme pastori Kristof Shjuuja on valmistunut. Hän on nyt paitsi pastori myös filosofian maisteri. Kun on luja tahto ja suuri luottamus Jumalaan, niin mies menee vaikkapa läpi harmaan kiven. Tämän todisti saavutuksellaan ystävämme Shjuuja. Hänen piti ensin opetella suomenkieli, tämä vaikea kieli, hänen oli sen jälkeen paneuduttava kaikella tarmolla lukuihin ja hän onnistui yli odotusten. Hänen saavuttamansa pistemäärä oli nyt tapahtuneessa publiikissa suurin. Hän oli paras. Tämän huomioi yliopisto ja seurakunta lahjoittamalla hänelle tässä tilaisuudessa kultaisen maisterisormuksen. Toivotamme hyvälle ystävällemme siunausrikasta tulevaisuutta hänen nyt lähtiessään kotimaahansa suorittamaan suuriarvoista työtään heimolaistensa keskuuteen. Risto, me muistamme Sinua ja siunaavat ajatuksemme ovat aina Sinua lähellä. Muista aina, että vaikeuksien läpi työ kirkastuu.

VPK

Johannes Angere:

KULLANKYLÄ

Otava 1969

Ennenkuin malttamaton lukija on ennättänyt lukaista kaksi ensimmäistä sivua tästä vankkatekoisesta romaanista (471 siv.) joutuu hän tekijälle sanomaan: Mutta hyvä veli — tämähän ei ole totta! Sanoo, jos tuntee asiat niiltä vaiheilta, kuten meistä moni vielä tietää ja tuntee. — Angere nimittäin kertoo erään Kullankylän neitosen opiskelevan v. 1915—16 vaiheilla viimeistä vuottansa Kolppanan seminaarissa. Ja tämä ei pidä paikkaansa, koska Kolppanan seminaariin voitiin ottaa ensimmäiset naisoppilaat vasta syksyllä v. 1917, t.s. vallankumouksen jälkeen, kun oli suurin toivein saatu seminaari laajennetuksi.

Mutta muuten antaa Angere kyllä täyden tunnustuksen sille kulttuurityölle, mitä Kolppanan seminaari Inkerin suomalaisten keskuudessa on olemassaoloaikanaan, siis vuodesta 1863 alkaen suorittanut.

Tämä asiantuntemattomuus aiheutuu kaiketi siitä, että Johannes Angeren syntymävuodeksi on ilmoitettu 1915. Kouluikäisyyteen ehdittyään joutui Angere olosuhteiden pakosta venäläiseen, neuvostoliittolaiseen kouluun ja lahjakkaana poikana jatkoi hän opiskelua yleten oppikoulun opettajaksi.

Toinen maailmansota johti nälkää näkevän Inkerin suomalaisen väestön siirtoon Viron kautta Suomeen ja sitä tietä joutui Angerekin muuttamaan maasta maahan. Ruotsiin jouduttuaan hän jatkoi siellä opiskelua eikä kielimiehelle kaiketi tuottanut suuriakaan vaikeuksia ruotsinkielen oppiminen. Opiskelu Upsalassa tavotti kohokohtansa tohtorinväitöskirjassa. Niinpä hän sitten Lundin yliopistossa vaikutti venäjänkielen lehtorina sekä länsimaiden ainoana paleosiperialaisten kielten dosenttina kymmenisen vuotta.

Tästä saakin selityksensä hänen romaanissaan viljelemänsä kotoinen murre. Se on valitettavan avutonta. On syytä kysyä, miksi ei Angere kääntynyt tässä murrejutussa asiantuntijoiden puoleen?

Kyllähän juttu luistaa huonostikin murtaen, mutta . . . niin, ajan tasalla ollen Angere ui kuin kala vedessä sitä elämän viehätystä viljellessään. Ne hänen merimiehensä olivat varsin liikkuvia ja jokapaikkaan ehtiviä veikkoja, niin että lempikin senkun leimahteli. Ja miten ollakaan — varsin kenraaliksi ylenivät ja joutuivat — saman seudun pojat — vastakkaisten leirien rulliin. Siinäpä sitä jännitystä.

Kyllä Angerella on varsin oikeita ja päteviä tietoja niiden vallankumoustapahtumien vaiheista. Esim. Leninin saapuminen Pietariin on kuvattu tarkkaan. (Sattumalta osuimme huonetoverini kanssa Kouvolasta nousemaan samaan junaan, missä Lenin matkusti, ollen Saksasta tulossa Pietariin. Me olimme Sippolassa pääsiäisvieraina huonetoverini veljen luona. Jotain me ounastelimme jo Valkeasaarella, kun tullimiehet naureskellen kulkivat junan päästä päähän passeja tarkastamatta ja tavaroita tutkimatta. Saavuttuamme Suomen asemalle Pietarissa, ihmettelimme sitä juhlavaa vastaanottoa.) Angere kertoo kuin olisi itse sen nähnyt.

Kotikylänsä maisemia ja elämää kuvatessaan tallettaa hän paljon sekä kesäisiä että talvisia kauneusnäkymiä. Ja mantereen eläjille on uutta ja mielenkiintoista kaikki kalastukseen liittyvä toiminta. Pienviljelijöitähän kullankyläläiset ovat kaikki toiset, Rattaan Paavo vaan on tarmollaan ja yritteliäisyydellään kohonnut muita vauraammaksi. Laivan omistajana hän liikkuu tavaran hankinnoissa kuljettaen milloin mitäkin kaupunkien välillä.

Kyläinen moraali kesti vallankumouksen pyörteissä sattuneissa yllättävissäkin tilanteissa. Lainaan tähän Reijun Matin vakavat sanat sellaisen rikkeen tehneille, joista toinen oli joutunut jopa miehisen käsittelyn kohteeksi: ”Mie en taho olla tuomarina, mutta teijän tapaus on vierasta Kullankyläll. Sie ajattele itse, Impi. Jos teitä naisija ei pidettäisi kuriss, nii mitä täst lopult tulisi? Tämä ei ole leikki. Täss pittää olla oma kuri, muuten koko meijän talonpoikien elämä mennöö nurin-narin, ihan sekasin mennöö. Nii se vaa on. Hyvvää yötä.” (Näissä muutamissa virkkeissä huomaa jo murteen epä-aitouden.)

Kotikylänsä ulkopuolelta kuvattavia valitessaan Angere seuraa kiinteästi vallankumousta, tarkoitan ensimmäistä vallankumousta seuranneita taisteluita sisällissodan eri rintamilla. Ja kerkeät kullankyläläiset ehättivät lähes kaikkiin otoksiin, puolella tai vastapuolella. Vieläpä

kommunistien komentokeskuksissa oli heillä tekemisiä. Siinä yhteydessä antaa Angere melko tarkan luonnekuvan niistä toisiansa kadehtineista tsaarin kenraaleista.

Mutta eivät Kullankylänpojat ole suinkaan kaikki vasemmalle sokaistuneita. Niinä aikoina, kun Suomen itsenäisyys oli vielä historian vaakalaudalla, sanoo (siv. 81) Kolppanan seminaarista lähtenyt opettaja Armas Valtonen: ”Minä, Armas Valtonen, venäläinen upseeri, olen yksi asia ja Suomi kokonaan toinen. Mutta Suomen saatua itsenäisyyden minäkin voisin sanoa, että olen suomalainen, sellaisen kansan edustaja, jolla on oma valtio. Se tunne lämmittää jokaisen suomalaiseksi syntyneen sydäntä.” (Toisin tuntevat asenteensa nykyisen Suomen partaradikaalit . . !)

Varsin valistuneeksi kyläkunnaksi ei Kullankylää liene aihetta merkata, sillä 60 taloutta käsittävään yhdyskuntaan tuli yksi vuosikerta ”Neva”-lehteä ia sama määrä katulehteä ”Kopeikka”, jota kylläkin taidettiin vähemmän lukea, kuin kääriä sätkäksi uhrattaessa kotoisia kessuja . . .

”Nevan” tilaaja sekä lukija oli tietenkin Paavo Ratas. Mutta miksi tämä jykevä työn sankari kiroili niin ankarasti? Eihän meillä päin ennenmuinoin harrastettu kuin äärimmäisissä poikkeustapauksissa tuollaista hillitöntä apuvoimien kutsuntaa. Paavo taas lasketteli litanioitansa aikaa ja paikkaa valitsematta. — Koska samassa lehtiasiassa tekijä ihmetellen kyselee, että miksi ”Neva”-lehti on lakannut tulemasta tilaajalleen, niin saanen sen viimeisenä elossa olevana toimittajana vastata, että ”Neva”-lehti ei miellyttänyt Suomesta paenneita punaisia ja he perustivat sen korvikkeeksi Viipurissa ilmestyneen ”Työn” sivutoimituksen ja toimittajaksi nimesivät vähäisen kynäilijän Väinö Pukan, jonka tuherrukset Nevan toimittaja oli pistänyt paperikoriin. Oli siis aihetta kostaa ja Pukka kosti. ”Neva” lakkautettiin muka vastavallankumouksellisena.

Kullankylän maan vähyyteen ja siitä johtuvaan köyhyyteen oli syypää lähin suurtilallinen, joka omisti laajat viljelysalueet sekä vielä laajemmat lähiseutujen metsät.

Kerran vallankumoustapahtumien huumaamina olivat läheisen venäläisen kylän asukkaat menneet tinkimään lisää maata, mutta paikalle hälyytetty sotilasosasto tyrmäsi tämän yrityksen. Mutta toisen kerran kävi hullummin. Kyläläiset — keitä kaikkia siinä mukana olikaan — menettivät malttinsa, mukiloivat tilallisen ja sytyttivät rakennukset tuleen. — Sehän se on vanha kaava tällaisissa kostotoimissa . . .

Talonpojat rauhoittuivat, kun kommunistit lupasivat tyydyttää maan tarpeen ja tyydyttivätkin kolhoosijärjestelmällä! V. 1861 keisari Aleksanteri II lakkautti maaorjuuden, mutta alkaen vuodesta 1930 punainen tsaari Stalin palautti sen kiinnittäen kolhooseihin ”vapaaehtoisesti” liittyneet talonpojat irtipääsemättömiksi . . .

Hietamäkeläisenä en malta olla sieppaamatta tähän vielä Angeren lennokkaasta taistelukuvauksesta tapausta Lugan ja Pihkovan välillä. (Siv. 234)

”Andren vieressä seisonut matruusi kaatui maahan. Lumi alkoi tulla punaiseksi. Ojalle oli noin parisen sataa metriä.

— Älkää jättkö minua, haavoittunut pyysi voimakkaasti murtaen venättä ja kuivaten kädellään verta leualtaan. — Taitaa sattui keuhkoon, kun on niin vaikeata hengittää . . . Ja suusta tulee verta . . .

Andre alkoi kantaa haavoittunutta ojan suojaan. Sen rantoja peitti kuiva karhunputki. — Laske minut maahan, haavoittunut pyysi. — Loppu on jo lähellä . . . tunnen . . . Ennenkuin kuolen . . . haluan . . . Olen Rospeekalta läheltä Strelnaa . . . Adam Osipovits Kurkinen . . . Kotona on vaimo ja poika . . . Tiedottakaa kuolemastani . . .

— Mie olen myöski ingeriläine, Andre sanoi suomeksi. — Mie käyn sinun kotikylässä ja kerron.

— Sano Liisall, miun naisell, ett pitäis hyvvää huolt pojast . . . Isäll sano, ett pyytäis pappii . . . ruumiinsiunauksen. Mie uson Jumalaa. Sano tämä äitill . . . Hä . . . ilo . . ., haavoittunut ei jaksanut enää puhua.

Herkän kohtauksen jatkon jätän kaikkien itsensä kirjasta luettavaksi, joita tämä kohtaus kiinnostaa.

— — —

On valitettavaa, että tällaiseen yhden kyläkunnan elämänkuvaukseen kiteytetty romaani on saanut vauhdittajakseen Rasputinin jäämistöstä kappaleen hillitöntä . . . no, jääköön sanomatta.

Kuitenkin kaikitenkin olen sitä mieltä, että Johannes Angerella on sanoma ajallensa ja kansallensa, jahka se kypsyy rauhassa puolueettomalla maaperällä.

Aapo Iho

RUOTSIN INKERINSUOMALAISTEN 23. KESÄJUHLA VÄSTERÅSISSA

Juhlaohjelma

19.6. klo 16.00 alkajaistilaisuus Kyrkbacksgården Skolgatan 12

19.30 kansallinen juhla Konserttisali (Huom. Kansallinen ilta on siis poikkeuksellisesti juhannusaattona. Ohjelmassa mm. palkintojen jako muistelmien kirjoittajille, suomalaisten tanhuujien esityksiä. Juhlaesitelmän pitää rva Hanna Sevelius Tukholmasta.)

20.6. klo 8.30 juhlajumalanpalvelus Tuomiokirkossa, saarnaa piispa Sven Danell

12.00 kenttähartaus ja urheilu Arosvallen

16.00 ISK:n vuosikokous Kyrkbacksgården

18.00 juhlaseurat Kyrkbacksgården

21.6. klo 8.00 jumalanpalvelus ja Hp ehtoollinen. Saarnaa rovasti Matti Vironmäki, avustajina pastorit Olavi Salminen, Erkki Huhta ja Martti Lehtinen.

Juhlakansliasta Kyrkbacksgårdenista saa tietoja ruokailusta ja majoituksesta. Etukäteen majoitustilauksia ottaa vastaan Peter Vaskinen Vitmåragatan 28, 72226 Västerås puh 021/146499.

Urheilu: Yleinen sarja: 100 m, 400 m, 1500 m, pituus- ja korkeushyppy, kuulantyöntö ja ruotsalaisviesti. Pojat 12— 16 v sekä alle 12 v: 60 m:n juoksu, tytöt 12—16 v sekä alle 12 v: 60 m:n juoksu. Ikämiehet (yli 35 v): 100 m:n juoksu. Paikkakuntien väliset ottelut: 4x100 m viesti ja köydenveto. Hupilajina säkkijuoksu. Välittömästi yleisurheilukilpailujen jälkeen pelataan Suomen ja Ruotsin inkeriläisten välinen jalkapallo-ottelu.Huomio! Urheiluun osallistujia ei ole vakuutettu juhlan järjestäjien taholta. Yleisurheiluun osallistuvien on ilmoittauduttava kesäkuun 15. päivään mennessä os. H. Toikka Agnegatan 12 C 72217 Västerås puh 021/118091. Poikkeustapauksissa hyväksytään ilmoittautuminen urheilukentällä puoli tuntia ennen juhlan alkua. Laji viedään läpi, jos ilmoittautuu vähintään kolme osanottajaa.

Tervetuloa joukolla mukaan omaan juhlaamme!

Juhlatoimikunta

VUODEN 1970 TALVIJUHLIEN TILITYS

Tulot:

	kr
Sisäänpääsyjä 3/1 90 kpl à 5 kr	450:00
Kolehti kirkossa 4/1	330:52
Kolehti seurakuntakodilla 4/1	204:16
Kahvitarjoilu	330:38
2 kpl arpajaisrengasta	198:00
	1.513:06

Menot:

Juhlavieraiden matka- ja majoituskuluja	442:50
Mölnlycken kuoron matkakulut	75:00
Kahvitarjoilutarpeet	94:82
Voitot arpajaisiin	34:50
Juhlasalin vuokra	140:00
Puhelinkuluja	6:50
	793:32
Bruttovoitto	719:74
20 % ISK:lle	— 143:95
Boråsin Inkerin Kerhon nettovoitto	575:79

Boråsissa 26/2 1970

Wictor Kainelainen

SULO HALTSOSELLE PROFESSORIN ARVONIMI

Tasavallan presidentti on myöntänyt professorin arvonimen fil.tohtori, dosentti Sulo Haltsoselle.

Prof. Haltsonen on Helsingin yliopiston kirjaston slaavilaisen osaston kirjastonhoitaja. Hän on syntynyt 26. 5. 1903 Pietarissa, jossa kävi kansakoulun ja yhteiskoulua, kunnes v. 1923 tuli ylioppilaaksi Terijoen yhteiskoulusta ja suoritti v. 1937 fil.kand. tutkinnon, v. 1944 tuli fil.maisteriksi, v. 1947 fil.lisensiaatiksi ja v. 1948 väitteli tohtoriksi. V. 1962 Helsingin yliopiston kansleri nimitti tohtori Haltsosen suomalaisen ja slaavilaisen oppihistorian dosentiksi.

Dosentti Haltsonen toimi Suomalaisen Kirjallisuuden seuran kirjastoamanuenssina 1929—51, kirjastonhoitajana vuodesta 1951, Helsingin yliopiston hist.-kielitieteellisen laitoksen kirjastonhoitajana 1946—52 ja kirjaston slaavilaisen osaston kirjastonhoitajana vuodesta 1952. Hän on toiminut venäjänkielen opettajana eri oppilaitoksissa. Viipurilaisen osakunnan kuraattorina hän oli vv. 1935—38, Kirjallisuudentutkijain seuran rahastonhoitajana 1939—53 ja sihteerinä v:sta 1941. Kalevalaseuran sihteerinä hän on toiminut pitkät ajat. Kuusaan lahjoitusmaamuseotoimikunnan sihteerinä 1937—45 ja julkaissut useita teoksia, väitöskirjansa aiheena Theodor Schvindt. Hän on valmistanut luettelon suomalaisista kirjallisuudentutkimuksista vv. 1901—1925 ym. bibliografiluetteloita. Karjalaisen Kulttuurin Edistämissäätiön puitteissa parhaillaan suoritettavassa heimollisen tietouden kokonaisohjelman toteuttamisessa tohtori Haltsonen on ollut mukana jaoksen johtajana. Hän on kirjoitellut kulttuurihistoriallisia artikkeleita useihin tieteellisiin julkaisuihin, aikakauslehtiin ja sanomalehtiin, m.m. Karjalaan.

KOULUNEUVOKSEN ARVO MATTI KÄHÄRILLE

Säätiömme hallintoneuvoston jäsen, Inkerin poika, kansanopiston johtaja Matti Kähäri on saanut kouluneuvoksen arvon ja nimen.

Maisteri Matti Kähäri syntyi Inkerin Lempaalassa 28. 8. 1912, tuli ylioppilaaksi Käkisalmen Yhteislyseosta 1931, valmistui fil.kandidaatiksi 1936 ja maisteriksi 1937.

Räisälän Kansanopiston johtajan viransijaiseksi hänet määrättiin 1937 ja kutsuttiin johtajaksi 1940 jossa virassa hän oli vuoteen 1933 jolloinka hänet kutsuttiin Kanneljärven kansanopiston — inkeriläisten suosima kansanopisto — johtajaksi 1953 ja jossa virassa hän edelleenkin on.

Varsinaisen toimensa ohella on Matti Kähäri osallistunut ja edelleenkin osallistuu lukuisiin luottamustoimiin m.m. Inkeriläisten Sivistyssäätiön hallituksen ja Inkerin historian toimikunnan jäsenyyteen. Useat ulkomaanmatkat ovat avartaneet näkemystä ja kirjallisista töistä mainittakoon Vuokselan ja Räisälän historiat.

Onnittelemme.

VPK

Muistat sie viel?

No, muistanha mie viell', vaikka ikäkulta minulla jo lähenteleekin illansuuta, niin sittenkin ajatukseni usein vierivät sinne syntymäseudulleni, Laatokan meren rantamille. Laatokan rannalta maantietä pitkin matkustaessa oli parikymmentä kilometriä yhtäläistä tasankoa Sirkanjärvelle saakka. Sitä ennen jo oli maantien oikealla puolella korkeampia kohtia, Katumaankylä ja Karvasen-mäki, mutta ne eivät maantielle asti tavanneet, eivätkä ne mäet estäneet eteenpäin menemästä. Sirkanjärveltä edelleen, sekä länteen että pohjoiseen päin maasto muuttui kumpulevaksi, tahi niinkuin meillä sanottiin: "alkoivat mäkiset maat".

Mäkisiä maita oli Vuoleella, Toksovassa, Lempaalassa ja samoja mäki-kukkuloja oli Metsäpirtissä ja Raudussakin Suomen puolella Siellä Vuoleen ja Lempaalan pitäjien rajamailla, mäenrinteillä ja laakson liepeillä **Larin Paraske** ja **Sohvolan Ontroppi** Mellinen Kalevalaisia paimenlaulujansa lauloivat. Tarina kertoi, että he keskenään kilpailivat kumpanen olisi laulun taidossa parempi.

Viimeisen vuosisadan vaihteessa Kalevalaiset laulut eivät enää kaikuneet Pohjois-Inkerin rajapitäjissä. Nuorempi sukupolvi otti toisenlaiset, omat laulunsa ohjelmaansa, joissa he tunteensa tulkitsivat, surunsa ja ilonsa ilmitoivat. Mutta niittenkin laulujen taitajia oli siellä mäkisillä mailla, josta ne sitten ympäristöönsä levisivät. Oheisena esitän tässä muutamia laulunpätkiä:

"Heilallain on heliä ääni se ei kuulu tänne,
Kun kukkulat ja santavuoret on meijen välillämme.
Mäestä ylliä ja toisest' allua, siell' miun heilain elliä,
Hiä on rikas, mie uon köyhä, mutt' hiä ei minnuu kelliä.
(ei pidä halpana). (Laulu jatkuu)

"Laulelen ja rallattelen
Niinkuin satakieli,
Konsa ei uo surullinen
Tämän tytön mieli.

Mie en muiten laulaiskua
Mutt' suru tätä tiettiä
Kuin se heilain toisen kerall'
Ilo iltoi viettiä.

Tuota miull' on pahamiel'
Ja vähän tosatnaini, (kateuteni)
Kuin nyt elliä toinen tyttö
Minun osallaini.

Komiasti koivu kasvua
Kultain kartanolla
Oman kullan kainaloss'
On oivallinen olla".

Laulun sanat vuorottelivat, toisinaan ne olivat riehakkaan iloisia, toisinaan synkeän surullisia. Minun käsittääkseni tyttöjen laulut olivat sellaisia siedettäviä, leikki- ja lempilauluja. Poikien laulut olivat tavallaan samanlaisia, sillä niissäkin leimahteli lemmenliekki, mutta ajan virta toi (kuljetti) mukanansa poikien lauluun paljon rumaa, rivoa ja roskaa, jota nimitettiin rekilauluksi. Rekiresloissa olivat ne laulut alkunsa saaneetkin. Talviseen aikaan kun pojat ajelivat pitkiä metsätaipaleita, puita ja heinäkuormia hakemassa, he reessä istuessaan sepittivät reiluja rekilauluja, joita sitten ratoksensa rallettelivat. Mutta se laulun raiku ja kaiku ei häipynytkään sinne metsän uumeniin, vaan kesän aikana pojat hurjana huusivat samoja lauluja kylänkujasilla ja talojen lähettyvillä. Vanhemmat henkilöt eivät siitä pitäneet, ukot ärähtelivät pojille: "Mänkiä metsiä huutamua". Vaimoihmiset vaikeroivat ja melkein rukoilemalla neuvoivat poikia, jotta: "Älkiähä työ hyvät pojat laulako noin ilkeitä lauluja ihmisiin ikkunain alla". Vaikka sitten pojat hiukan siivilöivät laulun sanoja, niin eivät suinkaan ne vielä mummojen kuunneltavaksi mielenmukaisia olleet, esim.

"Jos tiä nyt poika jolloin kulloin
Sattuu joskuus juomua,
Niin kerkijäät ne kylän ämmät
Sannua kottii tuomua.

Tiän kylän ämmät on kippurahännät
Kupparit ja noijat.
Mie elän omass' kotonnain
Ja minkän hyö mull' voivat.

Tiän kylän ämmät pitäis' laittua
Suurie savutuppua,
Tervaspuilla lämmettiä
Ja sauvvuu tukehuttua."

Tämän tapainen laulun loilotus, Pohjois-Inkerin rajapitäjissä, suvisina sunnuntai-iltoina jatkui toisinaan melko pitkälle, jopa pikkutunneille saakka ja siten häiritsi ihmisten iltaunia. Vuoleen kirkon lähellä asui eräs vakavamielinen varvali-ukko, kiusaantuneina poikien ilta-yö-lauluihin, hän manautti muutamia kovaäänisempiä poikia käräjiin, luuli lain varjolla tukahduttavansa poikien mökälaulun. Ei ole tiedossani, miten asiaa käsiteltiin oikeudessa. Poikia ei panneet putkaan, eivätkä he sakkoakaan saaneet. Pojille ei tullut mitään rangaistusta, livahtivat vapaiksi, niinkuin koira veräjästä, mutta ei laulun sepittäjää tarvinnut ettäältä etsiä, samat pojat heti voiton varmoina kajauttivat kuuluviin seuraavan laulun:

"Laulusta meitä lakkii vettiä
Vanha varvali-ukko
Eikös muut siitt laulaa sua
Kuin lukkari ja kukko?"

Yllä olevan olen kirjoittanut todistaakseni että Pohjois-Inkerissä laulun mahti ei ollut männyt maan rakohon; nuorison, erittäin tyttöjen lauluissa oli suunnattoman paljon sisältöä ja loppusointu oli sama kuin Kalevalassa; poikien lauluissa usein se nuoruuden hulluus pursui yli äyräitten ja oli kyllä toivomisen varaa. Mutta kypsyi uusia parannuskeinoja. Kun uudet tuulet alkoivat Pohjois-Inkerissäkin puhaltaa, niin laulu ja soitto, sekä yleensä valistusriennot jo olivat hyvällä alulla, mutta ne kaikki tukahtuivat suuren venjän vallankumouksen myrskyissä.

Terveisiä kaikille!

Toiste lisää: **Matti-setä**

Inkeriläisten Sivistyssäätiön palsta

SINI-Suurarpajaisten puhtaan tuoton jako:

Suomen Raittiusjärjestöjen Liitto	6.071.77
Inkeriläisten Sivistyssäätiö	4.250.24
Suomen Harrastajateatteriliitto	3.035.89
Centralförbundet för svenska teater-amatörer i Finland	3.035.89
Sosiaalityöntekijäin Liitto	1.821.53
yht.	18.215.32

Arpajaiset eivät tällä kertaa onnistuneet yhtä hyvin kuin edellisellä kerralla. Se koski kaikkia osallistujia. Pääsimme kuitenkin jaossa toiselle tilalle. Hyvä sekin. Yrittävää ei rangaista. Säätiö esittää mitä parhaimmat kiitokset kaikille niille, jotka myivät ja välittivät arpojamme. Tämä on sitä parasta omatoimisuutta. Kun otamme huomioon, että monet luovuttivat asiamiespalkkionsakin Säätiölle niin yhteissummaksi kertyy yli 5.000.— ja mistäs tällaisen summan muuten otat. On otettava huomioon, että kun arvat olivat myynnissä oli Säätiön hallitus täydessä touhussa saadakseen Inkerin historian myydyksi ja se vei oman panoksensa. Kuitenkin kaikitenkin hyvin meni ja vielä kerran suurkiitos-kostjumala.

LAHJOITUKSIA

Jo aikaisemmin ilmoitettujen lisäksi ovat seuraavat Sini-arpojen asiamiehet luovuttaneet myyntipalkkionsa Säätiölle:

Ahonen A. Hiekkaharju	2.75
Heinonen Maria Oulu	13.—
Holm Milja Ruonala	7.50
Kelo Yrjö Helsinki	7.50
Kylmälahti Elvi Tampere	7.50
Kälviäinen Toini Karjasilta	30.75
Laurikkala Saini Turku	16.—
Parkkali Anni Helsinki	7.50
Puumalainen Maikki Vaasa	15.—
Savolainen Eino Asikkala	14.—
Tapanainen Ville Laajalahti	4.65
Vehniäinen Elli Helsinki	7.50

Säätiön hallitus esittää sulimmat kiitokset näistä lahjoituksista. Pienistä puroista muodostuvat isotkin joet. Kiitos.

VPK

NUORTEN PALSTA

Oskari Toivokainen:

KYYKKÄ

Pistäydyimme eräänä iltana Inkerin Hietamäen seurakunnassa Ärttölän kylässä v. 1895 syntyneen, nykyisin eläkkeellä olevan Henrik Ärtön luona, joka auliisti lupautuu kertomaan eräästä inkeriläisen kansanelämän keskeisestä vapaa-ajan harrastusmuodosta, kyykästä, kuten sen nimi nykyään kuuluu. Ystävällinen rva Ärttö tarjosi hyvät sajut, jonka aikana syntyi aihe nuorten palstan lukijoille, vanhemmalle ikäpolvelle kovin tuttu, mutta nuorimmille toivottavasti ajatuksia mielessä herättävä.

— Kyykkää alettiin Inke issä pelata jo pikkupoikana, siinä 8—10 vuoden ikäisenä. Taito opittiin vanhemmilta pelaajilta. Kyykkäpelillä oli useita nimityksiä. Pelattiin poppii ja linnaa, lyötiin pualikkaa ja tiukattiin killaa. Varsin laajalle oli levinnyt myös venäläinen nimitys gorodki.

— Enimmäkseen sitä pelattiin kesäaikana. Talvella ei juuri lainkaan muutamia poikkeuksia lukuunottamatta. Jo aikaisin keväällä lumen sulaessa kyläteiltä saattoivat koulupojat pelata poppii. Varsinainen peliaika alkoi vasta helluntaista, neljistä pyhistä jatkuen kuivina aikoina pitkin kesää. Eniten pelattiin sunnuntaisin ja pyhinä, mutta myös vapaina arki- ja saunailtoina. Kun syksy läheni, peli-innostus laimeni eikä koleina syyspäivinä enää nähty kyykkääjiä kuin harvoin, hekin innokkaimpia nuoria vanhojen konkareiden pysyessä jo sisällä.

— Poppia ei pelattu kuntourheilun mielessä. Se oli ennen kaikkea seurap ··. Kaikki olivat innostuneita siihen, myös yli ,J vuotiaat. Milloin vain oli mahdollista, sitä pelattiin melkein kaikissa yhteisissä tilaisuuksissa paitsi ei hautajaisissa. Myös naiset pelasivat poppii, tosin enimmäkseen yksissä puuhin. Kun miehet tulivat sitten paikalle, he jättivät tavallisesti pelialueen. Mutta Ärttölässä sekajoukkue oli yleistä. Se mikä sitten koitui hävinneen joukkueen osalle, koski myös naisia. Mitään poikkeuksia ei ollut, vaikka taisi niitä sittenkin olla. Myös oli yleistä, että pappilan väkeä lukuunottamatta heidän lapsiaan ei nähty kovinkaan usein linnapelijoukkueissa samoinkuin syvästi vakaumuksellisiakaan. He eivät pelanneet mielellään. Kyykkäpelin luonteeseen kuuluivat kaikenlaiset kujeet, sutkaukset ja sanonnat, jotka tietysti puolestaan olivat kaiketi syynä edellämainittuun. Mitään pyhiä arvoja ei kyykkäpelin kuitenkaan katsottu häirinneen, päinvastoin se korosti määrättyjä elämänarvoja.

— Jo kymmenvuotiaasta saakka haastateltavamme muistaa lähes satavuotiaita vanhuksia, jotka kertoivat pelanneensa poppia jo pikkupoikana ja oppineensa sen vanhemmilta.

— Ärttölän kylä sijaitsi lähellä vanhaa venäläistä asutuskeskusta, jonka asukkaat usein kävivät pelaamassa kyläläisten kanssa poppia ja linnaa. Kesäisin kyliin tulivat myös Pietarista lomaansa viettämään n.s. dacniki, jotka linnapelistä käyttivät nimitystä gorodki. Heidän sääntönsä samoinkuin kyläläistenkään eivät koskaan olleet vakioita, vaan vaihtelivat jatkuvasti. Pelillä oli lukuisia muunnelmia.

— Pelikentäksi valittiin tavallisesti tasainen paikka. Sellainen oli kylätie. Inkerissä talot useimmiten sijaitsivat lähellä tietä ja aivan toistensa vieressä, joten kyykkää eivät voineet kaikki kovat lyöjät pelata kylätien keskiosassa, vaan tämä tapahtui kylän päässä. Popit ja sauvat jätettiin aina lähelle pelipaikkaa. Siinä ne olivat päivät ja yöt, sateisina- kuin poutapäivinäkin.

— Pelialue käsitti kaksi neliömäistä ruutua, joiden sivujen pituus oli 4—5 askeleen mittainen ja jotka olivat toisistaan 5—6 sylen etäisyydellä. Paikan mukaan niiden koko vaihteli kuitenkin melkoisesti.

— Kyykkäasetelmia oli monenlaisia. Kyykät eli popit saattoivat täyttää sekä etu- että takarivin samanaikaisesti. Joskus taas vain etu- tai takarivin. Lisäksi melkein aina oli keskellä joitakin asetelmia, kuten esim. "tykkejä". Välistä pelkästään tykit olivat keskiosassa, jolloin kaikissa kulmissa olivat torniasetelmat. Poppeja oli aina yhtä monta kummallakin puolella.

Jatkuu

OPETTAJA EERO RAUTAJOKI 50-VUOTIAS

Tampereella täytti 1. 5. 70 50 vuotta Inkeriläisten Yhdistyksen Tampereen paikallisosaston puheenjohtaja, kansalaiskoulun opettaja Eero Rautajoki. Eero Rautajoki on toiminut opettajana vuodesta 1947 ja toimensa ohessa työskennellyt nuorison parissa muutenkin järjestäen Tampereella mm. jengikursseja nuorisolle. Opettaja Rautajoki aloitti järjestötyön jo 11-vuotiaana toimien kaiken kaikkiaan 19 järjestössä ja yhdistyksessä. Tällä hetkellä hän toimii aktiivisesti viidessä järjestössä, joista mainittakoon Inkeriläisten yhdistyksen lisäksi settlementtityö ja Punainen Risti. Opettaja Rautajoki on järjestötoiminnassaan ollut aina erittäin aktiivinen ja tehnyt lukuisia aloitteita, joista useat ovat johtaneet tuottoisiin keräyksiin, kuten esim. Punaisen Ristin ja myös Inkeriläisten yhdistyksen toiminnassa. Tampereen paikallisosaston puheenjohtajana hän on toiminut kymmenkunta vuotta ja tänä aikana joutunut vastaamaan myös useiden kesäjuhlien järjestelyistä. — Opettaja Rautajoki tekee parhaillaan myös haastattelututkimusta Tampereella asuvista inkeriläisistä. Haastatteluharrastuksen piiriin kuuluvat myös vuosisadan alun taksimiehet sekä vanhojen häätapojen muistiin merkitseminen.

Lehtemme yhtyy näin jälkikäteen lukuisiin onnittelijoihin.

AJANKOHTAISIA ILMOITUKSIA

TAMPEREELLE, TAMPEREELLE 11.—12. 7. 70

Tampere odottaa kuten ennenkin suurta osallistujain määrää. Tampereella ovat juhlamme aina onnistuneet hyvin, kiitos tamperelaisten joustavasta toiminnasta.

Nytkin on Tampereen kesäjuhlien ohjelma hahmottunut ja se on seuraava:

Lauantaina 11.7. klo 15 ilmoittautuminen (kahvia, ruokaa) Tammelan kansakoulu, klo 18 alkajaisjuhla Tammelan kansakoulussa, klo 20.30 iltahartaus samassa paikassa, klo 21 iltatee ja rupattelutuokio samassa paikassa.

Sunnuntaina klo 7—8.45 aamukahvi samassa paikassa, klo 8.45 lähtö sankarihaudoille, klo 10 juhlajumalanpalvelus Kalevan kirkossa, klo 12—14 ruokailu Tammelan kansakoululla, klo 14 päiväjuhla samassa paikassa.

Päiväjuhlan päätyttyä nuorten retki Heinolaan Nikolai Kelon huvilalle saunomaan ja tutustumaan toisiinsa.

Toivon mukaan Ruotsin ja Suomen nuoret huomioivat tämän erikoislaatuisen tilaisuuden. Juuri tätä tietä nuoret parhaiten pääsevät tutustumaan toisiinsa ja suunnittelemaan vastaista toimintaa.

Tervetuloa Tampereelle sankoin joukoin. Tervetuloa.

VPK

TAMPERE KUTSUU

Helsingissä ja ympäristössä asuville järjestää paikallisosasto yhteisen bussikuljetuksen Tampereen kesäjuhlille. Bussi lähtee Auroorank 7. edestä lauantaina 11.7. klo 12 ja paluu tapahtuu heti juhlien jälkeen sunnuntaina. Jos tarpeellinen määrä ilmoittautuu on maksu suunnilleen puolet normaalibussilipusta. Ilmoittautumisia ottavat vastaan 5.7. mennessä: Rouva Ida Riipinen Linnankoskenk 8 B Hki 25 puh. 445701 ja Hannu Vironmäki Tehtaank 5 E 43 Hki 14 puh. 662668. Joukolla mukaan. Jollemme mahdu yhteen bussiin, niin otetaan kaks tai kolt. Yhteismatkat ovat olleet aina rattoisia, niin nytkin. Tervetuloa.

VPK

TURKU

Kesäjuhlille Tampereelle yhteiskuljetuksella lähtijät. Ilmoittauduttava Jooseppi Klemettilälle 30. 6. mennessä, ennakkomaksu 5 mk.

Hengelliset tilaisuudet Ruissalon Birkassa seuraavasti:

Kesäkuun 28 pnä kello 14.00
Heinäkuun 26 pnä kello 14.00
Elokuun 30 pnä kello 14.00.

RUOTSIIN JUHANNUKSENA

Vielä on muutama paikka vapaana. Ken kiirehtää, hän ehtii mukaan. Kävi taasen niin onnellisesti, että kaksi bussillista tulee täyteen. Hyvä. Saattaa olla, että joudumme varaamaan vielä kolmannen bussin.

Västeråsiin lähdetään seuraavasti:

18.6. klo 17 lähtö Auroorank. 7 edestä.

18.6. klo 20.30 lähtö Turun linja-autoasemalta.

Lautta Holmia lähtee Paraisilta klo 23. Suoraan satamaan tulevien on oltava satamassa jo klo 22.

Västeråsista lähdemme sunnuntaina ja Nordia niminen laiva tuo meidät Paraisiin jo maanantaiaamuna klo 7.30.

Molemmat matkat ovat yömatkoja ajan voittamiseksi.

Matkan hinta (sisältyy bussimatkat ja laivamatkat ilman hyttimaksuja) vain 55.— ja Turusta lähteville vain 50.—.

Västeråsissa halpa yhteismajoitus.

Vielä voi ilmoittautua: Ida Riipinen Linnankoskenk 8 B Hki 25 puh. 445701 tai Hannu Vironmäki Tehtaank 5 E 43 Hki 14 puh. 662668.

Ennakkomaksu välttämätön heti postisiirtotili 416608—9 Hannu Vironmäki Tehtaank 5 E 43 Hki 14. Maksettaessa ilmoitettava mistä paikasta aloittaa matkan. Tervetuloa.

VPK

Majoitus Tampereella

Tampereen kesäjuhlien aikana on majoitusta saatavana paitsi yhteismajoituksessa Tammelan koululla myöskin Retkeilymajassa, Uimahallitalo Tampere, Hospiz Emmauksessa, Rautatienkatu Tampere (hotellimajoitus) sekä Peltolammin kesähotellissa Vaahterakuja 3 Tampere, puh. 64566/275 (kahden hengen huone 17 mk, yhden hengen huone 12 mk).

Painoyhtymä Oy - 1970

inkeriläisten viesti

Västerås domkyrka. Västfasaden.

numero 7—8 heinä-elokuu 1970

inkeriläisten viesti

TOIMITUS:	Majavatie 11 D 44 Helsinki 80 Päätoimittaja: Matti Vironmäki, puh. 631 285 Toimitussihteeri: Pirkko Huurto, puh. 887 286, 783 391
KONTTORI JA TILAUKSET:	Aurorankatu 7 A 1, Helsinki 10 Postisiirto n:o 30 636
TILAUSMAKSUT:	Konttorin osoitteella postisiirtotilille 30 636
TILAUSHINTA:	mk 8:— vsk, sekä kotimaahan että ulkomaille.
ILMOITUSHINNAT:	1/1 sivu mk 150:— Kuolinilmoitukset 10:— 1/2 „ „ 80:— Kuva ilmoituksessa 10:— 1/4 „ „ 50:— Kiitos- ym. ilm. 10:—
PÄÄASIAMIES RUOTSISSA:	Armas Paakkonen Tingsgatan 4 B 50253 BORÅS Puh. 033/101 850 Postisiirto n:o 626047
PÄÄASIAMIES SUOMESSA	Hannu Vironmäki Tehtaank. 5 E 43 Helsinki 14 Puh. 662 668
	Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa
	Kustantaja ja julkaisija: INKERILÄISTEN YHDISTYS R.Y.

KANSIKUVA KERTOO:

Västeråsin tuomiokirkko oli Ruotsin inkeriläisten kesäjuhlien keskeisimpiä kokoontumispaikkoja. Siellä pidettiin juhlajumalanpalvelus juhannuspäivänä ja seuraavana sunnuntaina ehtoollisjumalanpalvelus. Kuvamme on kirkon länsipäädystä, jonka edustalla kesäjuhliemme aikana parveili satamäärin kirkkokansaa. Vasemmalla piispa Johannes Rudbeckiuksen patsas (Carl Millesin veistämä v. 1923). Tuomiokirkon vanhimmat osat rakennettiin jo 1200-luvun lopulla, ja viimeksi kirkkoa restauroitiin 1958—1961. Kirkon mielenkiintoisimpia nähtävyyksiä on Eerik XIV:n sarkofagi.

Juho Rautasen runoja

Keväällä

Päivyt paistettansa valaa,
laine loiskii, kevät, kevät!
Perhosparvet liitelevät,
muuttolinnut maille palaa.

Nuoret armaitansa halaa
kiihkeästi kevätyössä.
Kaihomieli päiväntyössä
toivoo illan rauhaa salaa.

Lehti hieno puhkee puissa.
Paimentorvet aamuin kaikuu,
kilvan kalkkaa karjan kellot.
Kevätlintuin laulellessa
lehdet, laaksot, rannat raikuu,
vihannoivat niityt, pellot.

20. 6. 14. Vellonluoto (Juho Rautanen)

Uni

Pakkasyössä leimuu pohjanpalo,
suihkun sätehiä taivahalle heittää,
maita, mantereita hyiset hanget peittää —
kuuraharsoon hukkuu metsä, salo.

Metsän laidassa on uutistalo
sekä pelto pieni piilee hangen alla —
kallis aarre on se talon asujalla
kesällä, kun kypsyy vilja jalo.

Uutisasukas nyt nukkuu, näkee unta
ett' on kesä, tähkää tekee laiho
iltatuulen tuudittaissa hiljaa . . .
Mutta nousi hyinen halla, satoi lunta.
Syömmen täytti tuska, karvas kaiho
katsellessa jäätynyttä viljaa.

(10. 10. 14. Vellonluoto)

Veljeshauta

(S.H.)

Karpeisella kankahalla
seisoo valkee koivuristi.
Siinä lepää kaunihisti
monta hienon hiedan alla.

Kaatuivat he kunnialla
taistellessaan tulisesti,
vaikka kauan joukko kesti
murhaavaisen tulen alla.

Nyt jo loppui heiltä vaivat:
ikuisen he rauhan saivat
sortuessaan surman työssä.

Paljon maksoi Manan miekka . . .
Koivuristi, valkohiekka
välkkyy kauas kevätyössä.

(Rintamalla 10. 4. 16. Jaani Vellonluoto)

Hyvästi

(Omistettu lauluveikko Aapo Iholle)

Hyvästi, jumalatar Afrodite:
En ole minä enää runoniekka . . .
Oon sotamies — pois kynä, käteen miekka!
Pois, Amor, katkaise jo lemmen side . . .

On sadon liekkein punertama taivo,
maan pinnan tuhansien veri tuhri.
Mun täytyy Molokille viedä uhri,
sen hirveä on veren jano, raivo.

* * *

Ma lähden pystypäin ja reippahasti,
tie vieköön voittohon tai kuolohon —
en kiertää voi ma tietä Kohtalon.
Jää hyvästi vaan . . . näkemihin asti
sa ystävä ja veli verraton!

Jos emme tapaa alla auringon,
niin muista mua, ystäväni, silloin,
kun katsot tähtiin kuutamoisin illoin:
Ma toivon tapaavani sinut silloin.

(25. 9. 14. Vellonluoto)

Runot liittyvät Aapo Ihon kirjoitukseen toukokuun numerossa 1970

Terveisiä Turusta

INKERILÄISTEN KERTOMAA RUUNUN- ELI LINNANLAPSISTA

VII

Jatkamme inkeriläisten nestorin luona 12. 6. 69 Pahaniemen — ei Takaniemen, kuten edellisessä tarinassamme painovirheen takia ilmeni — kaupunginosassa Yrjö Rautasen kanssa aloittamaamme matkaa nestorin läheiseen sukulais- ja naapuritaloon ent. maanviljelijän Pekka Peräläisen ja hänen vaimonsa Katrin o.s. Pettisen luo Mälikkälänkatu 11:een. — Täällä muuten tapasi tuonnoin käydä inkeriläisten uskollisena ystävänä ja luottamushenkilönä tunnettu laamanni Harry Brotheruskin (1892—1969), joka viime sodan loppuvaiheissa Suomen hallituksen toimeksiannosta oli käynyt Saksasta asti keräilemässä sinne töihin vietyjä Inkerin suomalaisia, m.m. Katrin, tänne vanhaan kotimaahan palautettaviksi ja siten äskeiseen kuolemaansa asti jatkuvasti pitänyt yhteyttä tähänkin perheeseen. — Niin, Pekan syntymäaika on 9. 10. 1888 ja -paikka Kolppanan seurakunnan Salmin kylä, Katrin taas 25. 3. 1897 Tuutarin seurakunnan Kurkelan kylä, ihäihmisiä siis jo hekin. — Heidän hyvin hoidettu puutarhansa siellä Pahaniemen kalliokielekkeiden kolossa ansaitsee erikoismaininnan ja -kiitoksen tässäkin!

Itse asiasta kuultuna Pekka Peräläinen kertoi, että hänen isoisänsä oli hänelle uskotun tehtävänsä mukaisesti käynyt Kolppanasta käsin Pietarissa noutamassa sieltä linnanlasten hoitajille maksettavat hoitorahat ja suorittanut ne asianomaisille. Häntä oli kutsuttu virkanimellä Uppolnomotsennyj = valtuutettu.

Pekan kotikylässä oli ollut melko paljon linnanlapsia, joissakin taloissa kaksi — kolmekin. Hoitomaksu oli ollut 3 ruplaa ja saippua kuukaudessa, tai sitten 6 ruplaa kaikenkaikkiaan. Pietarissa aatelisten ja keisarillisten aviottomilla lapsilla oli ollut oma lastenkoti, josta myös jaettiin lapsia hoidettaviksi. Näistä maksettiin enemmän ja myös hoito oli ollut parempi.

Katri Peräläinen taas puolestaan kertoi, että hänen ensimmäisen miehensä serkun Paavali Jaakkimaisen kotona Kurkelan kylässä oli ollut hoidokkina Maria eli Marushja niminen tyttö aina aikuiseksi asti. Kun sitten Paavalin poikaa Aatami Jaakkimaista oli lähdetty silloisten viranomaisten toimesta perheineen viemään Siperiaan, niin Marushja oli kielloista huolimatta lähtenyt heidän mukaansa. Kaksi kertaa hänet oli vakivalloin eroitettu pois muuttokuormasta, mutta hän oli yhä vain seurannut karkoitettuja. Koko kyläkunta oli huudoillaan puolustanut Jaakkimaisia, mutta siitä huolimatta oli heidät kulakkeina viety tuntemattomiin kohtaloihin. Perheessä oli ollut viisi omaa lasta ja Marushja kuudentena.

Vielä Katri kertoi että Marushja oli ollut perheessä hyvin pidetty ja oli hänelle lapsista nuorimpana ostettu tavallista paremmat vaatteet. Maksukin hänestä oli ollut 6 ruplaa. Tytön ollessa pieni oli äiti käynyt häntä katsomassa ja oli tyttö käynyt suomalaista koulua ja tuskin juuri osannutkaan venäjää. Salmin kylässä oli Katrin muistaman mukaan lääkäri käynyt kahdesti kuukaudessa tarkastamassa linnanlapsia, jotka eivät saaneet olla likaisia eikä ruvessa. Täytettyään 8 vuotta Marushja oli Tuutarin kirkossa kastettu luterilaiseen uskoon.

Peräläiset muistivat vielä senkin, että kun poika Jaamassa pidetyn sotaväen tarkastuksen jälkeen oli joutunut lähtemään sotaväkeen, niin oli hän ensin mennyt ristemon ja ristisän luo sekä siellä polvistunut heidän eteensä, jolloin nämä olivat siunanneet hänet ja antaneet ruplan rahan lähtiäisiksi. Sotaväestä päästyään pojat olivat tulleet entisiin koteihinsa, tytöt taas olivat menneet paikkakunnillaan naimisiin.

* * *

Pahaniemestä jatkoimme Yrjön kanssa matkaamme samalla suunnalla olevan Raision kaup-

palan Ihalaan ja siellä Aittakujalla asuvan maanviljelijänlesken Katri Hulkon o.s. Strömbergin luo. Katrihan on syntynyt 6. 5. 1891 Venjoen seurakunnan Luukkasiin kylässä.

Katri kertoi Luukkasiin kylässä olleen neljä sellaista taloa joissa oli ollut tapana pitää linnantyttöjä. Hänen ristsisonsa, nimeltään Tatjana, oli kummin kasvatti. Tatjana aikuiseksi vartuttuaan oli naimisissa inkeriläisen miehen, Antti Jäniksen kanssa, ja tämä kaatui I maailmansodassa. Pariskunnalta jäi kaksi lasta, tyttö ja poika. Tyttö meni naimisiin venäläisen kanssa ja saksalaiset siirtivät perheen Lisavetsinaan Viron rajalle päin. Poika joutui vuorostaan II maailmansotaan, haavoittui ja lienee kuollut Moskovassa. — Toinen ristsiso, nimeltään Anna, kreikkalaiskatolinen hänkin, kävi suomalaista kansakoulua, mutta ripillä kr.kat. kirkossa, jonne kasvatusäiti hänet vei. Anna jäi naimattomaksi ja toimi ensin myyjättärenä osuuskaupassa. Myöhemmin hän perusti erään toisen henkilön kanssa oman liikkeen ja piti sitä usean vuoden ajan. Anna kuoli jo ennen viime sotia.

Edelleen Katri kertoi, että lapset otettiin kasvateiksi yleensä tulojen vuoksi. Luukkasissa oli kaikkiaan kolme tyttöä hoidettavina. Eräs avioton tyttö kasvatettiin suomalaisessa kodissa ja olivat tytön vanhemmat kuten hän itsekin kr.katolisia uskonnoltaan. Äiti vei tyttärensä tämän tultua 12 vuoden ikään kerallaan Pietariin, mutta tyttö karkasi takaisin kasvatuskotiinsa. Äiti tuli perään ja sovittiin niin että tyttö sai kyllä jäädä sinne, mutta ilman maksua. Aikuiseksi tultuaan tyttö meni naimisiin Inkereen seurakunnan Niippolan kylään suomalaisen miehen kera.

Lapsia pidettiin hyvin, aivan kuin omia. Tarkkailua viranomaisten taholta lienee ollut. Lapset kävivät yleensä suomalaista koulua, mutta ripillä venäläisessä kirkossa.

Vielä Katri Hulkko kertoi, että pojat aikuisiksi vartuttuaan menivät sotaväkeen ja sieltä päästyään palasivat kasvatuskoteihinsa sekä ottivat suomalaisen vaimon. Tytöt taas menivät naimisiin suomalaisten miesten kera. Venäläiset yleensä tavoittelivat itselleen venäläistä puolisoa.

Lapset kiintyivät kasvatuskoteihinsa ja kävivät vielä vanhempinakin siellä kylässä. Yhteys säilyi lämpimänä kautta elämän, niin päätti Katri muistelonsa.

R. R.

Hieno Hietajyvä

Opettaja Aapo Iho on julkaissut runoteoksensa, mitä moni inkeriläinen on jo varmaankin kauan odottanut, sillä onhan hän vanhemmalle polvelle jo Inkerin ajoilta ollut näissä merkeissä perin tuttu. Lieneekö siellä ollut sitä suurempaa juhlaa, jossa A. Iholta ei olisi oltu tilattu juhlarunoa.

Myös sanomalehtien palstoilla oli tuontuostakin Aira-nimimerkillä varustettuna juuri Aapo Ihon kynästä lähteneitä runotuotteita.

Viime Viestissä oli jo arvosteltukin nyt ilmestynyttä ”Hietajyvää”, mikä arvostelu tuntui kauttaaltaan perin myönteiseltä.

Tämän johdosta minäkin syvennyin tutkimaan uutta runotulokasta ja täytyy tunnustaa, että tutustuminen oli kaikinpuolin miellyttävää.

Tekijä on tässä teoksessaan taiteen asein ja oivallisen ihmistuntemuksen perusteella pelkistänyt monenmonet kaukaiset muistot sieltä, jonne pakolaisen mieli yhä uudestaan ja uudestaan palaa.

Hänellä näkyy olevan suuri pieteetti kaikkea vanhan kotiseudun menneisyyttä kohtaan. Sitäpaitsi elämän askeettisuus on johtanut hänet kunnioittamaan niitä elämänarvoja, joita ei rahalla saada eikä tavallisilla maallisilla mitoilla mitata.

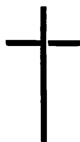
Koko teos puhuu erittäin hienolla ja kauniilla tavalla siitä korkeatasoisesta saavutuksesta, mitä teoksesta uhkuu. Se todistaa pitkäaikaista kynänkäytön viljelyä ja ennenkaikkea sitä luontaista lahjakkuutta, millä teos on kokoonpantu.

Tämä runokokoelma ansaitsee yhden kunniasijoista nykyhetken lyriikassa.

A. Salminen

MUISTOLAATTA PALJASTETTU HAAPARANNASSA

Sunnuntaina 26. 7. 70 pidettiin Ruotsin inkeriläisten Haaparantaan hankkiman muistolaatan paljastustilaisuus Haaparannan kirkolla. Tästä tilaisuudesta ja muistolaatasta tarkemmin seuraavassa numerossamme.

Rakkaamme

MARIA MYLLÄRI

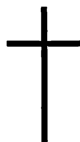
o.s. Tiinus

S. 2. 5. 1889 Vuolen Miikkulaisissa, nukkui ikuiseen uneen 17. 5. 1970 Kivelän sairaalassa Helsingissä

Kiittäen ja kaivaten
Maija
Liisa, Aappo ja Soini perheineen
Vappu, Tatu ja Mikko perheineen
Eine, Marjo ja Markku
Toivo, Lyyli ja Jaana
Juhana-veli
Ritva-Liisa, Eero ja mummin kalsut

Hiljaa tarttui käsi Herran käteen väsyneen.
Hiljaa siirtyi sielu lepoon iäiseen.

Siunauksen toimitti rovasti A. Kuortti 30. 5. 70 Honkanummen kappelissa. Muistohetkeä vietettiin Kallion seurakuntakodissa.
Nöyrä kiitoksemme osanotosta.

Rakkaamme

KATRIINA ERIKAINEN

synt. 28. 11. 1882 Inkerissä
kuoli 17. 6. 1970 Loviisassa

Kaipaamaan jäivät
Tytär perheineen

Kiitos mummi hiljaisista rukouksista
Tamara ja **Tom**

Tyhjältä nyt koti näyttää,
kun luotamme siirryit sä pois.
Tuskasi loppui, levon sait
unen kauniin, ikuisen.

JUHANI KONKKA KUOLLUT

Kirjailija Juhani Konkka kuoli 22. 6. Kuhmoisissa. Hän oli syntynyt Toksovassa, Inkerissä 4. 9. 1904. Hän siirtyi Suomeen v. 1919 ja opiskeli Impilahden kansanopistossa, Sortavalan seminaarissa ja Yhteiskunnallisessa korkeakoulussa, jossa hän suoritti sanomalehtitutkinnon 1927.

Juhani Konkka toimi Päivän Uutisten päätoimittajana v. 1928, aikakauslehti Tähystäjän toimitussihteerinä 1929—30, Elanto-lehden toimitussihteerinä 1931—32 ja Werner Söderström Oy:n kustannustoimittajana 1937—44 sekä 1950—55. Viimeksimainitusta vuodesta lähtien hän oli vapaa kirjailija.

Juhani Konkka aloitti kirjallisen uransa v. 1929 teoksella Me sankarit, joka on kuvaus Itä-Karjalan viimeisestä heimosodasta. Tämä teos samoin kuin romaani Punainen myrsky ilmestyivät salanimellä Urho Torikka. V. 1939 ilmestyi muistelmaromaani Kahden maailman rajalla ja sitä seurasivat monet romaanit, kuten Kulkurin kesä, Kulkurin koulut, Lumottu morsian, Tuhlattu aarre, Ratkaisun päivät ja Pietarin valot. V. 1950 ilmestyi Elämän antimet, kokoelma filosofisia kirjeitä. V. 1948 esitettiin Kansallisteatterissa Konkan komedia Parhaat palkitaan.

Suurtyön Juhani Konkka teki venäläisen kirjallisuuden kääntäjänä. Hän on kääntänyt mm. Gogolin ja Gorkin valitut teokset, Tšehovin Valitut novellit, Dostojevskin, Turgenevin ja Tolstoin Valitut kertomukset ja kymmeniä yksityisiä teoksia venäläisestä klassisesta kirjallisuudesta. Uudemman neuvostokirjallisuuden puolelta Konkka on kääntänyt Sholohovin tuotannon miltei kokonaisuudessaan. Muita Konkan kääntämiä kirjailijanimiä ovat Leonov, Fedin, Vera Panova, Pasternak ja Stanislavski. Hän on lisäksi toimittanut klassisen venäläisen huumorin antologian Venäläinen nauru ja neuvostohuumorin valikoiman Mille nauratte.

Juhani Konkka kuului Suomen Kirjailijaliiton johtokuntaan 1949—58. Hän sai Suomen Kirjailijaliiton kunniapalkinnon v. 1962 ja ansioistaan suomentajana Agricola-palkinnon 1961.

Västeråsin kesäjuhlat

Ruotsin inkeriläisten 23. kesäjuhla vietettiin juhannuksena Västeråsissa, jonne oli saapunut satamäärin juhlayleisöä Ruotsista, kaksi linja-autollista myös Suomesta. Juhlia suosi erinomainen, jopa helteinen juhannussää ja Västeråsin kaupunki vehreine hyvinhoidettuine puutarhoineen ja historiallisine nähtävyyksineen otti vieraat vastaan lempeän suvisin kasvoin. Juhlan isännät, Västeråsin Inkeri-kerhon jäsenet, olivat uurastaneet koko talvikauden juhlien järjestelyissä ja saivat nyt kiitoksen onnistuneista juhlista.

Juhlien keskuspaikkana oli aivan Tuomiokirkon vieressä sijaitseva seurakuntatalo, Kyrkbacksgården, jossa vietettiin avajaistilaisuus juhannusaattona 19. 6. iltapäivällä. Tilaisuudessa Ruotsin inkeriläisseurat esittivät tervehdyksiään ja puheita pitivät mm. kapteeni Hammarström ja rovasti Sevelius Ruotsista sekä rovasti Vironmäki Suomesta. Aatami Vainikka luki juhlille omistetun runonsa ja Armas Paakkonen kertoi mieliinpainuvasti käynnistään kotiseudullaan, josta hänellä oli muistona näyttää katkennut kattopäre ja kotipihalta taitettu sireeninoksa.

Illalla vietettiin **kansallista iltaa** Kristiansborgskoulun juhannuskoivuin koristellussa tilavassa salissa, johon juhlavassa saatossa tuotiin perinteelliseen tapaan Inkerin, Suomen ja Ruotsin liput ja jossa Nouse Inkeri kaikui alkajaisiksi. Tervehdyspuheen piti ins. Aappo Björn, joka totesi 25 vuotta kuluneen siitä, kun joukko inkeriläisiä oli ollut ratkaisun edessä valitessaan "rauhallisen Ruotsin" asuinpaikakseen. Pari vuotta myöhemmin vietettiin jo ensimmäisiä kesäjuhlia Boråsin seuduilla. Puhuja kosketteli myös tämän hetken tilannetta ja niitä pulmia, jotka ovat syntyneet nuorison vetäytyessä pois heimoasiasta ja vanhan sukupolven puolestaan sulkeutuessa omiin perinteisiinsä, ja jätti mietittäväksi tärkeitä kysymyksiä: Onko vanha polvi liian materialistista? Onko yritetty keskustella nuorison kanssa?

Tervehdyssanojen jälkeen jaettiin kaksi vuotta kestäneen kirjoituskilpailun palkinnot. Ensimmäisen sijan tässä muistelmienkirjoituskilpailussa sai nimim. Omainen, rajojen takana asuva tuntematon kirjoittaja, toisen Johannes Saklantti, kolmannen Aatami Vainikka jo Viestissä julkaistusta kirjoituksesta "Tunsitko Tuutarin?", neljännen Antti Juvonen, viidennen Toivo Jääskeläinen, kuudennen Antti Rokka. Kolme ensimmäistä sai arvokkaat palkinnot, muille ojennettiin kunniakirjat. Palkintojen jaon suorittivat O. Himiläinen ja H. Toikka.

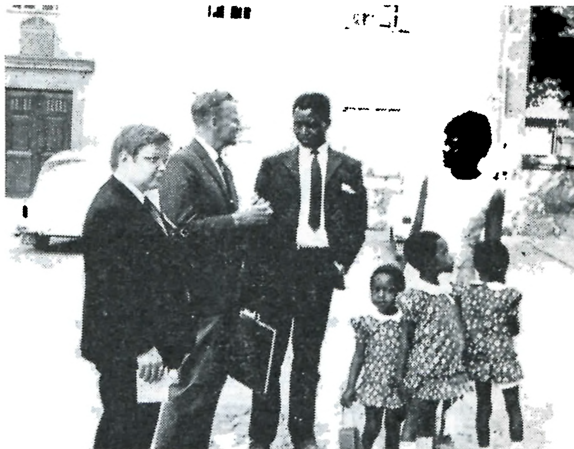
ISK:n perinteellisen tervehdyksen juhlassa esitti Oskari Himiläinen, joka tähdensi, miten nykymaailman moninaisten risteilevien aatevirtausten keskellä on tärkeätä säilyttää ajattelun riippumattomuus. ISK:n toiminnasta hän totesi viimeisenä saavutuksena muistolaatan aikaansaamisen Tornioon.

Kansallista iltaa juhlisti Suomesta Västeråsin naapurissa Skultunassa kummikuntavierailulla olevan Muuramen kirkkokuoron esiintyminen. Urpo Linjaman johtamana kuoro lauloi Jaakko Linjaman kuorolle säveltämän teoksen "Kirkko harjulla", sanat Martti Korpilahden, sekä Kaivannon ja Kuusiston sävellykset. Suomalaisen kuoron esityksen jälkeen Kaisu Kekki Suomesta lausui eloisasti sikermän kansanrunoja.

Juhlaesitelmän piti rouva Nanna Sevelius Tukholmasta. Esitelmän aiheena oli Naisen rooli Ruotsissa 1970-luvulla. Kiinnostavasti rouva Sevelius valaisi naisen aseman historiaa esittämällä välähdyksiä vanhasta Ruotsin laista sekä inkeriläisemäntien roolikäyttäytymisestä. Rouva Sevelius totesi, että Ruotsissa on huomattu käytännössä vielä puuttuvan paljonkin paperilla jo toteutusta naisen ja miehen tasa-arvoisuudesta. Ruotsissa toimii kylläkin jo n. 30 naispappia ja kirkonisännät voivat olla yhtä hyvin kirkonemäntiä. Viime aikoina on ruvettu korostamaan perheyhteyttä ja myös miehen osuutta perheen hoitamisessa ja ehdotettu isän sekä äidin puolipäivätyön järjestämistä.

Piispa Danell ja piispatar tuomiokirkon portailla juhlajumalanpalveluksen jälkeen. Taustalla vasemmalla pastori Salminen.

Kristof Shuuya perheineen keskustelemassa Aleksander Halttusen ja Hannu Vironmäen kanssa.
Rouva Anna Shuuyan edessä tyttäret vasemmalta Tuna, Margareta ja Tulimegameno eli Kamea.

Esitelmän jälkeen herra Lindroos esitti pienenä välipalana runokatkelmia monella kielellä ja kertoi juttuja, minkä jälkeen rouva Kallio Skultunasta esitti Juhani Pohjanmiehen lauluja, Sulo Korpelainen pakinoi tunnetulla taidollaan ja rouva Hellevi Melander lausui Lauri Viidan komean äiti-runon Alfhild.

Väliajan jälkeen kuultiin mm. taiteilija Lauri Santun verratonta lausuntaa ja kerrontaa ja ilta päättyi Eskilstunan Inkeri-kerhon esittämään hupailuun "Kuulustelu", näyttelijöinä Juho Kemppi ja rouva Ilma Kemppi sekä Antti Kupri, joka myös oli ohjannut esityksen.

Juhannuspäivän aamuna jo varhain alkoi Västeråsin Tuomiokirkossa **juhlajumalanpalvelus,** jossa saarnasi Skaran piispa Sven Danell. Piispa Danellin tekstinä oli Ap. 17:25, 26: "Ja hän on tehnyt koko ihmissuvun yhdestä ainoasta asumaan kaikkea maanpiiriä ja on säätänyt heille määrätyt ajat ja heidän asumisensa rajat, että he etsisivät Jumalaa". Piispa Danell tähdensi saarnassaan, että vaikka maailmassa tätä yhtä heimoa on pyritty erottelemaan, kaikki ovat kuitenkin Kristuksessa yhdenarvoiset. Juhlajumalanpalveluksessa lauloi Muuramen kuoro mieliinpainuvan kauniisti.

Juhlien isäntäväkeä urheilukentällä odottamassa urheilujuhlan alkua. Vasemmalta rouva Hellevi Melander, Paavo Melander, rouva Maria Tikka, Hilma ja Ilmari Friis, takana Viktor Kintunen.

Pilvettömän kauniin juhannuspäivän ohjelmassa oli myös urheilukilpailut Arosvallenilla. Ennen kilpailuja pidettiin kenttähartaus, puhujana pastori Olavi Salminen. Kenttähartauden

jälkeen aloitettiin yleisurheilulla, johon kuului etupäässä juoksuja eri sarjoissa ikämiehistä kaikkein nuorimpiin. Yleisurheilun jälkeen seurasi kiinnostuneena seurattu jalkapallo-ottelu, jota selostetaan lehdessämme nuorten palstalla. Ottelun voitti Ruotsin joukkue 6—1. Urheilukilpailujen tarkat tulokset julkaistaan lehtemme seuraavassa numerossa.

Urheilutilaisuuden jälkeen ISK piti vuosikokouksensa Kyrkbackgårdenilla, ja samassa paikassa alkoivat myöhemmin **juhlaseurat.** Tilaisuudessa kuultiin ensimmäisenä nuorta puhujaa teol.yliopp. Hannu Vironmäkeä ja sen jälkeen Suomesta juhlille koko perheineen matkustanut ambolainen ystävämme pastori Kristof Shuuya ja rouva Anna Shuuya lapsineen lauloivat ja kertoivat unohtumattoman kauniilla tavalla suomalais-afrikkalaisesta ystävyydestä.

Muuramen kuoron mukana juhlille saapunut Muuramen entinen kirkkoherra rovasti Rantanen puhui ja Muuramen kuoro sekä rouva Kallio ilahduttivat mieliä musiikkiesityksillään. Rovasti Vironmäki puhui suomalaisten vieraitten puolesta kiitollisena illan annista ja loppurukouksen piti rouva Anna Parkkinen Ruotsista. Rouva Parkkinen toi samalla terveiset Boråsin vanhusten leiriltä, jossa vanhukset olivat ilmaisseet erityisen kiitollisuutensa nuorille, jotka olivat järjestäneet leirin ja suoneet täten vanhuksille virkistävän tilaisuuden laulaa ja lukea yhdessä omalla äidinkielellä.

Viimeisen juhlapäivän aamuna vielä kokoonnuttiin uudelleen Tuomiokirkkoon, jossa oli **ehtoollisjumalanpalvelus.** Saarnan piti rovasti Vironmäki ja jumalanpalveluksessa avustivat pastorit Olavi Salminen, Erkki Huhta ja Martti Lehtinen sekä Kristof Shuuya.

Jumalanpalveluksen jälkeen juhlavieraat kokoontuivat vielä kirkkokahville Kyrkbacksgårdeniin ja sen jälkeen alkoivat busseilla Västeråsiin saapuneet jo lähteä. Lähtijöitä saateltiin, lähtölauluja laulettiin ja ystäviä hyvästeltiin. Vieraat lähtivät kiitollisina isännille onnistuneista juhlista. Ensi vuonna kokoonnuttaneen Gävlessä.

P. H.

Ennen urheilukilpailuja Arosvallenilla kohtasivat toisensa kolme kelttolaista: Paavo Melander Taurun kylästä, Mari Torikka Mähnälästä ja Katariina Savolainen Porunkylästä.

Lauri Santtu Västeråsissa pysähtyneenä Rudbeckiuksen patsaan eteen. Taiteilija Santun lausuntaesityksistä saivat Suomesta matkustaneet juhlavieraat nauttia myös bussissa ja laivalla.

23. kesäjuhla Vesteråsissa

Taasen on suvi suloinen.
Talvi kylmä on takana.
Taasen on kesä keskellämme.
Taasen on juhlamme Juhannus.

Luoja, meille luoduillensa
antoi ilmatkin ihanat.
Kukat kauniit kaikkialla,
puissa lintujen liverrys.

Mekin ihmiset iloiten,
Juhannusta juhlikaamme.
Saimme taas suven suloisen
sekä ilmatkin ihanat.

Aatami Vainikka

Kansallismuseon ja Seurasaarisäätiön järjestämä XVI kansanperinteen keruukilpailu ratkaistu

Järjestyksessä kuudestoista kansanperinteen keruukilpailu on ratkaistu. Viime syksynä lähetetyssä kyselyssä tiedusteltiin mm. ammattikäsityöperinnettä, sisävesistöjen ja merenrannikon laivaliikennettä, vesi- ja vipukelkkaa ja kahvin käyttöä. Kilpailuun osallistui tänä vuonna 725 henkilöä, ja vastausliuskoja saatiin kaikkiaan 28 445. Näiden lisäksi tiedonantajat lähettivät valokuvia ja erilaisia esineitä. Vastaukset, joita oli tänä vuonna huomattavasti enemmän kuin viime vuonna, olivat yksityiskohtaisia ja monipuolisia, ja ne tarjoavat tutkimukselle erinomaista materiaalia tiedusteltujen asioiden tutkimiseen koko maan kannalta.

Yleisen sarjan palkinnot jakaantuivat seuraaville henkilöille:

I palkinto: Matti Hyvönen (Sotkamo), Juho Leskinen (Pälkjärvi); II palkinto: Aaro Räsänen (Tuusniemi), Väinö Tapanila (Vampula); III palkinto: Juuso Koivisto (Orivesi), Viktor Rontu (Kivennapa), Martti Saaristo (Kerava); IV palkinto: Matti Halminen (Kiikoinen), Veera Lohi (Oulun ymp.), Vilho Verronen (Himanka), Kauko Viinamäki (Jalasjärvi); V palkinto: Viljo Huldén (Nastola), Martta Kuikka (Suojärvi), Toivo Sallanko (Pihtipudas), Kyllikki Tiainen (Sysmä), Toini Tuiremo (Leppävirta); VI palkinto: Paavali Heikkinen (Rautavaara), Eino Linna (Rantsila), Viljo Palonen (Karinainen), Juho Piikkonen (Muuruvesi), Osmo Viljanen (Mäntsälä). **Pekka Vuoljärvi (Inkeri)**; VII palkinto: Holger Eklund (Sund), Edla Mattinen (Sulkava), Eero Niinimäki (Mouhijärvi), Uuno Paavola (Padasjoki), Kerttu Takkinen (Hankasalmi), Jalmari Tammela (Kittilä), Eljas Vainio (Karinainen).

Palkintolautakunta päätti lisäksi jakaa ylimääräisiä kirjapalkintoja.

HELSINGIN PAIKALLISOSASTON VIIME KEVÄÄN TOIMINTAA

Huhtikuun tilaisuus pidettiin 26. 4. 1970 Töölön kerhokeskuksessa. Tilaisuuteen oli saapunutkin melko suuri joukko inkeriläisiä, ja ohjelmassa oli tällä kertaa oikein jännitystäkin mukana, kun oli arvottavana niin suuri määrä hyviä palkintoja.

Aluksi veisattiin virsi 347 Soi kunniaksi Luojan. Rovasti Vironmäki puhui, aiheenaan Joh. evank. 17 luku. Sen jälkeen laulettiin yhdessä Suomalainen rukous. Kaikkien sydäntä lämmitti tieto, jonka paikallisosaston puh.joht. Hannu Vironmäki kertoi, että kaikki on nyt sitten selvää ja Inkerikodin rakennustyöt alkavat kesäkuussa. Op. Aapo Iho kertoi lyhyesti runokirjastaan, joka ilmestyy pian, nimenä "Hietajyvä". Kuultiin vielä rouva Kauton lausuvan Yrjö Oinosen ja Eino Leinon runoja. Sitten emännät jo ilmoittikin että kahvi on valmista, ja niin iloinen puheensorina täytti kahvihuoneen.

Kahvitauon aikana olikin sitten myyty ne viimeiset arvat, ja niin päästiin ohjelman kohokohtaan, eli nostamaan voittoja. Arpoja oli myyty 350 kpl ja palkintoja oli 116. Siellä oli tyynyä ja töppöstä, kahvipannua ja kynttilää, ja paljon, paljon kaikenlaista hyvää tavaraa.

Monet läsnä olleista saivat todeta, että nyt oli onni suosinut heitäkin, ja toiset saivat noutaa palkintoja jopa useamman kerran. Niin pöytä vähitellen tyhjeni ja kaikki palkinnot olivat omistajansa löytäneet.

A. K.

ESIMERKILLINEN MATTI IHO

Tampereen kesäjuhlilla tuli luokseni vanha hyvä tuttava Matti Iho ja suikkasi käteen 50.— sanoen, että tää mänköö tuas siihe Inkerikottiin.

Kun tällaisia tapaamisia sattui usein pyysin kirjanpitäjää tutkimaan Matin lahjoitukset ja kirjat näyttivät että jo 1966 Matti Iho lahjoitti 100.—, 1967 50.—, 1968 300.— ja nyt 50.—. Siis yhteensä näinä vuosina 500.—. Eivät markat Matille helpolla ole tulleet, mutta kun on oiva heimoushenki ja halu auttaa yhteistä asiaa, niin liikeneeppäs, liikeneppäs rahoja. Hyvä Ystävä Matti on sitäpaitsi kirjoittanut laajan muistelman josta on ollut paljon hyötyä historiankirjoittajille. Parhaat kiitokset kunnon miehelle.

Väinö Pietari

JUHO KISKONEN

70 vuotta

Kun juuri oltiin päästy kesäjuhlien touhuista oli Tampereella toiset juhlat, sillä 17. 7. täytti Juho Kiskonen 70 vuotta.

Hän syntyi Koprinan Lädässä 17. 7. 1900 ja siirtyi rakkailta kotikonnuilta Suomeen 1943. Alussa hän työskenteli, kuten moni muukin tuolloin siirtynyt, maanviljelystöissä kunnes 1947 siirtyi Tampereelle ja palveli siellä Kumitehtaalla yli 20 vuotta. Nykyisin hän viettää ansaittua eläkeläisen rauhan päiviä Tampereella.

Juho Kiskonen on aina ollut altis heimotyölle. Onpa hän eturivin asiamiehiämme oman lehtemme levittäjänä. Hän myi arpoja aivan kärkimiehenä, sillä hänen tyyliinsä kuuluu ei odottaa tilaajaa, vaan hän kiertää talosta taloon ja tällä tavalla pääsee hyviin tuloksiin. Ja kaikessa muussakin kun miestä tarvitaan on Juho Kiskonen aina valmis. En koskaan ole kuullut hänen sanovan: en mie, vaan hyvälle asialle on Juho valmis uhraamaan paljon.

Jälkikäteen esittää Inkeriläisten Viesti mitä parhaimmat onnittelunsa ja toivoo, että vielä pitkälti saamme pitää Juho Kiskosen asiamiehenämme. Kiitos tähänastisista puuhista. Parhain kiitoksemme.

KARJALAISTEN SUURJUHLAT

Kesäkuun 14. ja 15. päivänä vietettiin Helsingissä karjalaisten kolmatta suurjuhlaa Karjalan Liiton juhliessa samalla 30-vuotispäiväänsä. Juhlat alkoivat täpötäydessä Jäähallissa lauantaina ja illalla vunukat pitivät illanvieton, nuori väki tanssi Messuhallissa ja vanhempi polvi kokoontui pitäjittäin. Sunnuntaina Karjalan historia esittäytyi lähes kolme kilometriä pitkänä kulkueena, jonka värikästä, juhlavaa ja iloista menoa seurasi kymmeniin tuhansiin nouseva yleisö. Pääjuhla pidettiin Stadionilla. Suurjuhlaan kuului olennaisena osana perinteellinen kyykkäkilpailu sekä yleisurheilua. Kuten juhlassa todettiin, "karjalaisuus ei hellitä eikä jouda eläkkeelle", sitä todistivat yli 20 000 eri puolilta Suomea kokoontunutta karjalaista.

NÄIN SILLOIN ENNEN

Tässä taas näin kevättalven kirkkaina päivinä tulevat mieleeni nuoruusvuodet, joita elettiin synnyinmaalla ja vielä synnyinkodeissammekin.

Olimme silloin nuoria, eikä maailman ja taloudellisetkaan huolet paljoakaan painaneet, ne kantoivat rakkaat vanhempamme.

Muistuu tässä erikoisesti mieleeni kuinka silloin oli käsityöt omin käsin alusta alkaen melkein kaikki tehtävä.

Ei siellä ollut siihen aikaan ainakaan meidän pitäjässä Lempaalassa minkäänlaista karstuu- eikä kehruukonetta, vaan kaikki oli omin käsin tehtävä niin villoista kuten pellavistakin.

Lampaat kasvatettiin kotona, pellavat omissa peltotilkuissamme, ei meillä paljon ollut suurtilallisia kuten täällä Suomessa niitä näyttää olevan, mutta eipä silti oltu tyytymättömiä ja kateellisia, vaan jokainen tyytyi omaansa, ja siihen opettivat meitä lapsiansakin.

Palaan noihin pellavan keträämisiin (kehruihin) kun on juuri näin Paavalin ja Kynttilänpäivän ajat. Sanotaan että Paavali pakoon panee ja kyitteli kovin kysyy, jokos on miehillä pitkiä polttopuupinoja ja naisilla rihmat rikuloilla jne.

Pellavissa olikin kevättyö, kun ne oli siivottava savusaunoissa, pienen öljylampun valossa ja tietenkin siellä oli pölyä paljon, kun niitä lihtattiin ja harjattiin, mutta sisältyi siihen jotakin hauskaakin, sillä kyllä nuorukaiset tiesi että kenen saunassa on valvojaiset ja he tulivat pitämään tytöille seuraa ja tapaamaan monikin omaa mielitiettyänsäkin. No se siitä! Kun pellavat saatiin siivoiltuiksi, niin alkoi kehrääminen melkein kuin kilpaa, että vain kuka ennättäisi saada kynttelikси (Kynttilänp.) rihmat rikuloille. Rihmat oli keitettävä tuhkalipeässä isoissa karjakeittiöpadoissa, sitten ne käytiin järvellä avannossa huuhtomassa pois tuhkasta ja ripustettiin ne rihmavyyhdit rikuloille kuivumaan kevättalven auringon valkaistavaksi. Kun rihmat olivat kuivuneet niin kohta alkoivat taloissa kangaspuut kolkehtia. Suuri oli työ ennenkos rohdimis ja piikko metrin sait, samoin villoista sarkaa ja ärmäkkiä. Ärmäkiksi sanottiin sitä jossa oli pellavaloimet ja villalankaset kuteet, kun taas sarka oli täysvillasta. Nyt näitä ei enää tarvi vaivotella vokit (rukit) joutaa olohuoneihin koristeeksi television rinnalle. Näin nyt, ja niin silloin ennen.

Liisa Makara

NUORTEN PALSTA

JALKAPALLOA

Juhannuksena Västeråsissa pelattu jalkapallo-ottelu Ruotsi—Suomi inkeriläiset päättyi tulokseen 6—1 Ruotsin hyväksi. Tasoltaan ottelu oli hyvä, joskin itse pelaajille raskas ja uuvuttava. — Nämä jalkapallo-ottelut ovat ohjelmien täytteenä onnistuneita. Toivottavasti ensi vuonnakin kohtaamme.

O. T.

Inkeriläisten Ruotsi—Suomi-jalkapallo-ottelun toinen puoliaika Västeråsissa. Heti tämän tilanteen jälkeen syntyi Suomen ainoa maali. Ale Honkanen syöttää keskelle, josta Jussi Kaskimies viimeistelee.

Valok. O. Toivokainen

Västeråsin kesäjuhlien yleisurheilukilpailujen nuorin osanottaja on tässä joukossa. Alle 12-vuotiaitten poikien 60 m:n juoksun voittaja Peter Ruotsalainen keskell. Voittoaika oli 10.3. Vasemmalla toiseksi sijoittunut Mikael Kähäri (12.4) ja oikealla kolmanneksi tullut terhakkaasti juossut Peter Myllys (5 vuotta, aika 13.8). Peter oli kilpailujen ehdoton yleisönsuosikki. Isän esimerkki on innostanut poikaa kilpailemaan.

Valok. P. Huurto

KYYKKÄÄ

Karjalan Liiton juhlien yhteydessä suoritettiin Helsingissä 13. 6. 70 kyykän joukkuepelin Suomen mestaruuskilpailut A- ja B-sarjoissa. Yhteensä oli joukkueita mukana 38. A-sarjan voittajaksi selviytyi tiukan kamppailun jälkeen Entiset salmilaiset r.y. B-sarjan voitti Turun inkeriläiset!

O. T.

Oskari Toivokainen:

KYYKKÄ

Jatkuu

— Peli oli kaksiosainen. Ensimmäisen vuoron jälkeen vaihdettiin puolia. Kummatkin pelialueet olivat ns. "linnakkeita, joita pommitettiin. Väline, millä lyötiin eli pommitettiin eli heitettiin kohti linnaketta oli nimeltään sauva. Mitään muuta nimeä sillä ei ollut. Linnakkeen rakennelmat, patterit, muodostuivat popeista ei poppilaista eli kyykistä. Kyykkäsanaa ei käytetty Ärttölässä. Sekä sauva että popit olivat puuta.

— Pelin aloitus suoritettiin arvalla. Etupäässä käytettiin sauva-arvontaa. Oli aina edullisempaa aloittaa peli kuin olla vastaajana. Tämä siksi, että sai ensimmäisenä hajoittaa vastapuolen linnakeasetelmat. Onnistunut aloitus saattoi vaikuttaa vastapelaajiin. Pelaajia oli tavallisesti yhtä monta kummallakin puolella. Mailojen lukumäärästä pelaajaa kohden sovittiin ennen peliä. Kaksinpelissä saattoi sauvoja olla kahdesta viiteen, mutta joukkuepelissä tavanomaisin lukema oli kaksi. Peli aloitettiin enimmäkseen eturiviltä, joskus myös takariviltä. Naisia ja pikkupoikia varten heittomatkaa lyhennettiin. Eturiviltä parin askeleen päähän vedettiin viiva, josta he suorittivat heittonsa. Mailan paino vaihteli kilosta kahteen, mutta pikkupojilla oli omat kevyet mailansa.

— Popit piti saada neliön ulkopuolelle. Se puoli voitti, kumpi vähemmällä sauvamäärällä sai kenttänsä tyhjäksi. Tasapelejä sattui usein, joskus kaksikin peräkkäin. Pelin ollessa tasaväkinen tehtiin nopeasti johtopäätökset avauksen suhteen ja kumpi pelaajapuolista sai käytettäväkseen toisen loppusauvat. Lyömättä jäänyttä sauvaa tai sauvoja, siis voittosauvoja sanottiin leiväksi. Viimeisen vuoron lyöminen tasaväkisissä otteluissa oli aina jännittävimpiä hetkiä, mitä linnapeli tarjosi.

— Neliön sisällä hajallaan olleet kyykät olivat nimeltään poppeja, samoinkuin viivojen päällekin jääneet tai olleet. Nimityksiä "akka", "pappi", "kuollut" tai "selällään oleva" ei käytetty Ärttölässä, mutta ne tunnettiin kyllä. Viivalle jäänyt poppi oli puolet vähemmän kuin ruudukon sisälle jäänyt pelin lopputulosta ratkaistaessa. Joukkue saattoi muodostua 2—6 pelaajaan.

— Viivoille ei saanut astua. Mikäli joku astui niille suoritusvaiheensa aikana, hänelle huomautettiin tästä. Sattui myös, että pelaaja suljettiin pois koko ryhmästä jatkuvien rikkomustensa takia. Viivat olivat tabuja, eikä niille astuminen tullut kysymykseenkään. Jokainen tiesi säännöt, siksi yksinkertaisiksi ne aina määrättiin. Pelaajat käyttivät usein melko painavia sauvoja, joiden heittämiseen he ottivat jopa vauhtia, mutta viivoja he eivät rikkoneet. Poikkeuksellista takariviltä aloitusta lukuunottamatta heitot tapahtuivat ruudukon sisältä. Siellä olevia poppeja ei saanut liikutella.

— Ottelun luonteesta riippui, millä perustein aina muodostui jokin joukkue. Naapurikylää vastaan pelattaessa valittiin mahdollisuuksien mukaan aina paras joukkue. Joskus tapahtui niinkin, että saman perhekunnan jäsenet pelasivat eri puolilla. Kylien väliset ottelut suoritettiin poikkeuksetta häiden, tantsujen, näytelmien, liekkujen, piirileikkien tai kokkotulien yhteydessä.

— Mistään varsinaisista palkinnoista ei koskaan kilpailtu popissa. Vapaa-ajan vietto oli pääasiana. Kun lisäksi juuri sillä hetkellä sattui pelaamaan voittajien puolella, sai ladella kaikenlaisia sutkauksia. Voittajat juhlivat aina. Tapoja oli monenlaisia. Joskus hävinneet kantoivat heitä selässään edestakaisin pelikentän pituussuuntaan matkaa kertyessä ajoittain runsaanlaisestikin. Kaikenlaisilla kujeilla yritettiin lisäksi rasittaa kantajia mahdollisimman paljon. Joissakin kylissä oli tapana, että joku hävinneen puolen pelaajista asettautui voittajapuolen takariville kyyryyn, jolloin voittajat heittivät hänen ylitseen muutamia sauvoja hävinneen puolen kentälle. Ja kun siellä vielä saattoi olla poppeja, he ikäänkuin korostivat tällä selvää paremmuuttaan, sillä sauvat oli heitettävä entistäkin kauempaa. Tapaukset, joissa voittajat olisivat heittäneet sauvan hävinneiden selästä, ei käytetty Ärttölässä. Sauvojen yhteenlyöminen ja kuorossa äänekkäästi huutaminen oli ehkä tavallisinta juhlintaa. Voittaja sai aina aloittaa seuraavan pelin. Sitä ei enää arvottu.

— Niin mielenkiintoista ja mukaansatempaavaa oli poppi, että jotkut pelasivat sitä kaiket vapaa-aikansa. Heihin lukeutui pelitavaltaan kaikenlaisia pelaajia.

— Eräs erikoinen muunnelma poppipelistä oli juoksupöppi. Sitä harrastettiin varsinkin nuoremman väen keskuudessa, koska se vaati hyvää kuntoa. Peli saattoi jatkua alkupisteestään maantietä pitkin kylästä toiseen, edelleen sen läpi niin pitkälle, kunnes jompi kumpi osapuolista kyllästyi siihen.

— Varsin omalaatuinen seurapeli oli myös n.s. rillan lyöminen. Rilla oli pölkystä sahattu ympyränmuotoinen litteä kiekko, joka vahvistettiin hajoamisen estämiseksi rautalangalla tai ohuella pellillä. Peliin kuuluivat myös sauvat, jotka saattoivat olla poppisauvoja painavammat. Rillassa eli kiekonheitossa tien poikkisuuntaan piirrettiin viiva, jonka molemmin puolin ja siitä noin 15—20 m päähän asettautuivat pelaajat hajanaisen jonon muotoon parin metrin välimatkoin. Sitten joku pelaajista sinkautti rillan pyörimään vastapelaajiaan kohti, jotka yrittivät sauvoillaan pysäyttää kovaa vauhtia tietä pitkin pyörivää rillaa. Joskus joukkue jatkuvasti perääntyessään sai luvan pysäyttää rillan myös jollakin muulla tavalla kuten säkillä. Tietä pitkin peli saattoi jatkua parikin kilometriä. Tasaväkisissä otteluissa pysyttiin paikoillaan.

— Vanhaa ja perinteiltään rikasta oli inkeriläinen kansanurheilu. Eräältä kannalta joskus vähäpätöisiltäkin vaikuttavat tarinat ja kertomukset saattavat olla huomionarvoista aineis-

Julius Sörmvall:

Filosofian historiaa jokamiehelle

Kun ihminen tarkkailee sellaisia olioita ja ilmiöitä kuin taivaankappaleita, pilviä, ukkosta, vuodenaikojen säännöllistä vaihtelua, kasveja ja eläimiä, syntymää, kuolemaa ja omaa olemistaan keskellä maailmankaikkeutta, valtaa hänet ihmetys. Ilmeisesti juuri ihmisessä herännyt ihmettely on ollut alkuna totuutta etsivään mietiskelyyn. Filosofia eli viisaustiede elää ongelmissa, joita se pyrkii ratkaisemaan. Jo useat vanhat sivistyskansat ovat harjoittaneet filosofista ajattelua. Sillä oli kuitenkin erilaisia käytännöllisiä tarkoitusperiä. Sen sijaan kreikkalaisilla 7. ja 6. vuosisadalla eKr. oli tietoisena päämääränä tieto tiedon itsensä vuoksi.

Tämä oli jotakin uutta. Herodotoksen mukaan Lyydian kuningas Kroisos oli ihmetellen sanonut Solonille, ateenalaiselle lainsäätäjälle: »Olen kuullut, että sinä olet filosofoiden vaeltanut monessa maassa tiedon takia.» Kreikkalaisten uusi asennoituminen tiedon maailmaan, heidän halunsa tietää ja ymmärtää kaikki, tuli tärkeäksi koko länsimaiselle sivistykselle. Ja kreikkalaisten filosofia tuli vaikuttamaana uuden ajan filosofiaan asti. Vielä nykypäivienkin filosofit pohtivat monia kreikkalaisten alullepanemia ongelmia.

Kreikkalainen sana filosofia johtuu teonsanasta filosofein, joka merkitsee filosofoimista eli pyrkimistä tietoon tiedon itsensä takia sitä vielä omistamatta, sananmukaisesti: viisauden rakastamista. Filosofia on totuuden etsimistä ja merkitsee usein samaa, mitä tieteellä tarkoitetaan. Se on ollut kaikkien tieteitten äiti, josta aikojen varrella muut tieteet ovat eronneet.

Filosofian isän nimen on saanut kreikkalainen filosofi Thales, joka eli vuoden 600 tienoilla eKr. Hän ja hänen seuraajansa keskittyivät mietiskelemään maailmanarvoitusta. He pyrkivät luomaan maailmankatsomuksen tietopuolisen luonnonfilosofian pohjalla. Filosofi Thaleesta kerrotaan, että hän eräänä yönä katsellessaan tähtitaivasta putosi kuoppaan ja huusi apua. Hänen palkalle rientänyt nokkela palvelustyttönsä lausui silloin hänelle: »Kuinka sinä, oi Thales, luulet voivasi selvittää taivaan arvoituksia, kun et näe jalkaisi juuressa olevaa kuoppaakaan.» Tarina pyrkinee osoittamaan, että filosofian pitäisi tutkia myös läheisiä asioita. Varhaisimmat kreikkalaiset filosofit olivat yleensä »luonnonfilosofeja», joita askarrutti varsinkin kysymys kaiken olevaisen alkuaineesta. Ihminen oli heille ennen muuta luonnon osa. Heistä kuitenkin Demokritos, elämänilon ylistäjä, koetti löytää oikean elämäntavan perusteet. Häntä voidaan pitää etiikan eli siveysopin filosofisena tienraivaajana.

Kreikkalaiset filosofit olivat parhaimmillaan »oman tietämättömyytensä tietämistä» korostavia viisauden etsijöitä. Sofistit sen sijaan olivat ammattimaisesti, palkkaa nauttien — 440 luvulta lähtien — vaikuttavia »viisauden opettajia», kaikesta päättäen pitivät jo itsensä täysin viisaina. Niinpä Gorgias — sofisti Platonin samannimisessä dialogissa, vuoropuhelussa, lupasi vastata kaikkiin kysymyksiin, eikä kukaan häneltä enää moniin vuosiin ollut muka mitään uutta kysynytkään. Sofistit todella kohottivat Kreikan sivistystä esimerkiksi kielellisten aineiden — grammatiikan, retoriikan ja dialektiikan — kehittäjinä, mutta heidän opetuksensa oli usein yksipuolista viisastelua. Heidän radikaalisten edustajainsa esitykset olivat ristiriidassa vakavan siveellisyyden kanssa. Lopulta heidän vaikutuksensa kiellettiin ja heidän koulukuntansa hävisivät.

Jatkuu

KATI KOTTARAINEN JÄLLEEN KOTONA

Olipa kerran tyttö. Tytön nimi oli Kariina. Kariina odotti kovasti kottaraisten paluuta. Kariinalla oli oma kottarainen. Sen nimi oli Kati Kottarainen. Eräänä aamuna Kariina heräsi kottalaisten lauluun. Kun Kariina katsoi ulos ikkunasta näki hän Kati Kottaraisen. Vihdoinkin, huokaisi Kariina. Mutta sitten hän näki jotain joka tai hänet hymyilemään. Katin vieressä oli toinen kottarainen. Tälle Kariina antoi nimeksi Tati. Kariina nousi, peseytyi ja pukeutui. Sitten hän söi ja ruokki Katin ja Tatin. Iltapäivällä Kati ja Tati alkoivat rakentaa pesää. Seuraavana aamuna kun Kariina heräsi, oli pesä valmis. Se oli tehty puun oksista ja heinistä. Kariina laittoi pesään vielä vähän pumpulia pehmikkeeksi. Viikon kuluttua oli Kati muninut viisi somaa munaa. Kun poikaset kuoriutuivat olivat ne kuin höyhen pallot. Mutta sitten tuli ilkeä Varis Vankka ja söi kaksi poikasta suuhunsa. Kariina oli vihainen, sillä varis oli syönyt juuri kauneimmat poikaset. Yksi vallaton vekkuli putosi pesän reunalta maahan. Kissa Kirnauskis oli mielissään hyvästä saaliista. Sitten se söi sen suuhunsa ennenkuin kukaan ehti estää sen pahoja aikeita. Nyt oli vain kaksi poikasta elossa. Onneksi nämä kaksi varttuivat rauhassa. Kariina suri kauan kolmea poikasta. Mutta Kati ja Tati olivat ikionnellisia että saivat pitää edes kaksi poikasta.

Anne Huurto 10 v.

---

toa. Johonkin epämääräiseen, mutta varsin mielenkiintoiseen paikkaan viittaavat seuraavat sanat: "Jo pienillä metsäaukeilla lyötiin poppilooi ja tiukattiin killaa ennen vanhaan . . . siellä missä lehmiä pidettiin karjassa

AJANKOHTAISIA ILMOITUKSIA

HELSINGIN PAIKALLISOSASTO

Ensimmäinen kuukausitilaisuus on syyskuun 27 päivänä klo 14 Töölön kerhokeskuksessa (Pauligin huvila) Mechelininkatu 36. Tervetuloa aloittamaan syyskauden toimintaa!

NUORTEN TANHUPIIRI ALOITTAA

Helsingin paikallisosaston varhaisnuorison, noin 10—12-vuotiaitten, tanhuharjoitukset tiistaisin alkavat 1. 9. klo 18 Punavuoren kerhokeskuksessa Merimiehenkatu 12. Asiasta kiinnostuneet, ottakaa yhteyttä Hannu Vironmäki puh. 662 668. Tanhupiiriä ohjaa Anneli Vironseppä.

HIETAJYVÄN PAINOVIRHEET

Äsken julkisuuteen saatetussa **Hietajyvässä** rohkenen pyytää sen vastaisia omistajia ja lukijoita tekemään seuraavat 7 korjausta:

1. Sivulla 45 löytyvä **Meri**-otsikkoinen runo on luettelosta poissa. Sen tilalla on Kirkkotiellä. (Suvijuhlaa . . .((Tämä on jätetty pois kokoelmasta.)

2. Sivulla 46 lukee Meri-otsikkoisen runon viimeisessä säkeistössä: Vain rohkeat, ylpeät ystävät, pitää olla Vain rohkeat, ylpeät **ystäväs.**

3. Samalla sivulla Lyyrikko iltakävelyllä-otsikkoisen runon viimeisen säkeistön ensirivillä lukee: Näin hyvästinsä lausin, pitää olla: Näin hyvästinsä **lausuin.**

4. Sivulla 52 Eräs häälaulu-otsikkoisen runon viimeisen säkeistön ensirivillä lukee: Vaan heti aamunkoiton, pitää olla: Vaan heti **aamunkoitto.**

5. Sivulla 61 Hiljaisuutta-otsikkoisessa runossa, toisen säkeistön viimeisellä rivillä lukee: ero Rakkaudesta fyysillinen, pitää olla: ero **rakkaasta** fyysillinen.

6. Sivulla 70 Loppiaistunnelma-otsikkoisessa runossa, ensimmäisen säkeistön toisella rivillä lukee: aitanpylväät hiippoihin se puki, pitää olla: **aitapylväät** hiippoihin se puki.

7. Sivulla 96 Näkymä Jerusalemissa-otsikkoisessa runossa, ensimmäisen säkeistön kolmannella rivillä lukee: vain sadat kerrat lukenut, pitää olla: **vaikk'** sadat kerrat lukenut.

Huolimattomuutta ja painovirheitä harmitellen

Aapo Iho

TAMPEREEN KESÄJUHLAT

onnistuivat erinomaisesti. Väkeä oli saapunut juhlille runsaasti ja juhlat vietettiin tutussa paikassa Tammelan koululla. Juhlapuhujana oli professori Eino Jamalainen ja Väinö Pietari Kekki selosti sivistyssäätiön toimintaa. Urheilusta mainittakoon kyykkäottelu.

Tampereen juhlia selostetaan yksityiskohtaisesti lehtemme syyskuun numerossa, jossa myös julkaisemme kuvia juhlilta. Tässä numerossa on keskitytty Ruotsin kesäjuhliin, jotka perinteellisesti vietettiin pari viikkoa ennen Suomen inkeriläisten kesäjuhlia. Kaikki Tampereen juhlia koskeva aineisto, etenkin valokuvat, on tervetullutta toimitukseen syyskuun numeroamme rikastuttamaan.

INKERIAIHEISTA

Pääasiamiehiltämme voi edelleenkin tilata postiennakkoon:

Sulo Haltsonen y.m.
Inkerin suomalaisten historia

Saini Laurikkala
Rovasti S. J. Laurikkalan elämäkerta

Aapo Iho
Hietajyvä, valitut runot

Sulo Haltsonen
Entistä Inkeriä
Vanha Tuutari
Runoretki Inkeriin

A. Metiäinen
Inkerin Ev.Lut.kirkon 530 v. muistojulkaisu
Isien uskon muistojulkaisu

Äänilevyjä:
Inkerikuoro
Nouse Inkeri y.m.

Lauri Santtu
Murrejuttuja

Inkerin vaakunoita

Inkerin lippuja

Inkerin seinäkarttoja

Jollei sinulle tule Inkeriläisten Viestiä, niin tilaa se loppuvuodeksi.

Pääasiamiehet:
Ruotsissa: Armas Paakkonen
Suomessa: Hannu Vironmäki
osoitteet sivulla 2.

Viime vuonna julkaistu
ruotsinkielinen kirja
(112 siv. kr 8:— + postikulut)

Ingeris dödskamp

tilattavana tekijältä

Os. J. Kemppi
Trollebergsv. 85 A
222 31 Lund — Sverige

Inkeriläisten Sivistyssäätiö

Ottaa vastaan lahjoituksia ja testamentteja. Varat käytetään Inkerikodin ja Inkerin historian aikaansaamiseen, Inkeri-aiheisten julkaisujen kustantamiseen ja inkeriläisten jälkeläisten opintoavustuksiin.

SÄÄTIÖN TALLETUSTILIT: HOP:n, KOP:n, PYP:n, OKO:n ja SPKO:n pääkonttorit. Postisiirtotili 146660.

SÄÄTIÖN OSOITE: Huopalahdentie 10 A 20 Helsinki 33.
Puh. 48 76 19.

Painoyhtymä Oy - 1970

inkeriläisten viesti

numero 9 syyskuu 1970

inkeriläisten viesti

TOIMITUS:	Majavatie 11 D 44 Helsinki 80 Päätoimittaja: Matti Vironmäki, puh. 631 285 Toimitussihteeri: Pirkko Huurto, puh. 887 286, 783 391
KONTTORI JA TILAUKSET:	Aurorankatu 7 A 1, Helsinki 10 Postisiirto n:o 30 636
TILAUSMAKSUT:	Konttorin osoitteella postisiirtotilille 30 636
TILAUSHINTA:	mk 8:— vsk, sekä kotimaahan että ulkomaille.
ILMOITUSHINNAT:	1/1 sivu mk 150:— Kuolinilmoitukset 10:— 1/2 „ „ 80:— Kuva ilmoituksessa 10:— 1/4 „ „ 50:— Kiitos- ym. ilm. 10:—
PÄÄASIAMIES RUOTSISSA:	Armas Paakkonen Tingsgatan 4 B 50253 BORÅS Puh. 033/101 850 Postisiirto n:o 626047
PÄÄASIAMIES SUOMESSA	Hannu Vironmäki Tehtaank. 5 E 43 Helsinki 14 Puh. 662 668
	Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa
	Kustantaja ja julkaisija: INKERILÄISTEN YHDISTYS R. Y.

KANSIKUVA KERTOO:

Inkeriläisten kesäjuhlassa Tampereella 11—12. 7. 1970 suoritettiin kunnianosoitus sankarihaudoilla ja Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä. Sankarihaudoilla puhui Tampereen paikallisyhdistyksen puheenjohtaja, opettaja Eero Rautajoki (kuvassa) sekä asessori Paavo Viljanen. Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä puhui Väinö Pietari Kekki.

Professori Eino A. Jamalainen:

Antti Hämäläistä tapaamassa

Tämän lehden vanhemmat lukijat tietävät kuka on kansakouluntarkastaja Antti Hämäläinen, joka nyt eläkeläisenä asuu Maariassa Turun liepeillä. Sen sijaan läheskään kaikilla ei ole yksityiskohtaisempia tietoja hänen toisesta elämäntyöstään, tutkijan työstä, jota hän edelleen innolla suorittaa. Olin jokin aika sitten tapaamassa seminaaritoveriani hänen metsän ympäröimässä kauniissa kodissaan Maariassa, jossa oli paljon nähtävää ja kuultavaa.

Antti Hämäläinen oli käynyt Kolppanan opettajaseminaarin ja valmistuttuaan Sortavalassa opettajaksi jatkoi lukujaan sekä toimi ensin Itä-Hämeessä Hartolan kansanopiston johtajana sekä sen jälkeen kansakouluntarkastajana Lapissa ja viimeksi 27 vuotta Turun piirissä. Hänen harrastuksensa suuntautuivat jo heti opettajaksi valmistuttuaan monille läheisesti Inkeriin liittyville aloille, joista seuraavassa teen selkoa "Inkeriläisten viestin" lukijoille. Mainitessani tästä hän pani vastaan, mutta vein tahtoni läpi.

Hämäläisen k i r j a s t o käsittää lähes 3000 teosta ja julkaisua. Kirjastossa on suuria harvinaisuuksia, joista tässä muutamia mainittakoon. Hänellä on Raamatun ensimmäinen suomenkielinen painos, julkaistu v. 1642. Erinomainen harvinaisuus on Raamatun painos v:lta 1777, joka oli tarkoitettu Inkeriä ja Karjalaa varten. Se oli painettu Tartossa, mutta kun kirjoja ruvettiin viemään laivalla perille, laiva hukkui, ja vain muutamia kappaleita oli jäänyt kirjapainoon. Hämäläinen oli saanut tämän harvinaisuuden Suomenlinnan intendentiltä C. H. Tandefeltiltä, jonka suku on peräisin Itä-Hämeestä. Kirjastossa on Kalevalan ja Kantelettaren ensimmäiset painokset sekä neljä vihkoa Lönnrotin julkaisemaa Kantele-kokoelmaa, joka oli Kalevalan esityö. Monia muita kirja-aarteita luettelematta, on kirjastossa tietenkin runsaasti Inkeri-kirjallisuutta, mm. useita vanhoja vuosikertoja Inkerissä ilmestyneistä lehdistä.

Hämäläinen on tehnyt arvokasta työtä e t n o l o g i a n alalla, joka määritetään kulttuurin syntyä, kehitystä ja lakeja selvittäväksi kansatieteeksi. Hän on kerännyt suuren joukon vanhoja esineitä. Toimiessaan kansakouluntarkastajana Lapissa vv. 1930—37, hän kokosi ja lahjoitti n. 300 kpl pääasiallisesti luuesineitä käsittävän kokoelman Kansallismuseolle. Hänen kokoelmissaan on 5-kielinen Lapista saatu kantele, jota on olemassa vain muutamia kappaleita, yksi niistä Tukholman museossa. Hämäläisen kokoelmissa on useita Teppo Revolta saatuja tuohitorvia. Tämänkin kirjoittajan viehättävimpiä muistoja Inkeristä ovat paimenten luritukset tuohitorvilla karjaa kaitsiessaan. Olkisuutareita hän kokosi ja tilasi inkeriläisiltä, jotka osasivat niitä valmistaa, hauskan kokoelman, josta julkaisi kirjoituksen Kalevalaseuran Vuosikirjassa 1966. Hämäläisen koti onkin kokoelmien vuoksi kuin museo, jonka tekee eläväksi hänen puuhailunsa niiden parissa.

Tunnetuimpia Hämäläisen töistä on v a l o k u v a u s. Kun hän joutui osallistumaan inkeriläisten muuttoon sotien aikana Inkeristä Suomeen liittyviin tehtäviin, hän taitavana valokuvaajana otti kamerat mukaansa ja valokuvasi n. 4000 kuvaa Inkeristä. Näiden tuloksena hän julkaisi teoksen "Kadonnutta Inkeriä". Hämäläisen ottamia kuvia on myös äskettäin ilmestyneessä Inkerin historiassa. Tämä kuvakokoelma Inkeristä on ainutlaatuinen, sillä ei synnyinseuduistamme aikaisemmilta ajoilta ole kovinkaan runsaasti kuvia. Olen joskus miettinyt, että olisipa aikoinaan ollut mahdollista ottaa Inkeristä värikuvia, esim. äyrämöispukuisista naisista sekä vanhoista että nuorista, jotka sunnuntaiaamuina tulivat tien täydeltä Tyrön kirkkoon, mutta silloin oli kamera useimmille saavuttamaton kapine. Hämäläinen on julkaissut komean kuvateoksen Pohjois-Lapissa Tenojoelta, nimellä "Teno". Yhdessä kenraali K. M. Walleniuksen kanssa hän julkaisi runsaasti ku-

Terveisiä Turusta

INKERILÄISTEN KERTOMAA RUUNUN- ELI LINNANLAPSISTA

VIII

Vieläköhän Viestin lukijat jaksavat ottaa vastaan näitä Turun terveisiäni, aprikoin tässä äskettäin. Ja kun sitten kokoonnuimme tavanmukaiseen ompeluseuraamme täällä Suomen vanhassa Turussa, toimitin siellä olleiden inkeriläisten keskuudessa oikein Gallup-tutkimuksen asiassa ja tulos oli 100 %sesti myönteinen. Tämän perusteella rohkenen edelleenkin jatkaa, tosin toivomuksin, että toisetkin Viestin lukijat ainakin osittain yhtyvät Turun toimeikkaitten ompeluseuralaisten mielipiteeseen. Parisen jatkokertomusta tullee vielä tämän jälkeenkin.

Ja sitten taas itse asiaan!

Haastattelupäivä oli 17. 6. 1969. Sopimuksen mukaan silloin tuli luokseni maanviljelijänleski Eeva Huuhka, o.s. Pöyhönen, jonka syntymäaika on 28. 7. 1886 Venjoen Hampaalassa, mutta nykyinen asunto täällä Turussa Koskenkatu 17 B 34. Hänkin on siis jo melko ikäihminen, mutta silti hyvissä sielun- ja ruumiinvoimissa.

Eeva Huuhka muisti kotikylässään Hampaalassa olleen kaksi linnanpoikaa, joista toinen, Saska nimeltään, haastateltavaa noin 20 vuotta vanhempi, toinen taas, Pekko Pusujeff, haastateltavaa vuotta nuorempi. Lisäksi oli hänen äitinsä kotona lukuisia, sinne yksityisesti annettuja kasvatteja.

Ruununlapset kasvoivat samanarvoisina omien lasten kera, ei mitään eroitusta koskaan, niin kertoi Eeva Huuhka.

Edelleen hän käsityksenään lausui, että lapset otettiin perheisiin kasvatettaviksi tulojen vuoksi, mikä oli 4—6 ruplaa kuukaudessa. Lapset kiintyivät kovin kasvatusperheisiinsä ja puhuivat suomea. Erään lapsen äiti oli kolmen vuoden kuluttua tullut ottamaan lapsensa kasvatuskodista pois, kun lapsi ei ollut oppinut venättä. Tämä oli myöhemmin usein käynyt entisessä kasvatuskodissaan, jota hän edelleenkin oli pitänyt enemmän omanaan kuin äitinsä uutta kotia äidin mentyä naimisiin. Entisissä kodeissa käydessään kasvatit olivat tavallisesti tuoneet saippuaa ja muita taloustarvikkeita tuomisiksi.

Haastateltavan äidin kotiin yksityisesti annettuja lapsia eivät käyneet katsomassa muut kuin asianomaisten lasten äidit. Eeva ei jaksanut muistaa että ruununpoikiakaan olisi viran puolesta kukaan käynyt tarkastamassa.

---

vitetun teoksen "Lapin sota 1939—40". Hänen käsialaansa ovat myös kirjat "Koltta-Lappia sanoin ja kuvin" sekä "Tunturien mailta". Muista Hämäläisen kirjallisista töistä mainittakoon hänen Kolppanan seminaarin 100-vuotisjuhlassa pitämänsä esitelmä "Seminaarin perustaminen sekä sen vaiheet Inkerissä ja Suomessa", joka on julkaistu sekä teoksessa "Kansakoulu 1866—1966" että "Kasvatus ja koulu"-aikakauskirjassa.

Inkeri-tietoutta on Hämäläinen kartuttanut äänittämällä levylle ja nauhalle haastattelemiaan inkeriläisiä. Tällaisia haastatteluja on kertynyt lähes 200:lta henkilöltä. Hän oli kolme kertaa Ruotsissakin näissä merkeissä tapaamassa inkeriläisiä sekä kerran Viron setukaisten naispraasnikkoihin tutustumassa. Ennen vanhaan kerättiin Inkerissä runoaarteita. Vahinko ettei silloin ollut käytettävänä magnetofoneja, joilla voisimme vielä nykyisinkin kuulla Inkerin runonlaulajien äänen. Vaikka Hämäläisen haastateltavat eivät olekaan verrattavissa entisiin runonlaulajiin, on hänen äänittämissään haastatteluissa korvaamattomia tietoja Inkeristä, sillä nämäkin "mahtajat" menevät vähitellen kaikki "maan rakoon".

Tiettävästi Hämäläisen kokoelmat, kirjasto, valokuvat ym. tulevat aikoinaan tutkijoiden ja muiden käyttöön asianomaisiin laitoksiin, mutta älkäämme nyt puhuko siitä, vaan toivotaan hänelle voimia suorittaa vielä pitkät ajat työtään, josta edellä olen tehnyt lyhyesti selkoa.

Kasvattilapset kävivät perheen omien lasten kera ja tavoin suomalaisessa koulussa ja luterilaisessa kirkossa. Tyttöjen koulunkäynnistä ei yleensäkään pidetty väliä. Jos jossakin kylässä oli myös kreikkalais-katolinen kirkko niin kävivät linnanlapset kyllä sielläkin.

Linnanpojat olivat kasvatuskodeissaaan siksi kunnes joutuivat Pietariin jotain oppia saamaan. Pekka Pusujeff kyllä jäi hoitokotiinsa koko eliniäkseen mennen naimisiinkin samasta kylästä kotoisin olleen suomalaisen tytön kera ja saaden myöhemmin kasvatusvanhempiensa koko omaisuuden omakseen, näillä kun ei ollut omia rintaperillisiä. Muitakin samanlaisia tapauksia sattui Eevan kotikylässä.

Vielä Eeva Huuhka kertoi kuinka erään yksityisesti kasvatiksi annetun kaunispiirteisen ja suurisilmäisen pojan äiti, jonka palkka oli ollut vain 6 ruplaa kuukaudessa, ei ollut kyennyt noin kaksivuotisen poikansa hoitomaksua suorittamaan ja sen vuoksi halunnut viedä pojan mennessään takaisin Pietariin. Kun poika ei kuitenkaan ollut halukas lähtemään äitinsä matkaan olivat kasvatusvanhemmat ottaneet hänet äidiltä pois ja tämä mennyt menojaan. Noin vuotta myöhemmin oli kylään tullut ajurilla ajaen kaksi korkeata upseeria, joista toinen oli ollut pojan isä ja aivan tämän näköinenkin. Upseeri oli suorittanut taloon kaikki pojasta aiheutuneet hoitovelat ja ilmoittanut haluavansa ottaa pojan sekä sijoittavansa hänet omien vanhempiensa hoitoon Astrakanin kaupungissa Volgan varrella. Haastateltavan äiti olikin sitten sopimuksen mukaan saattanut pojan kauas Astrakaniin ja täällä luovuttanut hienopiirteisen ja pidetyn kasvattinsa — tosin varsin raskain mielin — ilmeisestikin ylhäisöpiiriin lukeutuvien isovanhempiensa huostaan.

*

Seuraava haastattelu tapahtui 22. 6. 1969. Vireä ajurini Yrjö Rautanen oli jo aamulla aikaisin Auran rannalla olevan kotini pihamaalla, ja autoon noustuani käänsi sen nokan kohti Raision naapurikauppalan Pasolaa, jossa asuu maanviljelijänleski Eeva Laitinen o.s. Korpelainen. Tämä Eeva onkin vielä melko nuori, sillä hän on nähnyt ensimmäisen päivänvalon 24. 12. 1911 Skuoritsan Petrovassa, ollen hänen nykyinen postiosoitteensa Peltotie 2, Kuloinen. Täällä Eeva yhdessä Toivo-poikansa ja tämän nuorikon kera omistaa melko kookkaan omakotitalon, jonka ympäristöä istutukset sopivasti koristavat.

Kuulumiset kyseltyä ja tulokahvit juotua mentiin itse asiaankin, jolloin Eeva kertoi, että hänen isänsä kotona Petrovalla oli Pietarista aikoinaan tuotu linnantyttö, Liisa nimeltään ja syntynyt noin 1890-luvulla. Toinen muistamansa linnantyttö Petrovalla Netin talossa oli nimeltään Helena, joka Eevan nuorena ollessa oli jo aikuinen ja palveluksessa siellä.

Liisaa, joka oli siis Eevan isän kasvattisisar, kutsuttiin Liisa-tädiksi. Tämä oli kyllä alunperin venäläinen ja palveluksessa ensin Petrovalla ja sitten kolmen vuoden ajan Voloslan kylässä Ropsun seurakuntaa. Siellä hän sitten joutui naimisiinkin suuren suomalaisen talon pojan Juho Laakson kera. Laakson perhe, johon oli siunaantunut tyttö ja poika, tuli 1943 tänne Suomeen asuen täällä Marttilan pitäjässä, mutta muutti 1945 takaisin Venäjälle.

Vielä Eeva Laitinen kertoi, että Netin talossa oli 7 omaa lasta, joten Helena oli 8. Kaikki he saivat samanlaisen hoidon. Aikuiseksi jouduttuaan Helena oli Pietarissa palveluksessa mennen siellä naimisiinkin venäläisen kanssa, mutta tavatessaan lapsuudenaikaisia ystäviään haastoi näiden kera aina suomea. Eeva itsekin sanoi oppineensa venäjän kielen kesävieraiden kanssa seurustellessaan, aakkoset kyllä koulussa.

Liisa-tädistä Eeva lisäsi, että hänet noin 20-vuotiaana kastettiin lutherilaiseen uskoon antaen kasteen toimittaja kirkkoherra Jaatinen saman tien Herran Pyhän Ehtoollisenkin. Kaikki tämä tapahtui Liisan omasta pyynnöstä. Noin 10 vuotta myöhemmin Liisa, jota kutsuttiin myös "linnantytöksi", meni naimisiin. Mistään "smotrusta" ei Eeva sanonut tietävänsä mitään; lapset olivat aina yhdessä ja Liisakin kävi suomalaista kiertokoulua.

Helenan myöhemmista vaiheista Eeva kertoi, että Helena muutti sittemmin takaisin lapsuudenaikaiselle paikkakunnalle toimien siellä kolhoosin puheenjohtajana. Kooltaan hän oli pitkä ja komea, vaalea iho ja tumma tukka. Hänellä oli yksi tyttö ja hänen venäläinen miehensä kuoli jo 5—6 vuotta ennen sotia. Kolhoosin jäsenet valitsivat puheenjohtajan ja muut tarvittavat virkailijat, — yhteyttä linnanlapsiin pidettiin sotaan asti ja se sitten erotti lapsuudenystävät toisistaan, välit olivat aina olleet hyvät, näin päätti Eeva Laitinen muistelunsa linnanlapsista.

R. R.

ELSA KAJANTI POISSA

Rovastinrouva Elsa Kajanti, o.s. Modéen kuoli Helsingissä 4. 8. Hän oli syntynyt Tyrön pappilassa Inkerissä 15. 4. 1888 vanhan ja arvostetun sivistystyön tehneen suvun jäsenenä.

Tultuaan ylioppilaaksi St. Petri-koulusta 1905 hän suoritti Pietarin Taideteollisuusakatemian ja jatkoi taidehistoriallisia opintojaan Italiassa. Ranskassa ja Saksassa. Vuonna 1912 hän solmi avioliiton kirkkoherra Akseli Kajantin kanssa. Ensimmäisen maailmansodan aikana Elsa Kajanti oli Ewang. Feldlazaretin sanitäärinä huolehtien haavoittuneista inkeriläisistä sotilaista. Vuonna 1919 hän joutui perheensä kera jättämään seurakuntatyön Inkerissä ja siirtyi Suomeen.

Hänen erityisenä harrastuksenaan olivat inkeriläisten toiminnat Suomessa, Lohjan Konserttikannatusyhdistyksen emännyys, Lohjan kirkkoherranpappilassa useita vuosia kokoontunut kulttuurikeskustelupiiri sekä Lohjan kirkon restauratiotyö. Taidehistoriallisella asiantuntemuksella ja henkilökohtaisella ammattitaidolla hän suoritti merkittävän työn Lohjan kirkon messukasukoitten entisöijänä.

ILAHDUTTAVA VIESTI

Säätiö on saanut vastaanottaa ilahduttavan rahalähetyksen. Sen on lähettänyt Inkeriläinen ompeluseura Hälsingborista, ja summa on 171 kr., ja merkintä oli Inkerikotia varten. Lyhyt viesti, mutta paljon puhuva. Hälsingborissa eletään oikeassa heimoushengessä. Siellä on tajuttu, että tyyssija on saatava ja omalta osaltaan he tahtovat olla Inkerikodin rakentajia. Tämä lämmitti syvästi, tämä tekonne antoi meille uutta uskoa ja toivoa. Me tiedämme, ettemme ole yksin. Ystäviä on paljon ja näitten ystävien joukkoon ovat nyt liittyneet Hälsingborin inkeriläisen ompeluseuran jäsenet. Tervetuloa ystäviemme joukkoon ja antakoon tämä kaunis tekonne miettimisen aihetta muillekin. Juuri tätä tietä me saamme Inkerikodin yhä ehommaksi. Mitä suurempi on rakentajain joukko sitä kauniimmaksi Inkerikoti muodostuu.

Mitä sulimmat kiitoksemme Teille Helsingborin ompeluseurana kuin myös jokaiselle sen jäsenelle.

Inkeriläisten Sivistyssäätiö

RAKKAAN ÄITINI MUISTOLLE

Katrina Kotsalainen o.s. Särki, syntynyt 25. 5. 1883 Järvisaaren seurakunnassa, Kattilan kylässä, Inkerissä, kuoli Eestissä, Pöltsamaalla 5. 6. 1970. Siunattiin maan lepoon 8. 6. 1970 Pöltsamaan kaupungin hautausmaahan omaisten ja sukulaisten saattamana. Äitini asui vanhemman tyttärensä, Helenan, luona Pöltsamaalla.

Korkean iän saavuttanut äiti oli pirteä ikäisekseen, aina viimeiseen vuoteen saakka. Monet kärsimykset ja huolet kokenut — varhain nuoruudessaan leskeksi jäänyt. Sai kuusi lasta yksin kasvattaa. Oli aina tyytyväinen oloihinsa. Monta lasten lasta kasvattanut. Ja monta lasten lasten lasta hoitanut.

Tyhjältä tuntuu koti kun mummo ja isomummo on poissa. Lähinnä suremaan jäivät kaksi tytärtä perheineen Eestissä, poika Karjalassa perheineen ja tytär miehineen — Aino ja Evert Vanhanen Ruotsissa.

Kiitos, äiti kulta, kaikesta, mitä teit meidän hyväksemme. Rakkaudella muistaen — Aino.

SÄILYVÄÄ

On tapana eri tilaisuuksissa niinkuin syntymäpäivinä, ensi kerran vierailulla jne. ostaa kukkia lahjaksi. Oletko ajatellut että nämä kukat muutaman päivän kuluttua kuihtuvat ja heitetään pois? Mutta jospa olisitkin antanut Inkeriaiheisen kirjan . . .

Peräjärven Armas

Kesäjuhlamme Tampereella

Inkeriläisten Yhdistys ry:n kesäjuhlat pidettiin Tampereella heinäkuun 11—12 päivänä. Juhlapaikkana oli edellisistä juhlista tuttu Tammelan kansakoulu ja juhlajumalanpalvelus pidettiin uudessa Kalevan kirkossa.

Lauantain alkajaisjuhlien tervehdyspuheessa Tampereen paikallisosaston puheenjohtaja opettaja Eino Rautajoki selosti Pohjois-Hämeessä tekemäänsä Inkeri-tietoutta koskevaa tutkimustaan, joka osoitti, että inkeriläisistä on olemassa monenlaisia vääriä käsityksiä, inkeriläisiä ei esimerkiksi pidetä suomalaisina eikä evankelisluterilaisina.

Inkeriläisten Yhdistyksen puheenjohtaja rovasti Matti Vironmäki puolestaan tähdensi puheessaan toiveikasta suhtautumista tulevaisuuteen ja myös niihin nuoriin, jotka ovat kertomassa tuleville polville vanhempiensa synnyinseudusta Inkeristä.

Alkajaisjuhlan jälkeen kokoonnuttiin vielä iltahartauteen ja sen jälkeen iltateelle, jonka ääressä tavattiin tuttuja ja vaihdettiin kuulumisia.

Sunnuntaipäivän juhlallisuudet alkoivat kunniakäynnillä sankarihaudoilla ja Karjalaan jääneiden muistomerkillä, joille seppeleet laskivat rouva Maija Vironmäki, Alfred Saklantti Inkerin Suomalaisten Keskusliiton edustajana Ruotsista ja E. Rautajoki, joka puheessaan muistutti sankarivainajien antamasta uhrilahjasta itsenäisyytemme puolesta. Yli tuhat henkeä osallistui Kalevan kirkossa pidettyyn juhlajumalanpalvelukseen, jossa saarnasi asessori Paavo Viljanen johdantonaan 3:nnen rukouspäivän teksti: Me pelastumme Jumalan armosta, Jeesuksen Kristuksen kautta. Liturgina toimi rovasti Matti Vironmäki.

Sunnuntaipäivän juhla Tammelan koululla, kesäjuhlien pääjuhla, aloitettiin perinteellisesti lippujen tuomisella juhlasaliin. Tervehdyspuheen piti teologian ylioppilas Hannu Vironmäki, joka kosketteli vanhan ja nuoren polven maailmojen välisiä ristiriitoja ja lausui lopuksi: "Pe-

Juhlayleisöä Kalevan kirkossa.

rinteiden säilyttämisen muoto muuttuu nuorten kohdalta tutkivaksi ja kartoittavaksi, myös joukkomme muuttuu, mutta uskon, että voimme kokoontua yhteisiin juhliimme vielä vuosikymmenien kuluttua."

Juhlapuhuja prof. Eino Jamalainen johdatti kuulijansa kotitanhuville Inkerin Hietamäkeen lapsuuden tasaisille maisemille ja kukkiville perunapelloille, Äijänmäkeen ja Tuutarinmäkeen. Hän muisteli mm. ankaraa mutta oikeudenmukaista pedagogia Juho Marttista, joka harrasti mehiläisten hoitoa ja opetti sitomaan kirjoja, kirkkoherra Jaakko Raskia sekä isäänsä, joka toimi kunnanvanhimpana. Prof. Jamalainen teki selkoa myös inkeriläishäiden eri vaiheista.

Molempien juhlapäivien ohjelmaan sisältyi myös kevyttä ja vakavampaa henkistä antia. Taiteilija Lauri Santtu esitti hauskan murrejutun Kirkonmiehen Yllistä, Mikko Kolomainen pakinan inkeriläismurteella ja Ella Ojala lausui Pirkko Huurron kirjoittaman juhlarunon Muistojen maisema. Opettaja Kalle Kaipainen esitti viulusooloja ja Inkeri-kuoro lauloi Eino Vironsepän johdolla. Sunnuntaiaamuna inkeriläisten ja karjalaisten joukkueet kilpailivat kyykkäparemmuudesta ja päiväjuhlassa kiertopalkinto ojennettiin voitokkaille karjalaisille.

Inkeriläisten sivistyssäätiön tervehdyksen pääjuhlassa esitti toimitusjohtaja Väinö Kekki kertoen säätiön syntyvaiheista ja saavutuksista, joista tähän mennessä suurin on viime vuoden lopussa valmistunut Inkerin suomalaisten historia sekä tulevista suunnitelmista. Vanhemman inkeriläispolven tervehdyksen esitti Matti Virolainen, Helsingin Inkeriläisten tervehdyksen Hertta Allanmaa, Turun Inkeriläisten sekä räisäläisten terveiset juhlijoille toi hovioikeudenneuvos Robert Rainio ja Kalevalaisten Naisten tervehdyksen lehtori Naimi Levas.

Tampereen Karjalaisten heimotervehdyksen esitti Vilho Karpa ojentaen pj. Eero Rautajoelle seuran myöntämän harrastusmerkin hänen ansioistaan inkeriläisten heimotyössä.

— Karjalaisilla ja inkeriläisillä on paljon yhteistä, sillä molemmat heimot ovat joutuneet siirtymään pois kotiseudultaan. Heimonne kokemukset ovat raskaammat kuin karjalaisten, mutta silti ei Inkerin heimo ole sortunut. Yhteiset kokemukset ovat lähentäneet heimojamme ja tällaisista juhlista saamme uutta voimaa ja virkistystä.

— Sähkein olivat kesäjuhlijoita muistaneet arkkipiispa Martti Simojoki, Tampereen hiippakunnan piispa Erkki Kansanaho, Karjalan Liitto ja Vapaussoturien huoltosäätiö. Juhlien päätössanat esitti rovasti Matti Vironmäki, jonka jälkeen kesäjuhlat päätettiin Nouse Inkeri ja Maamme-laululla.

Tampereen kesäjuhlilla esiintyi perinteelliseen tapaan Helsingin Inkeri-kuoro opettaja Eino Vironsepän johtamana.

Juhlayleisöä Tampereen kesäjuhlien pääjuhlassa Tammelan koululla.

Urheilukilpailujen tulokset Arosvallenilla Västeråsissa juhannuksena

100 m juoksu: Esko Ilo 11,7, Bertil Renkvist 12,0, Viktor Aitman 12,4.

400 m juoksu: Bertil Renkvist 53,8, Viktor Aitman 58,5, Ilo Esko 58,6.

Pituushyppy: Eino Paakkonen 5 m 13 cm, Eino Myllys 5 m 11 cm, Rolf Savolainen 4 m 95 cm.

Korkeushyppy: Rolf Savolainen 155 cm, Eino Myllys 150 cm, Eino Paakkonen 145 cm.

Kuulan työntö: Väinö Kemppainen 10 m 24 cm, Valdor Lindros 10 m 05 cm, Eino Myllys 9 m 24 cm.

Ikämiehet 100 m juoksu: Viktor Tilkku 12,8, Aleks Ruotsalainen 13,0, Eino Myllys 13,1.

Pojat 12—16 v 60 m juoksu: Pekka Paakkonen 8,8, Juhan Montonen 9,2, Juhani Kähäri 9,9.

Tytöt alle 12 v 60 m juoksu: Tarja Myllys 10,3, Eija Paakkonen 10,5, Helena Othman 10,8.

Pojat alle 12 v 60 m juoksu: Peter Ruotsalainen 10,3, Mikael Kähäri 12,4, Peter Myllys 13,8.

Jalkapallo-ottelun Ruotsin inkeriläisten ja Suomen inkeriläisten kesken voitti Ruotsin joukkue tuloksella 6—1. Tämä oli vähän epäkohteliaasti tehty, mutta eihän edelisenä kesänä Suomen puolella nähty parempaa käyttäytymistä.
Muistanemme vielä, miten aurinkoinen ja lämmin oli Juhannus Västeråsisa.

H. T.

VENJOEN POJAN PAKINAA MOSINAAN MURTEELLA

Siint on nyt jo kauvan aikaa, se ol niäs silloin ko se ensimäinen Saksan sota alko siin kesäl. Mie silloin siin syksyyl siit tulin Linnaast Varssavskoi tietä, mie tulin siin samas pojestuus, mitä sanottii maitopojestuks, niäs ko ne molosnitsat kaik ain aijoit siin, ko se ol huotavamp ko ne toiset pasasirskoi pojestut. Ei silloin olt liikaa rahhaa mist jokapaikkaa hukata. Ko miekii olin silloin viel nuorpoika nulkki, olin vast pappilas käynt. Mie kävin Lautasavotaal työs sain kriveniekan tunniilt, kakstoist tuntii tein päiväs työtä, rupla kaksriunaa sain päiväksein. Nii, Linnas Varssaavan vaksaalal mie mänin siihen vakonaa mis molosnitsat ain aijoit kuksinoin kans. Käin yhtee vakonan ottelenja istumaa ja söin potsonnuskii siin ikkunaan vierees, potsonnuskan kuoret panin siihen plevattelnitsaa mikä ol siin vakonsyl sillaal penkinal. Vähän ajan peräst, ko pojestu viel vähän aikaa seiso, miun vierehein tul kaks molosnitsaa, ne mist lie olleet Kirveeläst, tai Kuittilast, vain liekhyö olleet Kappiselt, ko ne käivät Kappisen perejestuult pois massinaast. A, mie mänin Izoranstantsaal ast. Pojestu ko läks hottuu vaksaalalt ja miultloppuit potsonnuskat, ni mie käin luakkellein siihen pöyvän piäl torkkumaa. Ko oltii vähän matkaa mänty, emmä taitaneet olla viel Sosseinoin stantsaal astkaa, ni ne molosnitsat taisiit uatella jot mie jo makkaan, ko hyö käivät keskennään kovast luatimaa losmittammaa, kaikenlaista sen aikaista asijaa. Emmie ennää kaikkii muistakkaa mitä ne molosnitsat siin vakonas luatiit mölöttiit, ko miult on tuo muist mänt vähän niin heikooks. Se molosnitsa mikä ol miun rinnallain, se se alko eistäin luatimisen, se sano sil toiseel mikä ol siin häneen kohallaa. A, Vot, tiijetsie Justnaaseukko, ko meil nyt alkaa olla hyvä ellää. Jos tuo sota kestäis viel vaik puoltoist vuotta, ni myö rikastuttais oikeinkovast. Katsohanyt, ko maito putel makso ennen sottaa viiskopekkaa. A, nyt, miul tänäpäin antoit jo kriveniekan puteliilt talolois. Viel sannoit ja penäsiit jot heil pittää tuuvva ain maitoo vaik se tulis maksamaa ruplan putelilt. Ko ne miun talloin on niäs niitä suurii ja puhtaita Esvaltoi, ei ne rahhaa siäli Sliuhkiist antoit tsetvertakaan putelist. Se rouvan herra mikä liekii oikein suur sotaherra ko se talon tvorniekkaki ain joka uamu sannoo sil herraal siin talonkujas, tobryi uutro Vaas okorootii. Nii, Marseukko, siit alko se toinen molosnitsa panna pakkojaa. Nii kyl se hyvä on jot meinkii tavaramma vähän kallistuu, no se on vua opitna ko meilt miehet vietii sinne sottaa niijen Saksoin ja Avstritsoin kans sotimaa. Miun miheltäin tul kirja viimeviikool, vaik hänen pit jäähhä Linnaa ohraanaa, ko hiä ol teistviittelnoi sluuspas Gvartin Karassierin

ÄITINI

MARIA MYLLÄRI

in memoriam

Toukokuu, 1889, saapui viesti Inkerissä, oli syntynyt tyttö Tiinuksille. Toukokuu, 1970, saapui viesti, äitini oli nukkunut pois Helsingissä, Kivelän sairaalassa.

Tähän väliin mahtuu 81 ajast'aikaa! Inhimillisesti katsoen varsin kunnioitettavan pitkä elämäntaival. Pitkä ja raskas.

Äiti oli siis syntynyt Inkerissä. Hänen kertomustensa ja kuvien perusteella pienessä, mutta kauniissa, Miikkulaisten pitäjässä. Ja mikäli rauhallisen rinnakkaiselon ideologia, eri kansojen välillä, olisi vaikuttanut jo 50 vuotta sitten, olisi hänen elämänsä varmaan ollut paljon helpompaa ja monelta osin rauhallisempaa kuin miksi se sitten muodostui.

Äitini ensimmäinen evakkomatka oli todellinen pakomatka, Inkeristä Suomeen. Ei kilometreissä mitattuna pitkä, mutta raskas matka sen vuoksi, että oma koti, Miikkulaisten Alakylässä, oli jätettävä. Siirryttiin, kylläkin saman heimon, mutta ei kuitenkaan saman kansan, keskuuteen. Siirryttiin silloiselle Vpl:n Pyhäjärvelle.

Evakkona olokaan oman kansan keskuudessa ei ole helppoa ainakaan alussa, pakolaisena olo oli vielä vaikeampaa. Mutta saihan ainakin vapaana olla ja hengittää. Pyhäjärvikin oli kaunis! Ystäviäkin alkoi löytyä. Iloinen, valoisa mieli ja luja usko auttoivat eteenpäin. Elämä jatkui. Tulivat eteen uudet evakkomatkat. Eivät nämäkään matkat tietenkään helppoja olleet, mutta kun se alkukoti oli jäänyt sinne Inkeriin, niin eivät nämä uudet evakkomatkat tuntuneet pahemmilta muuten kuin sen vuoksi, että se lapsuuskoti Miikkulaisissa jäi yhä kauemmaksi.

Mutta taivaallinen koti tuli äidille yhä läheisemmäksi. Tälle viimeiselle matkalle hän oli valmistautunut jo kauan aikaa ja odotti lähtöä hartaasti. Hänen tilinsä Jumalan kanssa olivat selvät oikeastaan koko hänen elämänsä ajan. Äidilläni oli syvästi uskonnollinen elämänkatsomus, joka myös ilmeni hänen kasvatusperiaatteissaan meihin lapsiin nähden. Hänen ansiostaan me osaamme paljon lauluja virsikirjasta, useimmat kauniit joululaulut ja paljon lauluja Hengellisestä laulukirjasta ja Siionin Kanteleesta. Äiti itse osasi kaikki laulut näistä kirjoista. Hän lauloi paljon ja hyräili vielä enemmän. Mutta kun hänellä oli harvinaisen kaunis ja puhdas ääni ja hyvä sävelkorva niin ei siitä kukaaan kärsinyt, päinvastoin, siinä sivussa me lapsetkin monta hyvää ja kaunista laulua opimme.

Äidin vaatimaton ja sopeutuva luonne yhdistettynä horjumattomaan luottamukseen Kaikkivaltiaaseen Jumalaan, olivat ne ominaisuudet, jotka varmasti auttoivat hänet selviytymään niin pirteänä, sekä psyykkisesti että fyysisesti, tästä pitkästä taipaleesta aina näihin päiviin asti, jolloin Luoja katsoi, että tämä jalo vilja on jo niin perusteellisesti kypsynyt, että se täytyi niittää nopeasti pois ja korjata talteen.

Me olemme nöyrästi kiitollisia siitä, ettei Sinun tarvinnut kärsiä näitä muutamia päiviä kauempaa tästä sairaudesta, johon inhimillisen avun tuomaa helpotusta emme voineet tiedostaa. Me muistelemme kaipauksella Sinua ja olemme vakuuttuneita siitä, että nyt Sinulla on hyvä olla kun olet päässyt ikuiseen kotiin. Niin korkealle kotiin, että sieltä katsoen Miikkulaistenkin kirkko, mikäli sitä vielä on olemassa, on aivan lähellä.

Taivaan Jumala, johon niin lujasti luotit, on varmasti nähnyt Sinun raskaan matkasi täällä maan päällä, ja Hän on suova Sinulle helpotuksen. Hän on nähnyt kaikki hyvät tekosi ja on ne myös palkitseva.

Honkanummen kalmiston puut humisevat, Sinulle äiti, rauhallista, totisesti ansaittua ikiunta.

T o i v o

---

polkaas sluusimas. A, vot kirja nyt tul sielt Karppaloilt sielt Kruakkovinan alt. Hiä kiruttaa viel jot, heil mikä lie Ruotsalainen kentraal korppussan komantira. Nii sano Justnaaseukko sil Marseukool, emmie huoliis mistää näist rikkauksiist, ko vua loppuis tiä sota ja tulisiit mein miehet pois terveen sielt Kruakkovinanlinnan alt. Vet kyl se sellaista on sanoo Justnaaseukko, jos mein pojat vaik oisiit suurempi jot jaksasiit käyvvä Linnaas tarttuloin ja kualiloin kans, ni kyl sitä siit rahhaa tulis ilman Isilöikii. No kyl meinpoika käi viimeviikol tuon Uapramivantsan kans siel Sennoin ritkaas tarttukuorman kans, sanoi Marseukko.

Ko se Uapramivants on häneen kummisen, ni se vei ristpoikaasen ensimäisen kerran Linnareisuul. No kyl heil ol vua paljon epäonnee ja vastoinkäymistä sil meinpojan ensimäisel Linnareisuul, ei meinpoika ois yksinnää silt reisuult kottii tult ko hiä on vast neljäntoist vanha. A, se hänen kummiisen se Uapramivants, sehä on jo vanha mies ja kaikenlaista nuusnaa hiä on jo nähy, hiä ol niäs jo Jeppoonin sovas kantuusen, sen tähen hiä ei tähän sottaa ennää kelvantkaa ko hänel on puhtaat paperit. Nii kyl hyö Pulkkalaa ast männiit oikein hyväst, syöttiit hevosii, joivat itse tsjaijut ja söivät hyvän seljantkan. Siit ko läksiit Pulkkalaaast etteenpäin, ni piäsiit hyö Kaamantkoihen ast, ni meinpojalt taittu kurjokka. Niäs ko se Linnatie on Pulkkalaast Sastaaval ast tehty suuriist kivist mostavoiks, a meil ei ole viel niitä Kalanistoin rattaita lessaroin kans, niinku on jo Uapramivantsaal ja monel muul, kutka on jo kerinneet rikastuu tiän sovan aikaan.

Jatkuu seur. numerossa

RUOTSIN PUOLELTA

ARKEA JA JUHLAA ENTISESSÄ INKERISSÄ

Ihmiselämän lapsuuden aika, elintavat ja -ympäristö, lapsuudenkodin perinteet ja siellä koettu turvallisuus, koetaan usein kantovoimana elämän monimutkaisilla poluilla.

Nuoruusvuosina kodin eväät pysähdyttävät usein elämän arvoja aprikoivan nuoren tuhon tieltä.

Työn ja toiminnan miehuusvuosina, perheen karttuessa ja huolien kasvaessa joutuu kestokyky monasti kovalle koetukselle, jolloin ei riitä arvo, ei varallisuus eikä mikään mainen mahti. Silloin sydämen kätköissä unohdettu ja halpana pidetty rukoillen kylvetty siemen alkaa itää ja elämä saa uuden sisällön. Löytyy voiman lähde voimattomuuteen, josta edeltäjät ovat voimaa ahdistuksissaan ammentaneet.

Elon iltaan saapuessa nämä kauniit ja kalliit muistot kajastelevat usein mielessä ja tempaavat ajatukset sinne kauas jonnekin . . .

Siellä miesväki hoiteli huolellisesti peltotyöt ja useat myös ajoivat kaupungissa "isvossikkoina" ansaiten lisää perheen toimeentuloon.

Kotikyläni Kaskisaari sijaitsi noin kahdeksan kilometrin päässä Tsarskoje Selosta (myöhemmin Detskoje Selo).

Useissa taloissa pidettiin pari, kolme lehmää ja maito myytiin lähikaupungissa tai "linnassa" Pietarissa, jossa useammat kävivät kaksi kertaa viikossa: tiistaisin ja lauantaisin.

Usein naiset joutuivat kantamaan uskomattoman raskaita taakkoja päivästä toiseen. Kaupungista ostettiin elintarvikkeet ja usein eläimille väkirehutkin, joten lastia oli riittävästi tullen ja mennen.

Määrättyinä viikon päivinä oli "maitoämmiin massina", jossa oli vaunu suuria maitotaakkoja kuljettavia varten.

Kun maito oli kaupattu ja ostokset tehty keräännyttiin aseman odotussaliin junaa odotellessa levähtämään ja kuulumisia kertomaan.

Asemalta saatiin "kipetkuu" ja "kuksinassa" tehtiin "koffii", mikä maistuikin erinomaisen hyvältä ja virkistävältä voimia kysyvän raskaan työn jälkeen. "Massinan vakonassa" myöhemmin tulleet jatkoivat "koffin" juontia rupatellen kotoisasti päivätapahtumia ja muita kuulumisia.

Kotoni odottivat monen monet kotitehtävät. Oli ehdittävä laittamaan ruokaa, hoitamaan vanhukset ja lapset, ravitsemaan kotieläimet ja ehdittävä pellolle miesten avuksi kesäaikana.

Veden kantaminen ja lämmittäminen kuului naisten tehtäviin ja se ei ollutkaan vain nappuloiden kiertämistä. Onnellisemmassa asemassa olivat ne äidit, joiden lapset pystyivät jo auttamaan kotitehtävissä.

Erikoisesti jäivät mieleen lauantai- ja juhlien aattopäivät. Kansakouluikäisten tyttöjen tehtäviin kuului samovaarien, koffnekkojen, veitsien ja kahvelien puhdistus. Kesäisenä aikana tämä työ suoritettiin ulkona. Punatiilinpaloja yhteen hieromalla saatiin jauhoa jolla puhdistettiin kupariesineet "sampukkapuun" marjamehuun kastetulla vanhalla villasukalla tai kintaalla.

Vanhimmat sisaret ahkeroivat "siivojen" teossa. Lattiat olivat suurimmaksi osaksi maalaamattomat ja niiden pesussa tarvittiin voimaa, koska ne oli hangattava hiekan kanssa tuohitohvelilla tai varpaluudalla ja myöhemmin myös käytettiin harjaa.

Työtä riitti kaikille. Isommat lapset auttoivat vanhuksia saunan lämmityksessä. Ahkeroitiin saada kaikki kuntoon ja sitten oli hauska lähteä äitiä vastaan koivutielle.

Äiti oli iloinen kun sai laskea maitosalkut puhtaaksi pestylle lattialle ja kiiltävä suhiseva samovaari tervehti kotiintulijaa.

Maitosalkuista ja kuksinoista purkautui monenlaista hyvää pöytään pantavaa ja päälle puettavaa.

Lasten kirkkaat silmäparit tähyilivät vuoroin ostoksia ja äitiä, joka oli taas kotona hymyilevänä perheensä keskellä ja hentoiset käsivarret kiitollisina kietoutuivat hänen kaulalleen.

Kun ilta-askareet oli toimitettu ja pyhävalmistukset tehty, syöty "iltanen", vaipuivat lapset unen helmoihin luettuaan iltarukouksen:

"Yö tulee, ehtoo joutuu,
Herra Jeesus, tykön tule!
Anna ruumiini rauhassa levätä
Aamulla terveenä herätä. Aamen."

Aamuisin perhe heräsi äidin virittämään aamuvirteen tai lauluun "Joka aamu on armo uus", ja jouluaamuna useimmiten "Nyt seisahdun mä seimelles".

Joulujumalanpalvelus alkoi kello kuudelta aamulla ja sinne ajettiin hevosella saahkan jalasten kitistessä kovassa pakkasessa. Lasten ollessa unisina kaikki oli kuin kaunista unta ja mielikuvituksellista musiikkia pimeässä pakkasyössä.

Kirkkokummulla seisoi joulukuusin koristettu ja kynttilöin kirkkaasti valaistu Herran huone kutsuen suojiinsa työtätekeviä ja raskautettuja Jumalan Pyhän sanan virvoittaville lähteille. Kirkosta lähtiessä saatiin mukaan usein läheisiä sukulaisia vieraiksi.

Joulua, pääsiäistä ja helluntaita juhlittiin neljä päivää, joista kahtena ensipäivänä oli kirkkopyhä ja kaksi viimeistä tavallisia vieraissakäyntipäiviä.

Vieraanvaraisuus oli kaunis ja luonteva kansamme ominaisuus. Käskemättä ja kutsumattakin oli tulija aina tervetullut niin pyhänä kuin arkenakin.

MUISTOLAATTA HAAPARANTAAN 26. 7. 70

ISK-n toimesta oli pantu alkuun v. 1968 muistolaatta-asia. Oli herännyt ajatus, että kahdenkymmenenviiden vuoden maahan tulon jälkeen jollain tavoin tuotaisiin ilmi kiitollisuus Ruotsin kansalle hyvästä vastaanotosta pakolaisvuosina. Asia hoitamaan valittiin kolmehenkinen komitea. Saatiin myös taiteilija J. Suni Gevlestä asiasta kiinnostumaan.

Laatan sijoittamispaikaksi yksimielisesti valittiin Haaparanta, koska sen kautta on enemmistö meikäläisiä maahan tullut.

Otettiin yhteys Haaparannan kirkon johtomiehiin. Siellä saatiin tarjous, että pääkäytävän ulkopuolella uudessa Haaparannan kirkossa on sopiva laatan paikka. Kirkko on uudentyylinen ja erikoisen näköinen (vanha, v. 1963, joutui tuhopolton uhriksi).

Taiteilija sekä yksi komitean jäsenistä kävivät paikan päällä tutustumassa. Paikka katsottiin sopivaksi ja J. Suni sai tehtäväksi laatan suunnittelun sekä myöhemmin myös sen valmistuksen. ISK taas vuorostaan otti hankkiakseen tarvittavat varat. Yhtenä suurempana vaikeutena oli se teksti, joka tuli tähän laattaan, koska tarkoitus oli lausua kiitokset Ruotsin kansalle ja erittäin rajaseudun väestölle sekä jättää jälki tuleville polville meidän maassa olemisesta näinä aikoina. Pitemmän pohdinnan jälkeen sovittiin seuraavasta tekstistä:

Ruotsin kansalle ja erikoisesti rajaseudun väestölle sydämelliset kiitokset ystävällisestä vastaanotosta pakolaisvuosina 1944—1948
Ruotsin Inkerin suomalaiset vuonna 1970

Till svenska folket och särskilt till gränsbefolkningen hjärtligt tack, för vänligt mottagande flyktingsåren 1944—1948
Från ingermanländare i Sverige år 1970

Ja sunnuntaina 26. 7. 70, kauniin kesäisen sään vallitessa kokoonnuttiin muistolaatan paljastustilaisuuteen Haaparannan kirkolle, jossa oli yleinen jumalanpalvelus. Sen päätyttyä yleisö siirtyi kirkon edustalle, muistolaatan ympärille. Tilaisuus avattiin laattakomitean puheenjohtajan tervehdyksellä, joka myös lyhyesti selosti laatan tarkoitusta. Sen jälkeen ISK:n kunniapuheenjohtaja U. Hammaström teki historiallisen katsauksen inkeriläisten siirrosta aina meidän aikoihin asti. Tämän jälkeen paljastettiin muistolaatta, sanomalehtimiesten vilkkaasti valokuvatessa sitä. Ohjelmassa seurasi yleinen virren veisuu, jonka jälkeen Haaparannan seurakunnan puolesta puhui ent. rehtori J. A. Söderholb, joka lausui kiitokset siitä tunnustuksesta, jota inkeriläiset ovat osoittaneet heille näin pitkän ajan jälkeen. Myös lupasi tekevänsä parhaansa, että tämä muisto säilyisi tuleville polville. Haaparannan kaupungin edustajana oli kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Hilding Andersson, joka puheessaan muisteli inkeriläisten läpikulkua niiltä ajoilta ja kiitti siitä, että heidän kaupunkinsa sai vastaanottaa tämän kunnialahjan. Tilaisuus päätettiin yhteisellä virren veisuulla.

Tilaisuuden jälkeen seurakunta tarjosi vieraille kirkkokahvit, jossa vielä kerran saatiin muistella menneitä sekä vaihtaa ajatuksia niiden kanssa, jotka olivat aktiivisesti tehneet työtä aikoinaan meidän hyväksemme.

Sekä virallisista että epävirallisista puheista sai sen käsityksen että molemmin puolin oltiin hyvin tyytyväisiä laattaan sekä sen sijoituspaikkaan. Paikasta puheenollen haluan vain tuoda julkisuuteen sen mitä kuulin Haaparannan kirkkoherran Huuhtasaaren sanovan; että hän oli hiljattain katsellessaan kirkon vieraskirjaa laskenut vieraitten lukumäärän kolmen päivän aikana kuuteen sataan. Ja mekin lyhyen vierailun aikana tulimme huomaamaan sen, että tämä paikka on kovin ihmisten huomiota herättävä ainakin turistikauden aikana.

Tilaisuudessa oli läsnä 80 henkilöä, joista meikäläisiä oli kahdeksan. **A. S.**

Toimeentulolähteet olivat vaatimattomat ja usein niukat, mutta siitä huolimatta yritteliäisyydellä ja ahkeruudella pyrittiin pitämään perheet koossa ja säilyttämään kansanomaiset perinteet ja elintavat.

Aika on muuttunut. Monet vuosikymmenet ovat vierineet. Aineellisesti on toimeentulomme turvattu. Kuinka moni meistä vielä muistaa kiittää Taivaallista Isää, kansojen kaitsijaa, joka pelasti meidät sodan liekkien ja monien kärsimysten ja ahdistusten ahjosta. Olemmeko rikastuneet, ettemme enään auttajaa tarvitse?

Jeesus sanoo: Minä tulen pian; pidä mitä sinulla on, ettei kukaan ottaisi sinun kruunuasi. (Ilm. 3:11) **Anna Parkkinen**

OPINHALUISIA INKERILÄISIÄ

Olen lukenut opinhaluisista inkeriläisistä. Todella täytyy myöntää niitä on paljon Ruotsissa jotka ovat ahkerasti lukeneet, saaneet ylioppilaslakin ja jatkaneet opintojaan yliopistossa ja muissa korkeakouluissa.

Ja esim. yksi niistä ahkerista ja etevistä ylioppilaista on Lilian Lonki, joka on saanut ylioppilaslakkinsa Gävlessä ja jatkoi opintojaan Tukholman korkeakoulussa. Ja on ollut Saksassa, Englannissa, Espanjassa. Hän on ollut yhden vuoden opettajana Gävlessä ja on sitten jatkanut ahkerasti lukemistaan Uppsalan yliopistossa, jossa hän luki filosofianmaisteriksi 2 1/2 vuodessa ja mitä parhaimmilla todistuksilla. Hän sai myös yhden kuukauden stipendin ilmaisen oleskelun Joensuussa suomalaisten ja muitten ylioppilaitten keskuudessa. Nyt hän on töissä Sandvikenissä kielten kääntäjänä. Hänelle on tarjottu työtä Perussa Etelä-Amerikassa. Mutta hän jatkaa opintojaan Uppsalassa syksyllä. Todella täytyy kunnioittaa sellaista nuorisoa, jolla on elämänhalua ja jotka pyrkivät eteenpäin.

Toivon että Jumala siunaa kaikkia näitä nuoria, jotka opiskelevat. **S. E.**

Julius Sörmvall:

Filosofian historiaa jokamiehelle

Jatkoa ed. numerosta

Voittoisain persialaissotain jälkeisenä Kreikan kukoistuskautena sofistit ja varsinkin ateenalainen Sokrates (469—399 eKr.), jonka hänen vastustajansa myös väittivät sofisteihin kuuluvaksi, suuntasivat filosofian maailmankaikkeudesta ihmiseen.

Roomalainen filosofi Cicero lausui Sokrateesta, että hän toi filosofian kaupunkeihin ja taloihin sekä pakotti sen tutkistelemaan elämää ja tapoja, hyvää ja pahaa. Sokrates otti ihmisen siveellisen kutsumuksen filosofisen harkintansa kohteeksi. »Tunne itsesi!» hän kehoitti, päämääränään etiikka, syventynyt ihmistuntemus. Hän opetti myös, että »hyve on tietoa». Siihen on pyrittävä. Mutta ihmisen oman viisauden osolttautuessa riittämättömäksi jumalallinen sisäinen ääni, daimoion, jota voidaan kuunnella, ilmaisee hänelle, mitä on tehtävä ja mitä tekemättä jätettävä.

Kun sofisti Protagoras oli julistanut, että »ihminen on kaiken mitta», — mikä ajatus kulkeutui myös siveellisen elämän alueelle —, sinkosi sofistien päävastustaja Sokrates ilmoille sellaisen vastaväittämän, että »totuus on ihmisen mitta». Edellisen kannan mukaan totuus oli vain sitä, mitä ihminen kulloinkin piti totuutena, siis relatiivista eli suhteellista. Sokrateelle taas totuus oli ihmisen yläpuolella olevaa ja hänestä riippumatonta, siis absoluuttista eli ehdotonta. Tämä totuus käsitti myös tietoisuuden hyveestä, jonka oli tultava eletyksiä. Täten Sokrates tähdensi moraaalin yleispätevyyttä. Hänellä oli siveellinen elämänkatsomus. Sokrates tähdensi moraalin yleispätevyytetiikan perustajaksi. Valitettavasti ei kultenkaan voida varmuudella puhua Sokrateen ajattelusta, koska häneltä ei ole jäänyt mitään omaa kirjallista perintöä. Muut, lähinnä hänen oppilaansa, ovat kukin tavallaan häntä tulkinneet, heistä kuuluisimpana filosofi Platon (427—347 eKr.), jonka dialogeissa Sokrates esiintyy keskushenkilönä. Sokrateen persoonallisuus on vaikuttanut voimakkaasti hänen oppilaihinsa ja jälkimaailmaan.

Sokratesta syytettiin vieraiden jumalien palvojaksi ja nuorison turmelijaksi. Hänen kotivaltionsa Ateena tuomitsi hänet tyhjentämään myrkkymaljan. Platon lausuu Faidon-dialogissaaan oppi-isänsä kuolemasta: »Sellaisen lopun sai parhain, viisain ja oikeamielisin ihminen, minkä olemme tunteneet.» Siitä, että Sokrates kansansa ja nuorison hyväksi eletyn elämänsä päätteeksi oli voinut saada näin väärämielisen tuomion ja järkyttävän lopun, Platon sai Ateenan muiden valtiollisten rappioilmiöiden ohella aiheen koettaa luoda filosofisten aatteltensa mukaisen valtioihanteen, minkä hän esitti lähinnä Valtio-dialogissaan. Valtion kansalaisten neljästä kardinaalihyveestä puhutaan myöhemmin. Hänenkin mukaansa hyve on tietoa oikeasta, mutta kykyä ja voimaakin tarvitaan. Oikeamielinen elämä vaikuttaa, että »meille käy hyvin sekä maan päällä että kuolemanjälkeisellä vaelluksellamme».

Julius Sörmvall

KEHOTUS KAIKILLE, KAIKILLE

Viime vuuvven syyspuolee mie laitoin Teil kirjeen mis mie kirutin jot tiä on sit vihoviimeinen kirje miss mie vettoon. Siihen vaikutti monj tekijä, eikä vähiten tohtoor kuka sanoi miul: "dische jeedesch, dalsche buuudesch". No hiäkiin tais olla oikees, mut ku viel on paljo asjoi kesen, niin veri vettää, ei auta mikkää. No enhä mie ennää Teihi voi veota ku lupasin lopettaa, **mut nyt mie kehotan.**

Jo kesäjuhliil mie esitin sellaisen ajatuksen, jot **tänä vuon**, vain tänä vuon jokkaise kuka tarvitsoo ostaa ja antaa lahjoi kenelnipuit, nii hiä antaa **lahjaks Siätiön kustantammii kirjoi tai levylöi.** A mikä arvokas lahja, sellainen soppii vaik kunkaalkii. Ei tarvitse yhtää hääpeillä. A samal ku näitä lahjoitteloo ystävillee, nii samal tekköö suurarvoista työtä heimoose hyväks, levittää Inkeritietoutta ja herra paratkoo, sitä ei olla tarpeeks vielkää levitetty.

Täll tappaa myös suahhaa rahhaa sitä Inkerikottii vart, sil praikaa on nois kirjois ja levylöis paljo rahhaa kii, a sitä rahhaa tarvitaa kovast kohtsiltää ku alkaa Inkerikoin rahoitus.

Mitä tulloo Inkerikoin asiall, niin sen rakentaminen pit alkaa viime kevvään, mut tuljpaha kaikenmoisii esteitä ja sen alkaminen vain viivästyi. Nyt on esteet kaik voitettu ja eiköhä nyt piässä jo siunattuu alkuu. Toisaalt voip olla, et viivytys ei ole mäntkää haitaks, sil tänä aikaan on monj asja koin rakentamises vua parantunt eikä niitä virheitä uo nii paljo ku alunperin ois tult.

Mie aikanaan sanoin jot "hättäistä ei auta jumalakkaa". Myöhä ois rahojen puoleest voitu ostaa itsellemmö pien huoneisto jo aikoi sit, mut sitä ei tehty. Sillo ei olt varmuutta Karjalatalon synnyst, mut nyt se on varma ja miu suurimpana toivonain on nähhä se päivä jolloinka kaks saman kohtalon kokenutta heimoo: inkeriläiset ja karjalaiset piäsevät muuttamaan saman katon all ja yhes sit vievät etteepäin niin inkeriläisyyttä kui karjalaisuutta. Sen päivän mie viel tahtosin nähä.

Nyt on tärkijää jot myö suahhaa myyvyks kaik ne kirjat ja levyt mitkä myös ollaa kustannettu ja mihin uomma paljon rahhaa kii panneet. Ottakaa tiä lehjakehoitus oikee tosissaa vartee, sil kohtsiltää on ies joulupyhätkii ja sillo jokkainen tarvitsoo lahjoi. A miä on ollaksee ku hyvät lahjat uotteloot Teijä tilauksii vua. Molloot asjamiehet lähettäät kirjat ja levyt het ku suavat Teilt tilaukset. Tehkää tilaus het, jottei tule kiire. Kiitos.

Heimoterveisin **Väinö Pietaar**

AJANKOHTAISIA ILMOITUKSIA

HELSINGIN PAIKALLISOSASTO

Syyskuun kuukausitilaisuus on 27. 9. ja lokakuun kuukausitilaisuus sunnuntaina 25. 10. klo 14.00 Pauligin huvilassa Mechelininkatu 36.

Nuorten 8—12 vuotiaitten tanhupiiri tiistaisin klo 19 kerhokeskuksessa Merimiehenkatu 12. Asiasta voi tiedustella Hannu Vironmäeltä puh. 662668. Piiriä johtaa Anneli Vironseppä.

ÖREBRO

Sunnuntaina lokakuun 4 p:nä klo 16.00 suomenkielinen jumalanpalvelus ja Herran p. eht. St Mikaelin kirkossa. Khra K. Åberg.

Pyhäinmiesten päivänä lauantaina 31 p:nä lokakuuta vietetään vainajien muistojuhla Örebrossa. Juhla aloitetaan juhlajumalanpalveluksella ja Herran p. eht. klo 14.00 St. Mikaelin kirkassa.

Seppeleen lasku muistokivelle.
Seurat ja kahvitarjoilu Olaus Petrin seurakuntatalolla.

Juhlapuhujina: Rov. R. Ylönen, Längbron komminister B. Olsson, op. Anna Parkkinen.
Tervehdyksiä eri paikkakunnilta.
Kaikki lämpimästi tervetulleita!

I.S.K:n valtuuttamana paikallinen toimikunta

BORÅS

Inkerin Kerhon sääntöjenmääräinen vuosikokous pidetään Seurakuntakodilla Bockasjögatan 9 sunnuntaina 27/9 klo 16. Kaikki Kerhon toiminnasta ja heimotyöstä kiinnostuneet ovat tervetulleita kokoukseen ehdottamaan tulevia toimintamuotoja. Rovasti Laurikkalan elämäkertaa ja muita Inkeriaiheisia kirjoja myydään kokouksessa.

Sihteeri

TAMPEREEN TILAISUUDET

Inkeriläisten tilaisuudet Tampereella pidetään Kalevan kirkon huoneessa 10—11 seuraavasti:
sunnuntaina 25 pnä lokakuuta 1970 klo 14
sunnuntaina 22 pnä marraskuuta 1970 klo 14
sunnuntaina 13 pnä joulukuuta 1970 klo 14
sunnuntaina 10 pnä tammikuuta 1971 klo 14, jolloin tilaisuus on paikallisosaston vuosikokous.

Tervetuloa joukolla mukaan!

Johtokunta

TURUN PAIKALLISOSASTO TIEDOTTAA

Mikkelinpäivänä 4. 10. klo 14 yhteinen syystoiminnan avajaistilaisuus Karjalaisten talolla.

TERVETULOA!

INKERILÄISET, JOILLA EI OLE LÄHIOMAISIA

Nykyisen perimysjärjestyksen mukaisesti eivät serkut tai sitä kaukaisemmat sukulaiset peri, vaan menee perintö valtiolle, ellei siitä ole tehty testamenttia. Laatikaa siis testamenttinne viivyttelemättä. Mikäli tarkoituksenne on rukea inkeriläisyyden säilymistä lahjoituksin tai testamentein, antaa ilmaista ohjausta Inkeriläisten sivistyssäätiön asiamies teol. ylioppilas Hannu Vironmäki, osoite: Tehtaank. 5 E 43, Helsinki 14. Puh. 662668. Säätiö säilyttää ja käyttää sille lahjoitetut varat toivomuksenne mukaisesti. Niin Ruotsissa kuin Suomessakin asuvat inkeriläiset, muistakaa Inkeriläisten Sivistyssäätiötä.

Inkeriläisten Sivistyssäätiö

INKERIAIHEISTA

Pääasiamiehiltämme voi edelleenkin tilata postiennakkoon:

Sulo Haltsonen y.m.
Inkerin suomalaisten historia

Saini' Laurikkala
Rovasti S. J. Laurikkalan elämäkerta

Aapo Iho
Hietajyvä, valitut runot

Sulo Haltsonen
Entistä Inkeriä
Vanha Tuutari
Runoretki Inkeriin

A. Metiäinen
Inkerin Ev.Lut.kirkon 530 v. muistojulkaisu
Isien uskon muistojulkaisu

Äänilevyjä:
Inkerikuoro
Nouse Inkeri y.m.

Lauri Santtu
Murrejuttuja

Inkerin vaakunoita

Inkerin lippuja

Inkerin seinäkarttoja

Jollei sinulle tule Inkeriläisten Viestiä, niin tilaa se loppuvuodeksi.

Pääasiamiehet:
Ruotsissa: Armas Paakkonen
Suomessa: Hannu Vironmäki
osoitteet sivulla 2.

Palnoyhtymä Oy - 1970

inkeriläisten viesti

numero 10 lokakuu 1970

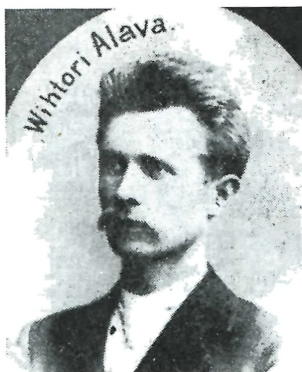
inkeriläisten viesti

TOIMITUS:	Majavatie 11 D 44 Helsinki 80 Päätoimittaja: Matti Vironmäki, puh. 631 285 Toimitussihteeri: Pirkko Huurto, puh. 887 286, 783 391
KONTTORI JA TILAUKSET:	Aurorankatu 7 A 1, Helsinki 10 Postisiirto n:o 30 636
TILAUSMAKSUT:	Konttorin osoitteella postisiirtotilille 30 636
TILAUSHINTA:	mk 8:— vsk, sekä kotimaahan että ulkomaille.
ILMOITUSHINNAT:	1/1 sivu mk 150:— Kuolinilmoitukset 10:— 1/2 „ „ 80:— Kuva ilmoituksessa 10:— 1/4 „ „ 50:— Kiitos- ym. ilm. 10:—
PÄÄASIAMIES RUOTSISSA:	Armas Paakkonen Tingsgatan 4 B 50253 BORÅS Puh. 033/101 850 Postisiirto n:o 626047
PÄÄASIAMIES SUOMESSA	Hannu Vironmäki Tehtaank. 5 E 43 Helsinki 14 Puh. 662 668
	Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa
	Kustantaja ja julkaisija: INKERILÄISTEN YHDISTYS R.Y.

KANSIKUVA KERTOO: Voimistelukerho Hietamäen Laakalasta vuosilta 1924—26. Henkilöt alhaalta vasemmalta lukien S. Teleegina, O. Pennonen, S. Suni. Toisessa rivissä A. Lempinen, kerhon ohjaaja opettaja Emma Kukko sekä kuvan lähettäjä rouva Elsa Rikkinen, o.s. Raski (nykyisin Gävlessä). Ylhäällä vas. S. Peikolainen, A. M. Raski, K. Toivonen ja S. Pennonen. Kolme kerholaista puuttuu kuvasta.

Professori Sulo Haltsonen:

VIHTORI ALAVA
Satavuotismuisto

Syyskuun 23. pnä tuli kuluneeksi Inkerinmaan kansanrunouden kerääjän ja tutkijan Vihtori Alavan syntymästä sata vuotta.

Alava — alunperin Forsberg — oli kotoisin Virolahdelta. Hänen isänsä oli maanviljelijä ja majatalonpitäjä. Jo koulupoikana Alava innostui keräämään kansanrunoutta kotiseudullaan ja kauempanakin. Ylioppilaaksi päästyään 1890 hän jatkoi harrastustaan, joka johti tutkimaan kansan elämää, varsinkin sen henkistä perinnettä.

Tutkimuksen kenttä laajeni ja vuoden opiskeltuaan Helsingin yliopistossa Alava aloitti kansantietouden keruun Länsi-Inkerissä kesällä 1891. Kalliveren kylästä lähtien hän kulki kylästä kylään. Näin hän matkasi Narvusista Soikkolaan, Hevaalle, sieltä Lenttisten suureen runokylään ja edelleen Kupanitsan kautta Liissilään ja Koprinaan. Tältä matkalta Alava sai kootuksi runoja ja loitsuja sekä taikoja ja satuja kaikkiaan 1541 numeroa. Nuori tutkija oli jo tällöin taitava pikakirjoittaja ja näin hän sai merkityksi paperille kaiken sen, mitä hänelle tietorikkaat kansannaiset ja -miehet kertoivat.

Seuraavana kesänä Alava oli jälleen Inkerinmaalla. Nytkin hän kierteli Narvusissa ja oli "ihastunut siihen odottamat-

Vihtori Alavan kuva saatu Suomen Kansallismuseon kokoelmista.

toman runsaaseen kansanrunouden lähteeseen, minkä siellä tapasi ja kaikin puolin tyytyväisenä inkeriläisten ystävällisestä kohtelusta". Runoja ja muutakin kansantietoutta kertyi nytkin runsaasti eri kylistä. Viivyttyään kolme viikkoa Viron rajakylissä Alava kävi mm. Kurkolan niemekkeellä, josta hän kertoo: "Nämä Kurkolan niemen kylät tuntuvat hyvin syrjäisiltä sen tähden, ettei juuri vierasta väkeä siellä milloinkaan liiku. Itse ainoastaan he mataloilta rannoiltaan osaavat, karia vältellen, ohjata pienet jaalansa Pietariin taikka muille rantamille, ja Suomen puolelta muistaa vielä moni vanhempi mies ennen suolaa Haminasta hakeneensa taikka markkinoilla käyneensä Viipurissa tai Lappeenrannassa. Muuten kansa siellä elää hiljaista elämää, on kaikesta venäläisestä kuhinasta loitompana, ja tämä seikka tehnee sen, että Kurkolan niemellä vielä, tuossa muutenkin lukuhaluisessa ja kotihartaudellaan miellyttävässä kulmakunnassa huomaat selvää kansallistunnetta".

Alavan tuloksellista matkaa häiritsi koleranuhka, kansa kun epäluuloisesti seurasi vieraan puuhailuja. Seikkolassa oltuaan hän viipyi Kattilalla ja Moloskovitsassa, mutta sairaustietojen voimistuessa hän päätti keruunsa ja palasi kotimaahan.

Kesällä 1894 Alava oli kolmannen kerran Inkerissä, mutta tällä kertaa hän liikkui Valkeasaaressa ja Lempaalassa. Pahimman koleraruton jälleen raivotessa hän joutui Kelttoon, joka oli kuuluisa perunanviljelyksistään. Naiset käyttivät vielä tällöin kotikutoisia vaatteita, jotka puhtaudellaan ja sievyydellään hivelivät matkamiehen silmää. Runonkerääjä siirtyi sitten Rääpyvän ja Toksovan kautta kotimatkalle. Kertovia runoja oli tältä retkeltä kertynyt kolmatta sataa ja lyyrisiä kaksi vertaa enemmän.

Seuraavalle Inkerin tutkimusmatkalle Alava lähti 1897 — tällöin hän oli pari vuotta aikaisemmin suorittanut maisterintutkinnon. Nytkin hän liikkui Narvusissa ja Kattilalla. Runsas saalis kertyi nytkin hänen muistikirjoihinsa.

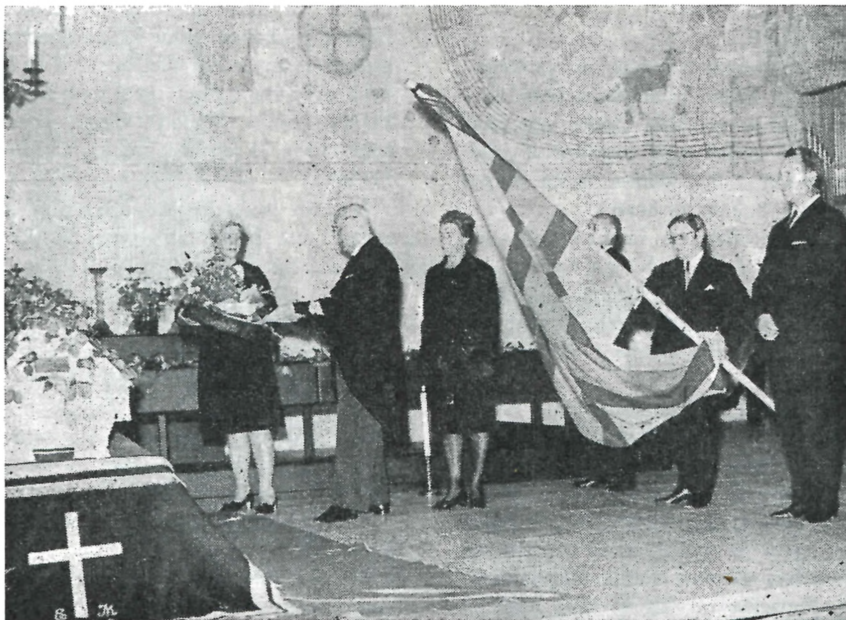
Viimeiseksi keruuretkeksi Alavalle tuli v. 1901 Länsi- ja Keski-Inkerissä tehty matka. Tällöin hän vaelsi Serepetassa, Kapriossa, Tyrössä, Hevaalla ja Kattilalla. Tällä matkalla hän jatkoi keruutyötään ja kirjoitti muistiin suuren määrän vatjalaisia runoja sekä häätapoja.

Paitsi varsinaista kansanrunoutta Alava perehtyi matkallaan Inkerinmaan oloihin. Hänen rikkaat kokoelmansa kertovat kerääjänsä suuresta innosta pelastaen kansantietoutta. Alava on matkallaan ottanut suuren määrän valokuvia, jotka nykyaikaan säilyneinä ovat arvokkaita mennyttä kansanelämää tutkittaessa. Kansanrunot on painettu "Suomen kansan vanhat runot"-teossarjaan, pelkästään länsi-inkeriläisiä runoja on siinä lähes 400 sivua, ne hän on itse toimittanut julkisuuteen (1916).

Inkeriläisten kansantietoutta kootessaan Alavalla oli aikomus ryhtyä selvittämään sitä tutkimuksissaan, mutta muut tehtävät tulivat esteeksi ja näin hänen oli luovuttava tiedemiehen tutkimuksista. Elämänuransa aikana hän toimi mm. opettajana, kanslistina, liikemiehenä, viimeksi kirjanpitäjänä kuolemaansa asti 5. 4. 1935. Sanomalehtimiehenä Alava toimitti helsinkiläisiä "Talonpojan lehteä" ja "Maalaista" (1906—07), jotka edistivät maalaisliiton perustamisaatteita. Niin ikään hän toimi "Karjalan Äänen" toimittajana 1919—20.

Vihtori Alavan kirjalliseen toimintaan mahtuu lukuisia sanomalehti- ja aikakauskirjoituksia, jotka kuvailevat hänen matkojaan ja kokemuksiaan myös Inkerissä.

RUUSTINNA ELSA KAJANNIN SIUNAUSTILAISUUS

23. 3. siirtyi rovasti Akseli Kajanti tuonpuoleisiin ja 4. 8. seurasi puolisoaan Elsa Kajanti. Ruumiinsiunaus Lohjan kirkossa muodostui taasen muistorikkaaksi tilaisuudeksi. Inkeriläiset olivat joukolla saattamassa rakastamaansa henkilöä.

Kuvassa inkeriläisten viimeinen tervehdys. Seppelettä laskemassa vasemmalta: Hertta Allanmäki, Väinö Pietari Kekki joka esitti muistosanat ja Kaisu Kekki. Lippuvartiossa vas. Eino Vironseppä, lippua kantamassa Hannu Vironmäki sekä Nikolai Kelo.

Laajin hänen tutkielmansa on teos ”Vatjalaisia häätapoja, häälauluja ja -itkuja” (1909). Alava on maininnut mm.: ”Oleskeluni aikana vatjalaisten luona olin oppinut kielen niin hyvin, että poislähtiessäni olin kielellisesti katsoen melkein puhdas vatjalainen. Ja kesti kai se taito kauemminkin”.

Vihtori Alavan ansiot tutkijana ja erikoisesti Inkerin kansanrunouden tallettajana ovat erittäin merkittävät. Hän oli uuttera ja taitava tallettaja ja lukuisat inkeriläiset ovat muistelleet häntä miellyttävänä ja reippaana miehenä, joka tuli mainiosti toimeen kansan keskuudessa liikkuessaan. Alava on kiistämättä sijoitettava Inkerin kansanperinteen suurkerääjien joukkoon.

Terveisiä Turusta

INKERILÄISTEN KERTOMAA RUUNUN- ELI LINNANLAPSISTA

IX

Nyt tämä jatkokertomuksemme on jo loppuvaiheessaan. Vain kolme haastattelua N:ot 13—15 on julkaisematta, ja nekin tulevat nyt tässä alempana. Kaksi ensimmäistä tapahtuivat kesäkuun 22 päivänä 1969, kolmas toista vuotta myöhemmin, siis kuluneena kesänä.

Tämänkertainen edellinen haastateltavani oli maanviljelijänleski L i i s a K o p p o n e n o.s. Rättäli, syntynyt joulukuun 29 päivänä 1912 Koprinan Tihkovitsassa, nykyisen asuinsijansa ja osoitteensa ollessa Taskulantie 1 J 169, Turku 9.

Liisa Kopponen kertoi vanhempiensa olleen erikoisen uskonnollismielisiä, samoin myös isovanhempiensa. Isoisä oli nimeltään Jooseppi Rättäli ja tämän veli Pietari Rättäli, asuen he kumpikin Tihkovitsassa. Joosepilla oli kaksi omaa lasta, tyttö ja poika, sekä kolmantena lapsena Pietarista pienenä tuotu Natalia-tyttönen. Myös Pietarilla oli kaksi omaa lasta ja kolmantena linnantyttö Maria eli Maashja. Haastateltavan isä kutsui Nataliaa, joka oli otettu perheeseen omaksi tytöksi, Natja-siskoksi ja Mariaa Maashja-serkuksi, haastateltavan puhuessa vastaavasti Natja-tädistä.

Perheissä ei tehty mitään eroa lasten kasvattamisessa ja naapurienkin taholta pidettiin linnanlasten ottamista hyvin suotavana. Lapset kyllä otettiin perheisiin ansiotarkoituksessa. Natja kävi kylän toisten lasten kera suomalaista koulua osaten hän siten puhua ja kirjoittaa suomeksi sekä halliten venättä saman verran kuin koulutoverinsakin. Aikuiseksi jouduttuaan Natja-täti avioitui samasta kylästä olleen Aaprami Kunttu nimisen linnanpojan kanssa rakentaen kylän uutisalueelle suuren talon ja raivaten sen luokse uutta peltoa. Heille siunaantui aikaa myöten neljä poikaa ja kolme tyttöä, olivat suomalaisia ja heitä pidettiin oikein rakkaina sukulaisina, jotka usein kävivät kasvatuskodeissaan siten pitäen suhteita aina lämpöisinä.

Natja-tädin myöhemmistä vaiheista Liisa kertoi, että hän oli kesällä 1963 käydessään Tihkovitsassa tavannut tädin, joka sitten seuraavana talvena oli siellä kuollut. "Serkkujen" kanssa Liisa on jatkuvasti ollut kirjeenvaihdossa. Nämä asuivat aiemmin Karjalan Suojärvellä, mutta nyt kyllä ovat muuttaneet sieltä jonnekin Venäjälle. Perheen poika Vihtori Kunttu toimii autonkuljettajana ja on avioitunut venäläisen lääkärin kera.

Isästään ja miehestään Liisa Kopponen vielä kertoi, että heidät oli vuonna 1937 tuomittu 10 vuodeksi pakkotyöleirille ja viety Siperiaan, jossa isä oli kuollut; miehestä ei ole tullut mitään tietoakaan.

Edellisen haastatellun kotona, jossa haastattelu ystävällisesti tarjotun kahvikupposen äärellä tapahtui, oli myös Liisa Kopposen kerrotuin tavoin hävinneen miehen sisar maanviljelijänleski M a r i a S o i t t u, joka on syntynyt marraskuun 28 päivänä 1900 Järvisaaren Kelkkulassa. Marian nykyinen osoite on Vesalantie 3, Turku 17.

Maria Soittu vuorollaan kertoi, että hänen naapurinaan Kelkkulassa oli ollut Ivan Kusmin niminen, Pietarin lastenkodista suomalaiseen perheeseen, jossa oli ollut omiakin lapsia, myös "omaksi lapseksi" ja sellaisena maksutta hoidettavaksi tuotu poika. Kasvatusvanhempien vanhetuttua ja Ivanan vartuttua vanhemmat luovuttivat talonsa kaikkineen Ivanille perinnöksi. Ivan otti itselleen venäläisen vaimon ja uusi perhe, jossa kaksi tytärtä ja poika, muuttui venäläiseksi, Ivanin tosin osatessa käyttää myös suomenkieltä. Mitään kouluja ei hän koskaan käynyt eikä sellaisena omannut kirjoitustaitoa.

Ivan kuoli maanviljelijänä, mutta hänen poikansa perheineen joutui kolhoosiin ja vietiin myöhemmin Uralille, jossa vieläkin lienee. Tyttäret joutuivat naimisiin venäläiseen kylään. Sodan puhjettua vain 80 vuotinen äiti Maura oli yksinään kotonaan ja tämän kanssa suomalaiset naapurit olivat jatkuvassa kanssakäymisessä.

Myöhemmin vielä haastattelimme aina avuliasta kyytimiestämme talonomistaja Y r j ö R a u t a s t a, josta jo aikaisemminkin on ollut puhe. Hänen syntymäsijansahan on — kuten muistamme — Vuoleen Koivukylä ja -aika

Vuoleen, Toksovan ja Rääpyvän rajamailta

Ensimmäinen maailmansota (1914—19) tempasi kohta alettuaan huomattavimmat Euroopan maat verileikkiin mukaan. Sodan alussa ilmestyi suomenkielinen brošyyri, jossa sodan syttymistä luonnehdittiin runonmittaisesti seuraavalla tavalla:

"Venäjä, Saksa ja Ranskanmaa
ja Englanti, Belgiakin,
Itävalta ja Serbia
ne muodostivat sakin.
Ja vielä Montenegrokin,
tuo pienokainen piski,
terävät kyntensä, hampahansa
se Itävaltaan iski."

Aluksi luultiin sodan kestävän vain muutaman viikon tai kuukauden, korkeintaan vuoden. Mutta toisin kävi. Uusia valtakuntia kytkeytyi jatkuvasti voimain mittelöön mukaan, sodan muodostuessa vähitellen maailman laajuiseksi. Tällöin sotaakäyvät maat ryhtyivät varustautumaan sotaan pitkällä tähtäimellä.

Venäjälläkin alettiin varustautua pitkäaikaiseen sotaan. Muurmannin radan rakentaminen (1915—17) oli siihen viittaava toimenpide. Se alkoi Pietarista kulkien Tihvinin ja Petroskoin kautta Kuollan vuonon perukkaan Muurmanskiin. Rata oli 1451 km pitkä. Myöhemmin on sille rakennettu useita haararatoja, joista pisimmät ovat Petroskoi—Suojärven, Soroka—Arkangelin ja Kantalahti—Sallan radat. Radan merkitys on ollut erittäin suuri. Se turvasi Venäjän meriyhteydet liittolaisiinsa molempien maailmansotien aikana.

Toinen pitkän tähtäimen sotavarusteluihin liittyvä toimenpide oli tykistöampumaradan muodostaminen ja rakentaminen koillissuunnassa Pietarista Laatokalle (Morskoj poligon). Tämän ampumakentän sisään jäivät mm. Toksovan Purnu ja Vuoleen Uusikylä. Rata sivusi Rääpyvän Pukeroa, Toksovan Rantakylää ja Himakkalaa sekä Vuoleen Reppoita ja Vuolejärveä. Sen perustamistyöt alkoivat v. 1915. Purnun ja Uusikylän asukkaat joutuivat silloin jättämään kotikontunsa ja siirtymään lähiympäristön kyliin, saaden valtiolta korvauksen menetetystä omaisuudestaan. Myöhemmin (todennäköisesti 30-luvun puolivälissä) poligonia laajennettiin, jolloin Vuoleen Reppoi, Meslikka ja Vuolejärvi sekä Toksovan Rantakylä ja Himakkala joutui-

Jatk. siv. 10

---

16. 8. 1903. Nykyisin hän asuu karjalaissyntyisen vaimonsa Hilja Siviä Savolaisen kera omassa talossaan Ruohonpääntie 54, Turku 19. Yrjöhän tulikin tänne Suomeen jo 50 vuotta sitten asuen ensin eri tahoilla Karjalan Kannaksella ja myöhemmin sitten täällä Suomen Vanhassa Turussa.

Itse asiasta Yrjö Rautanen kertoi, että Koivukylässä, hänen syntymäkotinsa naapurissa Makarassa asuivat ja isännöivät veljekset Taneli ja Heikki Makara, jotka olivat Yrjöä vain puolenkymmentä vuotta vanhempia ja joiden isä oli aikoinaan tuonut Pietarista taloon kaksi ruununpoikaa Orpanan ja Vassan. Miehiksi varttuttuaan Orpana oli tehnyt taloissa kiertäen räätälintöitä, Vassa taas metsä- y.m. töitä, ollenkin hän tunnettu erittäin tunnolliseksi työmieheksi. Molemmat he puhuivat muiden paikkakuntalaisten tavoin suomea. Orpana oli ollut selkävaivainen, n.s. kyttyräselkäinen.

Mainittujen ruununpoikien myöhemmistä vaiheista Yrjö tiesi kertoa, että Orpana meni jo ennen vallankumousta takaisin Pietariin ja katosi sinne. Vassa taas avioitui paikkakunnalla suomalaisen tytön kanssa. Yrjön isä antoi heille "koppolin", jolle kylän isännät talkoovoimin rakensivat nuorelle parille asunnon. Myöhemmin viranomaiset polttivat maan tasalle koko kylän, jonka kaikki pellot nykyisin kasvavat korkeata metsää, sen voi Yrjö todeta käydessään parisen vuotta sitten siellä entisen kotinsa raunioilla.

Tähän sitten jo päättyykin tämä — monen lukijan mielestä jo ehkä liiankin pitkäksi venähtänyt — tarinamme ruunun- eli linnanlapsista. Kiitämme kaikkia näiden "Turun terveisten" lähettämiseen ystävällisesti myötävaikuttaneita! Haastattelujemme tavallaan kohokohdaksi muodostui allekirjoittaneelle yllämainittujen Liisa Kopposen ja Maria Soitun sointuvilla äänillään yhteisesti esittämä ja Liisan vielä kitaralla säestämä kaunis ja vanhaa sydäntäni suuresti lämmittänyt laulu:

"Kell' on turva Jumalassa
turvassa on paremmassa
kuin on tähti taivahalla,
lintu emon siiven alla.
— — — — — —"

Robert Rainio

VENJOKELAISIA USKOMUKSIA 1800-LUVUN LOPULTA

Tällaisia uskomuksia "Inkeriläisten Viestin" lukijat muistavat vaikka kuinka paljon. Niitä on liikkeellä kaikkialla, ei vain inkeriläisten ja suomalaisten, vaan muidenkin kansojen keskuudessa, sillä kansanperinne vaeltaa maasta maahan ja elää sitkeästi muuttuneissakin oloissa. Samalla se kuitenkin muuttuu, niin että esim. jonkun Inkerin suomalaisen on nykyään miltei mahdotonta muistaa, mitä hän on kuullut aikoinaan Inkerissä, mitä myöhemmin muualla. Nämä tässä esitetyt uskomukset ovat kuitenkin sikäli luotettavia, että äitini, opettaja Olga Suominen, on kirjoittanut ne muistiin n. 80 vuotta sitten, oman äitinsä, venjokelaisen Maria Kahin kertomina. Äitini on kirjoittanut ne sidottuun kirjaan, johon hän on kirjoittanut paljon muutakin, runoja ja suorasanaista, osaksi päivättyinä, ja päiväykset ovat joko 1880-luvun lopulta tai 1890-luvulta. Uskomukset on kirjoitettu numeroituina (niitä on 50) silloisella vanhahtavalla kirjakielellä, josta kuitenkin kuultaa läpi uskomusten alkuperäinen kansanomainen kieliasu. Olen jäljentänyt ne tähän sellaisinaan.

1. — Jos laattiata la'astessa tapaat luudalla jonkun jalkoja, saat vihaisen anopin.

2. — Jos et lakaise kokonaan puhtaaksi, saat rokonrikkoman miehen, samoin jos et pöytää pyyhi puhtaaksi.

3. — Jos pöytää pyyhkiessä jätät sen märäksi, saat juopon.

4. — Jos syöt veitsen terällä, tulet kiukkuiseksi.

5. — Jos kaadat suolat, tulee riitoja.

6. — Jos istut pöydän kolkka edessäsi, olet vielä 7 v. naimaton.

7. — Jos syödessäsi kärpänen putoaa kuppiisi tai vatiisi, saat lahjan.

8. — Jos leivän leikattu puoli katsoo ikkunaan tai oveen päin, niin leipä lähtee talostasi.

9. — Jos pukeutuessasi panet jonkun kappaleen nurin päällesi, niin asiasi kääntyvät nurin.

10. — Jos nauha tai nappi katkee tai hameen helma kääntyy tai sukkanauhat valuvat alas, niin joku suree ylitsesi tai kaipaa sinua.

11. — Jos nouset aamulla sängystäsi vasemmalla jalalla, niin päiväsi menee nurin.

12. — Jos makaat selälläsi kädet pään alla tai pään päällä, niin paholainen ottaa sinusta silloin kuvan.

13. — Jos alotat maanantaina jonkun asian, niin se ei menesty.

14. — Jos syyhytät nenän nupukkaa, pääset iloiseen tai juopposeuraan.

15. — Jos nenän päällys syyhyää, kuulet kuolon sanomia.

16. — Jos huulet syyhyää, saat suuteloita.

17. — Jos kyynäspää, saat työansiota.

18. — Jos vasen kämmen, saat rahoja pois antaa.

19. — Jos oikea kämmen, saat rahoja vastaan ottaa.

20. — Otsan juuressa orjan täit, päälaella laiskan täit, korvajuurella korjan täit.

21. — Jos maanantaina täytyy rahoja ulos antaa, täytyy koko viikko.

22. — Jos liekutat tyhjää kätkyttä, niin lapsi tulee olemaan levoton.

23. — Jos vieras tulee taloon eikä istahda, niin talonväen heikommat eivät saa unta.

24. — Jos lähdet matkalle ja palaat unhotettua noutamaan tai toimittamaan, niin matkasi ei menesty.

25. — Jos lähdet matkalle seisoaltasi, niin matkasi ei menesty.

26. — Jos astut suotta takaperin, niin lähin sukulaisesi tai ystäväsi kuolee.

27. — Jos korvat tai kasvot hohtavat, niin sinusta puhutaan.

28. — Jos nyppylä nousee kieleen, sinua panetellaan.

Venjokelaisten uskomusten taitaja **Maria Kahi ja hänen kaksivuotias tyttärensä Olga** va**lokuvat**-**tuina** Pav**lovskissa v. 1862.** Maria **Kahi kuului** äitinsä **puolelta Thalusten sukuun, josta kerrottiin lehdessämme maaliskuussa 1969.**

29. — Jos nikostuttaa, niin sinua mainitaan.

30. — Tirskuminen (tarkoittanee aivastamista, ei naurua) vakuuttaa äsken puhutun asian totuutta.

31. — Jos luettuasi jätät kirjan auki, niin kaikki luettu unhottuu.

32. — Jos koira ulvoo suu ulospäin, merkitsee tulipaloa, alaspäin hautajaisia.

33. — Jos koira kaivelee kuoppia, on jonkun perheen jäsenen kuolema läsnä.

34. — Jos kissa pesee silmiään, tulee vieraita sieltäpäin mihin kissan häntä on käännetty.

35. — Jos kissa pyrkii uunin päälle tai uuniin, tulevat kylmät.

36. — Jos kana laulaa kukkona, tuopi talolle onnettomuutta.

37. — Jos kenen nimikkoeläin tai kana kuolee luonnollisella kuolemalla, merkitsee sen henkilön kuolemaa, kenelle eläin kuului.

38. — Jos asialle tai matkalle mennessäsi ensiksi kohtaat vaimon, niin et menesty.

39. — Samaten jos tulee pappi tai ruumissaatto vastahasi tai musta kissa, jänis tai orava juoksee tien poikki, niin et menesty.

40. — Jos tytön ensimäinen ristilapsi on tyttö, niin kummista tulee vanha piika, samaten jos miehellä 1:nen r.lapsi on poika, niin jää vanhaksi pojaksi.

41. — Jos rakastuneet lahjoittavat toisilleen sormuksia ennen kihloja, heistä ei paria tule.

42. — Jos keneltä saat veitsen tai muun terävän kalun lahjaksi, sen kanssa riitaudut.

43. — Jos tahdot pysyä hyvässä sovussa, älä myöskään ota kukkia eikä kissaa vastaan, maksa niistä vaikka yksi penni, niin asia on korjattu.

45. — Jos löydät hevosenkengän tai puoliskon tai yhden rautanaulan pään vaikka, se on onneksi.

46. — Jos kuka istuessaan heiluttaa jalkojaan, sen elämä tulee onnettomaksi.

47. — Jos lapset leikkivät hautajaisia, siihen taloon tulevat kohta hautajaiset.

48. — Jos ne puhuvat tulipalosta, niin tulee tulipalo.

49. — Jos viheltelet huoneissa, niin köyhdyt.

50. — Jos taskusi kääntyy nurin, niin köyhdyt.

Mitä arvelette niistä? Niitä sanotaan uskomuksiksi; venäjänkielen vastaavalla sanalla ”primeta”, enne, on vähän toinen vivahdus. Sen voisi suomentaa myös sanalla ”merkillepano”. On siis ikäänkuin kokemuksesta pantu merkille, mitä määrätyistä teoista ja tapahtumista tavallisesti seuraa. Osa näistä ennusmerkeistä on selvästi entisten viisaiden perheenäitien keksimiä kasvatus- ja opetustarkoituksissa. Kukapa haluaisi kiukkuista anoppia tai rokonarpista tai juoppoa miestä? Niinpä on paras olla huiskimatta huolimattomasti luudalla, on siivottava tupa kunnollisesti. Pöytätapojakin opetetaan. Tai sitten kevennetään tunnelmaa: jos joku esim. saa kuppiinsa kärpäsen (mikä ennen DDT:tä ym. nykyajan ihmeaineita ei liene ollut niin harvinaista kuin nykyään) voidaan sanoa: ”älähän sure, saat lahjan.” Hyvää psykologiaa osoittavat useat uskomukset, eivät ne kaikki pelkkää taikauskoa ole. — Ja mitä taikauskoon tulee, niin kyllä meillä nykyisen avaruusajan ihmisillä horoskooppeinemme ja ihmeparantajinemme lienee sitä yhtä paljon kuin kaukaisilla esivanhemmillamme.

Helli Suominen

Ennenvanhaa ja nyt

Potëloi*) mie suvaitsin,
ko lammas suolaheinii,
kuoret visoin lattial
tai syljin pitkin seinii.

Ne olj huotavii ja hyyvvii,
niist ei kieltiist kukkaa —
mänit vaikka kävelemmää,
otit niitä mukkaa.

Niit olj toisel lysti antaa,
taikka itseis ottaa:
niihen kans voit käyvä vaikka
kärpäsiin kans sottaa.

Iltamis ko tyttöneis
sie vietit suntak-iltaa —
istuit hänen vieressään
tai pyörit pitkin siltaa,

ain olj apu potëloist:
vaik ei ois juttu luistant,
vaik et hänen silmihiinsä
katsellakkaa muistant,

potëloist neät seurustelus
aina puuhaa riitti, —
itse söit ja hänel annoit,
heä viel kauniist kiitti.

Sillailha myö ennevvanhaa
vähäl hyyvvää soatii . . .
Nyt on toista:
joka pimu autokyytin voatii . . !

19. 2. 70.

Aapo Iho

---

*) ë ääntyy jo, mutta j hyvin heikosti

Jatk. sivulta 7

vat kentän sisälle ja kylien asukkaat pakkosiirrettiin muualle. Poligonin tarkoituksia palvelemaan rakennettiin erinomainen sepelipäällysteinen viertotie ja kapearaiteinen rata. Edellinen kulki ensin kentän itälaitaa Rääpyvän Pukeron kautta Koirankankaalle, mutta kääntyi sitten poikittaisesti alueen yli länsilaidalle jatkuen siten Laatokalle saakka. Rautatien kulkusuunta oli alusta asti länsilaita Laatokalle saakka. Monet lähettyvillä olevien kylien asukkaat saivat toivottua ansiotyötä poligonin työmailta. Töiden johtaminen oli uskottu "Turvekomissiolle", jolla ennestään oli turvetuotantolaitteita kyseisellä alueella. Komission sijoituspaikaksi tuli Uusikylä. Turvekomission kirjoihin pääseminen ("utšot") tuli erittäin halutuksi kansalaissodan (1917—23) vuosina. Utšotussa olevat uskoivat välttyvänsä joutumasta puna-armeijaan tai juoksuhautatöihin.

Ammuntoja poligonilla suoritettiin Pietarin pohjoislaidalta nk. Ruutikellareilta (Porohovyje) käsin. Kun raskaiden kauaskantoisten tykkien (12") ammukset räjähtelivät kotikyläni Reppoin tuntumassa, oli siinä sodan tuntua meille pikkupojille kylliksi. Maa tärähteli, taivas välkehti ja akkunat rämisivät, joskus särkyivätkin.

Liikkuminen poligonia palvelevilla väylillä on luku erikseen. Siitä tuonnempana.

Pekka Kiijärvi

ASIAMIEHET

Uotto näin päiviin suaneet tilauslistat ja Teitä on kehoitettu kerräämää tuas Inkeriläisten Viestin ensi vuoden tilauksii. Älkää ottako sitä itsellenne niiku rasitukseks vua tehkää tiä työ ikkääku velvollisuuvvest, ja tehkää se ilomielin, sil tiä työ on parasta heimotyötä. Onha tiä Viestimme paras yhdyssie meije keskuuvves. Siihe suap jokkaine kiruttaa mitä mielee juolahtaa. Siint suap lukkee kaik tärkeimmät tappaamiset ja muut meitä lähheisestä kuuluvat asjat.

A mite parraite täst työst selviää. Ottakaa esimerkiks sellaiset asjamiehet ku Sörmvallin Juljukse tai Kiskose Juhon ja varmast monen muunkin, mut niä välähtiin nyt mielehein. Hyö käyvät talost talloo ja ovest ovvee. Samal hyö tervehtiin heimolaisii ja täll tappaa suap tilauksetkii parraiten kokkoo. A jos sattuu jot teije paikkakunnaal on mikänipuit kokous niin vot siel tapajaa yhel kertaa usjamman ja työ luistaa ku vettä vallain.

A mitä mie käyn Teit opettammaa. Tiijättähä Työ itsekkii miten toimii. Viestiämmö männöö täll kertaa vähä ylj 1.500 kappaletta ympär maailmaa aina Kanadaa ja Australiaa myöte. Tuo luku pitäsi ainakii säilyttää, mut ku Työ uotta oikee molotsoi, nii mospuit piässää viel suurempaa lukkuu. Nyt työ vauhtiin ja listat lähettäkää asjamiehill, niin hyvä tulloo.

Teihi suap luottaa ku pukki suurii sarviloihi, sill työ tiettö kaike mikä tehtävis on. Kiitos.

Väinö Pietaar

RUOTSIN PUOLELTA

JUHANI HONKANEN
70-vuotias

Merkkipäiväänsä vietti Örebrossa 12. 10. Juhani Honkanen, joka on syntynyt Inkerissä Ropsun seurakunnassa v. 1899 Uudessakylässä asuneen maanviljelijäperheen poikana. Vuonna 1919 Juhani Honkanen osallistui Venäjän sisällissotaan valkoisten puolella ja oli mukana mm. Narvan joen taisteluissa. Vuonna 1921 hän osallistui Kronstadtin kapinaan. Selvittyään sodan jälkiseurauksista hän työskenteli Leningradissa sekä kolhoosissa. Viime maailmansodan aikana matka kulki Viron ja Suomen kautta Ruotsiin. Huolimatta 19 vuotta kestäneestä raskaasta vuorotyöstä kalkkitehtaalla eläkkeelle siirtymiseen asti Juhani Honkasen terveys on pysynyt hyvänä, ryhti suorana ja mieli pirteänä. Kesäisin Juhani Honkanen viljelee juurikasveja, syksyisin sienestää ja marjastaa. Yhä edelleen hän ilahduttaa vanhempia maanmiehiään haitarinsoitolla, soittaen jo nuorena oppimiaan kansanlauluja. Lehtemme välityksellä myöhästyneet mutta lämpimät onnittelut 70-vuotiaalle.

HILDA KÄHÄRIN SYNTYMÄPÄIVILLÄ

Kun muistelen Hildan lapsuusaikaa,
Elämä Kuupposis oli kuin onnentaikaa.
Veljet urkua ja pianoa soittelivat,
Pikku siskot mukana laulelivat.

Ne onnelliset kultaiset lapsuuden päivät
Niin nopeasti jäljelle jäivät.
Nuoruusvuosista ei kertoilla voi,
Kova aina niin paljon kärsimyksiä toi.

Aikanaan niistäkin selvisi,
Löytyipä elämänkumppani,
joka oli myös kohtalotoveri.
Vaikk' joutui maasta maahan kulkemaan,
Häll' oli kunnon puoliso rinnallaan.

Vaikea oli luopua rakkaimmastaan,
Vaikka tietää, että hetkeksi ainoastaan.

Kaiken Jumalan kädestä ottaen,
Hänen armoonsa tyytyen,
Jälleen näkemiseen luottaen
Tämänkin surun voi kestää parhaiten.

Katri Laitinen

ISK:n VUOSIKOKOUKSESTA

voisi mainita muutamia asioita yleisön tiedoksi, koska läsnäolijoitten lukumäärä oli verrattain pieni. Kokous vietiin läpi sopusoinnussa. Armas Paakkonen heilutteli vasaraa ja Alfred Saklantti pisti paperille. ISK:n puheenjohtaja Oskari Himiläinen selosti m.m. että ISK:n vuotuiset juoksevat käyttökustannukset niinkuin posti- ja puhelinkulut, matkakorvaukset nousevat noin 3.000 kruunuun. Nämä peitetään suuremmaksi osaksi juhlatuloilla, jäsenmaksuilla ja kirjallisuuden myynnillä.

Aleksanteri Halttunen ehdotti yhteistyön laajentamista Ruotsin ja Suomen inkeriläisten nuorten kesken. Todettiin kielivaikeuksien olevan haittaavana esteenä nuorille. Suomen edustajat rohkaisivat ruotsin puoleisia ehdottamalla nuorten inkeriläisten toiminnan tapahtuvan ruotsin kielellä Ruotsin kamaralla. On parempi, että tiedot Inkeristä ja inkeriläisyydestä leviävät nuorten keskuuteen, tapahtukoon se sitten millä kielellä tahansa.

ISK:n puheenjohtajaksi tulevan vuoden ajaksi valittiin edelleenkin Oskari Himiläinen Kumlasta. Uusi jäsen johtokunnassa on nuori ja

ponteva, heimotyötä rakastava mies Göteborgista, Viktor Tilkku. Yleinen toivomus oli että pitäisi saada enemmän Tilkun kaltaisia nuoria jatkamaan heimotyötä. Ehkä ensi juhannuksena löytyy vielä joku toinen. **Miksipä ei joku tyttö?** Eivätkö naiset kelpaa mihinkään muuhun virkaan ISK:ssa kuin tilintarkastajiksi. niinkuin Ella Björn ja Katariina Vaskinen? Vai itsekö he vetäytyvät sivulle?

Nyt minä kehotan kaikkia nuoria, moderneja naisia näyttämään, että rouva Nanna Seveliuksen juhlaesitelmässä Västeråsissa on todella jotakin perää: että naiset ovat yhtä päteviä järjestömiehiä (anteeksi: järjestö**naisia**) kuin miehetkin. Että te todella olette tasa-arvoisia miesten kanssa. Minä ainakin ojennan käteni ja lausun sinut tervetulleeksi yhteistyöhön, sanoi

Armas

ISK:N TULEVAA TOIMINTAA

12. 9. 70 kokoontui ISK-n johtokunta Boråsin kesämökille vuoden 1970—71 toimintaa suunnittelemaan. Kyseessä olivat seuraavat asiat: Vainajain muistotilaisuus, talvijuhlat, kesäjuhlat, muistolaatta-asian loppukäsittely ja varojen hankkiminen toimintaa varten.

Vainajain muistotilaisuus tullaan viettämään Örebrossa Pyhämiesten päivänä 31. 10.—1. 11. 70. Ohjelmasta lisää sivulla 15.

Talvijuhlaa tullaan viettämään Jönköpingissä 9. 1.—10. 1. 71, lähemmin ohjelmasta I. Viestissä.

Kesäjuhla, Juhannuksena 25. 6.—27. 6. 71, on tarjottu örebrolaisten järjestettäväksi, vastaus saadaan 30. 9. 70, varalle on ehdotettu Eskilstuna.

Muistolaatta-asia vietiin päätökseen. Johtokunta myönsi kiitollisuudella vastuuvapauden laattakomitealle. Mainittakoon, että laatan kustannukset nousivat 3.295:— kruunuun. Toivotaan että tämä tulee myös tuleville polville muistuttamaan meidän toiminnasta tässä maassa.

ISK-n talouden kohentamista varten on pyydetty apua yksityisiltä (meikäläisiltä) tilillepanokorttien välityksellä. On myös käännytty Invandrarverkenin puoleen raha-avustusta pyytäen. Tehtiin myös päätös kahden erilaisen postikortin painamisesta, joita tullaan myymään inkeriläisten keskuudessa.

Juhliin sekä muihin ISK-n toimenpitein toivotaan yleisön runsaampaa osallistumista, että ei toiminta jäisi vain muutamien valittujen "omaksi huviksi". Tämä vaara on piilemässä kaiken hyvinvoinnin keskellä.

Näistä suunnitelmista saa sen johtopäätöksen, että toiminta jatkuu vanhaan tapaan. Olisi tietenkin suotava, että lehden palstoilla saisi aikaan keskustelua toivomuksista ja erittäin nuorten toivomuksista (jos semmoisia toivomuksia on olemassa?). Mahdollisuuksien mukaan voisi ne ottaa huomioon ja sen mukaan uudistaa toimintaa, kun tulevaisuudessa sitä tullaan suunnittelemaan. I. Viestiin voi vapaasti kirjoittaa myös ruotsin kielellä, siihen on toimitus antanut suostumuksen, että eivät kielivaikeudet olisi esteenä ajatuksien vaihtoon.

ISK-n puolesta **A. S.**

KERÄYSTULOKSIA MUISTOLAATTAA VARTEN

Helmikuun numerossa ilmoitettiin siihenastinen keräystulos. Juhannusjuhlien yhteydessä urheilukentällä kerättiin vielä 571 kr. Laatan kustannukset nousivat 3300 kr. Vajaus on suuri mutta keräys jatkuu.

Tähänastiset lahjoittajat: Antti Juvonen Örebro 50, Nikolai Rokka Örebro 30, Simon Rekonen Storfors 10, Armas Paakkonen Borås 10, Juho Levoska Eskilstuna 10, Pekka Kemppi Örebro 30, Isak Kättö Borås 20, Inkeri Käkönen Borås 10, A. Savolainen Örebro 30, A. Halttunen Örebro 40, Anna-Maria Lintunen Norköping 10, Juho Kajava Göteborg 20, Valter Varkki Mölnlycke 10, Simo Montonen Karlstad 10, R. Paakkonen Dalsjöfors 10, Juhani Rantanen Borås 10, Aapo Petrilainen Surahammar 10, Sofia Hartikainen Jönköping 10, Pekka Ikatti Borås 50, Alfred Saklantti Jönköping 20, Laine Jänis Sollefteå 20, Mikael Nuottanen Eskilstuna 10, Niilo Kontonen Lindome 10, Simo Höylä Borås 10, Sulo Korpelainen Borås 30, Wilhelm Hutter Skinnskatteberg 10, Aapo Peussa Eskilstuna 10, Matti Kähäri Storfors 25, Maria Kammar Borås 25, O. Himiläinen Kumla 100, Anna Musikka Märsta 8, Juho Paakkonen Mölnlycke 25, P. Neuvonen Borås 25, Toivo Vehiläinen Kinna 100, Johannes Saklantti Jönköping 10, Sofia Björn Dalsjöfors 10, Juho Kemppi Eskilstuna 10, Simon Brygel Gusum 10, Liisa Kirjonen Borås 10, Antti Tervo Mölndal 50, A. Terävä Tumpa 50, Juho Kemppi Lund 10, H. Toikka Västerås 30, V. Kintonen Västerås 10, E. Kuortti Västerås 20. Yhteensä 1028+571=1599 kr.

Sydämelliset kiitokset lahjoittajille.

Kassanhoitaja.

Postgiro: 17 38 88 ISK c/o Kuortti
Vitmårag 11
12226 VÄSTERÅS

VENJOEN POJAN PAKINAA MOSINAN MURTEELLA

(Jatkoa edell. numerosta) Nii se mostavoi tie tärisytti niin kovast jot meinpojan Rospuskarattaist taittu kurjokka, ko se ol jo vanha ja kuluunt. No hyväko ol se Uapramivants niin tolkoovyi mies. Hiä otti sen taittuneen kurjokan siint rospuskoin potuskaast pois, repäis rattain reslast yhen vittiimen, rautalankaa hänel ol ain keral, sen tähhen jot etsitä tije mitä siel pitkääl matkaal ain sattuu ja tapahtuu, ninku nyt sattukii. Hiä valmiist kaik valmiiks, siit ei muutako nostaa kuorma peretkoillee. Ei hyö jaksaneet kahen meinpojan kans Uapramivants nosta ko se mein poika on viel niin vähäväkinen, ko tuskin jaksaa tarttusäkin kantaa toisee jettaasii. No hyväkö sattuit tulemaa Hieproloist ne männiit kolmel hevosel Linnaa heiniin kans. Ne auttoit heitä polosii poikii ja saivat kuorman peretkoil. Uapramivants pist sen taittuneen kurjokan sielt peretkoin telen altpäin siihen kurjokan reikää, se yletty melkein rospuskoin potuskan puoleevällii ast, siit hiä köytti sen vittiimen, minkä hiä ol ottaant siint rattainreslaast, siihen peretkoin telkee altpäin kiin rautalankaal, se ol siit niin vahvaast jot vaik ois männeet Moskova mostavoita myöden ni se ois kestäänt, ko myö toiseen päiväänkii viel veimmä tuahetta kujast ja liäväást sil samal kurjokaal ja se kest. Justnaaseukko ol vähän aikaa hiljaa, eikä se Marseukkokaa siin mittää luatiint, siit alko tuas vähän ajaan peräst kuuluu sellaist losmitusta. Justnaaseukko sano, kyl meinpoika ja käi Linnaas tarttukuorman kans, hiä käi Voroneskoi rintkaas, ko mein maitotaloot ovat siel päin, hänel käi ja sellanen vahinko, Melkein samanlainen ko teinkii pojal. Vaik mein poika on jo kolmee vuotta teinpoikaa vanhemp ni sellasii Variksiintahvanoi ne nykynuoret ovat, sellasii molokkosossiloi ja niin lapsellissii, ko ovat Issääse seläntakan kasvaneet. Meinpoika on jo pappilaskii käynt, ni ei se uo viel sellanen ko hänen Issääse ol silloin kose ol siel Karassieriläin polkaas sluusimaas, myö jo silloin tunsimma toisemma ja komkkasimmakii hiljaksee, ei sitä meinkyllöistkä kaik tiedäneet, sitä mein komkaamistamma. Nii jäi vähän kesen se meinpojan Linnareisu sano Justnaaseukko. Se ol siin pyhämestviikool, panimma kymmenään säkkii tarttuloi ja poika läks Linnaa, niäs ko pit suahha ostaa pojal Troikat, ko ensimäiseen Adventtiin hänen pit männä ripiil. Pulkkalaa ast hiä sano männee oikein hyväst, siin syötti hevosen, joi itse tsjaijun ja toosasaamoi söi seljantkankii, siin ol olt toisikii Linnamiehii siin Pulkkalaan Postojaalois. Ol hänen ikäisiä Partasen poikii ja ketä lie olt viel Kurkeloisiikii, heil mitä lie männeet vähän sanat ristii nijen toisiin kans, no ei hyö siin vua kovast mittää rijelleet ja läksiit yhes ajamaa Sastaaval ja sielt Voroneskoihen, Tsernikovskoita myöden. Mie läksin maitokuksinoin kans uamusil varrain, jot kerkiin suahha maijot myöyks siiheks ko poika tulloo tarttukuorman kans rintkaa. Miul olliit maijot aikoja myöty, mie uotteliin uotteliin oikaa, ei poikaa kuulu eikä hiilu. Mie ja oikein suutuin, niin kovast jot, uatliin itseksein, ko sie oist tuos ni kyl mie ottasiin sinnuu kossiist kiin. Ykstoist tuntii jo ol ko poika tulloo köröttää sinne Voroneskoihen. Pitkän matkan piäst jo kuuluu, niin ois ninku Sirpinpiittäjä pyörittäänt vokkija ko se toinen takapyörä on pantu sakrutkaal kiin. Hiä siit luat itkusilmin mitä hänel tul sil matkaal. Pulkkalaast ko läksiit hiä nous kuorman piäl ja nukku. Ei hiä tije eikä muista, miskohtaa se lie olt, ko hänen kuormase kallistu ja hiä putois kuormanpiält kesktiel, hyväko ei taittaant niskoja. Hevonen seisattu, hiä män katsomaa mitä sil kuormaal ol tult, ni hänel ei olt rattais toista takapyörää. Kone olliit mein vanhat Moskovskoikrjatkat ja niis ei olleet viel takateleet kaikkoin kans, niis olliit viel tsokat, pyörän hit löys siint muantien kanavast, a tsokka ei löytäänt mistää ja ol jäänt ihan yksin. Ei olt Partasoisii, eikä olt Kurkeloisii. Pyörän hiä pyöritti siihen kuorman luoks, eikä hiä siin siit muuta osan tehhäkää ko käi itkemää, ko toisii Linnamiehikää ei kettää näkynt. Hiä sano siin hevosen vierees seisone ja itkene parituntii, siit alko jo tulla päivä, vaik se ol siin syksyyl kaikkiin pimeimpää aikaa. Eikä hiä ois sielt piäst poi ko eijois tulleet Pulkkalaan Lomut. Ne sannoit, kyl hyö siul pyörän paikoilleen pannoot, pannoot ja laittaat sen sellail kiin paikoilleen, jot se kestää käyvvä Linnaas vaik mäniist Vassilskoi ostrova, Kaavaniin rintkaa, netosto Voroneskoin rintkaa ja kestää männä takasin kottiinkii, se vua maksaa, Messook karttoski. No ei sen pojan muu auttaant ko antaa säkki tartuloi Pulkkaloisiil. Ei mänt kauvan aikaa ko kaks Lomupohattieri nostiit

Käännä

NUORTEN PALSTA

KAKSI KISSAA

Eräänä päivänä Milli ja Molli karkasivat kotoa. "Mennään purolle", sanoi Milli. "Ei", vastasi Molli, "puroon hukkuu." "Metsässä on varpusia", sanoi Molli. "Mennään sinne, niin saadaan varpuspaistia." Molli lauloi matkalla näin:

Kaksi kissaa marssi näin
varpusmetsään vain näin,
varpusmetsään hei! hei! hei!

Kun tultiin metsään, kysyi Milli: "Missä niitä varpusia on?" "Tuolla!" huusi Molli ja syöksyi päin puuta. "Voi, voi Mollia", sanoi Milli ja syöksyi samaan puuhun.

Laura Huurto 8 v.

---

kuorman ylös ja kolmaas nuorpoikalomu pan pyörän paikoilleen. Siit yks lomu otti omast katsjkastaaan sakrutan, se ol siin kaks arssinaa pitkä rautanen kahen tuuman paksu trupa, sen köyttiit rattain pyörän rummun piält lestnitsoihen kiin rautalankaal ja poika piäs lähtemää kohti Voroneskoi rintkaa ja itku loppui siihen, hiä ol vua yhtä tarttusäkkii köyheemp. Sellaista ne Marseukko ja Justnaaseukko sil ruasaal luatiit ja puthkuroivat, siit viel ko alko Kappisen perejestu tulla likemmääks, ol jo mänty Aleksanterskoin sivute, ni Justnaaseukko sano, kyl se siit tsokkakii löyty, ko saimma tartut myöyks ja tietimmä siin Liikovkan pajal uuven tsokan telkee, joimma Sastaaval tsjajun ja syötimmä hevoista, ni hevonen jätti sinne kauratorpaa sen vanhan tsjokan, ei se sitä syönt, siit meinpoika montaviikkoo sen jälkee uatteel ja tuumail, jos mitein se tsjokka joutu sinne Hevosen torpaa. Kyllä se ol ihme ja kumma minustkii.

Venjoen poika malli-97

LYHYESTI SANOTTUNA

Karjalaisten kruunaamaton heimopäällikkö ministeri Emil Luukka sai iäisyyskutsun 1. 6. 1970. Mittava oli hänen elämäntyönsä. Siihen sisältyi kunnallista-, valtiollista- ja heimopolitiikkaa runsain mitoin. Hän oli karjalaisista karjalaisin. Hän tunsi myös läheisesti Inkerin heimon ja oli valmis auttamaan sitä sen vaikeuksissa. Inkeriläisittäin: kevyet mullat heimoveljen haudalle.

Karjalaisten kesäjuhlat ylittivät viime kesänä kaikki ennakkoarviot. Karjalaisia kokoontui juhlilleen ennätysmäärä. Juhlakulkue oli erittäin onnistunut. Siinä näki entisen Karjalan läpileikkauksen. Juhlapaikat täyttyivät viimeistä sijaa myöten. Olimme mukana sisarheimon suurjuhlassa.

Neuvostokarjalassa suoritetaan määrätietoista ja arvokasta heimotyötä. Eturivissä ovat m.m. V. J. Jevsejev, U. S. Konkka, G. N. Makarov, R. F. Tarojeva, E. G. Karhu, V. I. Roponen ja N. J. Pjavtsenko. Nämä tiedemiehet ovat Suomen tiedeseurojen ulkomaalaisia jäseniä.

Neuvosto-Karjalan tasavalta juhli viime kesänä 50-vuotista olemassaoloaan.

Kyykkäharrastus elpyy keskuudessamme. Kesäkyykän loppuselvittelyssä valtasi Turun inkeriläisten kyykkäjoukkue B-sarjan mestaruuden. Samalla kun onnittelemme turkulaisia veljiä toivomme, että kyykkäinnostus saisi yhä enemmän huomiota keskuudessamme.

Karjalatalon arkkitehtitoimikunta kokoontui 18. 9. laatiakseen lopullisen suunnitelman. Täten päästiin myös mojova askel eteenpäin Inkerikoti-asiassa.

V. P.

SYYSKAUSI HELSINGISSÄ ALOITETTIIN

Helsingin inkeriläiset kokoontuivat 27. 9. Töölön kerhokeskukseen syyskauden aloittajaisiin. Paikalla oli kirjaimellisesti tuvan täydeltä väkeä. Alkuvirren jälkeen Hannu Vironmäki lausui tervehdyssanat ja rovasti Matti Vironmäki puhui. Yksinlaulua esitti rouva Eeva Tuovinen, säestäjänä rouva Eeva-Liisa Alanne. Kahvitauolla juotiin piirakkakahvit ja ostettiin arpoja sekä inkeriläisaiheista kirjallisuutta. Kun oli yhdessä laulettu Arvon mekin ansaitsemme, Väinö Pietari Kekki teki selkoa Karjala-talon rakennushankkeiden nykyvaiheista. Kuten tiedämme, tämän talon rakentamisesta riippuu myös Inkeri-kotimme aikaansaaminen. Tilaisuus päättyi Matti Vironmäen loppurukoukseen. — Lokakuun tilaisuuteen saataneen vieraaksi rovasti Kajannin omaisia. Tervetuloa silloin taas Töölön kerhokeskuksen suojiin.

AJANKOHTAISIA ILMOITUKSIA

HELSINGIN PAIKALLISOSASTO

Lokakuun kuukausitilaisuus on sunnuntaina 25. 10. klo 14.00 Pauligin huvilassa Mechelininkatu 36.

Nuorten 8—12 vuotiaitten tanhupiiri tiistaisin klo 19 kerhokeskuksessa Merimiehenkatu 12. Asiasta voi tiedustella Hannu Vironmäeltä puh. 662668. Piiriä johtaa Anneli Vironseppä.

ÖREBRO

Pyhäinmiesten päivänä lauantaina 31 p:nä lokakuuta vietetään vainajien muistojuhla Örebrossa. Juhla aloitetaan juhlajumalanpalveluksella ja Herran p. eht. klo 14.00 St. Mikaelin kirkassa.

Seppeleen lasku muistokivelle.

Seurat ja kahvitarjoilu Olaus Petrin seurakuntatalolla.

Juhlapuhujina: Rov. R. Ylönen, Längbron komminister B. Olsson, op. Anna Parkkinen.

Tervehdyksiä eri paikkakunnilta.

Kaikki lämpimästi tervetulleita!

I.S.K:n valtuuttamana paikallinen toimikunta

BORÅS

Boråsin Inkeri-kerho järjestää yhteisen linja-automatkan Örebron juhlille pyhäinmiesten päivänä lauantaina 31. 10. 70. LÄHTÖ Carolin seurakuntatalolta klo 9. Paluumatka aloitetaan Örebrosta sunnuntaina klo 12. Hinta n. 35—40 kr. Ilmoittautumiset viimeistään sunnuntaina 25. 10. Julius Sörmwallille Fjällkroken 7 A 50261 Borås puh. 128332.

Sihteeri

Omaisia etsitään

Juho Juhonpoika Kapanen, synt. v. 1920
Leningradin lääni
Gorskin r—ni
kylä Uusi-Volgovo.
Sisarenne Eestissä tiedustelee teitä. Lähempiä tietoja osoitteella:
Rouva Anna Rytkönen
Ekängsgatan 4
702—25 Örebro
puh. 019/135231

TAMPEREEN TILAISUUDET

Inkeriläisten tilaisuudet Tampereella pidetään Kalevan kirkon huoneessa 10—11 seuraavasti:
sunnuntaina 25 pnä lokakuuta 1970 klo 14
sunnuntaina 22 pnä marraskuuta 1970 klo 14
sunnuntaina 13 pnä joulukuuta 1970 klo 14
sunnuntaina 10 pnä tammikuuta 1971 klo 14, jolloin tilaisuus on paikallisosaston vuosikokous.

Tervetuloa joukolla mukaan!

Johtokunta

TURKU

Kutsumme kaikkia inkeriläisiä viettämään yhdessä **inkeriläisten vainajien muistotilaisuutta Turun hautausmaalle** Inkeriläisten vainajien muistomerkille Pyhäinpäivänä 30.10. kello 13.30 ja muistojumalanpalvelukseen Turun Tuomiokirkon Tarkk-ampujain kappeliin kello 11.15 samana päivänä. Saarnan pitää saksalaisen seurakunnan pastori Herberd Rosenstein.

Turun paikallisosaston johtokunta

RETKI TURKUUN

Bussi lähtee 31. 10. -70 klo 7.30 Auroran-kadun 7 edestä. Perillä muistotilaisuus muistomerkillä, tämän jälkeen kirkko ja kirkkokahvit. Kuten ennenkin joukolla mukaan.

INKERILÄISET, JOILLA EI OLE LÄHIOMAISIA

Nykyisen perimysjärjestyksen mukaisesti eivät serkut tai sitä kaukaisemmat sukulaiset peri, vaan menee perintö valtiolle, ellei siitä ole tehty testamenttia. Laatikaa siis testamenttinne viivyttelemättä. Mikäli tarkoituksenne on tukea inkeriläisyyden säilymistä lahjoituksin tai testamentein, antaa ilmaista ohjausta Inkeriläisten sivistyssäätiön asiamies teol. ylioppilas Hannu Vironmäki, osoite: Tehtaank. 5 E 43, Helsinki 14. Puh. 662668. Säätiö säilyttää ja käyttää sille lahjoitetut varat toivomuksenne mukaisesti. Niin Ruotsissa kuin Suomessakin asuvat inkeriläiset, muistakaa Inkeriläisten Sivistyssäätiötä.

Inkeriläisten Sivistyssäätiö

Joulu lähestyy. Tilaa asiamiehiltämme Inkeri-aiheisia joululahjoja. Levitä Inkeri-tietoutta.

Sulo Haltsonen y.m.
Inkerin suomalaisten historia 50:—
Saini Laurikkala
Rovasti S. J. Laurikkalan elämäkerta 14.—
Aapo Iho
Hietajyvä, valitut runot 10.—
Helli Suominen
Mooses Putron elämäkerta 3.50
A. Metiäinen
Inkerin Ev.Lut.kirkon 350 v. muistojulkaisu 20.—

Äänilevyjä:
Inkerikuoro
Nouse Inkeri y.m. 7.50
Lauri Santtu
Murrejuttuja 7.50

Inkerin vaakunoita 6.—
Inkerin lippuja 4.—
Inkerin postimerkkejä sarja 20.—
Inkerin seinäkarttoja 2.50
Inkeriläisten Viesti vuodeksi 1970 olisi syytä jo nyt tilata. Hinta 8.—
Hinnat kruunuissa vallitsevan kurssin mukaan.

Pääasiamiehet:
Ruotsissa Armas Paakkonen
Suomessa Hannu Vironmäki
osoitteet sivulla 2.

Painoyhtymä Oy - 1970

inkeriläisten viesti

numero 11 marraskuu 1970

inkeriläisten viesti

TOIMITUS:	Majavatie 11 D 44 Helsinki 80 Päätoimittaja: Matti Vironmäki, puh. 631 285 Toimitussihteeri: Pirkko Huurto, puh. 887 286, 783 391
KONTTORI JA TILAUKSET:	Aurorankatu 7 A 1, Helsinki 10 Postisiirto n:o 30 636
TILAUSMAKSUT:	Konttorin osoitteella postisiirtotilille 30 636
TILAUSHINTA:	mk 8:— vsk, sekä kotimaahan että ulkomaille.
ILMOITUSHINNAT:	1/1 sivu mk 150:— Kuolinilmoitukset 10:— 1/2 „ „ 80:— Kuva ilmoituksessa 10:— 1/4 „ „ 50:— Kiitos- ym. ilm. 10:—
PÄÄASIAMIES RUOTSISSA:	Armas Paakkonen Tingsgatan 4 B 50253 BORÅS Puh. 033/101 850 Postisiirto n:o 626047
PÄÄASIAMIES SUOMESSA	Hannu Vironmäki Tehtaank. 5 E 43 Helsinki 14 Puh. 662 668

Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa

Kustantaja ja julkaisija:

INKERILÄISTEN YHDISTYS R.Y.

KANSIKUVA KERTOO: Pyhäinpäivänä Turun ja Helsingin inkeriläiset kokoontuivat tervehdyskäynnille inkeriläisten vainajien muistomerkille Turun vanhalle hautausmaalle. Kukkatervehdyksen jälkeen laulettiin yhdessä virsi. Valok. P. Huurto

ANTTI HÄMÄLÄINEN:

AMBOMAAN APOSTOLI MARTTI RAUTANEN

(1845—1926)

”Ja katso, on viimeisiä, jotka tulevat ensimmäisiksi!”
Luukk. 13:30

Tämän vuoden marraskuun 10 p:nä tuli kuluneeksi 125 vuotta suuren lähetystyöntekijän teol.toht. Martti Rautasen syntymästä.

Martti Rautanen oli Inkerin suomalaisia Novasolkan seurakunnan Tikanpesänimisestä kylästä, jonka asukkaat kuuluivat silloin vielä kreivi Schuvalovin orjiin.

Tikanpesän kylä sijaitsi Pietari—Narvan valtatien varrella n. kahden penikulman päässä Narvasta koilliseen.

Martti Rautasen kotia olivat monet kertojat sanoneet vain maakuopaksi, jonka lattia ja seinät olisivat olleet maata ja savea. Näin kurjasti ei asia sentään ollut siitäkään huolimatta, vaikka kylän asukkaat elivätkin orjuudessa. Joskin sikäläiset asunnot olivat monesti sangen puutteellisia, niin eivät ne paljoa parempia vielä silloin monessa paikassa täällä Suomessakaan olleet.

Kun kansakouluja ei ollut, oppi Marttipoika kotona ja pyhäkoulussa lukemaan, mutta vasta rippikoulussa itsensä kirkkoherra Zilliacuksen opastamana kirjoittamaan. Martti näet asui rippikouluaikansa rovastin pappilassa.

Martin rippi-isä Zilliacus tunnettiin innokkaana lähetystyön ystävänä. Niinpä hänen toimestaan oli ”Suomen Lähetys-Seura”-nimistä lehteä levinnyt inkeriläisten keskuuteen, jonka lehden ahkera lukija myös Martin kotiväkikin oli. Sanotun lehden elokuun numerossa v. 1862 oli ilmoitus, että Helsinkiin perustettaisiin lähetyskoulu, jonne otettaisiin oppilaiksi halukkaita pyrkijöitä.

Kirkkoherra Zilliacuksen avustuksella

Martti Rautasen kuva saatu Suomen Kansallismuseon kokoelmista.

Martti Rautanen perheineen: vaimo Anna Fredrika, o.s. Kleinschmidt, lapset Reinhold (1876—1927), Anna n. Tönjes, Johannes (nuorin). Frieda (1889—1896) ei näy kuvassamme. Valok. Suomen Kansallismuseo.

ja suosituksella sai Marttikin luvan hovinherraltaan mennä Helsinkiin lähetyskouluun.

Koulun sisäänpääsytutkintoon oli ilmoittautunut 30 halukasta opiskelijaa, joista vain 9 lopullisesti hyväksyttiin, ja näistäkin vain 5 suoritti koulun loppuun. Vaikka Marttia pidettiinkin heikonlaisena, niin oli hän kumminkin noiden viiden loppututkinnon päättäneiden joukossa. Jos hän saarnamiehenä lieneekin ollut heikko, niin oli hän sitä etevämpi vieraissa kielissä.

Martti Rautasen koti oli ollut jonkinlaisena majatalona, jossa yövieraat olivat eri kansallisuuksiin kuuluvia. Etupäässä niiden joukossa oli venäläisiä, virolaisia ja saksalaisia, joilta Martti jo kotonaan poikasena oli saanut näissä kielissä jonkinlaiset alkeet.

Kun sitten lähetyskoulun päätyttyä piti nämä vastavalmistuneet lähetystyöntekijät vihkiä tehtäviinsä, niin koulun johtaja alkoi viime hetkessä epäillä, päästäisikö hän Marttia vielä ollenkaan toisten poispääsevien mukaan, kun hänen terveytensäkin oli ollut koko kouluajan heikko.

Lujaa terveyttä ko. koulu kasvateiltaan vaatikin, sillä koulun työpäivä koko kuuden vuoden ajan ilman kesälomia oli ollut kokonaista 17 tuntia.

Perin yksitoikkoinen oli koulun lukujärjestyskin. Raamatun lukemista selityksineen oli kaikkein eniten, kuten odottaa sopiikin. Sen sijaan niin tärkeät aineet kuin kielet jäivät liian vähälle huomiolle.

Hartaustilaisuus Martti Rautasen syntymäkodissa v. 1943. Henkilöt vasemmalta lukien: pastori, nyk. professori J. Tenkku, seuraavat kaksi Martti Rautasen veljentytärtä, terveyssisar Astrid Holm ja tohtori Katri Korhonen. Takana kersantti Kalle Niemi. Valok. A. Hämäläinen.

Ainoa virkistysmatka koko kouluaikana lienee ollut oppilaille v. 1867 Jyväskylän seminaarissa käynti, jossa he kuukauden ajan saivat kuunnella seminaarin kokelaiden antamaa opetusta.

Helsingin lähetyskoulussa vallitsi sitäpaitsi liian ankara kuri. Vaikka aikuiset miehet olivat koulun oppilaina, niin ei esim. omaa rahaa saanut pitää omassa hallinnassaan, vaan se piti luovuttaa johtajan haltuun. Myös kirjeenvaihto, sekä tuleva että lähtevä, aina tarkastettiin.

Mutta kaikki loppuu aikanaan, kuten tämäkin koulu. Määrättiin lopettajaispäivä, jolloin piispa Shuman tuli itse vihkimään vastavalmistuneet lähetyssaarnaajat virkoihinsa. Se tapahtui Helsingin Suurkirkossa 10. 6. 1868. Martti Rautasen äitikin tuli tätä tilaisuutta varten Inkeristä saakka Helsinkiin.

Virolainen tohtori Hugo Hahn oli ratkaisevasti vaikuttanut siihen, että Ambomaa tuli näiden suomalaisten lähetyspappien lähetystyökentäksi. Hän muutenkin oli monessa asiassa suomalaisten lähetystyöntekijöiden tukena.

Jos oli Helsingin ankara lähetyskoulu tuottanut kasvateilleen paljon työtä ja vaivaa, niin moninkerroin hankalammaksi ja vaikeammaksi muodostui ainakin alkuvuosina itse toiminta työkentällä. Siellä kaukana pakanain keskellä he joutuivat usein paikallisten juoppojen itsevaltiaiden kuninkaiden mielivallan alaisiksi. Milloin lähetyssaarnaajat olivat suosittuja, milloin taas heidät ajettiin pois koko alueelta.

Joskin hitaasti, niin kumminkin varmasti edistyi työ kaikesta huolimatta.

Vaikka Martti Rautanen epäröiden lähetettiin Afrikkaan, niin hänessä juuri toteutui se, mitä pyhässä Sanassa oli sanottu:

"Ja katso, on viimeisiä, jotka tulevat ensimmäisiksi!"

Martti Rautanen perehtyi Afrikassa niin hyvin ondongon kieleen, että sai sille kielelle käännetyksi Uuden testamentin 1903, psalmit 1908, profeetta Jesajan 1913 ja viimein työtoverinsa avustamana koko Raamatunkin, joten hänestä tuli ondongon kielen "Agricola".

Tämän valtavan suuren elämäntyön johdosta hänelle myönnettiin teologian kunniatohtorin arvonimi. Suuren sitkeytensä ja tarmonsa vuoksi on jälkimaailma antanut hänelle nimen **"Rautainen mies!"**

Linnanpojista, linnakkoisista elikkä siltseistä ja vaihdokkaista

Terveisiä sinne Turkuunkin päin, vieläpä molemmill' puolil' jokkee! Ja kiitos ahkeralle nimimerkki R.R:lle, joka on kiinnittänyt Viestin lukijoitten huomion erääseen elinkeinon haarautumaan Inkerissä. Tosiaan, koska tätä tapahtui eri puolilla Inkeriä, voidaan se liittää silloisiin sivuelinkeinoihin, sillä muustahan ei asian alkuvaiheessa ollut kysymys, kuin pienestä lisätulosta. Vain sattuma sekä olosuhteet johtivat monissakin tapauksissa tapahtumat lähimmäisrakkauden raiteille . . .

Omakohtaisiin kokemuksiini liittyi R.R:n kertoma juttu Rist'emon Paavosta. Olimme kasvinkumppaneita, naapuruksia. Kerran tein sellaisen epämieluisen havainnon, että Paavo saattoi luvatta ottaa ja jättää toisen tavaroita tuuliajolle. Mutta jonkunlaista yhteydenpitoa meillä oli vielä silloinkin, kun olimme jo ns "maailmalla". Kirjeessään — se lienee ollut ainoa, minkä häneltä sain, hän kertoi olleensa turistimatkalla Jasnaja poljanassa ja kuvaili hän näkemiänsä sekä kokemiansa seikkoja sieltä. Hänellä oli edessä asepalvelukseen joutuminen — ensimmäinen maailmansota oli vielä kesken ja sille tielle hän katosi, kuten miljoonat muutkin . . . Tällaista oli tämän linnanpojan, Pavel Romanovin elämäntaival.

Myöhempinä vuosina tulin Toksovan Himakkalassa tuntemaan joitakin näistä linnanlapsista. Eräs, jota kylä kutsui Jehiksi, asusteli sellaisena "mäkitupalaisena" koulun naapuruudessa. Kätevänä miehenä oli hän rakentanut savusaunan mäenrinteeseen, maan sisälle. Ja meille, koulun asukkaille, joilla ei — kiitos viisaitten kouluviranomaisten — ollut omaa saunaa, oli Jehi valmistanut yllätyksen: Saimme ensimmäisinä kokeilla sen makeita löylyjä.

Jehin emäntäkin oli linnanlapsia ja perheen alkuna oli jo pari pienokaista. Jehi vaikutti varsin monitaitoiselta mieheltä eikä joutanut milloinkaan istumaan kädet ristissä joutilaana, vaan ahersi aina jotakin, ellei muuta, niin siteli luutia kuormakaupalla taikka näperteli vitsakoreja, "merssejä". Kaikenkaikkiaan hän oli raitis ja ahkera mies, jota muistelee mielihyvällä vielä vuosikymmenien kuluttuakin.

Sitävastoin toinen himakkalainen linnanpoika teki tuttavuutta kalseahkosti. Olin omalta kohdaltani joutunut tsekan herrojen silmälläpidon kohteeksi. Kerran iltamyöhällä ilmestyi tämä toinen linnanpoika keittiöömme. Menin ottamaan selvää tulijasta ja siellä kehkeytyi seuraava vuoropuhelu: — Hyvää iltaa! — Iltaa, iltaa: mitäs kuuluu? — No, ei mittää erikoista. Mie voa tulin opettajjaa vahtimaa, ko Selsovettuu tulj sellaine prikkaasu. — Vai nii, vai nii! No, vahtikaa pois voa. Jos käyp yöl nukuttammaa, ni pankaa pitkäksenne tuohon höyläpenkill', sen parempaa rovattii ei miul nyt tähän hättää ole tarjottavan. — Ei se mittää, ei se mittää, — enhä mie tänne makkaamaa tult! — No kaiken varaltha mie sanon. Tuoss' on vähän katteentapaistakkii, jottei tule kylmä . . . Enhä mie tästä mihinkää lähe sen puolest. Hyvvää yötä voa! — No, hyvvää yötä, hyvvää yötä: Eiväthä lapset heränneet? — Eivät, nukkukaa tai valvokaa.

Painoin oven kiinni ja kerroin jo vuoteessa olevilleni ja meitä sekä pelotti että nauratti tämän yksinkertaisen sielun käyttäytyminen. Jos "selsovetust ois hänel tult prikkaasu" mihin tihutyöhön tahansa, olisi hän ollut valmis käskyä noudattamaan . . . Parina—kolmena yönä hän sitä "vahtimista" harjoitti. Lienee sitten tullut peruutus, kun ei opettaja mihinkään lähtenyt. — En tavota enää pojan nimeä, onhan siitä jo lähes 50 vuotta aikaa . . . Silloin, kun minun oli pakko lähteä, silloin ei sattunut olemaan vahtia ei ulkona eikä sisällä, vaikka lähdöstäni joutuivat monet viattomat kärsimään, Se oli sitä lajia juridiikkaa se.

+

Kolmantena himakkalaisena linnanpoikana muistelen karskia Sergei Moskalevia, josta olen

aiemmin kertonutkin jotain, mutta en malta tässä yhteydessä jättää mainitsematta tapausta, jossa Moskalev iski muuatta mahtavaa esiintyjää sanalla niin että seinät soi.

Oli myöhäinen syksyilta ja kaiketi joku paikallisten rajaviranomaisten mahtimiehistä tuli Sergeiltä vaatimaan hevoskyytiä pitäjän keskukseen. Sergei kieltäytyi perustellen kieltoaan sillä, että hän oli hevosellaan ollut päivän peltotöissä eikä lähde mihinkään. Eikä myöskään luovuta hevosta kenellekään. Vieras kiivaana vain vaati ja uhkaillen kysäsi: "Znajes, kto ja? — "Znaaju: tyi h — —!" (Tiedätkö, kuka minä olen? — Tiedän, sinä olet — — — ja sanoi sen voimallisen "seksin").

Tästä niskottelusta Sergei Moskalev sai viikon arestia.

Ja tähän tapaukseen liittyy pieni laulahdukseni:

Pietarissa
v. 1919 tarvikkeiden jakelussa saivat:
uudet turkit Sovnarkom[1])
ja Sovnarhosin ispolkom,[2])
punaisen paidan Domkombed,[3])
punaisen lipun Volsovet[4])
ja arestia Selsovet.[5])

Sergei Moskalev kuului jäsenenä kyläneuvostoon. — Satuin tapaamaan hänet Toksovassa juuri arestista vapautuneena. Muistelin Moskalevia joutuessani itse viettämään yön ennen vankilaan vientiä samassa karsserissa. Vankila sijaitsi Lyyssissä. Nii, kertokaapa pojat vankilakokemuksistanne! Meillähän ei ollut mies eikä mikään, jos ei ollut vankilassa käynyt . . !

+

Linnakkoiset elikkä siltsit liittyvät siihen kaukaiseen "vanhaan hyvään aikaan" ja niiden kanssa joutuivat tekemisiiin kaikki rautatieverkoston läheisyyteen osuneet tienoot. Ei ole muistaakseni ainukaan Viestin palstoilla kukaan tarinoinut näistä asioista, joten alotettakoon nyt ja tässä. — Synnyinkylästäni Noiselasta oli lähimmälle rautatieasemalle Krasnojeseloon (jolla oli alkuperäisenä asutuksen nimenä ollut Novikkala) runsas seitsemän kilometriä. Siitä huolimatta saattoi siellä joinakin kesäkuukausina viihtyä jokunen siltsiperhe. (Tämä nimitys on suomeksi äännetty venäläinen sana ja tarkoittaa se asukkaita.)

Niinpä tädilläni / täkäläisittäin sanoen sedän emännällä / oli eräänä kesänä tällainen nuori linnakkoisperhe "siltseinä". Perheen vanhin poiko, Volodja, seurusteli ikäistensä kylän poikien kanssa ja puhua sokelsi jo suomea niin että hänen puheensa ymmärrettiin. Vanhemmat veljeni kuuluivat Volodjan ikäryhmään ja me pienemmät tietysti pyrimme samaan joukkoon, vaikka tämän tästä meille sanottiin, että mitäs te räkänokat tukitte aina jokapaikkaan!

Kuulimme kuitenkin, kuinka Volodja lasketteli opettelemaansa kaksikielistä lorua: "Mänin metsää, possol v les, sattui karhu i medvedj, ammuin karhun i streljal, karhu kaatui i uppaal!" Meitä nauratti kovasti tämä Volodjan kielitaidon näyte

Sitten oli kylässä erään isännän hoitoon toimitettu kesänä muutamana sellainen siltsi, joka oli menettänyt niissä lasinpohjan tutkimuksissa jo ryhtinsä niin, että tolkku oli poissa. Nykyisinhän niitä Alkon klinikoissa sanotaan A-potilaiksi. No potilas kuin potilas.

Kylällä tiedettiin, että isännällä oli valta rajoittaa se iloliemen käyttö yhdeksi pulloksi viikossa. Mutta koska tämän holhoojankaan suu ei ollut tuohesta, hän — omaksi edukseen rajoitti ensin antimensa puoleen pulloon viikossa ja sitten lopuksi vaihtoikin sen veteen, tosin raikkaaseen lähdeveteen. Mutta potilas ei tätä raitistuttamista hyväksynyt, vaan kanteli kotiväellensä ja siltsi vietiin pois ja isäntä menetti hyvän tienestinsä omaa ahneuttansa . .

Enimmäksensähän nämä linnakkoiset olivat siivoja ihmisiä ja osasivat nauttia maaseudun rauhasta sekä terveellisestä ilmastosta, ja se lisätulo, minkä he jakelivat vuokraisännillensä sekä emännillensä oli tietysti tervetullutta. Tosin oli hyvääkin aihetta vihjata niihin kielivaaroihin, joihin sellainen kukskielisyys johti. Mutta ne vaarat olivat olemassa ilman siltsejäkin . . . Se on nyt koettu.

+

Uusi asia on myöskin Viestin palstoilla, mitä tulee kuvaukseen vaihdokkaista. Kansan keskuudessa oli yleisenä sellainen käsitys, että itse vihtahousu oli ollut asialla ja ehättänyt viemään omiin hoteisiinsa kastamattoman lapsen ja pannut sen tilalle tuollaisen kurjan kuvatuksen, jolla oli mahdottoman suuri pää, heikot alaraajat ja yläraajatkin työhön kykenemättö-

---

1) Kansankomissarien neuvosto=ministeriö.

2) Kansantalousneuvoston toimeenpaneva komitea.

3) Kaupungissa talon köyhäin komitea.

4) Kunnanneuvosto.

5) Kyläneuvosto.

mät. Lapsen olinpaikkana oli jatkuvasti vuode, josta poloinen ei pystynyt nousemaan.

Satuin tapaamaan kaksikin tällaista onnetonta. Toista hoiteli kesäkauden jo edellämainitsemani sedän emäntä, Katritätini. Lapsi oli Pietarista tuotu hänen hoiviinsa, eikä tämä vuosiensa puolesta ollutkaan enään lapsi, vaan parhaassa poika-iässä, jo toisella vuosikymmenellä, mutta vuodeasujana liikuntakyvytön, ei kyennyt puhumaan, ei liikkumaan. Sosiaalisena ilmiönä kuului niihin "siltseihin", koska hänet kesän ajaksi tuotiin maalle vuokraa maksavaksi asukkaaksi. Säälittävä olento kaikessa tapauksessa.

Toiseen vaihdokkaaseen tutustuin Toksovan Himakkalan koulupiiriin kuuluvassa Reppoin kylässä. — Elettiin sitä talvea, jonka aikana piti Neuvostoliiton alueella pikavauhdilla likvitoida luku- ja kirjoitustaidottomuus.

Kansakoulunopettajille annettiin määräys, että heidän oli ylityönä ilman eri korvausta parina iltana viikossa annettava luku- ja kirjoitustaidon opetusta vanhemmille ihmisille. Koulupiirin uloimpiin kyliin oli opettajille järjestettävä hevoskyyditys. Näin myöskin tapahtui. — Oma kokemukseni tästä urakasta oli sellainen, että vaikka varsinainen päivätyö oli jo takana, tuo parituntinen erikoistilanteissa kului varsin hupaisesti. Eukot ja isännät naureskellen suhtautuivat tähän "henkiseen ponnisteluun", mihin heitä velvoitettiin kuten opettajiakin . . . Paitsi niitä iltatunteja, mitä luokassa suoritettiin, muistan tehneeni hevoskyydissä jonkun käynnin sekä Kiurumäellä, että Reppoissa, jotka olivat koulupiirin uloimpia kyliä.

Opetusvälineitä ei ollut muuta kuin liitupalanen ja musta asiakirjasalkku, jolla korvasin luokkataulun. Eikä oikeastaan lukutaidottomia ollutkaan niissä ikäpolvissa, ainoastaan kirjoitustaidottomia. Ja kun he oppivat oman nimensä kirjoittamaan, se riittikin!

No, Reppoissa "koulutalon" emäntä esitti minulle oman vaihdokkaansa. Ikää oli tälläkin poloisella jo siinä kymmenkunta vuotta. Vuoteessa hoidettava hän oli, 100 % invaliidi. Pää oli suhteettoman iso, muuten oli tämäkin, äitinsä risti aivan samanlainen kuin edellä kuvattu. — Kysyin emännältä, että uskooko hän tosiaan siihen vaihdokastaruun? Ei hän tiennyt oikein, mitä uskoa. Lääkärikään ei tiennyt mitään apua asiaan. Sanoi, että ne ovat vielä toistaiseksi tutkimattomia luonnon oikkuja. Parantumattomia vielä toistaiseksi.

Aapo Iho

HISTORIALLIN

Heimotalon ensimmäiset osakkeidenmerkitsijät, istumass vas **johtaja Aarno Tuurna, pääjohtaja Urho Kähönen,** toim usjo **mitusjohtaja Unto Hilska. Näistä Kekki ja Tuuli** edusvat

Olemme saanet viettää nykytoiminnassammekin merkittäviä tilaisuuksia. Viime vuonna oli merkillepantavin Inkerin suomalaisten historian valmistuminen ja nyt viimeksi vietetty tilaisuus on kauaskantoinen.

Lokakuun 17 päivänä allekirjoitettiin Karjalan heimotalon perustamispaperit.

Tilaisuudessa Väinö Kekin puhevuorossa kävi ilmi, että ei tämän parempaa ratkaisua voisi ollakaan, sillä inkeriläiset ja karjalaiset ovat kautta vuosisatojen olleet mitä parhaita naapureita ja mitä sopivimpia heimosiskoja ja -veljiä. Tämä on luonnollista, sillä meidän inkeriläiset esi-isämme siirtyivät Inkeriin etupäässä Karjalasta, meidän koulukaupunkimme on ollut Viipuri ja meidän kansanopistomme ennen Toksovan kansanopistoa oli Kanneljärvi.

ƎN TILAISUUS

semmalta ent. kansanedustaja Jussi Pyy, kaupungin-johtaja Väinö Kekki, pääjohtaja Erkki Tuuli ja toi-t Inkeriläisten Sivistyssäätiötä.

Kun ensimmäisen kerran haimme turvaa Suomesta (1918—1920) niin suurin osa meistä hakeutui Karjalaan, rakkaimman heimon luo. Kun me toisen kerran (1942—43) saavuimme tänne olivat karjalaisetkin jo kodittomia, saman kohtalon alaisia, mutta me löysimme teidät nykysuomessakin ja hakeuduimme heikäläisten järjestöihin ja moni inkeriläinen on näissä järjestöissä tehnyt hyvinkin paljon. Kun nyt haemme kattoa pään päälle, niin mikä olisi luonnollisempaa kuin, että nämä toisilleen rakkaiksi käyneet, saman kohtalon alaiset heimot menevät saman katon alle — Karjalan heimotaloon. Saman katon alla tulevat toimimaan Inkerikoti ja Karjalatalo. On mieluisaa todeta, että tulevan tyyssijamme edessä oleva puisto kantaa nimeä Kullervon puisto. Inkerin heimoa on sanottu myös Kullervonheimoksi. Jatkukoon sama luja heimoushenki tulevassa kodissa tulevienkin miespolvien aikana.

PAAVO SOVO 70 VUOTTA

70 vuotta täytti 15. 11. 1970 Paavo Sovo Lappeenrannassa. Hän on syntynyt Lempaalan Kuivaisilla. Käytyään kansakoulun ja Lempaalan 2-luokkaisen koulun hän valmistauui jatkamaan opiskeluaan kauppakoulussa, mutta isän kuolema sekoitti hyvät suunnitelmat. Paavon oli otettava nuorille hartioilleen vastuu talon isännyydestä ja liikkeen hoidosta. Pitkäaikaisiksi eivät nekään tehtävät kuitenkaan ennättäneet muodostua, sillä jo vuoden 1919 keväällä hän katsoi ajan tulleen siirtyä Suomeen.

Täällä Paavo Sovo on toiminut portierina, ensin useita vuosia Viipurissa, vanhemman polven inkeriläisillekin hyvin tutussa Turistihotelli Suomessa, sitten Kuopion Seurahuoneella ja viimeksi, suurimman osan miehuusajastaan lappeenrantalaisessa Patria-hotellissa, mistä jäi eläkkeelle viisi vuotta sitten.

Paavo Sovo on heimonsa hyvä edustaja. Varsinkin ne meistä, jotka ovat joutuneet paljon matkustamaan, tietävät, että hänen ammatissaan kyllä mitataan miehen luonne ja käytös sekä asiakkaiden että työnantajan taholta. Paavo Sovo on onnistunut voittamaan ja kautta vuosikymmenien säilyttämään noiden molempien osapuolten tyytyväisyyden ja arvonannon. Hän on luonteeltaan ystävällinen, huomaavainen ja sopuisa, käytökseltään vaatimaton, avulias ja tahdikas. Heimomme riennoissa hän on ollut mukana aina kulloisenkin asuinpaikkansa ja aikansa sallimissa rajoissa.

Henkisen tasonsa kohottamisessa Paavo Sovo on ollut väsymätön. Itse- ja iltaopiskelun avulla hän on hankkinut melkoisen kielitaidon sekä paljon tietoja useilta muilta aloilta. Hillityn huumorin viljelijä ja ystävä Paavo on mainio keskustelukumppani ja mies, jonka seurassa aika kuluu rattoisasti ja miellyttävästi.

Yksinäisenä eläkeläisenäkään Paavo Sovolla ei ole ajankulun ongelmia. Nuorekkaalla valppaudella hän seuraa tiiviisti maailman menoa, liikkuu ketterästi kaupungilla, käy säännöllisesti voimistelutunneilla, pelaa shakkia ja — lueskelee työväenopistossa ranskaa, muutamia hänen ajanvietetapojaan mainitaksemme. Kesäisin kuluu Paavon aika hyvin, pysyy keho kunnossa ja mieli reippaana touhutessa Taipalsaarella olevalla rantamökillä ja kalastellen tai muuten viiletellen moottoriveneellä sinisen Saimaan pintaa.

Lukuisten ystävien lämpimät ajatukset ja parhaat toivotukset seuraavat Paavo Sovoa hänen nyt lähtiessään uudelle vuosikymmenelle. Noihin ajatuksiin ja toivotuksiin yhtyy myös ”Inkeriläisten Viesti”.

Vuoleen, Toksovan ja Rääpyvän rajamailta

(Jatkoa)

Kerroin edellisessä numerossa yllä mainittujen pitäjien rajamaille ensimmäisen maailmansodan aikana rakennetusta tykistöampumaradasta (poligonista). Lupasin jatkossa kertoa poligonin tarpeita palvelevista kulkuvälineistä, kapearaiteisesta rautatiestä ja vierotiestä, jotka kulkivat radan länsilaitaa Pietarista Laatokalle saakka.

Rautatie palveli yksinomaan alueen tavara- ja välinekuljetuksia. Vain poligonin korkeat virkamiehet saattoivat käyttää rataa tarkastuksiensa yhteydessä, jolloin veturin perään oli kytketty henkilövaunu. Siviilikäyttöä ei radalla siis ollut. 30-luvulla tämä rata purettiin ja sitä korvaamaan rakennettiin haararata Pietari—Raasuli—Käkisalmi-radalta risteysasema Peri. Mainittakoon, että nk. Raasulin-rata oli rakennettu ensimmäisen maailmansodan aikana ja Muurmannin radan tavoin palveli strategisia tarkoituksia. Ennen talvisotaa rakennettiin tältä radalta muitakin haararatoja. Tässä yhteydessä ehkä on paikallaan todeta, että Inkerissä todennäköisesti on Euroopan tihein rautatieverkosto. Pietarissa on viisi suurta rautatieasemaa, joista kustakin lähtee useita ratoja. Esim. Suomen asemalta lähtee Pohjois-Inkerin suuntaan viisi eri rataa.

Poligonin maantie oli n. 8—10 m levyinen sepelipäällysteinen viertotie, todellinen "tykkitie". Sitä saivat käyttää siviilitkin. Ajoin monet kerrat tätä tietä pitkin maitokuorman päällä Pietariin. Mukavaa oli körötellä tällä tiellä 'vieterikärreillä' ajaen. Raskaskin kuorma kulki kevyesti, sillä tie oli tasainen ja pohja kova. Niille, jotka veivät kuormansa Pietarin itäosaan, sopi tämän tien käyttäminen erinomaisesti, sillä alkuosaltaan kulki tämä tie poligonin itälaitaa aina Koirankankaalle saakka.

Yksin ajaen oli Pietariin johtavilla teillä vaarallista liikkua. Saattoi joutua ryöstön uhriksi. Näin oli asian laita varsinkin vallankumousvuosina. Metsästä saattoi yht'äkkiä ilmestyä miehiä ja sotilaita, jotka kohta tyhjensivät kuorman. Voi, smetana (hapankerma), rahka ja ajajan matkaeväät olivat erikoisesti ryöstön kohteina, mutta maitotonkatkin saattoivat kelvata. Kerran Pukeromäen alla jouduin metsästä ilmestyneiden sotilaiden pidättämäksi. Voita kysyttiin ja kovasti etsittiin. Olin kätkenyt voikääröni heinäsäkkiin, jonka päällä tiukasti istuin. Eivät hoksanneet ruveta heinäsäkkiä penkomaan, ja niin voi säästyi. Sen sijaan matkaevääni joutuivat anastajien suihin. Kerran Toksovan tiellä Vanhanmiinan kohdalla jouduin naapuri-isännän kanssa sotilaspartion pidättämäksi. Nämä kaverit olivat saapuneet läpi soiden Rääpyvän Vsevoložskista saakka meitä pidättämään. Eivät välittäneet papereistakaan, vaikka niiden mukaan oli kuormiemme määränpää "Sotainsinööri-akatemia". Huonoja, soiden yli kulkevia teitä meidät vietiin kuorminemme Vsevoložskiin. Maitotonkatkin jäivät sinne. Viikon kuluttua saimme tulla niitä hakemaan. Maidosta ja muista maitotuotteista maksettiin tosin hyvin alhaisen hinnan mukaan, ettemme ihan puille paljaille jääneet. Isäni kuoli v 1917. Vanhimmat veljeni olivat vielä sotapolulla tai pakkotöissä. Minä alaikäisyyteni vuoksi en päässyt jatkamaan opintojani ja ainoana 'miehenä' talossa jouduin melkein joka viikko reissaamaan maitokuormineni Pietariin. Matkalla sattui monenmoisia kommelluksia, joskus jännittävän hauskojakin. Kerran Toksovan Muurlassa sotilaat pidättivät kuormani. Sotilas istui kärrin kulmalle kuljettaakseen minut kuormineni Graždankanka'n kaupunkiosaan. Matkalla Syvänojan kohdalla pidätti minut toinen sotilaspartio ja vei esikuntaan. Näytin paperini ja kerroin vieväni kuormani "Sota-akatemiaan". Lopuksi päivystävä upseeri sanoi minulle: "Pojež ai kuda hotšes" (Mene kunne haluat). Kärrien kulmalla istunutta sotilasta kehoitettiin menemään takaisin omaan joukko-osastoonsa. Niin pelastuin kuormineni kuin "koira veräjästä". Sitnoin torilla meni kuormani hyvin kaupaksi, ja matka päättyi onnellisesti.

Pekka Kiijärvi

Pyhäinpäivä Turussa

Väinö Kekki puhuu Karjalaisten muistomerkillä. Vieressä Hannu Vironmäki ja Armas Kuronen.

Pyhäinpäivänä runsas joukko Turun inkeriläisiä sekä pieni ryhmä Helsingistä kokoontui Turun Vanhalle hautausmaalle Inkeriläisten vainajien muistomerkin ääreen jokavuotiselle tervehdyskäynnille. Muistomerkillä puhui pastori Vilho Mustonen ja seppeleen laskivat Armas Kuronen ja Hannu Vironmäki. Yhteisesti lauletun virren jälkeen siirryttiin Karjalaisten muistomerkille, jossa seurattiin Karjalaisseurojen tervehdyksiä, minkä jälkeen inkeriläisten puolesta puhui Väinö Pietari Kekki muistuttaen karjalaisten ja inkeriläisten heimoyhteydestä. Seppeleen laskivat Hannu Vironmäki ja Armas Kuronen.

Hautausmaalta siirryttiin Turun tuomiokirkon Tarkk'ampujien kappeliin, jossa oli lyhyt jumalanpalvelus. Saarnan piti Turun Saksalaisen seurakunnan virolaissyntyinen pastori Herbert Rosenstein.

Jumalanpalveluksen jälkeen kokoonnuttiin Karjalaisten talolle kirkkokahville. Hovioikeudenneuvos Robert Rainio lausui kaikki vieraat lämminhenkisesti tervetulleiksi ja kertoili turkulaisten toimista. Väinö Pietari puolestaan kertoi siitä historiallisesta hetkestä, jolloin Inkerikodin lopullinen rakentamissopimus allekirjoitettiin. Lisäksi kuultiin taiteilija Lauri Santun kertomia kaskuja sekä verraton Mustalaispojan laulu. Runoja lukivat myös Maria Torikka Helsingistä ja Katri Peräläinen Turusta. Lyydia Adele kertoi syksyisestä "puhiinvaellusretkestä" Merimaskuun ja Pyhärantaan. "Ikäpresidentti" Matti Iho lauloi kansakoulun kuorossa Inkerissä oppimansa laulun, jonka kertosäe kuului: "Älkäämme hylkikö laulua Suomen . . ." Lopuksi Hannu Vironmäki kertoili Helsingin inkeriläisten kuulumisia ja kotoisa tilaisuus päättyi yhteisesti laulettuun virteen. Pyhäinpäivä Turussa jäi mieluisana muistona myös Helsingistä saapuneiden vieraiden mieleen.

JUTUN JUURTA
Turun paikallisosaston syyskauden toimintasuunnitelmasta ja menneen kesän toiminnasta

Syksyn tullen tehtiin täällä Turunkin puolessa pieni toimintasuunnitelma tälle loppuvuodelle. Johtokunta päätti elokuun viimeisenä sunnuntaina, että varsinainen syystoiminta aloitetaan Mikkelisunnuntaina yhteisellä juhlalla, Pyhäinpäivänä vietetään vainajien muistotilaisuus Inkeriläisten vainajien muistomerkillä Turun hautausmaalla ja varsinainen muistojumalanpalvelus Turun Tuomiokirkossa, sekä perinteellinen joulujuhla tapaninpäivänä Karjalaisten talolla. Uudelle vuodelle johtokunta laatii aikanaan yksityiskohtaisen toimintasuunnitelman, joka alistetaan paikallisosaston vuosikokouksen hyväksyttäväksi.

Kauniin kesän toiminnasta lienee myös paikallaan vähän jutustella tässä meidän kaikkien rakkaan lehtemme palstoilla.

Helluntaijuhla järjestettiin aikanaan tehdyn suunnitelman mukaisesti toisena helluntaipäivänä Karjalaisten talolla. Hengellisten tilaisuuksien pitämisestä Ruissalon Kuusistossa tehtiin päätös torstaikerhon järjestämässä Äitienpäiväjuhlassa. Puheenjohtajamme pastori Vilho Mustosen johdolla tällaisia tilaisuuksia pidettiinkin joka kuukauden viimeisenä sunnuntaina, tilaisuudet onnistuivat erinomaisesti, sillä väkeä oli aina paikalla melko runsaasti ja sääkin suosi kohtalaisesti. Päättäjäistilaisuudessa elokuun viimeisenä pyhänä päätettiin torstaikerhon aloitteesta, että tehdään yhteinen retki linja-autolla entisten Inkerin sielunpaimenien kirkkoherra Armas Aavikon ja rovasti Jalmari Laurikkalan haudalle.

Syyskuun 13 päivänä sitten suuntasikin Turusta linja-autollinen iloista kansaa kohti Merimaskua, missä neiti Adel ja J. Klemettilä laskivat kukkalaitteen kirkkoherra A. Aavikon haudalle, jonka jälkeen siirryttiin Merimaskun kirkkoon jumalanpalvelukseen.

Merimaskusta matkaa jatkettiin Pyhärantaan rovasti Laurikkalan synnyinkotiin nykyisten omistajien Annikki ja Leo Karrun kutsumana kirkkokahville. Virsien kajahdellessa ja entisiä muistellessa aika kului tässä ystävällisessä kodissa nopeasti, joten oli aika kiittää isäntäväkeä suuresta vieraanvaraisuudesta ja jatkaa matkaamme Pyhärannan hautausmaalle, jonne mukanamme lähti myös isäntäväki. Hautausmaalla leskivat rovasti Jalmari Laurikkalan haudalle kukkalaitteen samat henkilöt. Neiti Adel kosketteli puheessaan rovasti Laurikkalan väsymätöntä työtä meidän inkeriläisten parissa. Lopuksi vielä veisattiin muutama virsi, minkä jälkeen alkoikin paluumatka kohti Turkua. Kuten lukijat varmasti muistavat oli tämä syyskuun sunnuntai myös ilman puolesta mitä ihanteellisin, olisi vielä voinut Pyhärannan kalliolla vaikka päivää paistatella.

TURKULAISTEN KYYKKÄHARRASTUS

Kyykkätoiminnasta kertoili Y r j ö R a u t a n e n seuraavaan tapaan:

Peli-innostus oli keväällä niin suuri, että marssittiin urheilupuistoon jo sulavan lumen aikana, muuttosorsat uivat lammikoissa, joidenka peitossa vielä pelikaukalo oli. Kahden viikon perästä teimme uuden yrityksen, sorsat olivat lähteneet kylläkin omille pesimäpaikoilleen, mutta pelikenttä oli vieläkin peliin nähden kelvoton. Odottaa emme kuitenkaan malttaneet, vaan Jousimon veljekset lähtivät asialle ja saivat järjestettyä kahdeksi viikoksi pelialueen rautatiealueelle tavara-aseman pihalle. Tänä aikana talvinen jääratakin oli jo urheilukentällä kuivunut, mille paikalle Turun kaupunki oli varannut meille kahdesti viikossa harjoitusvuorot. Illat käytettiinkin ahkerasti harjoituksiin, ahkerampien treenatessa vielä omia aikojaankin. Niinpä alkoi satella haasteita oikein roppakaupalla, joista vielä haluaisin vähän haastella:

1. Haaste 24. 5.

Ensimmäinen kilpailukutsu tuli Helsinkiin Seurasaaren kentälle. Vanhat veteraanit B. Karppela ja K. Pamilo sanoivat: "Kuules Yrjö sinulla on niin hyviä poikia, että koita järjestää joukkue kyykkäämään Karjalaisten suurjuhlaan." Turun Uuden Karjalaseuran puheenjohtaja rkm. H. Ettanen soitteli Karjalaisten suurjuhlan järjestäjille Härköselle ja muille niin e.m. kehoitus toteutui. Karjalaisten suurjuhlien kilpailuissa meidän inkeriläiset poikamme Paavo Kopponen, Aarne Kopponen, Erno Telkkinen ja Toivo Jämsä pääsivät A-luokkaan ja saivat kunniakirjat.

2. Haaste 12. 7.

Olikin meidän omat juhlamme Tampereella

HELSINGIN PAIKALLISOSASTON LOKAKUUN TILAISUUS

Pauligin huvilalla aloitettiin laulamalla yhteisesti "Kamanat kohottukohot". Hannu Vironmäen toivotettua vieraat tervetulleiksi esitti professori Yllö rainakuvia Sveitsistä kertoen samalla kiintoisia asioita Sveitsistä ja sveitsiläisten oloista, etenkin maataloutta ja maanviljelyä koskevia seikkoja. Karjalaisten laulun jälkeen tauolla juotiin kahvit, maisteltiin piirakat ja ostettiin arpoja. Yhteisen virren jälkeen pastori Tillanen piti puheen. Tilaisuus päättyi arvontaan ja loppuvirteen.

L. K.

---

ja vastassa oli Karjalan Sivistyssäätiön kuulu raudankova joukkue B. Karppelan johdolla. Selkäsauna tuli ja pokaali meni vastustajille. Tästä tuli Paavo Kopposelle oikein kyyneleet silmiin ja hän lausui: "Mie oon sanont: pittää harjoitella enemmän". Aarne serkku vastasi: "Älä ole moksiskaan, eihän tiä oo ko leikkii".

3. Haaste 25. 7.

Tuli lähtö Pielavedelle, siellä oli 16 joukkuetta ja meidän pojat Paavo ja Aarne Kopponen inkeriläisistä ja Sulo Savolainen ja Pekka Mörk karjalaisia pääsivät 4 parhaan sakkiin.

4. Haaste.

Riihimäellä oli 72 henkilökohtaiset kilpailut missä poikamme nousivat 10 parhaan joukkoon. Täytyy sanoa loisto tulos sellaisessa seurassa.

5. Haaste 17. 8.

Suoritettiin karsinta omalla kentällä vastakkain Turun Uusi Karjalaseura ja Turun Inkeriläiset henkilökohtaisesti. Tästä saimme komean voiton. Kolme parasta meiltä. Rkm. H. Ettasen lahjoittama pokaali joutui vuodeksi Erno Telkkiselle 20 pisteellä. Paavo Kopponen sai 17 pistettä, Pekka Mörk 18 ja Aarne Kopponen 13 pistettä.

6. Haaste 22. 8.

Pansiossa suoritettiin Varsinais-Suomen karjalaisten piirikilpailut, jossa poikamme pääsivät hopealle Raision karjalaisten viedessä kirkkaimman midallin. Samoissa kilpailuissa henkilökohtaisesti Paavo Kopponen voitti kultaa ja Aarne Kopponen hopeaa.

7. Haaste 3. 9.

Oteltiin Turun inkeriläisten ja Uuden Karjalaseuran välillä pokaalista joka on kummankin seuran johtokuntien lahjoittama kiertopalkinto. Viime vuotinen tappio maksettiin ja pokaalin saa inkeriläisten kyykkäjoukkue vuodeksi haltuunsa. Palkinnot luovuttaa tästä ottelusta H. Ettanen Mikkelin päiväjuhlassa.

Kiitän hyviä poikia omasta puolestani sanoi Rautanen ja lisäsi että ensi kesästä tulee vielä parempi kun on hyvää toivoa.

Kun edellä kerrottuihin paikallisosaston toimiin lisätään vielä Torstaikerho, joka sekään ei ole pelkällä auringon otolla ollut, vaan on kokoontunut tilaisuuksiinsa kerran kuussa ja laulutilaisuuksiin Ruissalon Kuuselaan sen päälle vielä, niin taitaapa siinä touhua yhden kesän osalle jo tullakin.

Paavali

MOSKOVAN NÄKYMIÄ

Mie uon joutuunt käymää Moskovas jo mont kertaa ja uon pant merkiil, et sielkii elintason nousu on havaittavis. Ku muisteloo näkymii muutama vuos takaperi ja ku katseloo ihmisii vuatteita nyty, nii ero on. Silti kault helpost erottuu kolhoosinväk, hyö näkyjää eivät vuatteihi piäl pua paljo arvoo.

Otseretit — niist ei vellane ossaa luopuu. Olhiä puot ku puot, nii joha niät jonon toiseesa perrää. Kylhä se kauppatapakii pannoo jonottelemmaa. Katsos ku pittää seissa samast asjast ain kakskertaa jonos, ku maksat ja ku suat tavaran.

Mut se on pantava merkill jot hyö ovat jo tottuneet sellaisee, ei siel narinaa kuule, kaik ovat tyytyväisii. Kerran mie tapasin erään ämmän mikä jälkkättee tarkastel jauhelikka. Se nääs myyvvää valmiis paketis eikä sitä etukättee tiijä millaist se on. Mie kysyin jot uotkossie babushka tyytyväinen tavaraan. Hiä sanoi jot eihä tiä mittää hyyvvää uo, mut ei tiä haise. Ja hiä ölj tyytyväinen ku ei liha haist.

Näitä muisteloi olis hot kui paljo, mut tulloo ajatelleeks meitä itsijämmö ku eletää korkias elintasovaltakunnis, kui myö osataa ellää. Voi voi ku meil on paljo valittamist valittamise piäl Mikkää ei uo hyvä. Myö ei osata pannaa ennää arvoo hvän piäl. Eiks näin uo. Pannoo vua tuumaimaa. En mie sitäkään tarkoita jot mie suvaitsen otserettiloi tai ostan "eiuota". Mut pannoo ajattelemaa jot helpost ne huonot ajat unohtuut ja ihmisest tulloo tyytymätön. Ei tästä viel uo pitkääl mänt ku puutetta sai kärsii millo mistkii, mut se aika unohtuu. Pitäis vua tanistuu ja olla joskus tyytyväinenkii.

Väinö Pietaar

NUORTEN PALSTA

Helenan runot

I

Tyttö itki armastaan
älä itke tuota
lohikäärmettä
Pieni armas varvas
älä kuole
tee äiti niin
ettei varvas pieni
kuole

Helena 3 v

II

Satu Sieni-Seposta

Olipa kerran
sieni seppo
hän oli hyvin
pieni ja hän oli
kantarelli
ja hän pelkäsi niin paljon
herra lehmä Leoa
että jos hän meni ulos
niin hän kurkisti ikkunasta
sen pituinen

Helena 4 v

VIESTIN ASIAMIEHET

Ilahduttavan reippaasti olette lähteneet liikkeelle. Oikein tulee mieli hyväksi, kun keskuudessamme löytyy toimintatarmoisia naisia ja miehiä. Kiitos. Jatkakaa samaa tahtia. Muistakaa, että paras tilausten keruu tapahtuu ovelta ovelle, talosta taloon. Tätä tuottavinta menettelyä näyttävät suorittaneen ne asiamiehemme, jotka ovat listansa jo palauttaneet. Ei ole paikkakunnilta jäänyt paljoa pois. Jälkiharavointi enään.

JOULULAHJAT

Oletkos jo joululahjat ostanut. Jollet ole, niin muista, että asiamiehillämme on varastossa vielä:

Inkerin suomalaisten historia,
Laurikkalan elämäkerta,
Mooses Putron elämäkerta,
Aapo Ihon Hietajyvä y.m. y.m. y.m.

Nämä kaikki ovat mitä arvokkainta annettavaa ja hinnoiltaankin sellaisia, että jokainen voi näitä hankkia.

Armas Paakkonen ja Hannu Vironmäki ilomielin ja heti lähettävät tilaukset kunhan niitä saavat, joten jouluksi ehtii vielä.

Teette samalla hyvän palveluksen Säätiöllemme, sillä Säätiö on sijoittanut suuret rahat näihin teoksiin ja niitä rahoja kohta tarvitaan Inkerikotia varten. Ostakaa inkeriläisyyttä, levittäkää inkeriläisyyttä.

INKERILÄISET, JOILLA EI OLE LÄHIOMAISIA

Nykyisen perimysjärjestyksen mukaisesti eivät serkut tai sitä kaukaisemmat sukulaiset peri, vaan menee perintö valtiolle, ellei siitä ole tehty testamenttia. Laatikaa siis testamenttinne viivyttelemättä. Mikäli tarkoituksenne on tukea inkeriläisyyden säilymistä lahjoituksin tai testamentein, antaa ilmaista ohjausta Inkeriläisten sivistyssäätiön asiamies teol. ylioppilas Hannu Vironmäki, osoite: Tehtaank. 5 E 43, Helsinki 14. Puh. 662668. Säätiö säilyttää ja käyttää sille lahjoitetut varat toivomuksenne mukaisesti. Niin Ruotsissa kuin Suomessakin asuvat inkeriläiset, muistakaa Inkeriläisten Sivistyssäätiötä.

Inkeriläisten Sivistyssäätiö

AJANKOHTAISIA ILMOITUKSIA

ÖREBRO

12 p:nä joulukuuta klo 16.00 pidetään tavanomainen kuusijuhla Almbyn seurakuntatalolla, jonka yhteydessä myyjäiset paikallisen toiminnan tukemiseksi.

Tervetuloa joukolla mukaan!

Talvijuhla

JÖNKÖPINGISSÄ

9. 1.—10. 1. 71

9. 1. klo 16.00 kokous Kristinan seurakuntatalolla, Ö. Storgatan 43. Vaihtelevaa ohjelmaa ja kahvitarjoilua.

10. 1. klo 8.30 Jumalanpalvelus ja H. P. E. Kristinan kirkossa.

Majoitus tullaan järjestämään koteihin. Lähempiä tietoja tästä asiasta saa paikanpäällä iltatilaisuuden jälkeen.

Tervetuloa juhliin kaikki läheltä ja kaukaa.

Johtokunta

HELSINGIN PAIKALLISOSASTO

Marraskuun kuukausitilaisuus sunnunt. 22. pvä klo 14 Pauligin huvilassa Mechelininkatu 36. Tervetuloa jälleen joukolla.

Vanhusten joulujuhla perjantaina 4. 12. klo 18 Agricolan seurakuntakodissa Tehtaankatu 23 piha. Tervetuloa mukaan joukolla.

Joulukuun tilaisuus pidetään 13. pvä klo 13 alkaen **Stadionilla** myyjäisten ja ohjelman merkeissä. Viimeiset joululahjat voi mukavasti hankkia näistä myyjäisistä.

TAMPEREEN TILAISUUDET

Inkeriläisten tilaisuudet Tampereella pidetään Kalevan kirkon huoneessa 10—11 seuraavasti:
sunnuntaina 22 pnä marraskuuta 1970 klo 14
sunnuntaina 13 pnä joulukuuta 1970 klo 14
sunnuntaina 10 pnä tammikuuta 1971 klo 14, jolloin tilaisuus on paikallisosaston vuosikokous.

Tervetuloa joukolla mukaan!

Johtokunta

TURKU

Inkeriläisten kokoperheen pikkujoulujuhla Karjalaisten talolla lauantaina marraskuun 21 pnä kello 18.00. Tervetuloa koko perheellä mukaan.

Paikallisosaston joulujuhla pidetään Karjalaisten talolla Tapaninpäivänä joulukuun 26 päivänä kello 14.00.

Tervetuloa.

Omaisia etsitään

Toivo Kaskelainen

syntynyt noin v 1925—26 Tuutarin Ylipellolla, ottakaa yhteys

rouva Helmi Lehtonen
Jägargatan 90
80227 **Gävle**
Ruotsi

Joulu lähestyy. Tilaa asiamiehiltämme Inkeri-aiheisia joululahjoja. Levitä Inkeri-tietoutta.

Sulo Haltsonen y.m.
Inkerin suomalaisten historia 50:—

Saini Laurikkala
Rovasti S. J. Laurikkalan elämäkerta 14.—

Aapo Iho
Hietajyvä, valitut runot 10.—

Helli Suominen
Mooses Putron elämäkerta 3.50

A. Metiäinen
Inkerin Ev.Lut.kirkon 350 v. muistojulkaisu 20.—

Äänilevyjä:

Inkerikuoro
Nouse Inkeri y.m. 7.50
Lauri Santtu
Murrejuttuja 7.50

Inkerin vaakunoita 6.—
Inkerin lippuja 4.—
Inkerin postimerkkejä sarja 20.—
Inkerin seinäkarttoja 2.50
Inkeriläisten Viesti vuodeksi 1970 olisi syytä jo nyt tilata. Hinta 8.—

Hinnat kruunuissa vallitsevan kurssin mukaan.

Pääasiamiehet:
Ruotsissa Armas Paakkonen
Suomessa Hannu Vironmäki
osoitteet sivulla 2.

Väinö Pietari Oy

Huopalahdentie 10 A 20
Helsinki 33.
Puh. 487 619

Inkeriläisten Sivistyssäätiö

Ottaa vastaan lahjoituksia ja testamentteja. Varat käytetään Inkerikodin ja Inkerin historian aikaansaamiseen, Inkeri-aiheisten julkaisujen kustantamiseen ja inkeriläisten jälkeläisten opintoavustuksiin.

SÄÄTIÖN TALLETUSTILIT: **HOP:n, KOP:n, PYP:n, OKO:n ja SPKO:n pääkonttorit. Postisiirtotili 146660.**

SÄÄTIÖN OSOITE: **Huopalahdentie 10 A 20 Helsinki 33.**
Puh. 48 76 19.

Painoyhtymä Oy - 1970

inkeriläisten viesti

numero 12 joulukuu 1970

inkeriläisten viesti

TOIMITUS:	Majavatie 11 D 44 Helsinki 80 Päätoimittaja: Matti Vironmäki, puh. 631 285 Toimitussihteeri: Pirkko Huurto, puh. 887 286, 783 391
KONTTORI JA TILAUKSET:	Aurorankatu 7 A 1, Helsinki 10 Postisiirto n:o 30 636
TILAUSMAKSUT:	Konttorin osoitteella postisiirtotilille 30 636
TILAUSHINTA:	mk 8:— vsk, sekä kotimaahan että ulkomaille.
ILMOITUSHINNAT:	1/1 sivu mk 150:— Kuolinilmoitukset 10:— 1/2 „ „ 80:— Kuva ilmoituksessa 10:— 1/4 „ „ 50:— Kiitos- ym. ilm. 10:—
PÄÄASIAMIES RUOTSISSA:	Armas Paakkonen Tingsgatan 4 B 50253 BORÅS Puh. 033/101 850 Postisiirto n:o 626047
PÄÄASIAMIES SUOMESSA	Hannu Vironmäki Tehtaank. 5 E 43 Helsinki 14 Puh. 662 668
	Lehti ilmestyy kerran kuukaudessa
	Kustantaja ja julkaisija: INKERILÄISTEN YHDISTYS R. Y.

KIITTÄEN KULUNEESTA VUODESTA

TOIVOTAMME HYVÄÄ JA RAUHALLISTA JOULUA

INKERILÄISTEN YHDISTYS RY — INKERILÄISTEN VIESTI

Matti Vironmäki

Pirkko Huurto

KANSI: LAURI SANTTU: JOULUSAUNAAN. Linoleikkaus 1933.

MATTI VIRONMÄKI:

Joulun kynttilät

Suuressa juhlasalissa oli koolla satoja ihmisiä viettämässä arvokasta juhlaa. Kesken kaiken kirkkaat kattovalot sammuivat sähköhäiriön takia. Silloin haettiin esille pari kynttilää, joiden valossa päästiin jatkamaan keskeytynyttä ohjelmaa.

Kahden kynttilän säteet antoivat tietenkin vain mitättömän pienen osan valosta, joka olisi ollut salissa, jos voimakkaat sähkölamput olisivat palaneet. Mutta suurten valojen sammuessa pienet, elävät kynttilänliekit pelastivat tilanteen.

Joulun lähestyessä jälleen kynttilät syttyvät keskuudessamme. Niiden lepattelua katsellessa varmaan jokainen huomaa, että kynttilät puhuttelevat meitä. Niillä on meille rauhattoman ajan lapsille paljon sanottavaa. Ne eivät pidä melua itsestään, vaan palavat hiljaa valaisten ja lämmittäen ympäristöä. Osatkaamme mekin tehdä samoin! Tämä maailma tarvitsee hiljaisuutta, valoa ja lämpöä. Sitä levittämään me ihmiset olemme luodut. Älkäämme unohtako tehtäväämme, vaan pyytäkäämme suorittaa kutsumuksemme hiljaisesti ja itseämme uhraten, kuten kynttilät.

Eräs suomalainen kirjailija on joulun kynttilöistä kertoessaan sanonut: ”Merkillinen valo! Se on toisaalta niin heikko, että pienen lapsen henkäys puhaltaa sen sammuksiin. Ja kuitenkin niin kestävä ja voimakas, että suurten kattokruunujen sammuessa turvaudutaan kynttilään. Kynttilä ei jätä meitä pulaan. Siinä on kuin jotakin salattua elämää. Sen liekki elää. Jokainen silmänräpäys sen tuikahduksessa on jotakin uutta. Rakas, hento, kestävä, elävä kynttilän valo! ”Valkeus hellä, maassa varjojen.”

”Riemuitse mieli, kiitä sä kieli,
joulu jo tullut on.
Kynttilät loistaa, maan asunnoista:
Luonamme Jeesus on.”

INKERIMAAN ENSIMMÄINEN SANOMALEHTI

Satavuotismuisto

Juhana August Hagman, Inkerinmaan ensimmäisen sanomalehden perustaja. — Valokuva Suomen Kansallismuseon.

Viime vuosisadan alkupuolella Pietarin suomalaiset seurasivat hartaasti Suomen oloja ja sen vuoksi Suomen sanomalehtien varhaisimmat vaatimattomat edustajat saivat Pietarissa samoin kuin Inkerinmaan sivistyneissä kodeissa lämpimän vastaanoton. Nehän sisälsivät sitä paitsi joskus myös lyhyitä tietoja sikäläisten suomalaisten pyrinnöistä.

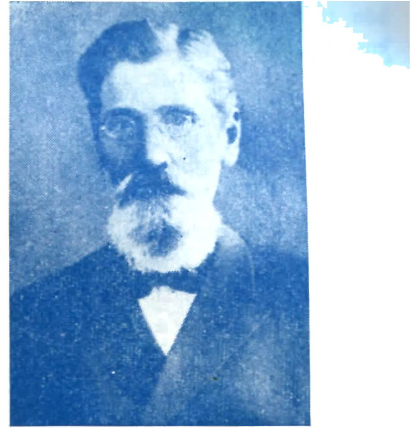
Merkittävällä tavalla valaisee Inkerin kulttuuriharrastuksia uutteran runonkerääjän D. E. D. Europaeuksen matkakertomus (Suometar 1847), jossa hän kuvailee Pietarin oloja. Siinä hän kertoo mm.: "Suomalaista Sanomalehteä olisi ruvettu kohta antamaan, mutta tuumat tulivat estetyksi." Ilmaisesti hankkeesta oli luovuttava viranomaisten asettamien esteiden takia. Sanomalehden julkaisuyrityksiä todistavat joka tapauksessa "suomalaista ja isänmaallista mieltä", jota oli "enemmän kuin monessa paikassa Suomessa itsessä".

Vuosikymmeniä sen jälkeen sai suomalainen Inkeri ja Pietari vielä olla ilman omaa lehteä. Edelleenkin Suomessa ilmestyneet lehdet olivat sikäläisten suomalaisten lukemistona. V. 1869 Pietarin suomalaisten kirkkokoulujen tarkastajaksi tuli maisteri **Juhana August Hagman** (1841—1885), jolla oli kokemusta sanomalehtityön alalla, hän kun oli toimittanut lehtiä sekä Helsingissä että Viipurissa. "Hänellä oli samalla määrätty, vankka ja horjumaton Snellmanin koulussa kehittynyt maailmankatsomus, joka etsi ja kaipasi vaikutusaloja. Nämä seikat eivät voineet olla yllyttämättä miestä uhkarohkeaan, mutta kiitolliseen ja mainehekkaaseen tekoon: oman sanomalehden perustamiseen Inkerinmaalle".

Hagmanin toive toteutui ja v. 1870 alkoi ilmestymisensä "Pietarin Sanomat", joka oli ensimmäinen suomenkielinen sanomalehti Suomen rajojen ulkopuolella. Alkuvaikeudet olivat tosin erittäin suuret ja lehden ensi numerossa

Abram Tiisnekka

Aloys Jeremias Piispanen. Valokuva Suomen Kansallismuseon.

toimittaja tunnustaa sen sanoessaan: "Lukija voipi arvata, että tämmönen yritys on monin puolin yhtä uskallettu kuin vaikea". Mutta lehtiyritys onnistui, mihin osaltaan vaikutti silloinen saksalais-ranskalainen sota, jota "Pietarin Sanomilla" oli Venäjän pääkaupungissa hyvä tilaisuus seurata sikäläisistä tietolähteistä. Suomenkin lehdet lainasivat palstoilleen runsaasti lehden sotauutisia.

Ohjelmakirjoituksessa Hagman sanoi tahtovansa ajaa ennen kaikkea "kansallisen sivistyksen" asiaa. "Pietarin Sanomista" muodostuikin monipuolinen lehti, joka innostuneesti levitti valistusaatteita niin hyvin Pietarin kuin myös Inkerin suomalaisten koteihin. Näin se koetti edistää kansakoulujen perustamista, kansanvalistuksen laajentamista, kansankirjastojen järjestämistä, se kiinnitti huomiota yhteiskunnalliseen elämään ja varsinkin sen varjopuoliin, niin ikään raittiusasiaan, maatalouden eri puoliin ja ripeästi se esitteli tärkeimpiä päivän tapahtumia.

Lehdellä oli eräitä maaseutuavustajia, jotka lähettelivät sille kuulumisia. Jo ensimmäisessä numerossa tapaamme nimimerkin T-kk, joka julkaisi Tyröstä tervehdyksen ja kehotuksen inkeriläisille, heidän kun oli syytä tehdä tuttavuutta "Pietarin Sanomain" kanssa. Kirjoittaja oli Inkerin suomalainen äsken Kolppanan seminaarin päättänyt opettaja **Abram Tiisnekka** (1845—1911), josta tuli vuosikymmeniksi inkeriläislehtien avustaja, lähettelipä hän "Kirjeitä Inkerinmaalta" "Uuteen Suomettareen". Hän oli valpas kirjeenvaihtaja, joka ei ainoastaan kyhäillyt paikkakuntansa uutisia lehdille, vaan laati kirjoituksia, joissa käsitteli taloudellisia asioita, maaseudun siveellisen tilan kohottamista, kansallisuuden säilyttämistä ja kansanvalistusta. Hän kirjoitti suorasukaisesti, joskus kiivaastikin. Tiisnekan kansanelämää kuvailevat esitykset olivat vahvasti ihannoivia, mutta ne hän lienee tarkoittanutkin esikuviksi kansalle.

"Pietarin Sanomien" palstoilla oli myös joukko historiallisia kuvauksia, kansanelämää selostavia kirjoituksia (huomattava on mm. 1871 julkaistu kuvaus inkeriläisistä häämenoista) sekä kaunokirjallista lukemista. Ensimmäisestä numerosta lähtien esiintyy myös nimimerkki A.J.P:n runokyhäelmiä ja -suomennoksia (Runeberginkin runoja). Nimimerkin taakse kätkeytyy kirkkoherra **Aloys Jeremias Piispanen** (1832—1909), joka tultuaan 1865 papiksi Markkova-Järvisaarelle perusti ensimmäisen Inkerin lauluseuran.

Lehden avustajapiiriin kuului alusta pitäen niin ikään **Tuomas Friman** (1821—1886), joka oli syntynyt Jaakkimassa ja vanhempiensa muutettua Pietariin oli siellä käynyt koulua. V. 1844

hän tuli sikäläisen suomalaisen kirkkokoulun ensimmäiseksi opettajaksi, missä virassa toimi 35 vuotta. Hän harrasti innokkaasti suomalaisuuden asiaa ja kun hänellä oli hyvät kertojanlahjat ja vilkas tyyli, hankki hän kirjoituksilleen kiitollisia lukijoita. Hän kirjoitti ensimmäisenä vuotena kaksi laajaa novelliakin "Tyhménit" ja "Anninriuhta". Lämmin kansanvalistajan mieli ilmenee kirjoituksista, joiden avulla hän tahtoi tehdä Pietarin ikäviä oloja tunnetuksi myös Suomessa.

J. A. Hagmanin lehden vapaamielinen, oikeudenmukainen ja itsenäinen arvostelutapa ei kuitenkaan miellyttänyt kaikkia Pietarin suomalaisia, vaan lehti sai itselleen joukon vastustajia jotka halusivat tukahduttaa tämän edistyshaluisen lehden kirjoittelemisen. Sen vuoksi nämä perustivat v. 1871 uuden lehden "Pietarin Sunnuntailehden", jonka tarkoituksena oli pienentää "Pietarin Sanomien" lukijakuntaa ja näin lopettaa sen elämisen mahdollisuudet.

"Pietarin Sanomien" toimittaja ei hevillä lannistunut kilpailijansa hyökkäyksistä, vaan toimitti edelleenkin lehteään. Hagmanin monipuolisuutta ja valppautta todistaa sekin, että hän toimitti v. 1871 ensimmäisen "Pietarin suomalaisen kalenterin" ja näin oli tiennäyttäjänä tälläkin tärkeällä kirjallisuuden alalla. Mutta kun hän seuraavana vuonna siirtyi Helsinkiin "Morgonbladetin" toimittajaksi, ei hän ajan oloon toisella paikkakunnalla asuen voinut jakaa voimiaan eikä taistella kyllin pontevasti lehtensä taloudellisia vaikeuksia vastaan, vaan toukokuun lopulla 1873 ilmestyi lehden viimeinen numero. Lehti lakkasi siis kesken neljättä ilmestymisvuottaan. Se on kuitenkin piirtänyt harvinaisen kunniakkaan muiston Inkerin sanomalehdistön historiaan.

S. Hnen

ABRAM LATTU

95-vuotias

Turussa täytti 95 vuotta 30. 11. 70 Abram Lattu, joka on kotoisin Kolppanan Lätinästä ja on läheistä sukua taiteilija Iisakki Latun ja aikoinaan kuuluisaksi tulleen Simo Latun kanssa (S.L. menetti v. 1861 iäksi vapautensa taistellessaan talonpoikien orjuuden vapautumisen puolesta, josta lähemmin tuonnempana).

Abram Latun suku on myös kuuluisa kansanperinteen tallentajana. Iisakki Latun kaksi siskoa olivat kuuluisia esilaulajia. Abram Lattu itsekin on monissa inkeriläisjuhlissa esiintynyt yksinlaulajana.

Toivotamme hänelle edelleenkin hyvää terveyttä, jotta viiden vuoden kuluttua voisimme kerääntyä hänen luokseen juhlimaan hänen satavuotispäiväänsä!

A H

ENT. PIETARIN SUOMALAISTEN TOIMINTAA

Viime 31.10. kokoontuivat entiset Pietarin suomalaiset kuudennen kerran kokoukseensa Helsingin NMKY:n ravintolaan. Kutsua oli noudattanut n. 80 henkeä, eräät olivat saapuneet pitkien matkojen takaa, aina Lieksasta saakka. — Lounaspöydän ääressä kuunneltiin ohjelmaa, joka alkoi yhteislaululla yliopettaja Arvo Suomisen säestämänä. Irra Tähtinen esitti pietarilaista huumoria ja Hilja Kokka yksinlaulua. Pietarilaisten puheenjohtaja Sulo Haltsonen kertoili suurkaupungin suomalaisten menneistä vaiheista, mainiten mm. kirkkoherra K. V. Sirénin julkaisseen kiintoisan puhekokoelman (1853). Virallisluontoisia asioita käsiteltäessä sihteerinä toimi Jenny Lahtinen. Toimintaa päätettiin jatkaa mahdollisuuksien mukaan.

Kaipaus

Mahtavana virtaa Neva,
vettä täynnä uomassaan.
En oo nähnyt vertaistansa
enkä koskaan nähdä saa.

Niin välkyvä on Nevan selkä
kun kuuhut hopeoitaan luo.
Se satusillat veteen loihtii,
se pilvilinnat esiin tuo.

Valkokylkikoivut siellä
saarten rantaa reunustaa.
Kultapallokulleroiset
nurmikoilla kukoistaa.

Pääsky pesän siellä laittaa
Nevanrannan törmäseen.
Lokki kirkuu, veteen liitää,
sen katse pälyy saaliiseen.

Kuin kristalli on Nevan vesi,
kuin puhtahinta hopeaa,
kirkas, raikas, virvoittava,
senkö voisin unhoittaa!

Aika kului, vuodet vieri,
ikä hiukset hopeoi.
Vain joskus viestin vieno tuuli
synnyinseudultani toi.

AROLAINEN,
Keltosta

ANTTI HÄMÄLÄINEN:

KANSATIETEELLISIÄ LISIÄ INKERIN SUOMALAISTEN HISTORIAAN

V

"JOULUVARUSTEET"
(Jouluruuat)

Jakoajasta alkoivat vähin erin jo joulun varustukset emäntiä askarruttaa.

Ensimmäisenä huolena oli oluen teon alullepano. Koko oluenteon selostus on pitkä, johon palaan myöhemmin, mutta otettakoon tähän siitä edes joitakin mainintoja.

Reino Vesikko (kotoisin Spankkovalta, myöhemmin siirtynyt sk. Sokkolaan, s. 1898).

"Jouluoluet piti olla. Olihan se talon häpeä, jos ei jouluolutta ollut ja kunnia, jos oli hyvä olut, sakia ja voimakas. Ne laittoi joka talos.

Piti käyttää sekä ohramaltaita että ruismaltaita. Ne maltaat laitettiin isoon puupyttyyn ja vettä päälle. Sitten kuumennettiin uunissa kiviä ja sitten pistettiin uunista ne kuumat kivet. Ne paukkui ja rupes kiehumaan. Ne kivet oli noin kahden nyrkin tai vähän suurempia. Pyöreähköt kivet. Sitten peitettiin pytty ja annettiin olla useamman tunnin jopa koko yön. — Koivuhalot pantiin pytyn pohjalle ristiin. Haloista otettiin kuoret pois — aukaistiin tappi auki, pantiin pellavaparta siihen vielä, että se hyvin lirisi sitä partaa pitkin tapin aukosta.

Siitä tuli vierre. Siihen pantiin hiivaa joukkoon ja keitettiin humalia vedessä ja kaadettiin siihen vierteeseen. Noin viiden—kuuden prosentin vahvuista".

Emäntä **Helena Talja** kertoi siitä, kun ei ennen ollut hiivaa, niin "Kyläs olj jossain talos **hiivakoira.** Se oli paksuu kotikutoisee pellavakankaasee kiäritty hiiva, entisest oluest ja sitä kutsuttii hiivakoiraks. Sitä säilytettii viileäs paikas. Sitä kyseltiik toisiltaan: Kel mahtaa olla hiivakoira?"

Maria Kilkki: (Jouluaattona) "Sit tultiin saunast ja juotiin jo olutta käypää. Perhe sai maistaa. Kyllä se melkein joka talossa olut tehtii."

Aappo Metiäinen: "Kuului asiaan, että saunasta tultua tarjottiin olutta. Oluen jälkijuomaa sanottiin tuarii".*)

*) **Aino Iho** (os Huhka Rääpävä): "Meillä laitettiin t u a r i i ! Kaukaisesta sukulaisesta sanottiin: Se on kuin seitsemäs ves tuarin piäl!"

Kotioluen piti olla niin vahvaa ja hyvää, että siitä saatettiin vielä jälkeenpäinkin laulaa, kuten **Matti Virolainen:**

"Join mie jouluna olutta,
tuost mie lauloin laskiaista,
viel olj piässä piäsiässä,
helluntain viel heilutteli."

Kysyin emäntä **Anni Iholta** mitä "jouluvarustuksia" Hietamäessä tehtiin?

"Ensimäine varustus oli maltaiden teko. Sitten kinkkujen savustus. Saunassa savustettiin, enemmän leppäpuil ja katajil. Muutenkin on hyvä lämmittää leppäpuil sauna.

Meil sanotrii:

"Joulu tullee jonkertaa,
ämmät tahtoo talkkunaa,
ja vanhat äijät vatruskaa". (Piirakkaa)

Minä: "Miten talkkuna laitettiin?"

AI: "Kaurat pit olla kuoritut. Sit pantii maitoon likkoo. Sit pantii uudestaa uunii et paahtui vähän niinkuin ruskeiks. Kotikivil (jauhinkivillä) jauhettiin. Maitoa jäädytettii talven varalt. Se ei jäässä mennyt pahaks. Maitoon hämmennettii huoneenlämpimään. Maitoa oli vähän, kun vain karjassa lehmät astutettiin. Ei muulloin. Sitten keväällä ensimäisiä vasikoita sanottii kutuvasikoiks.

Suolaturskaan pantiin hyvin kuuma vesi päälle, jotta pehmeni. Sitten sienvoita, etiikkaa ja sipulia joukkoon.

Ohrapiirakoista. Ne piti olla pieniä, ne ei suurina kestäneet. Mutta sitten tehtiin ohrasta hiivakoita (hiivalla nostatettiin) leipiä."

Matti Iho: "Ruiskuoreen tehtiin perunapiirakoita, tattariryyneistä, ohraryyneistä (kokonaisista) piirakoita. Ne ohraryyneistä ensin piimässä liotettiin."

Anni Iho jatkoi: "Ja valutettiin hera pois, ni niihin jäi sitten hapahko maku. Niistä keitettiin puuro, mikä pantiin piirakkaan. Ne tuli maukkaita.

Myös silakoista, varsinkin jos oli tuoreita, niin halaistiin ja ruodot pois ja pantiin ryynipiirakkaan, ryynien päälle.

Perunapiirakkaan pantiin munaa joukkoon ja sienvoilla päältä voijeltiin. Tulivat punaisiksi. Kun otettiin uunista pois, reunat pyöräytettiin viel sienvoissa ja piirakat ladottiin matalaan tuohikonttiin syrjälleen ja vaate päälle, niin ne hautui pehmoisiks.

Sylttyä pit aina olla pyhin!"

Emäntä **Julia Mylläri**: (Kaprio) "Jouluks paistertii kaik piirakat: riisipiirakkoi, lanttupiirakkoi, rahkapiirakkoi. Silloin ko me oltii pienen, ei vehnäst viel olt. Paistettii otraleipii ja sit eriksee suur pata lihhaa perunoin kans. Oli **jouluIeipä**, olj suur pyöreä leipä, mut sitä ei joulun syöty!" (Se pidettiin koko joulupyhät pöydällä.)

Maria Malm (Ropsu Pienen Kurkunk): "Meil ainakin leivottii (jouluIeipä). Leivottii oikein iso, niinkuin Inkeris oikein leivottiiki, suuret leivät. Ja sitte siihe tehtii viel semmoiset kuviot. Ne oli ensinkin saaharnitsal (sokeriastia) ja sit pienemmäl ja pienemmäl ja sit viimeine sit olj naportšikal (sormustin) pistetty.

Ja sitten tietty se leipä tehtiin ainakii, et se tavallisesti ni ruisleipä ko nousoo kauhiasti, se liikkuu siel ja repehyy. Mut se täytyi oikein sirottaa, et se olj kaunis. Ja sitte jouluaattoiltan se laitettii pöydälle ja sit viel suolakontti siihe leivän päälle."

Aleksanteri Haikara: "JouluIeipä, se oli välttämätön joka jouluna. Se oli noin kolmen—neljän kilon painoinen. Kasteltii se leivän päällys et tuli sileä. Sit otettii kaikenmoisia astioita. — — Semmonen suurempi ja niillä painettii semmoiset kuviot leipää. Ensin isompia ja sitten pienempiä keskel, ja sitä pienempi vielä keskelle. — — Se leipä oli koristeena siinä koko pyhän ajan, pöydällä, niin! Pöytävaate valkone pöydällä ja sitten tämä leipä ja suolakontti. Se oli päällä. Siihe ei koskettu koko joulun. — Se syötii sit, ko joulunpyhät oli menneet ohi. Ko ruoka korjattii pöydästä pois jouluna, sitä usein katettii pöytää, taas olj laitettu pöytävaate pöydälle, silloin nostettii myös tämä jouluIeipä uudestaan ja suolakontti samalle paikalle."

Anni Iho: "Jouluks ko leivottii leivät, ni sit kaikkein sileempään leipään kahvikupin tai lasin kans emäntä tek niin monta rillaa, ko olj väkkee talos. Ja siihen pantii keskelle tähkä, jokaisel yks. Ja sit viel keskelle tehtii rilla ja siinä olj viel risti. Sit ko ne paistui ja kenen tähkä paloi, ni sanottii, nyt kai se kuolee.

Se leipä tuotii jo aattoiltan pöydälle ja suolaastia pantii sen päälle, ja se oli siinä koko pyhät, mut sitä ei leikattu.

Sit ko uus vuos tulj, niin sitte se leikattii. Alettii vuos sil siunatul jouluIeiväl."

Juhana Kajava: "Joulun peräst tehtii **näkileipä**. Leipäko tehtii, ni siihe painettii vinkerpulin kans painettii semmosii kuvioita, ympyryitä."

Aleksanteri Stolt: "Jouluaamuna äiti jäi kotiin leipomaa, ko myö lähettii kirkkoo. Jouluaamun meil ei naamaa pesty ollenkaa eikä tukkaa kammattu. Ka meitä olj viis henkee, ni äit laittoi sit siihe leivän piäl tällöin näin viis tähkää, rukkiin tähkää — jokaiselle yksi nimikko. — — Vaik minun ois palanut, ni sit mie sinä vuon kuolen. Jos kaikki säilyi hyvin, ni silloin vainaata täs talos ei tule olemaa."

Tämän vuosisadan alkuun saakka oli aivan yleistä, että jouluksi tuotiin olkia tuvan lattialle. Niitä ei ennakolta valittu, vaan suurin osa kertojista sanoi, että heillä kasvoi pitkä ruis, josta sai hyvät oljet valitsemattakin. Vain muutamat sanoivat, että vasta aattopäivänä olkien tuoja oli käynyt päivän aikana valitsemassa parhaimman kuvon. Sensijaan kolme haastateltavaa mainitsi, että heillä jouluolet valittiin jo puidessa.

(äyräm) **Helmi Maria Tiisnekka** s. 1886. Tattikeitto. HT: "Tattikeitto oli jouluaattoruoka. Tattikeitto piti olla. Porovikka, kuivii tattiloi, porovikat ja kaik mitä oli kesällä kerätty, ni kuivattiin tatit."

Mina: "Vieläkö osaisit laittaa tattikeiton?"

HT: "No juu! Osaisin. Liha ensin pannaa ja sit liotettiin ne tatit, et ne oli semmosia pehmosia. Sit hakattii hienoks. Sit siinä oli lihaa ja perunaa pantii joukkoon. Liha keitettiin tietyst ensin, niinkuin se valmiiks keitetään. Kuin lihasoppa keitetään. Se oli ihan niinkuin lihasoppa."

Minä: "Pantiinko tatteja yhtä paljon kuin lihaakin?"

HT: "Ei! Kyllä lihaa oli enemmän. Se oli keitto. Siellä oli tapana vast pyhäaamuna piirakat paistaa."

Lapsuuteni joulu

Jouluiltana kokoontui lapset ja aikuiset kaikki yhteen taloon.
Siellä koristettu joulukuusi seisoi keskellä tupaa
Sytytetyin kynttilöinensä se loi niin kirkkaan valon.

Kaikki aikuiset istuivat vieri viereen mikäli mahtui ympäri tuvan penkkejä.
He virsikirjat käsissänsä veisasi jouluvirsiä.

Meille pyhäkoulun opettajat
Siellä luki Jouluevankeliumin
Me lapset kuusen ympärillä iloisesti leikittiin.

Se joulukuusi kaunein oli jonka mä ensi kerran näin.
Sen koristi pitkä hopea-helmiketju
ja niin paljon paljon oli koruja, namia vierekkäin.

Kun kuusesta kynttilät loppuun paloi,
niin kuusijuhlakin päättyi, ja ne namit
siitä kuusesta jaettiin, että pikku kouramme niistä täyttyi.

Silloin vielä joulupukki lahjoinensa meille
oli melkein tuntematon.
Kuten eespäin elämämme ihan tyystin arvaamaton.

Kyllä meille lapsille se jouluilo riitti
Vaan se kuusijuhla päättyi niin pian.
Pientä mieltä jäi murhe painamaan
Miksi Jeesus sai vain seimessä sijan?

Liisa Makara

AINO PÖNNIÖ:

Emme muuta osanneetkaan kuin suomea

Muistelmia 50 vuoden takaa

Oli marraskuun viimeistä edellinen päivä v. 1920. Raudun asemalla oli tavallista enemmän väkeä. Nuoria tyttöjä, joitten omaiset olivat heitä saattamassa. Oli myöskin uteliaita ihmisiä, sillä olivathan lähtijät erikoisempia, sotapakolaisia! Heidät oli nyt kutsuttu Sortavalan Jamilahden krist. kansanopistoon!

Suomen Punainen Risti oli heille lahjoittanut siniharmaat ulsterit, pumpulipeitot ja pyyheliinan. Muuta omaisuutta ei heillä juuri ollutkaan kun pakolaistyttöjä olivat. Juna vislasi aamuhämärässä klo ½ 8 ja lähti kohti Sakkolaa, Käkisalmea ja Hiitolaa joilta asemilta joukkomme suureni. Tuntui vähän haikealta jättää ne muutamat jäljellä olevat omaiset ja lähteä kohti tuntematonta tulevaisuutta. Ei meistä monikaan aikaisemmin junassakaan ollut. Istuimme hiljaa junanpenkillä jokainen omiin mietteisiinsä vaipuneina. Kuinkahan meidät otetaan vastaan? Kuinka meitä kohdellaan? Osaammeko mitä tehdä heidän mielensä mukaan? Pilkataanko meitä köyhiä pakolaisia siellä kuten Raudussa.

Matka jatkui. Maisemat muuttuivat erilaisemmiksi kuin Lempaalassa, jossa oli vain pieniä mäkiä, peltoja ja järviä: Lempaalanjärvi, Silantienjärvi, Lampohjan, Suosaaren ja Tiinalanjärvi. Nyt oli korkeita kivivuoria. Siellä täällä peltotilkku ja jokunen talo.

Klo 1:n maissa juna vislasi pitempään ja konduktori ilmoitti: ”Sortavala”. Otimme nyyttimme alas ja jännitys kasvoi. Arkoina astuimme junanportaita alas. Meitä vastassa oli kaksi harmaatukkaista herttaisesti hymyilevää miestä. Nämä olivat opiston johtaja Mikael Nyberg ja opiston perustaja lehtori Bruno Boxström, entisiä Sortavalan seminaarin opettajia. Mikael Nyberg virsien ja Hengellisten laulujen sepittäjä ja säveltäjä. Sakari Topeliuksen tyttären poika.

Emme silloin vielä tienneet keitä he ovat. Kolmas mieskin oli, hän oli hevosmies jonka kärriin vähäiset tavaramme sijoitettiin. Matka jatkui halki pienen kaupungin laivarantaan. Vastaantulijat pysähtyivät katselemaan merkillistä kulkuetta.

Lehtori Boxström meni kotiinsa seminaarin mäelle ja otti sieltä pienen Polle hevosensa jolla ratsasti Jamilahteen. Nyt saimme ensimmäisen kerran astua pieneen Siro-nimiseen laivaan. Hytti täyttyi tytöistä. Laivan kapteeni paksunpuoleinen, viisissä kymmenissä oleva mies jakeli käskyjä laivapojille. Nyt irtosi laiva laiturista ja kone alkoi käydä. Laatokan aallot kulkivat perässä ja molemmin puolin. Olimme taas vaiti. Johtaja ilmestyi keskellemme ja alkoi laulaa omaa sepittämäänsä ja säveltämäänsä laulua. ”Tuolla keinuu pieni pursi” jne. Vaikka me osasimme sen laulun emme rohjenneet ruveta vielä laulamaan, katselimme vain hiljaisen tuulen nostattamia laineita Hiidenselällä.

Korkeat kalliot törröttivät reittimme toisella puolella syksyisessä alastomuudessaan. Toisella puolella kauempana oli niittyä ja metsää. Pian taittui 10 km taival! Saavuimme Jamilahden rantaan. Ennenkuin ehdimme ulos laivasta kuului kirkas naisen ääni kaukaa huutaen: Terve-tuloa! tervetuloa! Se oli johtajatar Esteri Nyberg, Mikael Nybergin vaimo. Hiljaa nousimme mäkeä ylös jossa oli suuri talo. Meidät johdettiin kuistin ja eteisen kautta suureen ruokasaliin jossa harmoonin takana alkovissa oli vaatenaulakot. Riisuutumisen jälkeen saimme käydä suoraan ruokapöytään. Aterian jälkeen meidät sijoitettiin huoneisiin mihin kaksi, mihin kolme. Erääseen tuli kolme Karhua, Hilja Karhu, Alina Karhu ja Aino Karhu. Tämän toimituksen jälkeen talousopettaja järjesti kullekin seuraavaa päivää varten eli viikoksi työvuoron. Seurasi iltatee ja iltahartaus, jonka jälkeen menimme viettämään ensimmäistä yötä kansanopisotssa. Aamulla ensimmäinen työpäivä keittiössä alkoi klo 6 ja toisilla klo 7.

Ennenkuin jatkan kertomustani lienee kai paikallaan antaa johtaja Nybergin itsensä kertoa tulostamme opistoon. Näin hän kirjoitti:

Oli myöhäissyksyinen päivä kolmaskymmenes marraskuuta 1920. Sortavalan asemalla oli muitten odottavien joukossa kaksi vastaperustetun Jamilahden (Raja-Karjalan) kansanopiston opettajia, jotka mielenkiinnolla tähystelivät lähenevää junaa. Tulossa oli iso parvi inkeriläisiä opiston ensimmäisiä oppilaita, pakolaistyttöjä. Tuntisiko heidät kohta? Ymmärtäisikö heidän puhettaan?

Jatkuu siv. 14

Leppoisaa tunnelmaa vanhusten kesäleirillä Boråsissa 1970

LYHYESTI ISK:N JOHTOKUNNAN KOKOUKSESTA 12/9 1970

Kokous pidettiin Boråsin Inkerin Kerhon kesämökillä. Kokous aloitettiin katsomalla hieman taaksepäin: tehtiin selontekoja Västeråsin ja Tampereen kesäjuhlilta. Muistolaattakomitea teki loppuselvityksen työstään.

Työnjako johtokunnassa antoi seuraavanlaisen tuloksen: puheenjohtaja Oskari Himiläinen, varapuheenjohtaja Viktor Tilkku, sihteeri Armas Paakkonen, rahastonhoitaja Erkki Kuortti ja informaationhoitaja Alfred Saklantti. Tälle viimeksimainitulle pitäisi eri paikkakunnilta ilmoittaa jos on tapahtunut tai tulee tapahtumaan jotakin erikoista, mikä kiinnostaisi myös toisia.
Ensi vuoden kesäjuhlapaikasta oli seuraavat ehdokkaat: Gävle, Örebro ja Eskilsutna. Talvijuhlat ehdotettiin Jönköpingiin.

Päätettiin painattaa 2 erilaista postikorttia, jossa on inkeriläisiä kiinnostava motiivi: Örebron muistopatsas ja Haaparannan muistolaatta. Tämä kortti on sopiva lähettää sekä joulu- että kesälomatervehdyksenä, onnittelukorttina niinkuin kirjeen sijaisena. Myyntipalkkio lankeaa ISK:lle.

Statens Invandrarverketille lähetettiin raha-anomus toiminnan tueksi ja päätettiin lähettää tilillepanokortti Inkeriläisten Viestin tilaajille Ruotsissa.

Lopuksi päätettiin ostaa Johannes Kempiltä loppuerä hänen ruotsalaisesta kirjastaan Ingeris dödskamp.

A. P.

VIELÄ KERRAN ”KULLANKYLÄSTÄ”

24. 10. 70 kokoontui Jönköpingin Inkerin kerho keskustelutilaisuuteen. Aiheena tällä kertaa oli J. Angeren kirjoittama romaani ”Kullan kylä” (ensimmäinen osa). Kaikki osanottajat olivat lukeneet teoksen aikaisemmin. Keskustelu muodostui vilkkaaksi ja asialliseksi.

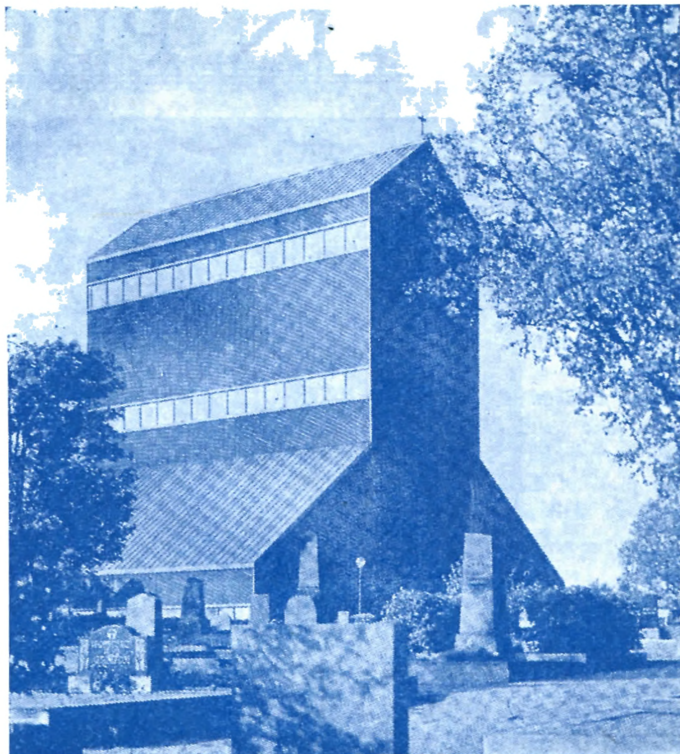
Keskustelun lopussa tehtiin yhteenveto, joka kuuluu seuraavasti:

1. Teoksessa Kullan kylän murre on liian lähellä suomen kirjakieltä, murreominaisuudet jäävät kokonaan varjoon. Kylän huumori, joka oli monesti hyvin sattuva, ei saa tarpeeksi sijaa. Samoin kielivaikeudet suomi—venäjä eivät esiinny teoksessa.
2. Kulttuurielämä vaikuttaa liian köyhältä. Olihan Kosemkinassa suomenkielinen kirjasto, jota käytettiin hyvin ahkerasti. Tyttöjen laulu kaikissa yhteisissä tilaisuuksissa (häissä, talkoissa ja iltamissa) ei tule myöskään esille.
3. Kansan elämä ja tavat, sekä Mikkelin vietto on varjopuolia. Sitävastoin on hyvin esitetty kalastus ja sen uhrit, talvinuotta, rahtialukset ja pääelinkeino — maanviljelys.
4. Sukupuolielämästä puhuminen siihen aikaan oli hyvin arkaluontoinen asia ja jos siitä puhuttiin niin vain ”puolella suulla”, siksi nykyajan kielenkäyttö ei oikein sovi tässä yhteydessä.
5. Historialliset tosiasiat ovat oikeat ja sisällissodan julmuudet puolin sekä toisin mieliinpainuvat ja järkyttävät. Nämä kertomukset ansaitsevat tunnustusta.

Odotamme nyt suurella mielenkiinnolla seuraavaa osaa, joka lieneekin jo tullut kirjakauppoihin Suomessa.

Jönköpingin Inkerin kerhon puolesta
A. S.

HAAPARANNAN KIRKKO. Tämän kirkon seinälle kiinnitettiin Ruotsin inkeriläisten muistolaatta kiitollisuuden osoitukseksi ruotsalaisille hyvästä vastaanotosta ja huolenpidosta.

Rauhallista Joulua ja onnellista Uutta Vuotta

toivottaa Inkerin Suomalaisten Keskusliitto Ruotsissa. Samalla haluamme kiittää kaikkia, jotka tavalla tai toisella ovat tukeneet inkeriläisten yhteistyötä.

Monet tilaisuudet ja yhteiset ilot olemme saaneet viettää kuluneen vuoden aikana. Tapahtumat ja ajankohdat vyöryvät silmien edessä kuin kuvat filminauhalla: talvijuhlat Boråsissa, Juhannusjuhlamme Västeråsissa, jolloin kesän helle ja kuumuus olivat kovimmillaan, oli niin kuuma, että olisi tahtonut — Pohjoisnavalle. Runsas joukko ystäviämme Suomesta jakoivat kanssamme hikipisaroita. Maatakäsittävä muistotilaisuus, omistettu vainajille, vietettiin perinteellisesti Örebrossa. Seppeleet laskettiin tuntemattomissa oloissa kadonneitten heimolaistemme muistomerkille. Osanottajia oli saapunut runsaasti kaukaisiltakin paikkakunnilta.

Suuremmaksi vuoden tapahtumaksi muodostui tilaisuus, kun Keskusliitto — inkeriläisten toivomuksesta — kiitti Ruotsin kansaa ystävällisestä vastaanotosta ja turvapaikan myöntämisestä kodittomille pakolaisille, pystyttämällä muistolaatan Haaparannan ainutlaatuisen kirkon edustalle. Mainittakoon tässä, että kirkko on ainutlaatuinen siinä mielessä, että se on rakennettu kokonaan teräksestä ja kuparista. Sen kestävyyttä ja elinikää ei edes voi arvioida. Meidän laattamme on porattu ja taottu kiinni teräksiseen kirkon ulkopeelariin. Laatan paljastuksessa olivat edustettuna Haaparannan kaupungin valtuusto, sekä kirkkoneuvosto. Vastaanotto oli ystävällinen ja lämminhenkinen. Lyhyessä ajassa ehdittiin, kirkkokahvipöydän ääressä, paljon muistella kahdenkymmenenviidenvuoden takaisia tapahtumia. Joukossa oli eräs Erland Innala niminen mies (tehtailija Nikkalasta) ja pyysi välittämään henkilökohtaisia terveisiä inkeriläisille.

Meidän puolesta kiitospuheen piti ISK-n kunniapuheenjohtaja, ystävämme, kapt. U. Hammarström. Se puhe oli erikoisen hyvä. Hän sanoi m.m. "Inkeriläiset tahtovat lausua kiitokset rajaseutuväestölle, avusta ja ymmärtämyksestä mitä he saivat osakseen 25 vuotta sitten, luovuttamalla tämän muistolaatan, minkä paljastamme nyt. Mutta tuhannet inkeriläiset, jotka silloin saivat rauhallisen olinpaikan Ruotsissa, ovat jo aikaisemmin kiittäneet meitä siitä, että ovat tehneet 25 vuotta työtä ja olleet uskollisina maatamme kohtaan ja yksistään olemalla hyvänä esimerkkinä, ei vain muiden maiden pakolaisille, vaan myös meille ruotsalaisille."

Vuoden tapahtumista havaitsemme että aherruksemme tuottaa siunauksellista hedelmää. Kiitos kaikille, jotka ovat auttaneet meitä työssämme.

Keskusliiton puolesta:
Oskar Himiläinen

Muistojen joulu

ANTTI JÄÄSKELÄINEN
(1884—1944)

Kirjoitettu Siperiassa

On jouluaatto, pihalla on joulupuu,
on oljet lattialla hajallaan,
ja arkihuolet kaikilta jo unhoittuu
ja juhlatunne täyttää mielet vaan.

On saunas käyty, perhe kokoontuu,
on kaikki puhdasta kuin olla voi.
Ja kohta valmistuupi joulupuu,
jo kuuluu kuinka iltakellot soi.

Nyt tupahan jo tuodaan joulupuu,
ja keskisillalla se sijans saa.
Jo unestansa lapsi havahtuu
ja katsoo, kuinka kuusta laitetaan.

Jo rakennettu ompi joulupuu,
ja namuisia ompi oksilla.
Tää juhla odotettu, kaivattu,
nyt joulu on jo ihkan ovella.

Voi kuinka kynttiläiset joulupuun,
kuin kaunihisti antaa valoaan,
ja suloisesti lapsukaisten suun
tää joulun hehku yltää laulamaan.

Oi kiitos Jeesuksemme sun,
kun jouluvieraaksemme tulit sä,
Sä parhain lahja joulun kaivatun,
oi ota vastaan meiltä kiitos tää.

Myös isän käteen kirja aukeuu,
hän alkaa siintä virttä laulamaan.
Ja kaikki yhtyy, laulu raikahtuu
tuon jouluvieraan kunniaksi vaan.

Jo jouluaamu. Perhe havahtuu,
niin juodaan kahvi, leivokset myös siin.
Taas kynttiläiset loistaa joulupuun,
ah kauniisti ne valaisevat niin.

Ja sitten juhlapukuun kaikki pukeuu
ja joulukirkkoon kaikki kiirehtää.
Niin sammutetaan silloin joulupuu,
nyt alkoi itse juhla kallis tää.

On ilma raikas, huurtehes on puu,
reenjalas laulaa joululauluaan.
Nyt joulu on ja onhan joulukuu,
siks kaikki yhtyy joulutunnelmaan.

Mäellä kirkon seisoo moni puu,
on paljon hevosia köytettynä siel.
Ja kirkko, josta valo heijastuu
ja akkunoista valoo heittää tiel.

Me kirkkoon mennään, ovet aukeuu
siel valonsumma ompi luvuton.
Siel alttari, sen eessä joulupuu,
jossa kynttilöitä paljon, paljon on.

Nyt urku soi ja kirjat aukeuu
ja kaikki katsoo alttarihin päin.
Ja lauluun aukee jokaiselta suu:
Enkeli taivaan lausui näin . . .

Jo pappi alttarille ilmaantuu
ja rauhansanoman hän julki tuo.
Nyt ilo suuri teille uudistuu,
oi menkää Betlehemin seimen luo.

Ja saarna, loulu, soitto sekä muu
kuin harrasta ja ylevää se on!
Ja eessä alttarin se joulupuu,
ne kaikki painui syvään muistohon.

Ja kotimatka voiko unhoittuu?
Kuin tuulena siel kotiin tultihin!
Myös aamiainen kuinka sujastuu,
kun jouluherkut pöytään pantihin.

Ja sitten kouluilla myös joulupuu,
kuin kauniit lasten leikit oli siel.
Myös jalot puheet, neuvot sekä muu
ja namuisia jaettihin viel.

Näin joulun vietto, monet joulupuut
ja juhla-ateriat herkkuineen.
Ja sukulaiset, vieraat monet muut,
myös leikit saapuneine serkkuineen.

Ne mieleen jää ja muistot uudistuu
ja unhoittua tuskin koskaan voi.
Ja mieleni mun aina riemastuu,
jos kuulen että juhlakellot soi.

Kirja jokaiseen kotiin

Saini Laurikkala: S. J. Laurikkala, inkerinsuomalaisten hengellinen isä. Inkeriläisten Sivistyssäätiö 1970.

On iloittava siitä, että on saatu näin pätevä rovasti S. J. Laurikkalan elämäkerta. Kirjan alussa esitellään Laurikkalan lapsuus ja koulunkäynti, jotka meikäläisille ovat jääneetkin tuntemattomiksi. Siksi tämänkin osan lukee mielenkiinnolla. Sitten saadaan seurata, kuinka tämä nöyrä uskonmies papiksi valmistuttuaan lähti vastavihityn vaimonsa kanssa v. 1909 Suomenmaan läntisimmästä seurakunnasta papiksi Inkeriin, sen kenties kaikkein hajanaisimpaan, vaikeimmin hoidettavaan ja väestörakenteeltaan mitä omalaatuisimpaan seurakuntaan, jossa ei kuuteen vuoteen ollut ollut omaa vakinaista kirkkoherraa. Joutuipa Laurikkala tässä Kattila—Soikkola—Novasolkan seurakunnassa — lähetyssaarnaaja, tohtori Martti Rautasen syntymäseurakunnassa — pitämään ensimmäisenä talvena kuuden eri kansakoulun uskontotunnit suomalaisille ja virolaisille oppilaille, koska opettajat olivat täällä olleet venäläisiä ja lain mukaan saattoi luterilaisille opettaa uskontoa vain luterilainen henkilö. Laurikkala opetteli täällä viron kielen, jota hän ei koskaan unohtanutkaan, vaan hän mm. piti myöhemmin muuallakin silloin tällöin virolaisia jumalanpalveluksia virolaisille. Viiden vuoden kuluttua hän siirtyi Inkerin toiseen reunaan Rääpyvän kirkkoherraksi, jota virkaa hän piti nimissään 23 vuotta. Vallankumoukseen saakka hän oli ollut ahkera uurastaja ja uskollinen sielunpaimen vain omassa seurakunnassaan eikä häntä juuri tunnettu muualla Inkerissä.

Vallankumouksen jälkeinen aika mullisti Inkerin seurakuntaelämän. Seurakunnat tyhjenivät papeista. Pietarin saksalainen konsistori, jonka alaisuuteen Inkeri kuului, ei kyennyt antamaan tukeaan seurakunnille. Olosuhteet pakottivat pitämään Inkerissä omia suomalaisia kirkolliskokouksia ja perustamaan oman suomalaisen konsistorin. Nyt vedettiin Laurikkala esiin. Hänestä tuli melko pian kirkolliskokousten puheenjohtaja ja konsistorin esimies, jolle kuului piispan arvo, mutta Laurikkala kieltäytyi sellaisen arvon vastaanottamisesta, vaikka esimiehenä olo kesti v:een 1937 saakka.

Inkerin suomalainen kirkko koki raskaita aikoja. Valtio, jumalattomuusliike, Suomesta menneet punaemigrantit ja lahkolaisuus ahdistivat seurakuntia. Olipa uhkana seurakuntien sisäinen hajaantuminenkin suuntataistelujen vuoksi. Näissä olosuhteissa johti Laurikkala Inkerin kirkon asioita. Suomalaisesta uskonnollisesta kirjallisuudesta oli suunnaton puute. Oli kuin ihme, ja oli varmasti erikoinen Jumalan johdatus, että Laurikkala sai kerran luvan käydä mainittua kirjallisuutta Suomesta hakemassa.

Konsistorin esimiehen tehtävä oli Laurikkalalle vain luottamustoimi. Rääpyvän seurakunnan lisäksi hän joutui vuosikaudet hoitamaan neljää viittä muuta seurakuntaa. Konsistorin esimiehenä hän mm. ponnisteli pappispulan voittamiseksi. Hän joutui kasvattamaan ja tutkimaan väliaikaisia seurakunnanhoitajia, jotka olivat pääosaltaan hartaita talonisäntiä. Kun virolaiset olivat perustaneet Pietariin myös oman kansallisen konsistorinsa, he pyysivät suuressa pappispuutteessaan v. 1929 Laurikkalan konsistorinsa esimieheksi.

Laurikkala oli myös Inkerin kirkon edustajana koko Venäjän luterilaisessa kirkolliskokouksessa Moskovassa, samoin hän oli perustamassa Pietarin saksalaista pappisseminaaria. Suomesta menneet emigrantit haastoivat Laurikkalan Leningradiin uskontoa koskevaan väittelytilaisuuteen, jossa Laurikkala selvisi hyvin.

Hänen osakseen tuli vankilassa istuminen, ensimmäinen Suomeen karkotus 1927. Mutta hän halusi palata jälleen Inkeriin, jonne pääsikin ja viipyi siellä vuoteen 1937, jolloin hänet karkotettiin Suomeen lopullisesti.

Kirjassa esitellään myös Laurikkalan perhe. Samoin on mahdutettu elämäkertaan kuvaukset ajalta 1937—39, jolloin hän oli erilaisissa pappistehtävissä Suomessa, sitten Hausjärven kirkkoherrana 1939—52 sekä Ruotsiin siirtyneiden inkerinsuomalaisten sielunhoitajana 1952—57. Laurikkala on saanut viimeisen leposijansa syntymäseurakunnassaan Pyhärannassa, johon inkerinsuomalaiset ovat pystyttäneet hänelle hautapatsaan, kuten muistetaan.

Laurikkala on asetettava työnsä mittavuudessa Inkerin kirkon suurten johtajien Stahellin, Gezeliuksen ja Cygnaeuksen rinnalle.

Fil.toht. Saini Laurikkala on kirjoittanut sedästään elämäkerran, joka varmaan hankitaan paitsi itselle myös joululahjaksi monelle muulle.

J. Jääskeläinen

H. ÄRTTÖ
75 vuotta

Marraskuun 28 p:nä täytti H. Ärttö 75 vuotta. Hän syntyi 28. 11. 1895 Hietamäen Ärttölän kylässä. Inkerissä olonsa aikana oli Ärttö monissa vastuunalaisissa toimissa. Neuvostovallan aikana hän oli m.m. kolhoosin johtajana ja tämän ohella hän suoritti useita kursseja m.m. keinosiementäjän kurssin. Niinpä saavuttuaan Suomeen 1942 hänestä tuli Suomen ensimmäinen keinosiementäjä jossa tehtävässä oli eläkkeelle siirtymiseensä asti aloittaen täten omalta osaltaan tämän nyt tärkeäksi tunnustetun työsaran.

Yhdistyksemme rientoihin Ärttö on koko ajan ottanut valppaasti osaa. Hän on tuttu näky olipa kysymyksessä retket tai muut tilaisuudet. Viesti onnittelee näin jälkikäteen mutta sitä sydämellisimmin.

TERVEHDYS

Vuosi 1970 painuu muistojen joukkoon. Tapahtumarikas vuosi. Kaksi kustantamaamme julkaisua näki päivänvalon. Inkerikodin saanti lähiaikoina on varmistettu, mutta työ ei lopu tähän. Vielä on paljon tehtävää, joka on näköpiirissä ja tärkein näistä töistä on työ jälkeläistemme keskuudessa. On turvattava jatko ja jatko on jälkeläistemme harteilla.

Monet, monet ovat ne henkilöt jotka tämänkin vuoden aikana ovat tukeneet työtämme. Jokainen tuki, olkoonpa se aineellinen tai henkinen, on kannustin jatkuviin ponnistuksiin heimomme hyväksi.

Kiitos Teille kaikille.

Kohdistamme vilpittömät kiitoksemme lukuisille "suomenmaakkoisille", jotka ovat oivaltaneet työmme tärkeyden ja tukeneet meitä.

Joulu lähestyy.

Toivotamme kaikille rauhallista joulua.

Uusi vuosi lähestyy.

Toivotamme kaikille onnellista uutta vuotta.

Antakoon uusi vuosi meille kaikille tarmoa, jotta jaksaisimme edelleenkin omien touhujemme ohella antaa panoksemme sille työlle joka tähtää heimomme hyväksi.

Parhain terveisin
INKERILÄISTEN SIVISTYSSÄÄTIÖ r.y.

Väinö Pietari Kekki puheenjohtaja

Hannu Vironmäki asiamies

EMME MUUTA OSANNEETKAAN . . .

Sivulta 10

Olisivatko he kovin oudonnäköisiä? Miten olisikin, niin rakkaudella heidät otettaisiin vastaan. Olivathan he nuoruudestaan huolimatta saaneet paljon kärsiä ja olivat nyt kodittomina vieraalla maalla. Koti oli heille nyt tarjottava ainakin muutamiksi kuukausiksi.

Pian saapuikin juna. Syntyi vilinää ja tungosta. Junasta virtaili ihmisiä sadoittain ja junaanpyrkivät ryntäsivät heitä vastaan päästäkseen kukin ennen muita paremmille paikoille. Muutamasta vaunusta tuli ulos tyttöparvi. Ei ollut vaikea nähdä, että he olivat outoja ja muukalaisia. Isot nyytit kullakin kainalossa. Kasvot kalpeita ja katseet uteliaan kysyviä. Ei ollut opettajien vaikea löytää, nämä puolestaan olivat tyytyväisiä kun löysivät hoivaajansa.

Kiireesti kasattiin nyytit hevosenkärriin, mikä täyttyi yli äyräitten, eikä aikaakaan, niin oli merkillinen kulkue liikkeellä Sortavalan Kymölänpuoleisen kaupunginosan kaduilla. Opettajat kulkivat edellä, joku rohkeampi tyttö rinnallaan ja heitä seurasi rivi, jota katselemaan kääntyivät kaikki vastaan tulijat. — Omituinen tunne oli täyttänyt mielen. Inkeriläisiähän olivat kaikki nämä tytöt; kuitenkin he tuntuivat niin ihmeen läheisiltä. Kieli jota puhuivat oli selvää

NUORTEN PALSTA

JOULU

On talvi kylmä huurteinen,
on kukat saaneet peittehen,
ja talven kylmä hajoittaa
pois onnen ihmemaan.

Vaan joulun kirkkaat kynttilät,
ne valon tuojat maan,
mä kiitän heitä riemuin nyt
saa ihmislapsen laulamaan,
on riemu syttynyt.

Kun kertoo taru ikuinen:
on lapsi syntynyt,
niin muistan etten milloinkaan
mä sille hymyillyt.

Helena Othman, 11 v.

Suomen kieltä. Heimolaisiahan ne olivatkin, meidän suomalaisten sukulaisia, joitten olemassaolosta tuskin tätä ennen oli ollut mitään oikeata käsitystäkään. Inkeriläisiä — suomalaisia, jotka olivat eläneet vuosisatoja Venäjän pääkaupungin läheisyydessä venäläistymättä, kadottamatta kieltänsä ja suomalaista mieltänsä. Oliko ihme, jos lämmin läikähdys sydämissä heti löi, näitä lapsukaisia kohti, jotka olivat saaneet Suomesta turvaa, täältä nyt aivan kuin ihmeen kautta tulleet ohjatuksi Jamilahden vielä syntymättömään kansanopistoon. Kulkue suuntasi matkansa laivarantaan, jossa myös yksi Aunukselainen ja kolme Salmilaista liittyi joukkoon. Siro-laiva otti tulijat ystävällisesti vastaan ja kiidätti ne nopeasti yli vakavien vesien jotka jo odottelivat talvista jääpeitettään.

Tämä oli siis johtajamme kirjoitus opistoon tulosta.

Joulukuun 1 pnä oli opiston avajaisjuhla. Vieraita saapui kaupungista, saaristoista ja lähiympäristöistä. Tulivat ihmettelemään minkälaisia ne inkeriläiset sitten ovat. Lempaalasta olikin meitä 19, Vuoleelta 9 tyttöä. Siis 28 pakolaista. Lisäksi Salmista kolme, Sortavalasta 2 ja Aunuksesta yksi. Yhteensä 34 oppilasta.

Tehtäväkseni sain vieraitten vastaanoton. Ohjaillessani erästä vierasjoukkoa vaatenaulakkojen viereen kysäisi eräs heistä: ”Oletteko Aunukselainen kun osaatte puhua suomea? Tämä koski minuun syvästi ja kovasti: Tuli ajatus, voi teitä raukkoja, ettekö tiedä ettemme muuta osaakaan kuin suomea. Hetken mietittyäni vastasin: Olen Inkeristä ja Lempaalan seurakunnasta, meillä ei muuta puhutakaan kuin suomea. Vieraat olivat vaiti. Yläkerran kahuoneet täyttyivät juhlavieraista. Meille oli varattu oma paikkamme etualalla. Mikael Nyberg astui harmoonin ääreen ja ilmoitti Heng. laulun ”On nuoruus aika toukojen” jne. Käsityöopettaja jakoi yleisölle kirjat, mutta meille ei. Emmekä me itse vielä sellaista omistaneet vain virsikirjat. Mutta kun laulu oli tunnettu ja useimmat osasimme sen jo ulkoa, niin me lauloimme toisten mukana. Tämä oli yleisölle yllätys. Tervehdyspuheen jälkeen jolloin toinen laulu ilmoitettiin, tuotiin meillekin jo kirjat. Paitsi opettaja, yleisökin tarjosi jo meille kirjoja. Seurasi väliaika. Kahvia olisi pitänyt menluokkahuoneet täyttyivät juhlavieraista. Meille oli ettemme kyselyiltä tahtoneet päästä minnekään.

Juhlavieraitten joukossa oli yksi Inkerin mieskin, joka tuntemattomanakin tuntui niin läheiseltä. Hän oli kansakoulunopettaja Herman Raski. Hän oli siihen aikaan opettajana Sortavalan saaristossa. Hän kävi useita kertoja meitä tervehtimässä. Hänellekin tuli rakkaaksi Jamilahden kansanopisto. Tapasin hänet 40-vuotisjuhlissa ja pitkään muistelimme menneitä. Tulen kaipaamaan häntä 50-vuotisjuhlissa.

Jo kohta joulukuun 6 pnä itsenäisyyspäivänä meidät johtaja vei Anjalankylän nuorisoseurantalolle jossa oli puheita ja laulua. Oli vain

kilometrin matka vuoristopolkua, mutta sekin oli vaivalloista sillä oli sysimusta pimeys pois lähtiessä ja valonlähteenä oli yksi ainoa myrsnä kaatamaan, mutta vieraat piirittivät meidät mutta johtajan ollessa mukana kaikki seurasimkylyhty. Ulkona Anjalan pojat piirittivät meidät me häntä. Joulun vietimme opistolla. Eihän omaisten luo. Joulupäivänä olivat kyläläiset opistolla joulukirkossa, jossa johtaja piti jumalanpalveluksen. Tapaninpäivänä meidät kutsuttiin Anjalankylän suurimpaan taloon hartaushetkeen jossa tietysti Mikael Nyberg puhui ja useita joululauluja laulettiin. Kahdella hevosella siellä nyt oltiin, mutta useimmat meistä käveli reen perässä. Oli sekin hauska ja virkistävä matka.

Aika kului. Työtä ja touhua riitti. Vieraita kävi melkein joka viikko. Olimmehan erikoisia, pitihän meitä käydä katsomassa. Luennoitsijoita kävi jos minkinlaiselta alalta. Usein oli vieraat otettava laululla vastaan. Muistan erikoisesti sen kun naapurin Impilahden kansanopistonjohtaja Kuusisto tuli käymään. Hän oli nuori kookas mies. Hänelle me lauloimme: "Herran taistohon rohkeaan Sä vihkiös' nuoruus aikas'. Eräs opettajistamme kuten lehtori Boxströmkin asui kaupungissa, hän oli ent. johtajatar neiti Ingman. Hän opetti kielioppia, oikein- ja ainekirjoitusta, yhteiskuntaoppia. Hänet kuten niin monet muut oli talvella kaupungista hevosella haettava. Oli tammikuun pakkanen. Kysyttiin kuka halusi lähteä hakemaan opettaja Ingmannia. Anna Nikkanen oli heti valmis. Mutta kuinka kävikään. Kaupungista tultua alkoi pyryttää ja Hiidenselällä oli sakea ilma. Anna luotti siihen että hevonen osaa kulkea oikeaa tietä pyryssäkin, mutta niin ei käynyt. Edellä kulki useita hevosia kuormineen Impilahteen ja niitten perässä tämäkin meni Impilahteen. Jamilahdessa ihmeteltiin miksi eivät jo tule. Soitettiin, silloin ja silloin ovat lähteneet. Olisi pitänyt olla jo perillä. Me juoksimme Hiidenselälle katsomaan mutta ei siellä näkynyt. Oli jo myöhäinen ilta kun saapuivat perille vaatteet jäässä ja viluisina. Sinä iltana jäivät opetustunnit pitämättä.

Helmikuun 7 pnä täytti johtaja Mikael Nyberg 50 vuotta joten 7 pvä helmik. 1971 tulee kuluneeksi hänen syntymästään 100 vuotta. Sinä päivänä oli koko päivän aivan kansainvaellus ja kulkusten kilinä. Näytti siltä kuin koko Sortavalan kaupunki olisi ollut liikkeellä. Johtajan poissa ollessa johtajatar opetti meille lauluja joilla syntymäpäiväaamuna kävimme herättämässä. Yksi niistä oli Hengel. laul. ja virsistä 511. "Kiitän entistä armoas kiitän Herrani johdannastas" jne. Katajaköynnöksillä koristelimme talon ja johtajan huoneen oven päällä oli numero 50.

Kun syntymäpäiväjuhla oli ylimmillään ja suuri talo täpötäynnä ihmisiä tuotiin meidät Mäkituvalta (toisesta rakennuksesta) laulamaan juhlavieraille: "Kas Suomenlahdella hyrskyt". Monen vieraan poskipäille vierähti kyynel.

Arkinen aherrus jatkui. Käsityötunneilla ehdimme ajatella kotia, omaisia ja kaikkea mitä elämässämme oli tapahtunut. Kun mieli oli maassa, alkoi keskenkaiken kuulua yläkerran rapuissa laulua: "Päivyt kirkas loistaa sielussain, pois nyt haihtui pimeys, maa ja taivas hymyileepi vain kun on Jeesus valonain. Loistaa päivyt kevät päivyt elonhetket kaikki kirkastain Jeesukseen kun silmän katselee sieluni Hän valaisee. Se oli johtaja joka laulain tuli kysymään meiltä p a i s t a a k o a u r i n k o? Sinä hetkenä oli juuri kovasti pimeä päivä eikä aurinkoa näkynyt. Kaikki vastasimme yhteen ääneen: Ei paista! "Mutta lapsukaiset mitä te täällä näkisitte tehdä ellei aurinko paistaisi. Kyllä se paistaa, mutta pilvien takaa". Usein hän kävi meitä tervehtimässä käsityötuntien aikana.

Kangaspuut helskyivät, ompelukoneet rätisi. Valmista tuli. Loppuajalla olikin jo kiire. Ikkunaverhot, sängynpeitot, pöytäliinat ym. oli saatava valmiiksi. Siihen aikaan oli muodissa pellavapöytäliinoihin ommellut pyöreät reiät. Niitä saattoi pieneen liinaankin tulla satoja reikiä jotka pulikalla pistettiin ja sitten ommeltiin. Kun sitten Salmin ukot tulivat tyttäriään katsomaan ja näkivät ne käsityöt olivat he kovasti ihmeissään. Sanoivat: Hyvä kangas pilataan rei'illä eikö se muuten rikki mene.

Päättäjäisjuhlassa olivat työmme nähtävänä. Sortavalan rouvat ostivat ne, sillä ei meillä ollut rahaa lunastaa niitä tarpeita. Työmme meni opiston hyväksi.

Ennen kuin opisto-aika oli päättynyt kohtasi meitä suuri suru. Kansanopiston perustaja lehtori Bruno Boxström nukahti kuolonuneen huhtik. 13 pnä matkalla ollessaan. Odotimme häntä juuri kotiin maanantai-aamuna, jolloin hänen oli taas määrä tulla ratsain kaupunkikodistaan. Olimme valmiit hänelle laulamaan kuten muillekin tulijoille.

Jatkuu

SUKULAISRAKKAUS

Meije inkerläisii keskuuvves on sukulaisrakkaus kaut aikoin olt oikee esmerkillistä, mut nyty mie uon havaitsevinnain et se alkaa hiljaksee höltyy.

Mie en tarkallee tiijä kui se on toisiil, mut omas kohassain tiä höltyminen on ihka selvä.

Ku mie elin viel Parolas, ni mie jouvvuin asjoin peräst käymää Helsinkis joka viikko. Ku mie tulin kotihein tuolt matkalt, nii miu Marjtättiin ain kysyi: "Helsinkis käit, a käitsie veikkojas katsomas". Vaik kui luain jot mie käin vua asjoil, eikä olt aikaa männä veikkoin luo, ni hiä pit sitä ihmeen. Ei olt aikaa a ku hiä sillo ennevanhaa tulj linnaa mont kertaa viikos kuksinoihisa kera, niin jok ikine kerta hiä vaik pistäytymäl käväis meit koulukois katsomas. Hänel olj aikaa.

Miu yks tättiin naitii Karstalaa ja sinne olj päivän matka hut siit huolimata siel käytii tämän tuost ja hyä kävviit meil sukuloimas. Olj aikaa. Ei pelottant sekkää vaik telegas tai scharabanas päivän isuis tulj selkä kipjäks. Pit tavat sukulaisii. No Tuitsaa piäskii maschinal nii siel käytiikii lopen usjast. A nyty miun sissoin ellään muutaman mitun piäs meist, mut välist männöö mont kuukautta ku ei tule käyyy. Ei ole aikaa.

Ku mie täst asjaast uon puahkuroint toisii meikäläisii kera nii tuntuu olevan sama. Ei uo aikaa tai matka on pitkä tai mitänipuit muuta on esteen. Ei vua tule lähettyy. A ennevanhaa olj aikaa, ei pelätty matkan pittuutta. Sukulaisis käytii usjaast, oltiipa oljamiskii. Aijai ku se olj hyvä tapa ja rakens sen suuren asjan minkä sukulaisrakkaus tuop tullessaa. Pankaa tiä vartee.

Väinö Pietaar

STIPENDEJÄ HELSINGIN YLIOPISTON OPISKELIJOILLE,

joiden suku on Inkeristä peräisin.

Entinen Suomen pääpostitirehtööri Pietari Jamalainen, joka oli syntynyt Inkerinmaan Hietamäellä ja kuoli Helsingissä 7. 6. 1931 74 vuoden ikäisenä, oli testamentissaan määrännyt omaisuutensa jaosta seuraavasti

"2/10 omaisuudestani Helsingin Yliopistolle stipendirahastoksi nimellä "Josef Jamalaisen apurahasto" muistoksi isästäni, joka minut opin teille ohjasi ja kustansi, sitten kuin rahasto on saatu kartutetuksi sadantuhannen (100 000) markan suuruiseksi, jaettakoon siitä Inkerinmaalta kotoisin oleville ylioppilaille kaksi neljäksi vuodeksi annettavaa stipendiä."

Helsingin Yliopisto on suostunut vainajan veljenpojan professori Eino Jamalaisen ehdotuksesta, että stipendejä tästä rahastosta voidaan jakaa Helsingin Yliopiston opiskelijoille, joiden suku on Inkeristä peräisin, sekä julistanut seuraavat stipendit haettaviksi:

Haettaviksi julistetaan kaksi Josef Jamalaisen stipendirahastosta neljän vuoden ajaksi annettavaa stipendiä suuruudeltaan 500 markkaa vuodessa. Stipendit on tarkoitettu Helsingin Yliopiston opiskelijoille, joiden suku on Inkeristä peräisin. **Hakemukset osoitetaan Helsingin Yliopiston Opintotukilautakunnalle ja ne on jätettävä yliopiston kirjaajalle viimeist. tammikuun 15 päivänä 1971 ennen klo 15.**

Helsingissä joulukuun 15 pnä 1970

Helsingin Yliopiston
Opintotukilautakunta

INKERILÄISTEN SIVISTYSSÄÄTIÖ

Jo aikaisemmin ilmoitettujen lahjoitusten lisäksi on Säätiö saanut vastaanottaa seuraavat lahjoitukset:

Aira Parkkinen	300.—
Andreas Lohi	100.—
Eino Jamalainen	100.—
Leo Yllö	100.—
Anni Nykänen	5.—
Katariina Lappalainen	200.—
Hätilän seurakunnan raamattupiiri	36.50

Mitä parhaimmat kiitoksemme lahjoittajille. Vaikkakin Inkerikodin rahoitus on jo suurin piirtein järjestyksessä on edessämme sisustaminen ja muita kuluja joten lahjoitukset edelleenkin Inkerikotia varten ovat tervetulleita.

INKERILÄISTEN SIVISTYSSÄÄTIÖ

Saimme vastaanottaa taasen mieluisan rahalähetyksen ja sen ohessa ollut kirje oli seuraavan sisältöinen:

Inkeriläisten Sivistyssäätiö. Helsinki
Hämeenlinnan Hätilän seurakuntataloon raamattupiiriin kokoontuneet inkeriläiset lahjoittavat täten kolehtikeräyksestä saadut 36.50 Inkerikodin hyväksi.

Terveisin
Pekka Kiijärvi

Jo toisen kerran Hämeenlinnan ja ympäristön inkeriläiset lähettivät kolehtirahat Inkerikodin hyväksi. Vaikka heitä seudulla on vähänlaisesti, mutta tässä on hyvä esimerkki kuinka pienikin joukko voi toimia kunhan on oikea henki päällä. Suuret kiitokset Teille.

AJANKOHTAISIA ILMOITUKSIA

BORÅSIN INKERIN KERHO

järjestää **ilmaisen** linja-automatkan Jönköpingin talvijuhlille. Jos haluat olla varma mukaanpääsystä niin ilmoita lähdöstäsi ja tilaa itsellesi istumapaikka. Ilmoitukset viimeistään 31/12 1970 Julius Sörmvallille, puh. 12 83 32.

Sihteeri

Talvijuhla

JÖNKÖPINGISSÄ

9. 1.—10. 1. 71

9. 1. klo 16.00 kokous Kristinan seurakuntatalolla, Ö. Storgatan 43. Vaihtelevaa ohjelmaa ja kahvitarjoilua.

10. 1. klo 8.30 Jumalanpalvelus ja H. P. E. Kristinan kirkossa.

Majoitus tullaan järjestämään koteihin. Lähempiä tietoja tästä asiasta saa paikanpäällä iltatilaisuuden jälkeen.

Tervetuloa juhliin kaikki läheltä ja kaukaa.

Johtokunta

HELSINGIN PAIKALLISOSASTO

Tammikuun tilaisuus on sunnuntaina 24. 1. 71 Pauligin huvilalla, Mechelinink. 36.

TAMPEREEN TILAISUUDET

Inkeriläisten tilaisuudet Tampereella pidetään Kalevan kirkon huoneessa 10—11 seuraavasti:
sunnuntaina 13 pnä joulukuuta 1970 klo 14
sunnuntaina 10 pnä tammikuuta 1971 klo 14, jolloin tilaisuus on paikallisosaston vuosikokous.

Tervetuloa joukolla mukaan!

Johtokunta

TURKU

Paikallisosaston joulujuhla pidetään Karjalaisten talolla Tapaninpäivänä joulukuun 26 päivänä kello 14.00.
Tervetuloa.

Omaisia etsitään

Anu (Annu) Huopalainen oli sotavankina Westergåfdin tilalla Lappohjassa 1944—45 nimellä Huopalainen. Osoite: Lappohja Öbg. Westergård.

Ilm. Ida Riipiselle Linnankoskenk. 8 B Helsinki 25, puh. 445701.

Herra Paavo Rantalainen, ilmoita itsestäsi (vaimo Alise Rantalainen). Olen kirj. Teille osoitteella: N-Tvärgatan 12, Borås, Sweden, mutta en ole saanut vastausta. Jos joku yllä olevista henkilöistä tietää, pyydän kirjoittamaan osoitteella

Mr. Juho PAKKANEN
481 Wilson Ave. Apt. 3,
DOWNSVIEW 474, Ont.
CANADA

Joulu lähestyy. Tilaa asiamiehiltämme Inkeri-aiheisia joululahjoja. Levitä Inkeri-tietoutta.

Sulo Haltsonen y.m.
Inkerin suomalaisten historia 50:—

Saini Laurikkala
Rovasti S. J. Laurikkalan elämäkerta 14.—

Aapo Iho
Hietajyvä, valitut runot 10.—

Helli Suominen
Mooses Putron elämäkerta 3.50

A. Metiäinen
Inkerin Ev.Lut.kirkon 350 v. muistojulkaisu 20.—

Äänilevyjä:

Inkerikuoro
Nouse Inkeri y.m. 7.50
Lauri Santtu
Murrejuttuja 7.50

Inkerin vaakunoita 6.—
Inkerin lippuja 4.—
Inkerin postimerkkejä sarja 20.—
Inkerin seinäkarttoja 2.50
Inkeriläisten Viesti vuodeksi 1970 olisi syytä jo nyt tilata. Hinta 8.—

Hinnat kruunuissa vallitsevan kurssin mukaan.

Pääasiamiehet:
Ruotsissa Armas Paakkonen
Suomessa Hannu Vironmäki
osoitteet sivulla 2.

Inkeriläisten Sivistyssäätiö

Ottaa vastaan lahjoituksia ja testamentteja. Varat käytetään Inkerikodin ja Inkerin historian aikaansaamiseen, Inkeri-aiheisten julkaisujen kustantamiseen ja inkeriläisten jälkeläisten opintoavustuksiin.

SÄÄTIÖN TALLETUSTILIT: HOP:n, KOP:n, PYP:n, OKO:n ja SPKO:n pääkonttorit. Postisiirtotili 146660.

SÄÄTIÖN OSOITE: **Huopalahdentie 10 A 20 Helsinki 33.**
Puh. 48 76 19.

Painoyhtymä Oy - 1970

Inkeriläisten

KESÄJUHLA

Tampereella

11-12. 7. 1970

"Terve tänne tultuanne,
siskot, veikot, vierahamme,
juhlahetkemme iloksi,
päivän kuulun kunniaksi."

LAUANTAINA 11. 7.

kello 15 — ilmoittautuminen ja kokoontuminen Tammelan kansakoululla. Kahvia ja ruokailu.

kello 18 — iltajuhla Tammelan kansakoululla:

Yhteislaulua "Jo joutui armas aika . ."

Tervehdyssanat, opettaja Eero Rautajoki

Viulusoolo, opettaja Kalle Kaipainen

Lausuntaa, rouva Ella Ojala

Kuorolaulua, Inkeri-kuoro, johtaa opettaja Eino Vironseppä

Murrejuttu, opettaja Elsa Rautajoki

Kaksinlaulua, neidit Taina Olonen ja Eeva Karhu

Lausuntaa, neiti Raija Lyytikäinen

Tervehdyksiä

kello 20,30 — iltahartaus, rovasti Matti Vironmäki

kello 21 — iltatee ja rupattelutuokio

Uhrilahjat juhlamenojen peittämiseksi kootaan lauantaina iltahartaudessa ja sunnuntaina päiväjuhlassa "Rautasen virren" aikana.

SUNNUNTAINA 12. 7.

kello 7 aamukahvi ja ruokailu Tammelan koululla

kello 8,45 bussit lähtevät Tammelan koulun edestä sankarihaudoille

kello 9 kunnianosoitus sankarihaudoilla ja Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä, puhuu opettaja Eero Rantajoki

kello 10 juhlajumalanpalvelus ja Herran Pyhän Ehtoollisen vietto Kalevan kirkossa:
Päiväsaarna: asessori Paavo Viljanen
Liturgi: rovasti Matti Vironmäki
Avustajat: Kalevan papit
Kuoro: Inkeri-kuoro, johtaa opettaja Eino Vironseppä

kello 12—14 kirkkokahvit ja ruokailu Tammelan koululla

kello 14 päiväjuhla Tammelan koulun juhlasalissa:

Yhteislaulu: "Kotimaani ompi Suomi . . ."

Liput saapuvat

Tervehdyssanat, teol.ylioppilas Hannu Vironmäki

Kuorolaulua, Inkeri-kuoro, johtaa Eino Vironseppä

Juhlapuhe, professori Eino Jamalainen

Tervehdyksiä

Viulusooloja, opettaja
Kalle [illegible]aipainen

Juhlaruno, kirj. hum.kand. Pitkko
[illegible] lausuu Ella Ojala

Kaksinlaulua, Taina Olonen ja Eeva
Karhu

Inkeriläisten Sivistyssäätiön tervehdys,
toimitusjohtaja Väinö Kekki

Murrepakina, inkeriläismurteella,
Mikko Kolomainen

Kansantanhuja, johtaa yo-merkonomi
Anneli Virouseppä

Rauta[illegible]n virsi: "Kirkkantta kohti
kulje..."

Päätössanat, rovasti Matti Vironmäki

Nouse Inkeri ja Maamme

Juhlissa on kuuluttajana

lauantaina opettaja Eero Rantajoki

sunnuntaina [illegible] teol.ylioppilas Hannu Vironmäki

VIRSI ISÄNMAAN PUOLESTA

Oi kuningasten Kuningas,
sä maan ja taivaan valtias,
myös tähän maahan silmäs luo
ja armos runsaat lahjat suo.

Oi Herra, katso maahan myös,
tee kansassamme armotyös,
pois torju kurskat pyyteet
ja nöyriksi tee sydämet

Tää kansa luoda kasvamas
ja sinun palvelijana
sen auta tiitäs toimittaa,
ja kunniaasi julista.

NOUSE INKERI

Nouse, Inkeri, ja herää työhön,
aamuu kui jo sulla koijastaa.
Valoa ja elämäsi yöhön
leviää, ni armas synnyinmaa.
Väikkyen ja aamun äärehissä
taiva herää lastes sydämissä.
Nouse, Inkeri, jo loppuu yö,
nouse, nouse, sun hetkes lyö

Kerran kaikuu vielä kantus soittu
kautta kalliimman synnyinmaan,
valon, vapauden ainoi voitto,
ennuiten käv kansa laulamaan.
Kuulleu kutsumusta mieliin innoin
kaikuaapi silloin taivon tinnoin:
Nouse, Inkeri, sun aikas sai,
nouse, päiväks jo valkeni kui!

MAAMME

Oi maamme, Suomi synnyinmaa
sun sana kultainen!
Ei laaksoa, ei kukkulaa
ei vettä, rantaa rakkaampaa
kuin kotimaa tää pohjoinen,
maa kallis isien!

Sun kukoistukses kuorestaan
kerrankin puhkeaa,
vo'l lempemme saa nousemaan
sun toivos, riemus loistossaan
ja kerran laulus, synnyinmaa
korkeemman kaiun saa

Levitä omaa lehteä!

INKERILÄISTEN VIESTI ON YHDYSSITEENÄ SUOMESSA JA RUOTSISSA ASUVIEN ENT. INKERINSUOMALAISTEN VÄLILLÄ. LEHTI KOETTAA KERTOA MYÖS MUISSA MAISSA OLEVIEN INKERILÄISTEN JA HEIDÄN JÄLKELÄISTENSÄ ELÄMÄSTÄ.

NÄYTÄ LEHTEÄ TUTTAVILLESI! PYYDÄ HEITÄ TILAAJIKSI! HANKI JOKIN UUSI TILAUS TAI MAKSULLINEN ILMOITUS! MUISTA MYÖS KIRJOITUKSILLASI OMAA HEIMOLEHTEÄ!

Inkeriläisten sivistyssäätiö

Ottaa vastaan lahjoituksia ja testamentteja. Varat käytetään Inkeri-kodin ja Inkerin historian aikaansaamiseen, Inkeri-aiheisten julkaisujen kustantamiseen ja inkeriläisten jälkeläisten opintoavustuksiin.

SÄÄTIÖN TALLETUSTILIT: KOP:n, PYP:n, HOP:n, Säästöpankkien Keskus-Osake-Pankin ja Osuuskassojen Keskus Oy:n pääkonttorit.

SÄÄTIÖN OSOITE: Huopalahdentie 10 A 20 Helsinki 33. Puh. 48 76 19.

LISÄTIETOJA KÄSIOHJELMAAN

Sunnuntaina 12.7.

kello 12 kyykkäottelu karjalaisten ja inkeriläisten keskeisestä kiertopalkinnosta Tammelan kansakoulun pihalla

n kello 17 lähtö koulun pihalta Nikolai Kelon huvilalle lähellä Haminaa, jossa nuorten tutustumistilaisuus. Matkan järjestää paikan päällä nuorten puheenjohtaja Yrjö Korkkinen